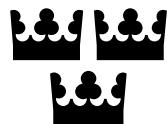

Näringsliv

24

Förslag till statens budget för 2017

Näringsliv

Innehållsförteckning

Tabellförteckning.....	6
Diagramförteckning	9
1 Förslag till riksdagsbeslut	11
2 Lagförslag.....	13
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:354) om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall.....	13
2.2 Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)	15
2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar	17
2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker	19
2.5 Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)	21
2.6 Förslag till lag om ändring i revisorslagen (2001:883).....	22
2.7 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	34
3 Näringsliv.....	37
3.1 Omfattning.....	37
3.2 Utgiftsutveckling	37
3.3 Skatteutgifter.....	38
3.4 Mål för utgiftsområdet.....	39
4 Näringspolitik.....	41
4.1 Omfattning.....	41
4.2 Utgiftsutveckling	42
4.3 Skatteutgifter.....	42
4.4 Mål för näringspolitiken	48
4.5 Resultatredovisning.....	48
4.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	48
4.5.2 Innovation och förnyelse	53
4.5.3 Entreprenörskap och företagande	61
4.5.4 Ramvillkor för företag och konkurrens	76
4.6 Förvaltningen av bolag med statligt ägande	85
4.6.1 Återrapportering av vissa frågor	85
4.6.2 RISE Research Institutes of Sweden AB.....	87
4.7 Politikens inriktning	88

	4.7.1	Innovation och förnyelse.....	89
	4.7.2	Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige.....	91
	4.7.3	Skapa, växa och exportera.....	92
	4.7.4	Namnbyte för Revisorsnämnden	94
4.8		Budgetförslag	95
	4.8.1	1:1 Verket för innovationssystem	95
	4.8.2	1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	95
	4.8.3	1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	97
	4.8.4	1:4 Tillväxtverket.....	98
	4.8.5	1:5 Näringslivsutveckling.....	99
	4.8.6	1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.....	100
	4.8.7	1:7 Turistfrämjande	101
	4.8.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning.....	102
	4.8.9	1:9 Geovetenskaplig forskning.....	103
	4.8.10	1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar.....	104
	4.8.11	1:11 Bolagsverket	104
	4.8.12	1:12 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	105
	4.8.13	1:13 Konkurrensverket	105
	4.8.14	1:14 Konkurrensforskning.....	106
	4.8.15	1:15 Upprustning och drift av Göta kanal.....	106
	4.8.16	1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	107
	4.8.17	1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag	108
	4.8.18	1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	108
	4.8.19	1:19 Finansiering av rättegångskostnader.....	109
	4.8.20	1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	109
	4.8.21	1:21 Patent- och registreringsverket	110
4.9		Övrig statlig verksamhet	111
	4.9.1	Bolagsverket.....	111
	4.9.2	Patent- och registreringsverket	111
	4.9.3	Patentombuds-nämnden	111
	4.9.4	Revisorsnämnden	112
5		Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.....	113
	5.1	Omfattning	113
	5.2	Utgiftsutveckling.....	113
	5.3	Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	114
	5.4	Resultatredovisning	114
	5.4.1	Export- och investeringsfrämjande.....	114
	5.4.2	Handelspolitik och EU:s inre marknad	122
	5.5	Politikens inriktning.....	129
	5.6	Budgetförslag	133
	5.6.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	133
	5.6.2	2:2 Kommerskollegium.....	134
	5.6.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet	134
	5.6.4	2:4 Investeringsfrämjande.....	135
	5.6.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	135
	5.6.6	2:6 Bidrag till standardiseringen.....	136

5.6.7	Exportkreditnämnden	136
5.6.8	Låneram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit.....	137

Bilaga Namnbyte för Revisorsnämnden

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Anslagsbelopp	12
Tabell 1.2	Beställningsbemyndiganden.....	12
Tabell 3.1	Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv	37
Tabell 3.2	Härledning av ramnivån 2017–2020. Utgiftsområde 24 Näringsliv	38
Tabell 3.3	Ramnivå 2017 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv	38
Tabell 3.4	Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv.....	39
Tabell 4.1	Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik	42
Tabell 4.2	Skatteutgifter inom näringspolitiken	43
Tabell 4.3	Sveriges konkurrenskraft	49
Tabell 4.4	Näringslivets FoU	49
Tabell 4.5	Innovationsverksamhet i företagen	50
Tabell 4.6	Innovativa snabbväxande företag.....	50
Tabell 4.7	Patent och varumärken.....	51
Tabell 4.8	Näringslivets utveckling.....	51
Tabell 4.9	Lagar och myndighetsregler.....	52
Tabell 4.10	Företagens tillgång till kapital.....	52
Tabell 4.11	Förmågor och attityder till företagande.....	53
Tabell 4.12	Deltagare i Almis rådgivningsverksamhet, kvinnor och män	66
Tabell 4.13	Deltagare i Almis rådgivningsverksamhet, utländsk bakgrund och övriga	66
Tabell 4.14	Befolkningen 15–64 år samt antalet företagare 2014.....	66
Tabell 4.15	Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem.....	95
Tabell 4.16	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:1 Verket för innovationssystem	95
Tabell 4.17	Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	95
Tabell 4.18	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	96
Tabell 4.19	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	97
Tabell 4.20	Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	97
Tabell 4.21	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	98
Tabell 4.22	Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket.....	98
Tabell 4.23	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:4 Tillväxtverket.....	99
Tabell 4.24	Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling	99
Tabell 4.25	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling.....	99
Tabell 4.26	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:5 Näringslivsutveckling.....	100
Tabell 4.27	Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	100

Tabell 4.28	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.....	101
Tabell 4.29	Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande.....	101
Tabell 4.30	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:7 Turistfrämjande.....	101
Tabell 4.31	Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning.....	102
Tabell 4.32	Offentligrättslig verksamhet	102
Tabell 4.33	Uppdragsverksamhet	102
Tabell 4.34	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:8 Sveriges geologiska undersökning.....	102
Tabell 4.35	Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning	103
Tabell 4.36	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning.....	103
Tabell 4.37	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:9 Geovetenskaplig forskning.....	104
Tabell 4.38	Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	104
Tabell 4.39	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar.....	104
Tabell 4.40	Anslagsutveckling 1:11 Bolagsverket.....	104
Tabell 4.41	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:11 Bolagsverket.....	105
Tabell 4.42	Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	105
Tabell 4.43	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:12 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	105
Tabell 4.44	Anslagsutveckling 1:13 Konkurrensverket.....	105
Tabell 4.45	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:13 Konkurrensverket.....	106
Tabell 4.46	Anslagsutveckling 1:14 Konkurrensforskning.....	106
Tabell 4.47	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:14 Konkurrensforskning.....	106
Tabell 4.48	Anslagsutveckling 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	106
Tabell 4.49	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal.....	107
Tabell 4.50	Anslagsutveckling 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag.....	107
Tabell 4.51	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag.....	108
Tabell 4.52	Anslagsutveckling 1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	108
Tabell 4.53	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	108
Tabell 4.54	Anslagsutveckling 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	108
Tabell 4.55	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	109
Tabell 4.56	Anslagsutveckling 1:19 Finansiering av rättegångskostnader	109
Tabell 4.57	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:19 Finansiering av rättegångskostnader	109
Tabell 4.58	Anslagsutveckling 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	109
Tabell 4.59	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	110
Tabell 4.60	Anslagsutveckling 1:21 Patent- och registreringsverket.....	110
Tabell 4.61	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:21 Patent- och registreringsverket.....	111

Tabell 4.62	Offentligrättslig verksamhet.....	111
Tabell 4.63	Uppdragsverksamhet.....	111
Tabell 4.64	Offentligrättslig verksamhet.....	111
Tabell 4.65	Uppdragsverksamhet.....	111
Tabell 4.66	Offentligrättslig verksamhet.....	112
Tabell 4.67	Uppdragsverksamhet.....	112
Tabell 5.1	Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.....	113
Tabell 5.2	Projektexportfrämjande – aggregerat resultat 2015.....	117
Tabell 5.3	Resultat i Exportkreditnämndens verksamhet 2013–2015.....	120
Tabell 5.4	Översikt avseende små och medelstora företagskunder i Exportkreditnämndens verksamhet 2014–2015.....	120
Tabell 5.5	Utestående balans i Exportkreditnämndens verksamhet 2013–2015....	120
Tabell 5.6	Verksamhetsresultat i AB Svensk Exportkredit, 2013–2015.....	121
Tabell 5.7	Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter 2013–2015.....	121
Tabell 5.8	Faktisk utveckling av handeln med varor och tjänster inom den inre marknaden; EU respektive EU inklusive Norge, Island och Liechtenstein.....	124
Tabell 5.9	Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	133
Tabell 5.10	Budget för avgiftsbelagd verksamhet – ackreditering m.m. samt internationellt utvecklingsarbete	133
Tabell 5.11	Budget för avgiftsbelagd verksamhet – metrologi.....	133
Tabell 5.12	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	133
Tabell 5.13	Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium.....	134
Tabell 5.14	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:2 Kommerskollegium.....	134
Tabell 5.15	Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet	134
Tabell 5.16	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:3 Exportfrämjande verksamhet	135
Tabell 5.17	Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande.....	135
Tabell 5.18	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:4 Investeringsfrämjande	135
Tabell 5.19	Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	135
Tabell 5.20	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	136
Tabell 5.21	Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen.....	136
Tabell 5.22	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:6 Bidrag till standardiseringen	136
Tabell 5.23	Uppdragsverksamhet.....	136

Diagramförteckning

Diagram 4.1	Fördelning av beviljade medel från Verket för innovationssystem 2015.....	54
Diagram 4.2	Antal ansökningar och beviljade projekt per år 2010–2015.....	54
Diagram 4.3	Fördelning av intäkter 2015.....	55
Diagram 4.4	Antal patentansökningar från svenska sökande till Europeiska patentverket (EPO) samt Patent- och registreringsverket (PRV) 2006–2014.....	57
Diagram 5.1	Fördelning av det statliga uppdraget för exportfrämjande verksamhet.....	116
Diagram 5.2	Projektexportfrämjande – fördelning per region 2015	117
Diagram 5.3	Projektexportfrämjande – fördelning per sektor 2015	117
Diagram 5.4	Nya garantier fördelade på världsmarknader.....	120
Diagram 5.5	Nya garantier fördelade på bransch	120

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1985:354) om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall (avsnitt 2.1 och 4.7.4),
2. antar förslaget till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619) (avsnitt 2.2 och 4.7.4),
3. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar (avsnitt 2.3 och 4.7.4),
4. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker (avsnitt 2.4 och 4.7.4),
5. antar förslaget till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079) (avsnitt 2.5 och 4.7.4),
6. antar förslaget till lag om ändring i revisorslagen (2001:883) (avsnitt 2.6 och 4.7.4),
7. antar förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551) (avsnitt 2.7 och 4.7.4),
8. bemyndigar regeringen att bredda verksamhetsinriktningen för RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB) så att verksamheten, i tillägg till vad som tidigare angetts av riksdagen, ska kunna bedrivas genom intresse- eller dotterbolag, ska kunna omfatta provning, certifiering och utbildning för industrisektorn och därmed förenlig verksamhet, samt omfatta ägande och förvaltning av lös egendom (avsnitt 4.6.2),
9. bemyndigar regeringen att förändra verksamhetsinriktningen för SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB (SP) så att den, i stället för vad som tidigare angetts av riksdagen, ska vara i linje med den breddade verksamhetsinriktningen för RISE AB som avses i punkt 8 (avsnitt 4.6.2),
10. bemyndigar regeringen att vidta de åtgärder som krävs för att genomföra en fusion mellan RISE AB och SP i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 4.6.2),
11. bemyndigar regeringen att under 2017 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 450 000 000 000 kronor (avsnitt 5.6.7),
12. bemyndigar regeringen att under 2017 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 5.6.7),
13. bemyndigar regeringen att för 2017 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor för systemet med statsstödda exportkrediter (avsnitt 5.6.8),
14. för budgetåret 2017 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt tabell 1.1,
15. bemyndigar regeringen att under 2017 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidi-

gare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag		
1:1	Verket för innovationssystem	221 746
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 893 335
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel	629 962
1:4	Tillväxtverket	272 898
1:5	Näringslivsutveckling	460 022
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	57 951
1:7	Turistfrämjande	119 606
1:8	Sveriges geologiska undersökning	197 864
1:9	Geovetenskaplig forskning	5 807
1:10	Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000
1:11	Bolagsverket	22 842
1:12	Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327
1:13	Konkurrensverket	143 322
1:14	Konkurrensforskning	13 661
1:15	Upprustning och drift av Göta kanal	123 210
1:16	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	23 200
1:17	Kapitalinsatser i statliga bolag	1 000
1:18	Avgifter till vissa internationella organisationer	17 780
1:19	Finansiering av rättegångskostnader	18 000
1:20	Bidrag till företagsutveckling och innovation	309 461
1:21	Patent- och registreringsverket	315 588
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	24 612
2:2	Kommerskollegium	86 091
2:3	Exportfrämjande verksamhet	361 889
2:4	Investeringsfrämjande	62 266
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517
2:6	Bidrag till standardiseringen	31 063
Summa		6 456 020

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden*Tusental kronor*

Anslag		Beställnings- bemyndigande	Tidsperiod
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 300 000	2018–2022
1:5	Näringslivsutveckling	600 000	2018–2019
1:9	Geovetenskaplig forskning	5 000	2018–2019
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet		2 905 000	

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:354) om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1985:354) om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Talan om förbud enligt 3 § förs av allmän åklagare vid tingsrätt. Angående utredningen och förfarandet i sådana mål *skall*, om inte annat föreskrivs i denna lag, i tillämpliga delar gälla vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott för vilket är stadgat fängelse i högst ett år.

Talan mot en advokat får väckas endast efter hörande av Sveriges advokatsamfund. Talan mot en godkänd eller auktoriserad revisor får väckas endast efter hörande av *Revisorsnämnden*.

Bestämmelserna i 24 och 25 kap. rättegångsbalken *skall* inte tillämpas

Föreslagen lydelse

4 §²

Talan om förbud enligt 3 § förs av allmän åklagare vid tingsrätt. Angående utredningen och förfarandet i sådana mål *ska*, om inte annat föreskrivs i denna lag, i tillämpliga delar gälla vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott för vilket är stadgat fängelse i högst ett år.

Talan mot en advokat får väckas endast efter hörande av Sveriges advokatsamfund. Talan mot en godkänd eller auktoriserad revisor får väckas endast efter hörande av *Revisorsinspektionen*.

Bestämmelserna i 24 och 25 kap. rättegångsbalken *ska* inte tillämpas

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2001:367.

² Senaste lydelse 1995:535.

vid förbudstalan.

Talan om förbud *skall* väckas inom fem år från det att brottet begicks.

vid förbudstalan.

Talan om förbud *ska* väckas inom fem år från det att brottet begicks.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

2.2 Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 b § och 4 a kap. 16 b § sparbankslagen (1987:619)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 b §²

Revisionsutskottet ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt,

1. övervaka bankens finansiella rapportering samt lämna rekommendationer och förslag för att säkerställa rapporteringens tillförlitlighet,

2. med avseende på den finansiella rapporteringen övervaka effektiviteten i bankens interna kontroll, internrevision och riskhantering,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsnämndens* kvalitetskontroll,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsinspektionens* kvalitetskontroll,

4. informera styrelsen om resultatet av revisionen och om på vilket sätt revisionen bidrog till den finansiella rapporteringens tillförlitlighet samt om vilken funktion utskottet har haft,

5. granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och då särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller banken andra tjänster än revision, och

6. biträda vid upprättandet av förslag till sparbanksstämmans beslut om revisorsval.

Om banken har en valberedning som huvudmännen har ett betydande inflytande i, får banken ge valberedningen i uppgift att i stället för revisionsutskottet lämna ett förslag till sparbanksstämman om val av revisor.

4 a kap.

16 b §³

I samband med en koncernrevision ska revisorn bedöma och utvärdera det revisionsarbete som har utförts av revisorer i de övriga koncernföretagen. Revisorn ska se till att han eller hon kan få tillgång till dokumentation av det revisionsarbete som är relevant för koncernrevisionen.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underätta *Revisorsnämnden* om hindret.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underätta *Revisorsinspektionen* om hindret.

¹ Lagen omtryckt 1996:1005.

² Senaste lydelse 2016:434.

³ Senaste lydelse 2016:434.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 7 a § och 8 kap. 13 c § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

7 a §¹

Revisionsutskottet ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt,

1. övervaka föreningens finansiella rapportering samt lämna rekommendationer och förslag för att säkerställa rapporteringens tillförlitlighet,

2. med avseende på den finansiella rapporteringen övervaka effektiviteten i föreningens interna kontroll, internrevision och riskhantering,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsnämndens* kvalitetskontroll,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsinspektionens* kvalitetskontroll,

4. informera styrelsen om resultatet av revisionen och om på vilket sätt revisionen bidrog till den finansiella rapporteringens tillförlitlighet samt om vilken funktion utskottet har haft,

5. granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och då särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller föreningen andra tjänster än revision, och

6. biträda vid upprättandet av förslag till föreningsstämmans beslut om revisorsval.

Om föreningen har en valberedning som medlemmarna har ett betydande inflytande i, får föreningen ge valberedningen i uppgift att i stället för revisionsutskottet lämna ett förslag till föreningsstämman om val av revisor.

8 kap.

13 c §²

I samband med en koncernrevision avseende en ekonomisk förening vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad ska revisorn bedöma och utvärdera det revisionsarbete som har utförts av revisorer i de övriga koncernföretagen. Revisorn ska se till att han eller hon kan få tillgång till dokumentation av det revisionsarbete som är relevant för koncernrevisionen.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga

¹ Senaste lydelse 2016:432.

² Senaste lydelse 2016:432.

åtgärder. Revisorn ska också under-
rätta *Revisorsnämnden* om hindret.

åtgärder. Revisorn ska också under-
rätta *Revisorsinspektionen* om hind-
ret.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 4 b § och 7 a kap. 16 b § lagen (1995:1570) om medlemsbanker ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

4 b §¹

Revisionsutskottet ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt,

1. övervaka bankens finansiella rapportering samt lämna rekommendationer och förslag för att säkerställa rapporteringens tillförlitlighet,

2. med avseende på den finansiella rapporteringen övervaka effektiviteten i bankens interna kontroll, internrevision och riskhantering,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsnämndens* kvalitetskontroll,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsinspektionens* kvalitetskontroll,

4. informera styrelsen om resultatet av revisionen och om på vilket sätt revisionen bidrog till den finansiella rapporteringens tillförlitlighet samt om vilken funktion utskottet har haft,

5. granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och då särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller banken andra tjänster än revision, och

6. biträda vid upprättandet av förslag till föreningsstämmans beslut om revisorsval.

Om banken har en valberedning som medlemmarna har ett betydande inflytande i, får banken ge valberedningen i uppgift att i stället för revisionsutskottet lämna ett förslag till föreningsstämman om val av revisor.

7 a kap.

16 b §²

I samband med en koncernrevision ska revisorn bedöma och utvärdera det revisionsarbete som har utförts av revisorer i de övriga koncernföretagen. Revisorn ska se till att han eller hon kan få tillgång till dokumentation av det revisionsarbete som är relevant för koncernrevisionen.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underätta *Revisorsnämnden* om hindret.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underätta *Revisorsinspektionen* om hindret.

¹ Senaste lydelse 2016:435.

² Senaste lydelse 2016:435.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

2.5 Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)

Härigenom föreskrivs att 32 b § revisionslagen (1999:1079) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

32 b §¹

I samband med en koncernrevision ska revisorn bedöma och utvärdera det revisionsarbete som har utförts av revisorer i de övriga koncernföretagen. Revisorn ska se till att han eller hon kan få tillgång till dokumentation av det revisionsarbete som är relevant för koncernrevisionen.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Om revisorn är en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag, ska revisorn också underrätta *Revisorsnämnden* om hindret.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Om revisorn är en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag, ska revisorn också underrätta *Revisorsinspektionen* om hindret.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

¹ Senaste lydelse 2016:433.

2.6 Förslag till lag om ändring i revisorslagen (2001:883)

Häriigenom föreskrivs i fråga om revisorslagen (2001:883) dels att 1, 3–6, 8, 12, 13, 18, 22, 22 a, 25, 27, 27 b–32 a, 32 d, 32 e, 32 g–37 och 40 §§ och rubriken närmast före 3 § ska ha följande lydelse, dels att punkt 6 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag innehåller bestämmelser om

1. Revisorsnämnden (3 §),	1. Revisorsinspektionen (3 §),
2. auktorisation av revisorer (4 och 5 §§),	
3. godkända revisorer (6 §),	
4. revisionsföretag (8–12 §§),	
5. registrering av revisionsbolag och revisorer från ett tredjeland (13–16 b §§),	
6. huvudansvarig i revisionsverksamhet (17 §),	
7. giltighetstid för auktorisation, godkännande och registrering (18 §),	
8. revisorns skyldigheter (19–27 §§),	
9. kvalitetskontroll (27 a §),	
10. uppgiftslämnande m.m. (27 b–31 a §§),	
11. disciplinära åtgärder m.m. (32–35 §§), och	
12. överklagande, straffansvar m.m. (36–41 §§).	

Bestämmelser som gäller vid revision av företag av allmänt intresse och för revisorer och registrerade revisionsbolag som utför sådan revision finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG (EU:s revisorsförordning).

Revisorsnämnden

Revisorsinspektionen

3 §²

Revisorsnämnden ska

Revisorsinspektionen ska

1. pröva frågor om auktorisation, godkännande och registrering enligt denna lag,	
2. utöva tillsyn över revisionsverksamhet samt över revisorer, registrerade revisionsbolag och revisorer från ett tredjeland,	
3. pröva frågor om disciplinära och andra åtgärder mot revisorer, registrerade revisionsbolag, revisorer från ett tredjeland och, i den omfattning som framgår av 32 g §, före detta revisorer, och	
4. ansvara för att god revisorssed och god revisionssed utvecklas på ett ändamålsenligt sätt.	

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela

¹ Senaste lydelse 2016:430.

² Senaste lydelse 2016:430.

närmare föreskrifter om *Revisorsnämnden*.

närmare föreskrifter om *Revisorsinspektionen*.

4 §³

En auktoriserad revisor ska

1. yrkesmässigt utöva revisionsverksamhet,	
2. vara bosatt i Sverige eller i en annan stat inom EES,	
3. varken vara i konkurs, ha näringsförbud, ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken, vara förbjuden att lämna juridiskt eller ekonomiskt biträde enligt 3 § lagen (1985:354) om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall eller vara föremål för någon motsvarande rådighetsinskränkning i en annan stat,	
4. ha den utbildning och erfarenhet som behövs för revisionsverksamhet,	
5. hos <i>Revisorsnämnden</i> ha avlagt revisorsexamen, och	5. hos <i>Revisorsinspektionen</i> ha avlagt revisorsexamen, och
6. vara redbar och i övrigt lämplig att utöva revisionsverksamhet.	
Om det finns särskilda skäl, får <i>Revisorsnämnden</i> i ett enskilt fall bevilja undantag från kraven i första stycket 1 och 2.	Om det finns särskilda skäl, får <i>Revisorsinspektionen</i> i ett enskilt fall bevilja undantag från kraven i första stycket 1 och 2.

5 §⁴

Det krav på revisorsexamen som ställs upp i 4 § första stycket 5 ska anses uppfyllt också av den som

1. innehar ett sådant utländskt examensbevis som krävs för att få utföra lagstadgad revision i	
a) någon stat inom EES, eller	
b) ett tredjeland, om den staten tillåter att revisorer som har auktoriserats enligt denna lag på motsvarande villkor utövar revisionsverksamhet där, och	
2. hos <i>Revisorsnämnden</i> har genomgått ett särskilt lämplighetsprov.	2. hos <i>Revisorsinspektionen</i> har genomgått ett särskilt lämplighetsprov.

6 §⁵

En godkänd revisor ska uppfylla de krav som anges i 4 § första stycket 1–4 och 6.

Om det finns särskilda skäl, får <i>Revisorsnämnden</i> i ett enskilt fall bevilja undantag från kraven i 4 § första stycket 1 och 2.	Om det finns särskilda skäl, får <i>Revisorsinspektionen</i> i ett enskilt fall bevilja undantag från kraven i 4 § första stycket 1 och 2.

8 §⁶

En revisor får utöva revisionsverksamhet endast som enskild näringsidkare eller i ett annat revisionsföretag.

Om det finns särskilda skäl, får	Om det finns särskilda skäl, får

³ Senaste lydelse 2016:430.

⁴ Senaste lydelse 2016:430.

⁵ Senaste lydelse 2013:217.

⁶ Senaste lydelse 2016:430.

Revisorsnämnden tillåta att en revisor utövar revisionsverksamhet i ett tredjeland trots att villkoret i första stycket inte är uppfyllt.

Revisorsinspektionen tillåta att en revisor utövar revisionsverksamhet i ett tredjeland trots att villkoret i första stycket inte är uppfyllt.

12 §

En revisor får vara anställd endast hos ett revisionsföretag eller ett sådant bolag som avses i 11 § andra stycket.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsnämnden* bevilja undantag från föreskriften i första stycket.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsinspektionen* bevilja undantag från föreskriften i första stycket.

13 §⁷

Ett handelsbolag som utövar revisionsverksamhet får registreras som revisionsbolag, om det uppfyller villkoren i 10 och 11 §§.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsnämnden* beträffande viss bolagsman, firmatecknare eller prokurist bevilja undantag från villkoren i 11 §. En majoritet av bolagsmännen ska dock alltid utgöras av revisorer eller registrerade revisionsbolag. Om det finns endast två bolagsmän, måste minst en av dem vara revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsinspektionen* beträffande viss bolagsman, firmatecknare eller prokurist bevilja undantag från villkoren i 11 §. En majoritet av bolagsmännen ska dock alltid utgöras av revisorer eller registrerade revisionsbolag. Om det finns endast två bolagsmän, måste minst en av dem vara revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

18 §⁸

Auktorisation, godkännande och registrering gäller i fem år. Har en ansökan om fortsatt auktorisation, godkännande eller registrering gjorts före giltighetstidens utgång fortsätter auktorisationen, godkännandet eller registreringen att gälla till dess att beslut i saken har *vunnit* laga kraft.

Revisorsnämnden får i ett enskilt fall besluta att en auktorisation ska gälla i längre tid än fem år, dock längst sex år.

Revisorsnämnden eller, efter överklagande, en domstol får bestämma att ett beslut om avslag på en ansökan som avses i första stycket ska gälla omedelbart.

Auktorisation, godkännande och registrering gäller i fem år. Har en ansökan om fortsatt auktorisation, godkännande eller registrering gjorts före giltighetstidens utgång fortsätter auktorisationen, godkännandet eller registreringen att gälla till dess att beslut i saken har *fått* laga kraft.

Revisorsinspektionen får i ett enskilt fall besluta att en auktorisation ska gälla i längre tid än fem år, dock längst sex år.

Revisorsinspektionen eller, efter överklagande, en domstol får bestämma att ett beslut om avslag på en ansökan som avses i första stycket ska gälla omedelbart.

⁷ Senaste lydelse 2009:564.

⁸ Senaste lydelse 2013:217.

22 §⁹

Revisorsnämnden ska på ansökan av en revisor meddela förhandsbesked om huruvida

Revisorsinspektionen ska på ansökan av en revisor meddela förhandsbesked om huruvida

1. förhållandena är sådana att revisorn enligt 21 § första stycket är skyldig att avböja eller avsäga sig uppdraget,

2. en viss omständighet är en sådan som avses i 21 a § första stycket och, om så är fallet, huruvida omständigheter i det enskilda fallet eller vidtagna åtgärder medför att revisorn ändå inte behöver avböja eller avsäga sig uppdraget, eller

3. en viss tjänst omfattas av förbudet mot tillhandahållande av andra tjänster än revision i artikel 5 i EU:s revisorsförordning och, om så är fallet, huruvida tjänsten ändå får tillhandahållas enligt 21 b §.

När ett förhandsbesked har fått laga kraft, är det bindande för *nämnden* i förhållande till revisorn. Förhandsbeskedet upphör att gälla vid förändrade förutsättningar eller vid författningsändringar som påverkar den fråga som beskedet avser.

När ett förhandsbesked har fått laga kraft, är det bindande för *inspektionen* i förhållande till revisorn. Förhandsbeskedet upphör att gälla vid förändrade förutsättningar eller vid författningsändringar som påverkar den fråga som beskedet avser.

22 a §¹⁰

Revisorsnämnden får på ansökan av en revisor bevilja undantag från bestämmelserna om förhållandet mellan revisionsarvodet och arvodet för andra tjänster i artikel 4.2 i EU:s revisorsförordning. Ett undantag får beviljas om det finns särskilda skäl för det. Av EU:s revisorsförordning framgår att ett undantag som längst får gälla under två räkenskapsår.

Revisorsinspektionen får på ansökan av en revisor bevilja undantag från bestämmelserna om förhållandet mellan revisionsarvodet och arvodet för andra tjänster i artikel 4.2 i EU:s revisorsförordning. Ett undantag får beviljas om det finns särskilda skäl för det. Av EU:s revisorsförordning framgår att ett undantag som längst får gälla under två räkenskapsår.

25 §

En revisor får inte utöva annan verksamhet än revisionsverksamhet eller verksamhet som har ett naturligt samband därmed, om

1. utövandet är av sådan art eller omfattning att det kan rubba förtroendet för revisorns opartiskhet eller självständighet, eller

2. utövandet på annat sätt är oförenligt med den ställning som följer av behörigheten att utföra lagstadgad revision.

Revisorsnämnden skall på ansökan av en revisor meddela förhandsbesked om huruvida en viss verksamhet är förenlig med kravet i första stycket. För ett sådant för-

Revisorsinspektionen ska på ansökan av en revisor meddela förhandsbesked om huruvida en viss verksamhet är förenlig med kravet i första stycket. För ett sådant för-

⁹ Senaste lydelse 2016:430.

¹⁰ Senaste lydelse 2016:430.

handsbesked gäller bestämmelserna i 22 § andra stycket.

handsbesked gäller bestämmelserna i 22 § andra stycket.

27 §¹¹

Revisorer och registrerade revisionsbolag ska teckna försäkring för den ersättningskyldighet som revisorn eller bolaget kan ådra sig i sin revisionsverksamhet.

Kravet på försäkring gäller inte ett registrerat revisionsbolag från en annan stat inom EES än Sverige.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsnämnden* i ett enskilt fall bevilja undantag från kravet på försäkring.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsinspektionen* i ett enskilt fall bevilja undantag från kravet på försäkring.

27 b §¹²

Revisorsnämnden får på begäran lämna ut uppgifter till behöriga myndigheter i andra stater inom EES, om uppgifterna behövs där för verksamhet som motsvarar den verksamhet som *Revisorsnämnden* bedriver enligt denna lag.

Uppgifterna får inte lämnas ut, om den sak som begäran avser redan prövas eller har prövats av *Revisionsnämnden*.

Revisorsinspektionen får på begäran lämna ut uppgifter till behöriga myndigheter i andra stater inom EES, om uppgifterna behövs där för verksamhet som motsvarar den verksamhet som *Revisorsinspektionen* bedriver enligt denna lag.

Uppgifterna får inte lämnas ut, om den sak som begäran avser redan prövas eller har prövats av *Revisorsinspektionen*.

27 c §¹³

Revisorsnämnden får på begäran lämna ut uppgifter till en behörig myndighet i ett tredjeland, om utlämnandet är förenligt med personuppgiftslagen (1998:204) och om

1. uppgifterna har samband med revision av ett företag som har sitt säte inom EES och som har emitterat värdepapper upptagna till handel i tredjelandet eller ingår i en koncern, för vilken koncernredovisning upprättas i tredjelandet,

2. Europeiska kommissionen har beslutat att myndigheten uppfyller tillräckliga krav i enlighet med artikel 47.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG av den 17 maj 2006 om lagstadgad revision av årsredovisning, årsbokslut och koncernredovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG, och

3. *Revisorsnämnden* har träffat ett samarbetsavtal med myndigheten.

Revisorsinspektionen får på begäran lämna ut uppgifter till en behörig myndighet i ett tredjeland, om utlämnandet är förenligt med personuppgiftslagen (1998:204) och om

1. uppgifterna har samband med revision av ett företag som har sitt säte inom EES och som har emitterat värdepapper upptagna till handel i tredjelandet eller ingår i en koncern, för vilken koncernredovisning upprättas i tredjelandet,

2. Europeiska kommissionen har beslutat att myndigheten uppfyller tillräckliga krav i enlighet med artikel 47.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG av den 17 maj 2006 om lagstadgad revision av årsredovisning, årsbokslut och koncernredovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG, och

3. *Revisorsinspektionen* har träffat ett samarbetsavtal med myndigheten.

Genom samarbetsavtalet ska det säkerställas

¹¹ Senaste lydelse 2016:430.

¹² Senaste lydelse 2016:430.

¹³ Senaste lydelse 2016:430.

1. att tredjelandets behöriga myndighet inte utnyttjar uppgifterna för annat ändamål än verksamhet som motsvarar den som *Revisorsnämnden* bedriver enligt denna lag, och

2. att revisionsklientens affärsintressen inte skadas.

Uppgifterna får inte lämnas ut, om den sak som begäran avser redan prövas eller har prövats av *Revisorsnämnden*.

1. att tredjelandets behöriga myndighet inte utnyttjar uppgifterna för annat ändamål än verksamhet som motsvarar den som *Revisorsinspektionen* bedriver enligt denna lag, och

Uppgifterna får inte lämnas ut, om den sak som begäran avser redan prövas eller har prövats av *Revisorsinspektionen*.

28 §¹⁴

Revisorer, registrerade revisionsbolag och revisorer från tredjeland är skyldiga att låta *Revisorsnämnden* vid sin tillsyn granska akter, bokföring och övriga handlingar som hör till verksamheten och att lämna *nämnden* de uppgifter som behövs för tillsynen. Detsamma gäller vid tillsyn som *Revisorsnämnden* utför på begäran av en behörig myndighet i en annan stat.

Revisorer, registrerade revisionsbolag och revisorer från tredjeland är skyldiga att låta *Revisorsinspektionen* vid sin tillsyn granska akter, bokföring och övriga handlingar som hör till verksamheten och att lämna *inspektionen* de uppgifter som behövs för tillsynen. Detsamma gäller vid tillsyn som *Revisorsinspektionen* utför på begäran av en behörig myndighet i en annan stat.

28 a §¹⁵

Revisorer eller registrerade revisionsbolag som har revisionsuppdrag i moderföretag är skyldiga att låta *Revisorsnämnden* vid sin tillsyn granska dokumentation som avser sådan del av koncernrevisionen som har utförts av en fysisk person eller ett företag från ett tredjeland, vars behöriga myndighet saknar samarbetsavtal med *Revisorsnämnden*.

Det som sägs i första stycket gäller inte, om någon omständighet som inte beror på revisorn eller det registrerade revisionsbolaget utgör hinder mot att få tillgång till dokumentationen.

Revisorer eller registrerade revisionsbolag som har revisionsuppdrag i moderföretag är skyldiga att låta *Revisorsinspektionen* vid sin tillsyn granska dokumentation som avser sådan del av koncernrevisionen som har utförts av en fysisk person eller ett företag från ett tredjeland, vars behöriga myndighet saknar samarbetsavtal med *Revisorsinspektionen*.

28 b §¹⁶

I sin tillsyn över revision av företag av allmänt intresse får *Revisorsnämnden* förelägga följande fysiska och juridiska personer att lämna upplysningar om revisionen:

I sin tillsyn över revision av företag av allmänt intresse får *Revisorsinspektionen* förelägga följande fysiska och juridiska personer att lämna upplysningar om revisionen:

¹⁴ Senaste lydelse 2009:564.

¹⁵ Senaste lydelse 2009:564.

¹⁶ Senaste lydelse 2016:430.

1. Anställda hos den revisor eller det registrerade revisionsbolag som har utfört revisionen.

2. Personer som på uppdrag av revisorn eller det registrerade revisionsbolaget har utfört en uppgift eller en funktion med anknytning till revisionen.

3. Personer som på något annat sätt är organisatoriskt eller funktionellt knutna till revisorn eller det registrerade revisionsbolaget.

4. Revisionsklienten, dess dotterföretag och närstående tredje parter.

Ett föreläggande får förenas med vite.

28 c §¹⁷

I sin tillsyn över revision av företag av allmänt intresse får *Revisorsnämnden*, om det finns skäl för det, göra en platsundersökning hos en revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

I sin tillsyn över revision av företag av allmänt intresse får *Revisorsinspektionen*, om det finns skäl för det, göra en platsundersökning hos en revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

29 §

Ett företag som har en särskilt stark affärsmässig anknytning till ett revisionsföretag *skall*, efter föreläggande från *Revisorsnämnden*, lämna *nämnden* upplysningar om rådgivning eller annat biträde åt dem som gett revisionsföretaget eller en i revisionsföretaget verksam revisor i uppdrag att utföra revisionsverksamhet.

Ett företag som har en särskilt stark affärsmässig anknytning till ett revisionsföretag *ska*, efter föreläggande från *Revisorsinspektionen*, lämna *inspektionen* upplysningar om rådgivning eller annat biträde åt dem som gett revisionsföretaget eller en i revisionsföretaget verksam revisor i uppdrag att utföra revisionsverksamhet.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

30 §¹⁸

Ingår ett revisionsföretag i ett nätverk, ska företaget underrätta *Revisorsnämnden* om vilka övriga företag som ingår i nätverket. Om nätverkets sammansättning ändras, ska företaget anmäla ändringen till *nämnden*.

Ingår ett revisionsföretag i ett nätverk, ska företaget underrätta *Revisorsinspektionen* om vilka övriga företag som ingår i nätverket. Om nätverkets sammansättning ändras, ska företaget anmäla ändringen till *inspektionen*.

Underrättelser enligt första stycket ska lämnas utan dröjsmål.

För sådana revisionsföretag som avses i 2 § 4 c gäller skyldigheten att lämna underrättelser endast om företaget är ett registrerat revisionsbolag enligt 16 a §.

31 §¹⁹

Om Skatteverket i fråga om en revisor eller ett registrerat revisions-

Om Skatteverket i fråga om en revisor eller ett registrerat revisions-

¹⁷ Senaste lydelse 2016:430.

¹⁸ Senaste lydelse 2016:430.

¹⁹ Senaste lydelse 2003:738.

bolag uppmärksammar någon omständighet, som kan vara av betydelse för *Revisorsnämndens* verksamhet, *skall* verket underrätta *nämnden*. Detta gäller dock inte omständigheter som verket har fått kännedom om i verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan i brottsutredningar.

bolag uppmärksammar någon omständighet, som kan vara av betydelse för *Revisorsinspektionens* verksamhet, *ska* verket underrätta *inspektionen*. Detta gäller dock inte omständigheter som verket har fått kännedom om i verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan i brottsutredningar.

31 a §²⁰

Revisorsnämnden får i ett ärende enligt denna lag begära att en behörig myndighet i en annan stat inom EES ska biträda *nämnden*.

Revisorsinspektionen får i ett ärende enligt denna lag begära att en behörig myndighet i en annan stat inom EES ska biträda *inspektionen*.

32 §²¹

Om en revisor uppsåtligen gör orätt i sin revisionsverksamhet eller på annat sätt handlar oredligt eller om en revisor inte betalar en sådan avgift som avses i 39 §, ska auktorisationen eller godkännandet upphävas. Om det finns förmildrande omständigheter, får i stället varning ges.

Om en revisor på annat sätt åsidosätter sina skyldigheter som revisor eller som ställföreträdare för ett revisionsföretag, får varning ges. Om det är tillräckligt, får *Revisorsnämnden* i stället ge en erinran. Är omständigheterna synnerligen försvårande, får auktorisationen eller godkännandet upphävas.

Om en revisor på annat sätt åsidosätter sina skyldigheter som revisor eller som ställföreträdare för ett revisionsföretag, får varning ges. Om det är tillräckligt, får *Revisorsinspektionen* i stället ge en erinran. Är omständigheterna synnerligen försvårande, får auktorisationen eller godkännandet upphävas.

Om det uppkommer en fråga om upphävande, varning eller erinran, ska revisorn genom skriftlig underrättelse ges tillfälle att yttra sig om det som anförs i ärendet.

Varning eller erinran får inte ges om det som läggs revisorn till last har inträffat mer än fem år innan revisorn fick underrättelse i ärendet.

I fråga om valet av disciplinär åtgärd finns det ytterligare bestämmelser i 32 d och 32 e §§.

32 a §²²

Om *Revisorsnämnden* ger en revisor en varning och det finns särskilda skäl för det, får *nämnden* även besluta om en sanktionsavgift eller om ett tidsbegränsat förbud att

1. utöva revisionsverksamhet,
2. underteckna revisionsberättelser, eller

Om *Revisorsinspektionen* ger en revisor en varning och det finns särskilda skäl för det, får *inspektionen* även besluta om en sanktionsavgift eller om ett tidsbegränsat förbud att

²⁰ Senaste lydelse 2009:564.

²¹ Senaste lydelse 2016:430.

²² Senaste lydelse 2016:430.

3. ha ett sådant uppdrag i ett revisionsföretag som avses i 11 § första stycket 3.

I fråga om valet av disciplinär åtgärd finns det ytterligare bestämmelser i 32 d och 32 e §§.

32 d §²³

Vid valet av disciplinär åtgärd enligt 32 och 32 a §§ ska *Revisorsnämnden* ta särskild hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är, hur länge den har pågått och graden av ansvar för den som har begått överträdelsen.

En sanktionsavgift får inte beslutas om överträdelsen uteslutande består i att revisorn inte har fullgjort sin uppgiftsskyldighet gentemot *Revisorsnämnden*.

Vid valet av disciplinär åtgärd enligt 32 och 32 a §§ ska *Revisorsinspektionen* ta särskild hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är, hur länge den har pågått och graden av ansvar för den som har begått överträdelsen.

En sanktionsavgift får inte beslutas om överträdelsen uteslutande består i att revisorn inte har fullgjort sin uppgiftsskyldighet gentemot *Revisorsinspektionen*.

32 e §²⁴

Revisorsnämnden ska i förmildrande riktning särskilt beakta om den som har begått överträdelsen genom ett aktivt samarbete i väsentlig mån har underlättat *nämndens* utredning.

I försvarande riktning ska *Revisorsnämnden* särskilt beakta om den som har begått överträdelsen tidigare har gjort sig skyldig till överträdelser. *Nämnden* ska fästa vikt vid om överträdelserna är likartade och om det har gått kort tid mellan de olika överträdelserna.

Revisorsinspektionen ska i förmildrande riktning särskilt beakta om den som har begått överträdelsen genom ett aktivt samarbete i väsentlig mån har underlättat *inspektionens* utredning.

I försvarande riktning ska *Revisorsinspektionen* särskilt beakta om den som har begått överträdelsen tidigare har gjort sig skyldig till överträdelser. *Inspektionen* ska fästa vikt vid om överträdelserna är likartade och om det har gått kort tid mellan de olika överträdelserna.

32 g §²⁵

Om en före detta revisor tillträder en befattning i strid med 25 a § får *Revisorsnämnden* besluta att han eller hon ska betala en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek ska fastställas med tillämpning av 32 b § första och tredje styckena och 32 f §.

Bestämmelserna i 32 § tredje och fjärde styckena om underrättelse och pre-skription gäller även för en fråga om sanktionsavgift enligt denna paragraf.

Om en före detta revisor tillträder en befattning i strid med 25 a § får *Revisorsinspektionen* besluta att han eller hon ska betala en sanktionsavgift.

²³ Senaste lydelse 2016:430.

²⁴ Senaste lydelse 2016:430.

²⁵ Senaste lydelse 2016:430.

32 h §²⁶

En sanktionsavgift ska betalas till *Revisorsnämnden* inom trettio dagar från det att avgörandet fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Sanktionsavgiften tillfaller staten.

En sanktionsavgift ska betalas till *Revisorsinspektionen* inom trettio dagar från det att avgörandet fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

32 i §²⁷

Om en sanktionsavgift inte har betalats inom den tid som anges i 32 h §, får beslutet om avgift verkställas enligt utsökningsbalken. *Revisorsnämnden* ska då lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

En sanktionsavgift som har påförts ställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Om en sanktionsavgift inte har betalats inom den tid som anges i 32 h §, får beslutet om avgift verkställas enligt utsökningsbalken. *Revisorsinspektionen* ska då lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

33 §²⁸

Om en auktoriserad revisor inte längre uppfyller kraven i 4 § eller en godkänd revisor inte längre uppfyller kraven i 6 §, ska auktorisationen eller godkännandet upphävas.

Om det för en revisor inträder någon omständighet som innebär hinder för auktorisation eller godkännande, ska revisorn genast anmäla detta till *Revisorsnämnden*.

Om det för en revisor inträder någon omständighet som innebär hinder för auktorisation eller godkännande, ska revisorn genast anmäla detta till *Revisorsinspektionen*.

34 §²⁹

Föreskrifterna i 32–32 i §§ gäller i tillämpliga delar även för registrerade revisionsbolag och revisorer från ett tredjeland. Det som sägs där om upphävande av auktorisation eller godkännande ska i stället avse upphävande av registrering.

Om ett registrerat revisionsbolag inte längre uppfyller de för bolaget gällande kraven i 10, 11, 13, 14 eller 16 a §, ska registreringen upphävas. Det samma gäller i fråga om en revisor från ett tredjeland, om kraven för registrering enligt 16 b § inte längre är uppfyllda.

Om det för ett registrerat revisionsbolag inträder någon omständighet som innebär hinder för registrering, ska bolaget genast anmäla

Om det för ett registrerat revisionsbolag inträder någon omständighet som innebär hinder för registrering, ska bolaget genast anmäla

²⁶ Senaste lydelse 2016:430.

²⁷ Senaste lydelse 2016:430.

²⁸ Senaste lydelse 2013:217.

²⁹ Senaste lydelse 2016:430.

detta till *Revisorsnämnden*. Detsamma gäller för en revisor från ett tredjeland.

detta till *Revisorsinspektionen*. Detsamma gäller för en revisor från ett tredjeland.

35 §³⁰

I stället för att upphäva en auktorisation, ett godkännande eller en registrering får *Revisorsnämnden* förelägga revisorn, det registrerade revisionsbolaget eller revisorn från ett tredjeland att inom viss tid vidta rättelse. Om föreläggandet inte följs, ska *Revisorsnämnden* pröva enligt 32–34 §§ om auktorisationen, godkännandet eller registreringen ska upphävas.

Revisorsnämnden eller, efter överklagande, en domstol får vid sin prövning av frågor om åtgärder enligt 32–34 §§ bestämma att ett beslut att upphäva auktorisation, godkännande eller registrering eller ett beslut om tidsbegränsat förbud ska gälla omedelbart.

I stället för att upphäva en auktorisation, ett godkännande eller en registrering får *Revisorsinspektionen* förelägga revisorn, det registrerade revisionsbolaget eller revisorn från ett tredjeland att inom viss tid vidta rättelse. Om föreläggandet inte följs, ska *Revisorsinspektionen* pröva enligt 32–34 §§ om auktorisationen, godkännandet eller registreringen ska upphävas.

Revisorsinspektionen eller, efter överklagande, en domstol får vid sin prövning av frågor om åtgärder enligt 32–34 §§ bestämma att ett beslut att upphäva auktorisation, godkännande eller registrering eller ett beslut om tidsbegränsat förbud ska gälla omedelbart.

36 §³¹

Revisorsnämndens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Beslut som rör examination enligt 4 § första stycket 5 eller särskild lämplighetsprövning enligt 5 § får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Revisorsinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

37 §³²

Om *Revisorsnämnden* i ett ärende om ansökan om auktorisation, godkännande eller registrering inte meddelar beslut inom fyra månader från det att ansökan gavs in, får sökanden begära förklaring av domstol att ärendet uppehålls i onödan.

En begäran om en förklaring som avses i första stycket ska göras hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om *nämnden* inte har meddelat

Om *Revisorsinspektionen* i ett ärende om ansökan om auktorisation, godkännande eller registrering inte meddelar beslut inom fyra månader från det att ansökan gavs in, får sökanden begära förklaring av domstol att ärendet uppehålls i onödan.

Om *inspektionen* inte har med-

³⁰ Senaste lydelse 2016:430.

³¹ Senaste lydelse 2013:217.

³² Senaste lydelse 2013:222.

beslut inom en månad från det att en förklaring har lämnats, ska ansökan anses ha avslagits.

delat beslut inom en månad från det att en förklaring har lämnats, ska ansökan anses ha avslagits.

Revisorsnämnden ska föra ett register över revisorer, registrerade revisionsbolag och revisorer från tredjeland.

40 §³³

Revisorsinspektionen ska föra ett register över revisorer, registrerade revisionsbolag och revisorer från tredjeland.

6. Ett revisionsbolag som är godkänt eller auktoriserat enligt äldre bestämmelser *skall* anses som registrerat till den tidpunkt som *Revisorsnämnden* har bestämt.

6. Ett revisionsbolag som är godkänt eller auktoriserat enligt äldre bestämmelser *ska* anses som registrerat till den tidpunkt som *Revisorsinspektionen* har bestämt.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

³³ Senaste lydelse 2009:564.

2.7 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 49 b § och 9 kap. 6 a § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

49 b §¹

Revisionsutskottet ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt,

1. övervaka bolagets finansiella rapportering samt lämna rekommendationer och förslag för att säkerställa rapporteringens tillförlitlighet,

2. med avseende på den finansiella rapporteringen övervaka effektiviteten i bolagets interna kontroll, internrevision och riskhantering,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsnämndens* kvalitetskontroll,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsinspektionens* kvalitetskontroll,

4. informera styrelsen om resultatet av revisionen och om på vilket sätt revisionen bidrog till den finansiella rapporteringens tillförlitlighet samt om vilken funktion utskottet har haft,

5. granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och då särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller bolaget andra tjänster än revision, och

6. biträda vid upprättandet av förslag till bolagsstämmans beslut om revisorsval.

Om bolaget har en valberedning som aktieägarna har ett betydande inflytande i, får bolaget ge valberedningen i uppgift att i stället för revisionsutskottet lämna ett förslag till bolagsstämman om val av revisor.

9 kap.

6 a §²

I samband med en koncernrevision ska revisorn bedöma och utvärdera det revisionsarbete som har utförts av revisorer i de övriga koncernföretagen. Revisorn ska se till att han eller hon kan få tillgång till dokumentation av det revisionsarbete som är relevant för koncernrevisionen.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underätta *Revisorsnämnden* om hindret.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underätta *Revisorsinspektionen* om hindret.

¹ Senaste lydelse 2016:431.

² Senaste lydelse 2016:431.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

3 Näringsliv

3.1 Omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2015	Budget 2016 ¹	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Näringspolitik	4 896	5 290	5 257	5 870	6 002	6 142	5 888
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	532	585	578	586	589	592	391
Äldreanslag	47	17	19	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	5 475	5 892	5 854	6 456	6 591	6 734	6 278

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Regeringen föreslår att 6 456 miljoner kronor anvisas under utgiftsområde 24 Näringsliv för 2017. För 2018 beräknas anslagsnivån till 6 591 miljoner kronor, för 2019 till 6 734 miljoner kronor och för 2020 till 6 278 miljoner kronor.

I tabell 3.2 redovisas förändringen av anslagsnivån för perioden 2017–2020 jämfört med statens budget för 2016 fördelat på olika komponenter. Den årliga pris- och löneomräkningen av anslagen för förvaltningsändamål som görs för att kompensera myndigheterna för pris- och löneökningar utgör en del av den föreslagna anslagsförändringen.

Tabell 3.2 Härledning av ramnivån 2017–2020. Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	5 998	5 998	5 998	5 998
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	23	50	82	121
Beslut	460	546	657	157
Överföring till/från andra utgiftsområden	-32	-33	-33	-27
Övrigt	7	30	30	30
Ny ramnivå	6 456	6 591	6 734	6 278

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Av tabell 3.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2017 realekonomiskt fördelat på transfereringar, verksamhetsutgifter samt investeringar.

Tabell 3.3 Ramnivå 2017 realekonomiskt fördelat. Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2017
Transfereringar ¹	3 379
Verksamhetsutgifter ²	3 067
Investeringar ³	10
Summa ramnivå	6 456

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2015 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

3.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas normalt i huvudsak på budgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. En skatteutgift uppstår om skatteuttaget för en viss grupp eller en viss kategori av skattebetalare är lägre än vad som är förenligt med normen inom ett visst skatteslag. Förutom skatteutgifter redovisas i förekommande fall även skattesanktioner, där skatteuttaget är högre än den angivna normen inom skatteslaget. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar budgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna har redovisats i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2016 (skr. 2015/16:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Tabell 3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Prognos 2016	Prognos 2017
Näringspolitik	29 760	30 910
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	0	0
Totalt för utgiftsområdet	29 760	30 910

3.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1, utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020.

Målet för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande är:

- högsta möjliga grad av frihandel,
- en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU,
- ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO),
- ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen samt
- ökade utländska investeringar i Sverige (prop. 2008/09:1, utg.omr. 24 avsnitt 4.3, bet. 2008/09:NU1, rskr. 2008/09:98).

Sverige ska främja en fri och rättvis världshandel. Vi kommer att arbeta för progressiva internationella handelsavtal och riva handelshinder samtidigt som vi står upp för miljön, löntagarnas intressen och människors hälsa. Handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut.

4 Näringspolitik

4.1 Omfattning

Inom näringspolitiken ryms insatser för att skapa goda ramvillkor för företag, företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, arbete för att stärka innovationskraften, arbete för att förenkla för företag, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:45) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys),

Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombudsnämnden, Bolagsverket, Konkurrensverket och Revisorsnämnden.

Patentbesvärsrätten (PBR) har upphört fr.o.m. den 1 september 2016. Verksamheten är överförd till två särskilda domstolar: i första instans Patent- och marknadsdomstolen, och i andra instans Patent- och marknadsöverdomstolen.

Statligt ägda bolag och stiftelser som berörs i det följande är bl.a. Almi Företagspartner AB (Almi), V.S. VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB), Inlandsinnovation AB, Fouriertransform AB samt Stiftelsen Industrifonden, Stiftelsen Norrlandsfonden och Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID).

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik
Miljoner kronor

	Utfall 2015	Budget 2016 ¹	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
<i>Näringspolitik</i>							
1:1 Verket för innovationssystem	213	219	222	222	226	231	236
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 443	2 628	2 590	2 893	2 970	3 140	3 220
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	616	622	622	630	736	747	764
1:4 Tillväxtverket	269	267	269	273	273	279	284
1:5 Näringslivsutveckling	345	514	503	460	459	433	220
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	78	82	81	58	59	60	61
1:7 Turistfrämjande	140	140	140	120	100	100	90
1:8 Sveriges geologiska undersökning	224	196	199	198	201	205	210
1:9 Geovetenskaplig forskning	6	6	6	6	6	6	6
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	11	14	14	14	14	14	14
1:11 Bolagsverket	21	23	22	23	25	25	25
1:12 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	8	8	8	8	8	8	8
1:13 Konkurrensverket	175	141	144	143	146	149	153
1:14 Konkurrensforskning	14	14	14	14	14	14	14
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	25	73	73	123	73	70	20
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	22	23	37	23	23	25	25
1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag		6	6	1	1	1	1
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	16	18	16	18	18	18	18
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	2	18	10	18	18	18	18
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	269	279	279	309	309	269	159
1:21 Patent- och registreringsverket		0	0	316	322	329	341
Summa Näringspolitik	4 896	5 290	5 257	5 870	6 002	6 142	5 888
<i>Åldreanslag</i>							
2016 1:11 Patentbesvärsträtten	20	13	14	0	0	0	0
2016 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	4	4	4	0	0	0	0
2015 1:23 Upphandlingsmyndigheten	23	0	1	0	0	0	0
Summa Åldreanslag	47	17	19	0	0	0	0
Totalt för Näringspolitik	5 475	5 892	5 854	6 456	6 591	6 734	6 278

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

För 2016 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 5 854 miljoner kronor.

Regeringens förslag till anslag för 2017 för näringspolitiken innebär att 6 456 miljoner kronor anvisas. För 2018 beräknas anslagsnivån till 6 591 miljoner kronor, för 2019 till 6 734 miljoner kronor och för 2020 till 6 278 miljoner kronor.

4.3 Skatteutgifter

Skatteutgifterna inom utgiftsområde 24 Näringsliv samt en definition av begreppet redovisas i avsnitt 3.3. I tabell 4.2 nedan följer en redovisning av de skatteutgifter som kan hänföras till näringspolitikens område. I anslutning till tabellen ges en kortfattad beskrivning av respektive skatteutgift.

Tabell 4.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken

Miljoner kronor

	Prognos 2016	Prognos 2017
Lönebaserat utrymme i fåmansföretag	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade andelar	-	-
Utdelning på kvalificerade andelar	-	-
Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.	0	0
Sjöinkomstavdrag	70	80
Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner	530	550
Utjämnning av småföretagares inkomst	-	-
Kostförmån vid tjänsteresa och vid representation	-	-
Gåvor till anställda	-	-
Kapitalvinst på näringsfastigheter	1 550	1 610
Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal	-	-
Koncernbidragsdispens	0	0
Utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag	610	630
Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar	6 160	6 420
Utdelning av andelar i dotterföretag	-	-
Utdelning och kapitalvinst på andelar i oäkta bostadsrättsföreningar	u	u
Investeraravdrag	-	-
Ersättning skiljemannauppdrag	-	-
Nedsatt särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare	440	480
Nedsatt särskild löneskatt för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare	80	70
Nedsatt särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år och som är födda 1938 eller senare	1 900	2 000
Nedsatt särskild löneskatt för anställda som är födda 1937 eller tidigare	450	400
Transport i skidliftar	200	210
Restaurang- och cateringtjänster	9 540	10 070
Rumsuthyrning	2 090	2 200
Nedsatt energiskatt för dieselbränsle i gruvindustriell verksamhet	270	280
Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin	660	660
Nedsatt energiskatt på el inom industrin	12 320	12 460
Energiskattebefrielse på el vid deltagande i PFE inom industrin	0	0
Nedsatt koldioxidskatt för dieselbränsle i gruvindustriell verksamhet	160	160
Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU ETS	270	270
Skattereduktion för sjöinkomst	50	50
Fastighetsskatt på lokaler	-6 090	-6 180
Fastighetsskatt på industrienheter	-1 500	-1 510
Summa område Näringspolitik	29 760	30 910

"-." betyder att utgiften inte kunnat kvantifieras.

"u" innebär att skatteutgiften har upphört.

Lönebaserat utrymme i fåmansföretag

Enligt 57 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) jämfört med 16–19 a §§ samma kapitel tillkommer vid tillämpning av huvudregeln ett utdelningsutrymme baserat på företagets lönesumma, utöver den schablonavkastning som baseras på den s.k. klyvningsräntan och aktiernas anskaffningsvärde. Detta gäller endast om det s.k. löneuttagskravet är uppfyllt och bara om delägaren äger en andel som motsvarar minst 4 procent av kapitalet. Detta gäller dock inte vid tillämpning av förenklingsregeln.

En skatteutgift uppkommer i den mån huvudregeln tillämpas och löneuttagskravet och ägar-kravet är uppfyllt, såvida det lönebaserade utrymmet resulterar i att viss del av avkastningen som baseras på löner till anställda beskattas i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt och består i skillnaden mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst. Det lönebaserade utrymmet ingår i det s.k. gränsbeloppet.

Kapitalvinst på kvalificerade andelar

Enligt 57 kap. 21 och 22 §§ inkomstskattelagen ska kapitalvinst på kvalificerade andelar som överstiger gränsbeloppet tas upp till beskattning i inkomstslaget tjänst. Den kapitalvinst som ska redovisas som intäkt av tjänst är maximerad till 100 inkomstbasbelopp under en femårsperiod. Kapitalvinst utöver 100 inkomstbasbelopp beskattas som kapitalinkomst till 30 procent. Den del av kapitalvinsten som överstiger gränsbeloppet (dvs. utrymmet för kapitalbeskattning till 2/3) men som på grund av basbeloppsregeln ändå beskattas som kapitalinkomst medför en skatteutgift avseende skatt på inkomst av tjänst. Skatteutgiften består i skillnaden i skattesats mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst.

Utdelning på kvalificerade andelar

Enligt 57 kap. 20 och 20 a §§ inkomstskattelagen ska utdelning på kvalificerade andelar som överstiger gränsbeloppet tas upp till beskattning i inkomstslaget tjänst. Under ett och samma beskattningsår ska dock högst 90 inkomstbasbelopp beskattas som tjänsteinkomst. Ytterligare

utdelning beskattas som kapitalinkomst. Den del av utdelningen som överstiger gränsbeloppet (dvs. utdelningsutrymmet för kapitalbeskattning till 2/3) men som på grund av begränsningsregeln ändå beskattas som kapitalinkomst medför en skatteutgift som avser skatt på inkomst av tjänst. Skatteutgiften består i skillnaden i skattesats mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst.

Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.

Underskott av aktiv näringsverksamhet får dras av som allmänt avdrag under vissa förutsättningar (maximalt under 5 års tid med högst 100 000 kronor per år; restriktionerna gäller dock inte litterär, konstnärlig eller liknande verksamhet), se 62 kap. 2–4 §§ inkomstskattelagen. Normen är annars att underskottet får sparas och kvittas mot senare överskott i den aktiva näringsverksamheten. Den tidigare lagda kvittningen är en skattecredit. Skatteutgiften utgörs av räntan på skattecrediten och avser skatt på inkomst av tjänst.

Sjöinkomstavdrag

Skattskyldiga som har sjöinkomst under hela beskattningsåret ges, i stället för grundavdrag, sjöinkomstavdrag med 36 000 kronor om fartyget till övervägande del går i fjärrfart och 35 000 kronor om det går i närfart (64 kap. 2 § inkomstskattelagen). Om den skattskyldige inte har arbetat ombord hela året ges avdrag för varje dag som sjöinkomst uppbärs. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner

Vissa förmåner och ersättningar till utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner kan under vissa förutsättningar undantas från beskattning (11 kap. 22 och 23 §§ inkomstskattelagen). Bland annat undantas 25 procent av lönen och vissa ersättningar för utgifter, t.ex. avgifter för barns skolgång i grund- och gymnasieskola, från beskattning. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Utjämning av småföretagares inkomst

Inkomstutjämnande åtgärder i små företag, t.ex. avsättningar till skogskonto (21 kap. inkomstskattelagen) och periodiseringsfond (30 kap. inkomstskattelagen) samt överavskrivningar (18 kap. inkomstskattelagen), leder till en skatteutgift när åtgärderna medför att ägarens marginalsatt blir olika vid avsättning och uttag. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Kostförmån vid tjänsteresa och vid representation

Förmån av kost på allmänna transportmedel vid tjänsteresa och frukost på hotell eller liknande i samband med övernattning under tjänsteresa ska inte tas upp till beskattning, om kosten obligatoriskt ingår i priset för transporten eller övernattningen (11 kap. 2 § inkomstskattelagen). Förmån av kost vid representation ska inte heller tas upp. För intern representation gäller detta enbart vid sammankomster som är tillfälliga och kortvariga. Skatteutgiften avser inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Gåvor till anställda

Förmån i form av gåva ska inte tas upp till beskattning om det rör sig om julgåvor av mindre värde till anställda, sedvanliga jubileums- gåvor till anställda, eller minnesgåvor till varaktigt anställda, om gåvans värde inte överstiger 15 000 kronor och den ges i samband med att den anställde uppnår en viss ålder eller efter viss anställningstid eller när en anställning upphör, dock vid högst ett tillfälle förutom när anställningen upphör (11 kap. 14 § inkomstskattelagen). Skattefriheten gäller inte om gåva lämnas i pengar. Skatteutgiften avser inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Kapitalvinst på näringsfastigheter

Kapitalvinst på enskildas näringsfastigheter beskattas som kapitalinkomst (13 kap. 6 § inkomstskattelagen). Skatteutgiften avser att en större del av näringsinkomsten beskattas som kapitalinkomst än vad som är förenligt med

normen. Skatteutgiften utgörs av skillnaden mellan skattesatsen för näringsinkomst (inklusive särskild löneskatt) och skattesatsen på kapitalinkomst.

Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal

I vissa fall kan en skattskyldig få avräkning för den skatt som skulle ha tagits ut i det andra avtalslandet även om sådan skatt inte har betalats. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Koncernbidragsdispens

Regeringen kan i vissa fall medge att avdrag får göras enligt reglerna om koncernbidrag trots att alla förutsättningar inte är uppfyllda (35 kap. 8 § inkomstskattelagen). Detta förutsätter bl.a. att bidraget lämnas för en näringsverksamhet som är av väsentlig betydelse från samhällsekonomisk synpunkt. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag

Enligt 42 kap. 15 a § inkomstskattelagen tas endast 5/6 av kapitalinkomster för delägare i onoterade bolag upp till beskattning i inkomstslaget kapital. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 25 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Den lägre skattesatsen ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar

För den del av utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar i fåmansföretag som understiger gränobeloppet tas endast 2/3 upp till beskattning enligt 57 kap. 20 och 21 §§ inkomstskattelagen. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 20 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning av andelar i dotterföretag

Beskattning av aktieutdelning i form av andelar skjuts i det fall ett antal villkor är uppfyllda upp till dess att mottagaren säljer andelarna, se den s.k. lex Asea, 42 kap. 16 § inkomstskattelagen. Räntan på denna skattecredit är en skatteutgift. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på andelar i ökta bostadsrättsföreningar

Andelar i ökta bostadsrättsföreningar omfattades av lättnadsreglerna t.o.m. utgången av 2015. Från och med inkomståret 2016 beskattas utdelning och kapitalvinst på andelar i ökta bostadsrättsföreningar på samma sätt som utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade företag. Lättnadsreglerna motsvarar de regler i 43 kap. inkomstskattelagen som gällde för utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag före inkomståret 2006. Lättnadsreglerna innebär att ett belopp uppgående till 70 procent av statslåneräntan multiplicerat med ett speciellt definierat underlag (i princip omkostnadsbeloppet för bostadsrätten) undantas från beskattning i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital. Enligt 42 kap. 15 a § inkomstskattelagen tas endast 5/6 av kapitalinkomster för delägare i onoterade bolag upp till beskattning i inkomstslaget kapital. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 25 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Den lägre skattesatsen ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital.

Investeraravdrag

Enligt 43 kap. inkomstskattelagen får investeraravdrag göras av fysiska personer. Avdraget motsvarar hälften av betalningen för förvärvade andelar och får göras med högst 650 000 kronor per person och år. Investeraravdraget ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital. För den som inte har tillräcklig inkomst av kapital för att nyttja hela avdraget medför avdraget ett underskott av kapital. Underskottet minskar skatten på tjänsteinkomster genom en skattereduktion.

Ersättning skiljemannauppdrag

Ersättning för skiljemannauppdrag ingår inte i underlaget för socialavgifter om parterna är av utländsk nationalitet enligt 2 kap. 20 § socialavgiftslagen (2000:980). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Nedsatt särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet (lagen [2006:1339] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), betalas t.o.m. den 31 december 2015 enbart ålderspensionsavgiften (3 kap. 15 § socialavgiftslagen [2000:980]). Skatteutgiften avser skillnaden mellan särskild löneskatt och ålderspensionsavgiften. Från och med den 1 januari ska en särskild löneskatt för äldre på 6,15 procent betalas utöver ålderspensionsavgiften (lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster [1990:659]). Skatteutgiften avser då skillnaden mellan särskild löneskatt och ålderspensionsavgiften plus särskild löneskatt för äldre.

Nedsatt särskild löneskatt för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare

För egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet (lagen [2007:1250] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), betalas t.o.m. den 31 december 2015 inga socialavgifter (punkten 6 i övergångsbestämmelserna till socialavgiftslagen [2000:980]). Från och med den 1 januari ska en särskild löneskatt för äldre på 6,15 procent betalas (lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster [1990:659]). Skatteutgiften avser då skillnaden mellan särskild löneskatt och särskild löneskatt för äldre.

Nedsatt särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För anställda som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det refor-

merade ålderspensionssystemet (lagen [2006:1339] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster) betalas t.o.m. den 31 december 2015 enbart ålderspensionsavgiften (2 kap. 27 § socialavgiftslagen [2000:980]). Skatteutgiften avser skillnaden mellan särskild löneskatt och ålderspensionsavgiften. Från och med den 1 januari ska en särskild löneskatt för äldre på 6,15 procent betalas utöver ålderspensionsavgiften (lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster [1990:659]). Skatteutgiften avser då skillnaden mellan särskild löneskatt och ålderspensionsavgiften plus särskild löneskatt för äldre.

Nedsatt särskild löneskatt för anställda som är födda 1937 eller tidigare

För anställda som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet (lagen [2007:1250] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), betalas t.o.m. den 31 december 2015 inga socialavgifter (punkten 5 i övergångsbestämmelserna till socialavgiftslagen [2000:980]). Från och med den 1 januari ska en särskild löneskatt för äldre på 6,15 procent betalas (lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster [1990:659]). Skatteutgiften avser då skillnaden mellan särskild löneskatt och särskild löneskatt för äldre.

Transport i skidliftar

Av 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen (1994:200) följer att mervärdesskatten för transport i skidlift är nedsatt till 6 procent. Transport i skidlift räknas som antingen idrottstjänst eller personbefordran. Transport i skidlift sker normalt med syfte att nyttja nedfarterna i skidanläggningen och därmed som utnyttjande av idrottsanläggning. I de fall den som köper en transport i skidlift inte utnyttjar nedfarterna i anläggningen, t.ex. då liftanläggningen är öppen sommartid, kan transportmomentet anses vara det dominerande, och transporten faller därför under kategorin personbefordran. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Restaurang- och cateringtjänster

För restaurang- och cateringtjänster gäller nedsatt mervärdesskatt till 12 procent enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen. Take-away inkluderas i denna post och ej i livsmedel. Nedsättningen gäller för omsättning med undantag för den del som avser spritdrycker, vin och starköl. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Rumsuthyrning

Enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen är skattesatsen för rumsuthyrning nedsatt till 12 procent. Nedsättningen gäller rumsuthyrning inom ramen för hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplatser. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Nedsatt energiskatt för dieselbränsle i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi (1994:1776) gäller energiskattebefrielse med 89 procent för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Normen utgörs av energiskattesatsen på dieselbränsle i miljöklass 1.

Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin

För industrin inom och utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 lagen om skatt på energi energiskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen. Normen utgörs av full energiskatt för uppvärmningsbränsle.

Nedsatt energiskatt på el inom industrin

Energiskattesatserna på el följer av 11 kap. 3 § lagen om skatt på energi. El som används i tillverkningsprocesser i industriell verksamhet beskattas med 0,5 öre/kWh. Normen utgörs av

normalskattesatsen på el. Regeringen föreslår i volym 1 (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6) vissa förändringar av energiskatten på elektrisk kraft som påverkar denna skatteutgift.

Energiskattebefrielse på el vid deltagande i PFE inom industrin

För energiintensiva industriföretag, som deltar i program för energieffektivisering (PFE) gäller befrielse från energiskatten på el (11 kap. 9 § 6–7 lagen om skatt på energi) i 5 år. Detta innebär en ytterligare skattenedsättning från den tidigare nedsatta skattesatsen för el inom industrisektorn på 0,5 öre/kWh. Den ytterligare skatteutgiften uppgår till 0,5 öre/kWh. Lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering upphörde att gälla den 1 januari 2013, men gäller fortfarande för företag som före utgången av 2012 godkännts som deltagare i programmet. Därmed upphör skatteutgiften 2018.

Nedsatt koldioxidskatt för dieselbränsle i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi gäller koldioxidskattebefrielse med 40 procent för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Normen utgörs av full koldioxidskattesats.

Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU ETS

För industrin utanför EU ETS gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 b lagen om skatt på energi koldioxidskattebefrielse med 20 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen. Befrielsen sänktes fr.o.m. den 1 januari 2016 från 40 procent av koldioxidskatten. Normen utgörs av full koldioxidskattesats.

Skattereduktion för sjöinkomst

Skattskyldiga med sjöinkomst under hela beskattningsåret har enligt 67 kap. 3 § inkomstskattelagen rätt till skattereduktion med 14 000

kronor per år om fartyget till övervägande del gått i fjärrfart och med 9 000 kronor per år om det gått i närfart. Om den skatteskyldige haft sjöinkomst under endast en del av året, ska reduktion medges för varje dag som sjöinkomst uppbärs.

Fastighetsskatt på lokaler

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt (1984:1052) ska statlig fastighetsskatt betalas för lokaler i hyreshus. Fastighetsskatten på lokaler är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

Fastighetsskatt på industrienheter

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt ska statlig fastighetsskatt betalas på industrienheter. Fastighetsskatten på industrienheter är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

4.4 Mål för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1, utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020.

Ett tydligt sysselsättningsmål ska styra politiken. Antalet kvinnor och män som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU 2020. Med regeringens jobbagenda kan fler företag, innovatörer och entreprenörer i hela

landet lyckas utveckla sina idéer till framgångsrika produkter och tjänster och därmed öka efterfrågan på arbetskraft. En aktiv näringspolitik och samverkan mellan politik, näringsliv, akademi och arbetsmarknadens parter är centrala delar i jobbagendan och ger förutsättningar för satsningar på jobb i hela landet, innovativa och växande företag samt insatser för ökad export.

4.5 Resultatredovisning

Inledningsvis redovisas indikatorer som på en övergripande nivå följer utvecklingen i näringslivet. Resultat av insatser redovisas därefter under avsnitten:

- Innovation och förnyelse.
- Entreprenörskap och företagande.
- Ramvillkor för företag och konkurrens.

Regeringens samlade bedömning är att de näringspolitiska insatserna bidragit till att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag.

4.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Utvecklingen i näringslivet påverkas av många olika faktorer. Nedan presenteras de indikatorer som används för att på en övergripande nivå följa utvecklingen i näringslivet:

- Sveriges internationella konkurrenskraft (relativ enhetsarbetskostnad och exportförmåga).
- Innovation bland svenska företag (näringslivets forskning och utveckling, innovationsverksamhet i företagen samt immateriella rättigheter).
- Näringslivets utveckling (antal sysselsatta, produktion, produktivitet, växande företag och nystartade företag).
- Förutsättningar för företagen att utvecklas (lagar och myndighetsregler, tillgång till kapital, förmågor och attityder till företagande).

Sveriges internationella konkurrenskraft

För att åstadkomma en stärkt konkurrenskraft behövs det insatser inom ett stort antal politikområden. Hur konkurrenskraften utvecklas beror även på utvecklingen i omvärlden. Eftersom konkurrenskraft innehåller många olika aspekter så kan den också mätas på många olika sätt. Nedan redovisas relativ arbetskraftskostnad och exportförmåga som övergripande mått på konkurrenskraften i det svenska näringslivet.

Tabell 4.3 Sveriges konkurrenskraft

Index 2000=100

	2012	2013	2014	2015
Relativ arbetskraftskostnad per producerad enhet	102,0	105,0	101,4	96,5
Exportförmåga	89,4	86,4	86,9	89,6

Källa: OECD Economic Outlook 2016.

Den relativa enhetsarbetskostnaden speglar den sammantagna utvecklingen av produktivitet, lönekostnader och växelkurs i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. I Sverige har de relativa enhetsarbetskostnaderna sjunkit sedan 2000, vilket inneburit ett förbättrat konkurrensläge i förhållande till konkurrentländerna. Mellan 2009 och 2013 steg de relativa enhetsarbetskostnaderna i Sverige, vilket berodde på en svagare produktivitet utveckling och en stärkt kronkurs. Under både 2014 och 2015 sjönk den relativa enhetsarbetskostnaden igen, vilket tyder på ett förbättrat konkurrensläge.

Exportförmåga mäts som den faktiska tillväxten i exporten i förhållande till tillväxten på Sveriges exportmarknader. Från början av 1990-talet och fram till millennieskiftet växte svensk export snabbare än exportmarknaderna, men därefter har exporten vuxit långsammare än exportmarknaderna. Även under de senaste åren har exportförmågan utvecklats negativt. Denna utveckling är inte unik för Sverige, utan har även skett i många andra länder i Västeuropa och Nordamerika. De länder som gått i motsatt riktning, med en export som vuxit betydligt

snabbare än dess exportmarknader, är Kina, Indien och Sydkorea, men även Tyskland har haft en positiv utveckling. Under de senaste åren har dock den svenska exportförmågan återhämtat sig något med en svag uppgång 2014 och 2015.

Innovation bland svenska företag

För att främja innovation genomför bl.a. staten, landsting, regionala samverkansorgan, kommuner och privata företag olika typer av innovationsinsatser, i varierande storlek och på olika samhälls nivåer. Det är dock svårt att mäta utvecklingen på innovationsområdet, eftersom innovation är ett brett begrepp som innefattar ett stort antal aktiviteter och utfall. För att kunna ge en övergripande bild över utvecklingen redovisas därför ett antal mått som speglar olika delar av utvecklingen.

Forskning och utveckling (FoU) är en viktig innovationsdrivare inom många verksamheter. Nedan visas näringslivets utgifter för FoU som andel av bruttonationalprodukten (BNP), för att visa hur FoU-insatserna i näringslivet utvecklas över tid. Näringslivets FoU-utgifter som andel av BNP minskade mellan 2009 och 2011, men ökade åter något mellan 2011 och 2013.

Tabell 4.4 Näringslivets FoU

Utgifter som andel av BNP, procent

	2007	2009	2011	2013
Företagens utgifter för egen FoU	2,38	2,41	2,22	2,28

Källa: Statistiska centralbyrån.

FoU är centralt för att utveckla vissa verksamheter, medan andra verksamheter utvecklas med hjälp av andra typer av innovationsaktiviteter. Nedan redovisas andelen företag med innovationsverksamhet för att ge en kompletterande bild. Innovationsverksamhet kan förekomma i olika former, t.ex. produkt- och processutveckling, utveckling av företagets organisation eller förändring i marknadsföringen av produkter.

Tabell 4.5 Innovationsverksamhet i företagen

Procent	2008– 2010	2010– 2012 ¹	2012– 2014
Andel företag med innovationsverksamhet	60	53	46
varav produktinnovativa företag ²	36	29	23
varav processinnovativa företag ²	26	21	19
varav organisatoriskt innovativa företag ²	29	23	21
varav marknadsföringsinnovativa företag ²	32	30	25
Andel företag med innovations-samarbeten	19	14	15
varav samarbete med leverantör ³	16	12	11
varav samarbete med kunder eller klienter ³	13	12	11
varav samarbete med universitet eller högskolor ³	7	8	7
Andel av de produktinnovativa företagens omsättning som kommer från, för företaget, nya produkter	15	11	12
varav nya även för företagets marknad	8	7	7

¹ I både denna undersökning och i omgången 2012–14 har det tillkommit näringsgrenar, vilket försämrar jämförbarheten över åren.

² Ett företag kan bedriva innovationsverksamhet inom fler än ett område.

³ Det finns flera samarbetsaktörer i grundmaterialet, här har tre exempel valts.

Ett företag kan bedriva samarbeten med flera olika aktörer.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Andelen företag med innovationsverksamhet minskade från perioden 2008–2010 till perioden 2012–2014. Perioden 2012–2014 uppgav 46 procent av företagen att de bedrev innovationsverksamhet. Nedgången återfinns inom alla redovisade innovationsverksamheter. Nedgången är delvis kopplad till att det både 2010–2012 och 2012–2014 tillkom ytterligare näringsgrenar i undersökningen, framför allt tjänstebanscher. I de flesta av de nytillkomna branscherna var innovationsverksamheten lägre vilket har bidragit till att även den totala andelen företag med innovationsverksamhet har minskat i mätningen. Nedgången kvarstår dock, om än något mindre kraftig, när man enbart inkluderar näringsgrenar som fanns med i omgången 2008–2010. Ett utökat antal näringsgrenar försvårar jämförbarheten över tid, samtidigt som det på sikt bidrar till en mer tillförlitlig beskrivning av innovationsverksamheten i det svenska näringslivet.

Innovationsprocesser är starkt beroende av kunskap och kunskapsspridning. Ett sätt att sprida och utveckla ekonomiskt värdefull kunskap är att företagen samarbetar med olika aktörer. I tabellen ovan visas mått på företagens innovationssamarbeten med några utvalda aktö-

rer. Under perioden 2012–2014 uppgav 15 procent av företagen att de hade innovationssamarbeten, vilket var en liten ökning sedan föregående period, men en minskning sedan 2008–2010. Innovationssamarbetena med leverantörer och kunder har minskat, medan samarbetena med universitet och högskolor har minskat sedan 2010–2012 men ligger på samma nivå som 2008–2010.

Vidare visas andelen av företagets omsättning som kommer från nya produkter, som en form av mått på innovationsgrad. Andelen av företagets omsättning som härrör från nya produkter har haft en något vikande trend mellan 2008–2010 och 2010–2012, och har ökat marginellt 2012–2014.

Europeiska kommissionen har på senare år utvecklat en indikator för att mäta förekomsten av företag som är både snabbväxande och innovativa. Indikatoren mäter antalet sysselsatta i innovativa snabbväxande företag som andel av sysselsatta i alla snabbväxande företag. Indikatoren är tänkt att fånga ett lands förmåga att snabbt ställa om sin ekonomi för att möta nya behov och för att dra nytta av framväxande efterfrågan. Utvecklingen av sysselsättningen i snabbväxande innovativa företag i Sverige har endast förändrats marginellt de senaste åren. Om man jämför Sverige med andra EU-länder ligger Sverige en bit över EU-genomsnittet, men hör inte till de länder som har högst nivå på sysselsättning i innovativa snabbväxande företag. Skillnaderna mellan Sverige och liknande länder är dock relativt små.

Tabell 4.6 Innovativa snabbväxande företag

Andel, procent	2011	2012	2013
Sysselsatta i innovativa snabbväxande företag	16,9	17,5	17,2

Källor: Statistiska centralbyrån, FAD och egna beräkningar.

Patent och andra immateriella rättigheter har central betydelse för många företag eftersom det ger dem en möjlighet att ta igen gjorda investeringar och få avkastning på forskning och annan innovationsverksamhet. Patenteringsverksamheten ser olika ut i olika branscher och för olika typer av produkter. För att visa en bredare bild av immateriella rättigheter inkluderas även antalet registrerade varumärken, vilket i högre utsträckning speglar utvecklingen av innovation i tjänstesektorn.

Tabell 4.7 Patent och varumärken

Antal	2012	2013	2014	2015
Beviljade patent i Sverige (svenska sökandes)	860	600	520	730
Svenska sökandes patentansökningar i Sverige	2 070	2 120	1 980	2 040
Svenska sökandes patentansökningar vid europeiska patentverket, EPO	3 470	3 670	3 870	i. u.
Svenska sökandes patentansökningar i USA (USPTO)	4 390	4 510	4 930	i. u.
Registrerade varumärken, nationellt	7 080	6 800	5 800	6 400
Svenska registrerade varumärken i EU (Community Trade Marks)	2 150	2 100	2 290	2 580

Källor: Patent- och registreringsverket och European Union Intellectual Property Office (EUIPO).

Trenden fram till 2014 var att antalet patent som beviljades i Sverige minskade. Under 2015 ökade

antalet beviljade patent igen. Antalet svenska patentansökningar i Sverige har legat runt 2 000 per år de senaste åren. Samtidigt har antalet svenska sökandes patentansökningar utomlands ökat under senare år. Det finns dock ännu inga uppgifter för 2015. Antalet varumärkesregistreringar i Sverige har legat på ungefär samma nivå sedan 2000, dock med betydande skillnader mellan enskilda år. Antalet svenska registrerade varumärken i EU har samtidigt ökat.

Näringslivets utveckling

Antalet sysselsatta i näringslivet växer snabbare än befolkningen i arbetsför ålder och nådde 3,4 miljoner personer 2015. Av dessa var 62 procent män och 38 procent kvinnor, vilket betyder att det är betydligt fler män än kvinnor som är sysselsatta i näringslivet.

Tabell 4.8 Näringslivets utveckling

	2012	2013	2014	2015
Antalet sysselsatta i näringslivet, 1000-tal	3 290	3 330	3 360	3 400
varav kvinnor	1 240	1 270	1 280	1 290
varav män	2 050	2 060	2 080	2 110
Produktionen i näringslivet, index 2000=100	133	135	139	145
Arbetsproduktiviteten i näringslivet, index 2000=100	124	126	128	131
Antalet företag med positiv sysselsättningsutveckling relativt föregående år	57 000	56 600	i. u.	i. u.
Antalet företag med positiv sysselsättning relativt föregående år per 1000 existerande	108	106	i. u.	i. u.
Antalet snabbväxande företag per 1000 existerande	3,23	2,83	i. u.	i. u.
Antalet nystartade företag	69 200	69 200	71 700	70 100

Källor: SCB AKU, SCB Nationalräkenskaperna, SCB FAD och egna beräkningar samt Tillväxtanalys.

I företag med minst en anställd var enligt SCB 20 procent av de operativa företagsledarna kvinnor och 80 procent män 2013.¹ Kvinnor är därmed underrepresenterade som företagsledare om man jämför med hur många kvinnor respektive män som är sysselsatta i näringslivet. Vid de senaste mätningarna har det dock skett en liten ökning av andelen kvinnor bland de operativa företagsledarna.

Produktivitetstillväxt kan bidra till att ett land stärker sin samlade konkurrensförmåga. Produktionen kan öka både genom att fler arbetar och att arbetet sker effektivare. Produktionen i det svenska näringslivet växer och denna utveckling drivs både av att fler är sysselsatta och att produktiviteten ökar.

Bakom ökningen av antalet sysselsatta i näringslivet finns en underliggande dynamik. I många företag ökar antalet sysselsatta samtidigt som sysselsättningen minskar i ett stort antal andra företag. I drygt 10 procent av de befintliga företagen ökar antalet sysselsatta från ett år till nästa. Det betyder att det är över 50 000 företag som årligen ökar sin sysselsättning.

Snabbväxande företag har betydelse för skapandet av nya arbetstillfällen, vilket bidragit till att dessa företag har fått stor uppmärksamhet under de senaste åren. Här definieras ett snabbväxande företag som ett företag som haft en genomsnittlig sysselsättningstillväxt på 20 procent per år i tre år i följd. Antalet snabbväxande företag är relativt få (cirka tre stycken per 1 000 företag) men de har ändå stor betydelse för skapandet av nya jobb.

En annan viktig del i sysselsättningsdynamiken är skapandet av nya företag och att företag som inte klarar konkurrensen läggs ner. Antalet nystartade företag har ökat trendmässigt över en längre tidsperiod. De senaste åren har dock antalet nystartade företag legat på ungefär samma nivå, med vissa variationer mellan enstaka år.

¹ SCB (2015) "Operativa företagsledare 20 år och äldre efter näringsgren 2013", tabell med ursprungskälla Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS), under temaområdet *Jämställdhet*, Statistiska centralbyrån.

Förutsättningar för företagen att utvecklas

Att skapa goda villkor för företagande är en viktig del i politiken, för att ge företagen bättre möjligheter att utvecklas. En del av den verklighet som företag möter är de lagar och myndighetsregler som företagen måste följa. Tillväxtverket genomför vart tredje år enkätundersökningen Företagens villkor och verklighet där de bl.a. ställer frågor om huruvida företag upplever lagar och myndighetsregler som hinder för sin utveckling och tillväxt. Resultaten för 2014 visar att 21,7 procent av de tillfrågade småföretagen upplevde lagar och myndighetsregler som ett stort hinder för utveckling och tillväxt. Detta är en marginell minskning sedan 2011. Mellan 2008 och 2011 skedde en större minskning av andelen småföretagare som upplevde lagar och myndighetsregler som ett hinder. Mellan 2008 och 2014 minskade andelen i alla branscher utom utbildning.

Tabell 4.9 Lagar och myndighetsregler

Andel, procent

	2008	2011	2014
Andel småföretag som anger lagar och myndighetsregler som ett stort hinder för företagens utveckling och tillväxt	30,0	22,0	21,7

Källa: Tillväxtverket, Företagens villkor och verklighet.

För många företag är tillgång till finansiellt kapital en förutsättning för start, utveckling och tillväxt. Den främsta källan för tillförsel av finansiellt kapital till företagen är via banklån. Utvecklingen av den totala utlåningen till icke finansiella företag i Sverige visar på en liten ökning under senare år.

Tabell 4.10 Företagens tillgång till kapital

Miljarder kronor

	2012	2013	2014	2015
Monetära finansinstitutens utlåning till icke-finansiella företag	1 850	1 870	1 930	1 980
Risikkapitalinvesteringar ¹	1,82	2,00	2,57	i.u.

¹ Risikkapitalinvesteringar i tidiga skeden och tillväxtfaser. Risikkapital som investeras av risikkapitalbolag, inklusive flera av de offentliga risikkapitalaktörerna.

Källa: Statistiska centralbyrån och Tillväxtanalys.

För att få lån krävs säkerheter, vilket t.ex. små nystartade företag med tillväxtambitioner ofta saknar. Då krävs andra former av kapitaltillförsel t.ex. i form av risikkapital (ägarkapital). De företag som erhåller risikkapitalinvesteringar är ofta tillväxtorienterade företag som har potential att

bidra relativt starkt till utvecklingen i näringslivet. Det gör att utvecklingen av riskkapitalinvesteringar är intressant att följa även om de jämfört med lånefinansiering står för relativt blygsamma belopp. Som tabellen visar kan omfattningen av riskkapitalinvesteringarna variera från år till år. Det beror bl.a. på att det är under perioden genomförda investeringar, och inte stocken investerat kapital, som avses. Omfattningen av riskkapitalinvesteringarna kan delvis förklaras av konjunkturen. Mellan 2009 och 2012 minskade riskkapitalinvesteringarna kraftigt. Trenden vände uppåt igen 2013, och 2014 ökade investeringarna för andra året i rad. Enligt Tillväxtanalys beror ökningen 2014 på en kraftig ökning av investeringar från utländska fonder.

Befolkningens attityder till företagande kan också ha betydelse för hur företagen utvecklas. Även befolkningens förmåga att driva företag har betydelse, liksom tilltron till den egna förmågan. Att mäta attityder och förmågor är dock svårt. Det är i stort sett bara genom enkätundersökningar som information om upplevda attityder och förmågor kan erhållas.

Tabell 4.11 Förmågor och attityder till företagande

Andel av befolkningen, 18–70 år, procent

	2004	2012
Som tror att de skulle klara av att starta ett företag	73	80
kvinnor	66	75
män	80	84
Som helst vill vara företagare	27	32
kvinnor	21	25
män	33	39

Källa: Tillväxtverket, Entreprenörskapsbarometern.

Andelen personer i Sverige som tror sig klara av att starta ett företag var 80 procent 2012, vilket var något högre än vid mätningen som gjordes 2004. Även andelen av befolkningen som anger att de helst skulle vilja vara företagare hade ökat från 27 procent 2004 till 32 procent 2012. Både när det gäller tilltron till den egna förmågan att starta företag och viljan att vara företagare är andelen högre bland män än bland kvinnor. Skillnaden i svar mellan män och kvinnor skulle delvis kunna förklaras av de föreställningar som finns om vad företagande är och om vilka branscher som har framtidspotential. De resultat som nu finns tillgängliga, åren 2004 och 2012,

innebär dock ett långt tidsspann vilket gör att resultaten bör tolkas med viss försiktighet.

4.5.2 Innovation och förnyelse

De indikatorer för innovation bland svenska företag som redovisas i föregående avsnitt ger en övergripande bild av innovationsverksamhet bland företagen. De visar på näringslivets forskning och utveckling, innovationsverksamhet i företag, innovativa snabbväxande företag och utvecklingen för vissa aspekter av immaterialrätt. I det följande redovisas resultat av de åtgärder som genomförs inom näringspolitiken för att stimulera innovation i företag och andra organisationer. Detta innefattar insatser för att stimulera behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga samt marknadskompletterande stöd till kommersialisering i nya eller växande kunskapsbaserade företag där den privata marknaden verkar i begränsad omfattning. Vidare redogörs för statens roll att tillhandahålla ett väl fungerande system för hantering av immateriella tillgångar.

Resultat

Resultat av arbetet med att stärka innovationskraften via insatser under utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas i form av centrala prestationer av myndigheter och andra aktörer. Särskild resultatinformation, t.ex. genom utvärderingar, redovisas då sådan finns tillgänglig.

Behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga

I redovisningen av företagens innovationsverksamhet under föregående avsnitt konstaterades att innovationsprocesser är starkt beroende av kunskap och kunskapsspridning. Ett sätt att sprida och utveckla ekonomiskt värdefull kunskap är att företagen samarbetar med olika aktörer. Innovationssamarbeten kan t.ex. ske i utvecklingsprojekt med andra företag, organisationer, tillsammans med leverantörer och kunder samt med olika typer av forskningsorganisationer. Den största andelen av insatserna via Verket för innovationssystem (Vinnova) syftar

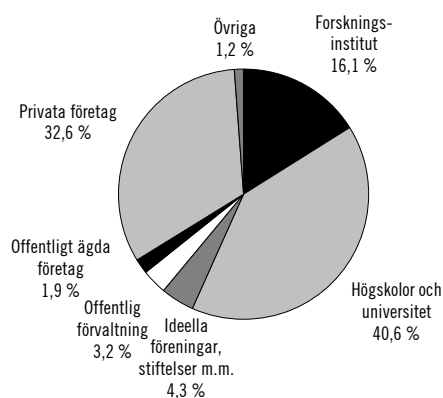
till att stimulera samarbeten för att bidra till ökad innovationsförmåga.

Stöd till forskning och innovation via Vinnova för ökad innovationsförmåga

Vinnova har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Myndigheten ska verka för nyttiggörande av forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft. För detta genomför Vinnova olika insatser för att stimulera innovationssamarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet.

Under 2015 beviljade Vinnova drygt 1 400 forsknings- och innovationsprojekt bidrag med totalt ca 2 600 miljoner kronor. Det är en minskning av det beviljade beloppet med ca 12 miljoner kronor jämfört med föregående år. Kravet på medfinansiering innebär att beviljade medel generellt växlas upp till mer än det dubbla.

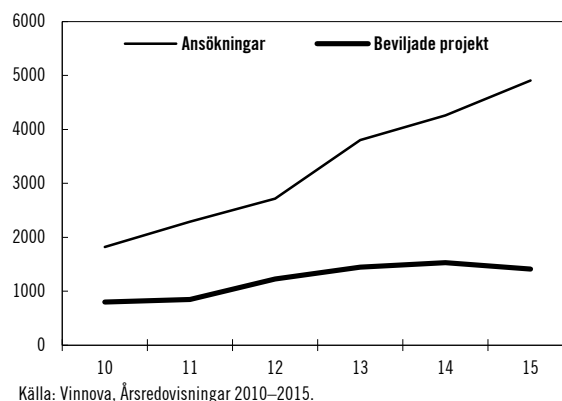
Diagram 4.1 Fördelning av beviljade medel från Verket för innovationssystem 2015

Källa: Vinnova, Årsredovisning 2015.

Totalt har universitet och högskolor beviljats 1 000 miljoner kronor under 2015. Den näst största kategorin är privata företag, vilka beviljades sammanlagt 826 miljoner kronor. Såväl forskningsinstitut som privata företag har ökat sin andel av beviljade medel jämfört med föregående år. För den senare kategorin redovisar Vinnova en stor ökning av antalet sökande.

Diagram 4.2 Antal ansökningar och beviljade projekt per år 2010–2015

Källa: Vinnova, Årsredovisningar 2010–2015.

Antalet ansökningar har ökat från drygt 1 800 under 2010 till nästan 5 000 under 2015. Ökningen beror bl.a. på att myndigheten når fler målgrupper och aktörer än tidigare. Då antalet ansökningar har ökat snabbare än de senaste årens anslagsökningar medför detta att andelen beviljade ansökningar har minskat. Vidare varierar andelen beviljade ansökningar beroende på typ av program, målgrupp osv.

Av det totala antalet ansökningar 2015 inkom 32 procent från projekt där projektledarna var kvinnor och 68 procent där projektledarna var män. Det finns inte någon skillnad i beviljandegrad mellan dessa kategorier. När det gäller ansökt och beviljat belopp har projekt där projektledaren är en kvinna högre beviljandegrad, dvs. beloppet som totalt beviljas dessa projekt ligger närmare det sammanlagda sökta beloppet. Sammantaget har projekt där projektledaren är kvinna beviljats 1 000 miljoner kronor och projekt med en man som projektledare 1 600 miljoner kronor. I sammanhanget bör det noteras att projektledarens kön är ett förhållandevis oprecist mått på hur kvinnor och män deltar i de projekt som beviljas medel. Vinnova bedriver ett utvecklingsarbete för att förbättra uppföljningen av deltagande från kvinnor och män i projekten. Regeringen räknar därför med att kunna återkomma med en utvecklad redovisning av detta i kommande budgetpropositioner.

Vinnova följer kontinuerligt upp myndighetens insatser, både genom egna analyser och genom uppdrag till externa utvärderare. I enlighet med regleringsbrevet för 2015 har myndigheten lämnat två sådana analyser till regeringen. Den ena avser programmet Forska och väx och den andra avser programmet Vinnväxt. Regeringen har redovisat tidigare utvärderingar av dessa program i budgetpropositionen för 2014

(Vinnväxt) och i budgetpropositionen för 2015 (Forska och väx).

Programmet Forska och väx har haft som syfte att stimulera investeringar i forskning och utveckling i små och medelstora företag. Vinnovas analys omfattar avslutade projekt t.o.m. 2013. Under perioden 2006–2013 har Vinnova betalat ut totalt ca 800 miljoner kronor inom programmet.

Enligt Vinnovas analys har insatserna främst bidragit till att de företag som har fått finansiering har kunnat genomföra forsknings- och utvecklingsprojekt i större omfattning och/eller att projekten har kunnat genomföras snabbare. I analysen konstaterar Vinnova vidare att de finansierade företagen har haft tydliga strategier för hantering av immateriella tillgångar. Vinnova bedömer att insatserna inom programmet bl.a. har stimulerat patentansökningar hos bolagen. Myndigheten poängterar att de finansierade projekten kan skapa värde som en del av innovationsarbeten i ett företag, men också i andra företag och genom olika typer av följdprojekt. Sammantaget gör Vinnova bedömningen att denna typ av insatser bidrar till att stimulera dynamiken i innovationssystemet.

Programmet Vinnväxt syftar till att främja hållbar tillväxt i regioner genom att utveckla internationellt konkurrenskraftiga och attraktiva forsknings- och innovationsmiljöer. Vinnova har låtit en extern utvärderare studera de tolv regionala initiativ som har beviljats stöd i upp till tio år genom tre utlysningar 2003–2008. Fram t.o.m. 2014 har Vinnova sammantaget betalat ut ca 750 miljoner kronor till dessa initiativ.

Enligt utvärderaren har initiativen på olika sätt tagit avgörande steg i utvecklingen som innovationsmiljöer. Programmet anses ha bidragit till detta bl.a. genom utvecklade innovationsprocesser och en stärkt infrastruktur för innovation. Utvärderaren konstaterar att initiativen i stor utsträckning har attraherat forskare med stark forskningsprofil och att insatserna har haft betydelse för att utveckla innovationskapaciteten hos berörda företag, t.ex. genom kopplingen till forskningen. Slutligen lyfter utvärderaren vikten av att initiativen hittar andra former för finansiering som möjliggör fortsatta innovationsinsatser för att utveckla regionala styrkeområden.

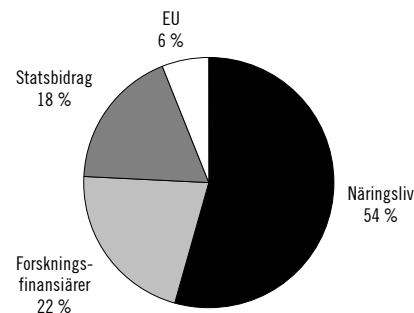
Insatser via industriforskningsinstitut

Industriforskningsinstitutet är en intermediär mellan näringsliv och lärosäten. De utgör noder

för spetskompetens inom kunskapsområden som är av stor betydelse för industrin. Institutet inom Rise-gruppen främjar samverkan och bidrar till nyttiggörande och kommersialisering av forskning och utveckling. De vidareutvecklar kunskap och kompetens och bidrar därigenom till att stärka industrins och näringslivets konkurrenskraft.

Under 2015 har regeringen tilldelat RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB) totalt 616 miljoner kronor i statsbidrag, s.k. strategiska kompetensmedel. RISE AB ansvarar för att fördela de strategiska kompetensmedlen till industriforskningsinstitutet som ingår i Rise-gruppen. Medlen används för kompetensuppbyggnad hos instituten i Rise-gruppen, vissa strukturåtgärder samt till driften av RISE AB. I linje med propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30) har 10 miljoner kronor avsatts under 2015 för fortsatt etablering av SP Process Development.

Diagram 4.3 Fördelning av intäkter 2015

Källa: RISE AB, Årsberättelse 2015.

Efterfrågan från näringslivet på Rise-gruppens tjänster fortsätter att växa. Under 2015 ökade omsättningen inom Rise-gruppen med knappt 6 procent, till drygt 3 100 miljoner kronor. Den största andelen av intäkterna kommer från näringslivet. En kundgrupp som man gör särskilda insatser mot är små och medelstora företag. Under 2015 ökade intäkterna från denna kundkategori med 19 procent, till att omfatta totalt 493 miljoner kronor.

Enligt regeringens ägaranvisningar ska RISE AB tillse att industriforskningsinstitutet som ingår i Rise-gruppen kontinuerligt utvecklar sin kompetens och sina samarbetsnätverk, bygger upp en kritisk massa inom nya forskningsområden som svarar mot det omgivande samhällets

behov och utvecklar näringslivets konkurrenskraft samt stärker institutens position i innovationssystemet. Det gör instituten t.ex. genom att delta i olika typer av innovationssamarbeten.

Instituten är, liksom tidigare, deltagare inom ramen för olika typer av nationella insatser för att främja innovationssamarbeten. Intäkterna från projekt som söks i konkurrens från nationella forskningsfinansiärer ökade med drygt 10 procent under 2015. Institutet deltar även i denna typ av utlysningar på europeisk nivå. Där fortsätter de att ha ett jämförelsevis högt deltagande i EU:s forskningsprogram, Horisont 2020. Under året deltog instituten i 179 projekt och koordinerade 24 av dessa. Jämfört med 2014 minskade intäkterna från EU marginellt.

Rise-gruppen arbetar för att utveckla sin kompetens inom det immaterialrättsliga området, bl.a. avseende hantering av immateriella rättigheter. De är delaktiga i 721 aktiva patent och under 2015 har Rise-gruppen själva eller i samarbete med andra ansökt om 36 patent. Institutet utvecklar också kontinuerligt kompetens och samarbetsnätverk genom samverkan med lärosäten. Under 2015 fanns 115 adjungerade professorer och docenter vid Rise-gruppen. Vidare bedrev 166 anställda forskarstudier och 192 studenter gjorde examensarbeten vid instituten.

Inom Rise-gruppen finns ca 100 test- och demonstrationsanläggningar. Institutet arbetar efter en strategi, framtagen tillsammans med Vinnova, bl.a. för att öka tillgängligheten till dessa anläggningar. På uppdrag av regeringen avsätter Vinnova medel för att öka tillgängligheten till test- och demonstrationsanläggningar, totalt 53 miljoner kronor under 2015. De medel som myndigheten beviljade Rise-gruppen för detta ändamål har bl.a. bidragit till att över 70 nya små och medelstora företag har utnyttjat en test- och demonstrationsanläggning under 2015. Medlen har också bidragit till att nästan 50 forskare vid lärosäten har utnyttjat anläggningarna.

Internationellt forskningssamarbete

Insatser för att främja företagens innovationsarbete genomförs även genom internationella samarbeten. De största insatserna genomförs inom ramen för EU:s forskningsprogram, Horisont 2020, där svenska aktörer kontrakterat finansiering på nära 400 miljoner euro under ramprogrammets två första år. Näringslivet i

Sverige kontrakterar en fjärdedel av dessa beviljade medel och står för nära en tredjedel av det svenska deltagandet. Detta är i paritet med deltagandet under det tidigare ramprogrammet, trots den trendmässiga nedgången i forsknings- och utvecklingsverksamhet i det svenska näringslivet.

Eureka är ett internationellt samarbetsnätverk för marknadsnära forskning, teknisk utveckling och innovation med fokus på små och medelstora företag. Inom ramen för nätverket stödjer drygt 40 medlemsländer marknadsnära transnationella samarbetsprojekt. Från och med juni 2015 t.o.m. juni 2016 har Sverige varit ordförande i Eureka. Regeringens ambition har varit att utveckla Eureka-samarbetet till att bli ett tydligare strategiskt verktyg för internationalisering.

Vinnova har till uppgift att stimulera övrigt internationellt samarbete som stärker svensk forskning och innovation samt bidrar till nytta för Sverige. Under året har detta innefattat fördjupade programsamarbeten inom flygområdet med Brasilien, initiering av forsknings- och innovationssamarbete med Förenade Arabemiraten, samt vidareutvecklat biotekniksamarbete med Indien. Inom området innovationer för en åldrande befolkning har aktiviteter med Japan genomförts och samarbetet med Kina inom trafiksäkerhet fortsätter. Inledande arbete för att undersöka förutsättningar för innovationssamarbete med Nigeria, samt aktiviteter för att identifiera specifika samarbetsområden med Sydafrika, har genomförts.

Kommersialisering

Almi Företagspartner AB (Almi) har i uppdrag att stödja företag i tidiga skeden med hög tillväxtpotential. Almi erbjuder såväl innovationsfinansiering som innovationsrådgivning. Almis utlåning till företag med innovativ verksamhet ökade kraftigt 2015. Huvudskälet till detta var att Almi introducerade ett nytt lån, Tillväxtlån för innovativa företag (se vidare under avsnitt 4.5.3).

Almis nytlåning avseende innovationslån minskade med 27 miljoner kronor 2015 och uppgick till knappt 89 miljoner kronor. En förklaring till detta är ovan nämnda tillväxtlån, vilket också kan användas för att finansiera innovationsprojekt och innovativ verksamhet. Totalt

har 19 miljoner kronor beviljats företag som ägs eller leds av kvinnor och 70 miljoner kronor har beviljats företag som ägs eller leds av män i innovationslån under året.

Under 2015 ökade antalet kunder som tog del av Almis innovationsrådgivning jämfört med föregående år och uppgick till 4 400, vilket motsvarar ca 30 procent av all rådgivning som erbjöds av Almi. Almi har även fungerat som distributionskanal för andra aktörer som främjar innovation, exempelvis förmedlar Almi innovationscheckar från Vinnova.

Från och med 2015 har regeringen uppdragit åt Vinnova att åter ansvara för att lämna särskilt statligt stöd till inkubation. Insatserna ska bidra till att öka antalet nya och kunskapsintensiva tillväxtföretag i Sverige. För 2015 har Vinnova under en övergångsperiod finansierat 24 inkubatorer som tidigare ingick i Almis s.k. BIG Summit-program. Sammantaget har de 24 stödmottagande inkubatorerna utvärderat drygt 3 000 affärsidéer under 2015. Av de utvärderade idéerna har 262 antagits för inkubation. Under 2015 har 204 företag och projekt fullgjort inkubationsprocessen, jämfört med 243 föregående år. Den genomsnittliga inkubationstiden var 23 månader. Vid årsskiftet 2015/16 fanns 64 projekt och 456 företag i de 24 inkubatorerna. Under 2015 avbröts inkubationsprocessen för 92 projekt och företag.

Totalt attraherade 173 företag i inkubatorerna drygt 500 miljoner kronor i ägarkapital under 2015. Föregående år investerades ca 430 miljoner kronor i 181 företag. Utöver investeringar i ägarkapital beviljades projekt och företag i inkubatorerna knappt 170 miljoner kronor i lån och drygt 80 miljoner kronor i bidrag under 2015.

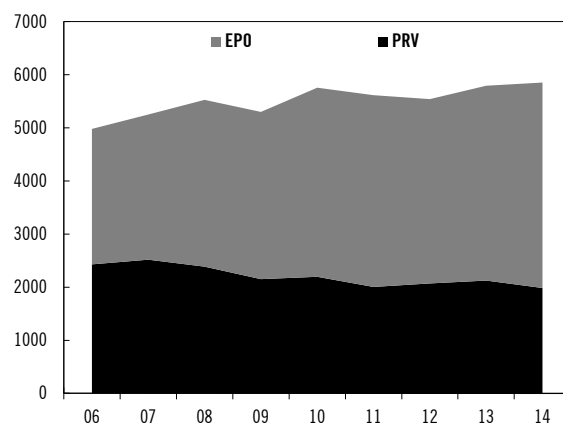
Immaterialrätt

Immaterialrätten är ett viktigt ramverk för investeringar i kunskapsbaserat kapital. Den är ett nyckelområde för tillväxt och konkurrenskraft och utgör en del av ramvillkoren för innovation både inom universitet och högskolor och omgivande samhälle.

PRV ska långsiktigt främja tillväxten samt stärka innovationsförmågan och konkurrenskraften i hela landet genom att informera om och bidra till ökad förståelse för hanteringen av immateriella tillgångar hos företag och aktörer inom det offentliga innovationssystemet. PRV är

en avgiftsfinansierad myndighet vars ekonomiska mål för verksamheten är full kostnadsäckning. Myndigheten ansvarar bl.a. för ärenden om patent och varumärken. Som framgår av de indikatorer som redovisas under avsnitt 4.5.1 har antalet nationella patentansökningar till PRV legat förhållandevis stabilt de senaste åren, samtidigt som internationella patentansökningar ökat. Sammantaget innebär detta att svenska sökandes patentansökningar vid PRV och Europeiska patentverket (EPO) har ökat över tid, se diagram 4.4 nedan.

Diagram 4.4 Antal patentansökningar från svenska sökande till Europeiska patentverket (EPO) samt Patent- och registreringsverket (PRV) 2006–2014

Källa: Patent- och registreringsverket.

Både antalet beviljade patent (svenska sökanden) och nationella registrerade varumärken ökade något under 2015 jämfört med föregående år.

Under 2015 fortsatte PRV att tillsammans med Vinnova genomföra insatser som stärker små och medelstora företags affärsstrategiska hantering av immateriella tillgångar. Ett flertal kompetensutvecklings- och kommunikationsinsatser har genomförts under året, t.ex. har fyra webbseminarier genomförts. PRV har även träffat företagsrådgivare runt om i landet, både genom deltagande i regionala innovationsträffar och genom utbildningar. Dessutom har PRV under året träffat ca 3 000 små och medelstora företag inom ramen för olika informationsinsatser.

Patentombudsmyndigheten är en avgiftsfinansierad myndighet vars ekonomiska mål för verksamheten är full kostnadsäckning. Ansökningsvolymerna för auktorisation av patentombud har under 2015 varit på en fortsatt låg nivå; fyra ombud auktoriserades under året och sex ombud har avaukturerats.

Patentbesvärsrätten (PBR) överprövar PRV:s beslut i ärenden enligt patentlagen (1967:837), mönsterskyddslagen (1970:485), varumärkeslagen (2010:1877), namnlagen (1982:670) samt lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden. Under året har PBR uppfyllt sina mål avseende handläggningstider och sitt åtagande att ställa patenträttslig och teknisk sakkunskap till de allmänna domstolarnas förfogande. Från och med den 1 september 2016 har verksamheten vid PBR övergått till de nyinrättade patent- och marknadsdomstolarna.

Analys och slutsatser

Ett dynamiskt näringsliv med innovativa företag är avgörande för den långsiktiga produktivitetens utvecklingen, miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar tillväxt och framtida välstånd. Därför är insatser för att främja dynamik i näringslivet och skapa bästa möjliga innovationsklimat centrala för att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag i hela landet.

Ett antal av de indikatorer som redovisas under avsnitt 4.5.1 visar på en fortsatt vikande trend för innovation bland svenska företag. Detta måste brytas genom en samlad politik som bidrar till en ökad innovationsförmåga i hela Sverige. För att utveckla politiken anser regeringen att det krävs en kontinuerlig dialog, t.ex. mellan arbetsmarknadens parter, universitet och högskolor, myndigheter och politiska företrädare. Centrala verktyg för dialog är regeringens industrisamtal under ledning av näringsministern samt det innovationsråd under ledning av statsministern som regeringen har inrättat. Vidare ska regeringens fem samverkansprogram, som tillkom efter initiativ av innovationsrådet, fungera som ett verktyg för att kraftsamla kring innovationsinsatser och för att förstärka Sveriges globala innovations- och konkurrenskraft. Denna sammantagna ambitionshöjning utgör den uppdaterade innovationsstrategi som regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2015.

Investeringar i kunskapsbaserat kapital är centrala för innovation och ett dynamiskt näringsliv

Ett företags förmåga att konkurrera bygger bl.a. på att det kan leverera erbjudanden och produkter med lägre pris, högre kvalitet eller unik

utformning, jämfört med konkurrenterna. Forskning inom området pekar på att de företag som systematiskt och uthålligt arbetar med att utveckla kunskapsbaserat kapital har högre förädlingsvärde per sysselsatt, högre lönenivåer, större omsättning och högre vinst än andra företag.² Därför är innovativa företag centrala för samhällets innovationskraft och utveckling. Företag investerar i kunskapsbaserat kapital både genom att finansiera och bedriva forskning och utveckling och genom investeringar i organisationsutveckling, immateriella tillgångar osv.

I innovationsdrivna länder ökar investeringar i kunskapsbaserat kapital som andel av bruttonationalprodukten (BNP) över tid. Detta är en utveckling som har pågått sedan 1940-talet. Samtidigt visar data att investeringar i fysiskt kapital trendmässigt har minskat som andel av BNP sedan början av 1980-talet. Denna utveckling kan delvis förklaras av att kunskapsintensiv tjänsteproduktion ökat i betydelse i avancerade länder och att det kunskapsintensiva tjänsteinnehållet har ökat i såväl varu- som tjänsteproducerande företag.³ Vidare innebär omstruktureringen av industrin att allt fler är anställda i tjänsteföretag som levererar till industrin, snarare än att de är anställda direkt i industrin.

Investeringar i kunskapsbaserat kapital driver tillväxt och produktivitet. Svenska företag investerar mycket i kunskapsbaserat kapital i relation till andra länder, vilket gör att denna typ av tillgångar i hög utsträckning bidrar till produktivitetens utvecklingen. I detta sammanhang visar Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) på att länder som är framgångsrika i att allokera resurser till högproduktiva innovativa företag t.ex. har en högre andel sysselsatta inom tillverkning i högproduktiva företag relativt andra länder. OECD pekar på vikten av att främja investeringar i kunskapsbaserat kapital t.ex. genom att stimulera innovationsarbeten mellan företag samt mellan företag, forskningsorganisationer och andra typer av innovationsrelaterade aktörer. Detta eftersom denna typ av investeringar är centrala för att företag ska kunna konkurrera med

² Innovativa företag, Tillväxtanalys 2009.

³ Kunskapsbaserat kapital, Tillväxtanalys 2014.

specialiserade produkter och tjänster i de globala värdekedjorna.⁴

I detta sammanhang är Smart industri, regeringens nyindustrialiseringsstrategi, ett viktigt steg för att bidra till att skapa bästa möjliga förutsättningar för industri och industrinära tjänsteföretag att utvecklas mot att bli mer konkurrenskraftiga, hållbara och högproduktiva.

Samverkan allt viktigare för företagens innovationsarbete

Som framgår ovan är företagens investeringar i forskning och utveckling, nätverk och samarbeten, patent, upphovsrätt, design och varumärken m.m. centrala i en innovationsdriven ekonomi. Vidare innehåller ett väl fungerande innovationssystem en kritisk massa av aktörer som, ofta i samspel med varandra, utvecklar och kommersialiserar nya varor, tjänster och processer. Företag interagerar i allt större utsträckning med andra företag eller andra organisationer inom ramen för innovationsaktiviteter. Den tekniska utvecklingen har blivit alltmer komplex och sker i allt snabbare takt inom globala värdekedjor. Företag behöver därför, i större utsträckning än tidigare, få tillgång till teknologier, kompetens och resurser som de inte har tid, råd eller kunskap att utveckla på egen hand.

Vinnova bidrar till att stärka innovationsarbete

Vinnova är involverat i centrala delar av statens insatser för att stärka innovationskraften i samhället genom att möjliggöra samarbeten samt stötta och påskynda innovativa processer. Det är nödvändigt med ett helhetsperspektiv och ett utvecklat samspel mellan utbildning, forskning och innovation samt övriga relevanta områden för att statliga investeringar i forskning och utbildning ska leda till ökad effektivitet i det svenska innovationssystemet och för att de ska bidra till samhällets utveckling, ökat nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap och på sikt till tillväxt och samhällseffekter. Vinnova och övriga forskningsfinansierare har en viktig roll att stödja universitet och högskolor i deras strategiska arbete med samverkan med det omgivande samhället. I egenskap av forsknings-

finansier har Vinnova också en kvalitetsdrivande roll.

Vinnova genomför insatser för innovations-samarbeten genom att finansiera projekt mellan företag samt mellan företag, forskningsorganisationer och andra typer av innovationsrelaterade aktörer. Dessa insatser för att stärka kunskapsbaserat kapital påverkar huvudsakligen innovationsklimatet på sikt. Sammantaget gör regeringen bedömningen att Vinnovas insatser bidrar till att stimulera investeringar i kunskapsbaserat kapital genom att stärka samverkan mellan forskningsorganisationer, företag och andra typer av organisationer samt genom innovationsstödjande insatser riktade mot företag.

För att ytterligare utveckla internationellt konkurrenskraftiga innovationsmiljöer genom nationell kraftsamling av aktörer från olika sektorer inom ramen för initiativet strategiska innovationsområden föreslår regeringen i denna proposition att Vinnova ska tillföras medel för detta ändamål. Vidare är test- och demonstrationsmiljöer central infrastruktur för innovation som fyller en allt viktigare funktion för utveckling av nya produkter, tjänster och affärsmodeller. Flera satsningar, där test- och demonstrationsmiljöer utgör nav, bidrar sammantaget till Testbädd Sverige. Regeringen beräknar att medel ska tillföras Vinnova för att utveckla, förnya och öka tillgängligheten till svenska test- och demonstrationsmiljöer.

Industriforskningsinstitutet har en central funktion i uppbyggnad av kunskap

Regeringens bedömning är att anslaget för strategiska kompetensmedel bidrar till hållbar tillväxt i näringslivet genom att stärka institutets roll i innovationssystemet. Industriforskningsinstitutet är en forsknings- och innovationsaktör som har en stor betydelse för Sveriges utveckling. De stödjer näringslivets behov av stärkt innovationsförmåga och de verkar i gränslandet mellan universitetens och högskolornas forskning och näringslivets utveckling. Industriforskningsinstitutet vidareutvecklar kunskap och kompetens som bidrar till att skapa värde för näringsliv och samhälle i form av innovation. De bidrar till att företag kan få tillgång till teknologier, kompetens och resurser som de inte har tid, råd eller kunskap att utveckla på egen hand. Den kontinuerligt ökande efterfrågan, främst från företagen, på Rise-gruppens tjänster tyder på att de har en viktig roll att fylla

⁴ OECD (2013) Supporting Investment in Knowledge Capital, Growth and Innovation.

när det gäller företagens investeringar i kunskapsbaserat kapital.

Efter en längre dialog med övriga medägare inom Rise-gruppen beslöts i juni 2014 att starta ett gemensamt projekt för att se över organisationen. I april 2016 resulterade detta i att RISE AB övertog industriägarnas aktier i Swedish ICT Research AB och Innventia AB samt vissa tidigare ej helägda institut inom SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB. Därmed bildades en mer sammanhållen industriforskningsinstitutssektor i linje med regeringens ambitioner för sektorn. Regeringen gör bedömningen att det nya konsoliderade RISE AB kommer ha bättre förutsättningar att bidra till näringslivets strukturuomvandling och till regeringens mål inom strategiskt viktiga områden. RISE AB är fortsatt delägare i Swerea AB som ingår i Rise-gruppen.

För att öka Rise-gruppens möjligheter att bidra till nya konkurrenskraftiga affärsmodeller och stärka näringslivets förmåga att konkurrera med specialiserade produkter och tjänster i de globala värdekedjorna beräknar regeringen att statsbidraget till RISE AB ska öka.

Internationellt forskningssamarbete bidrar till mervärde

Svenska aktörers deltagande inom internationella forskningssamarbeten innebär att betydande resurser tillförs insatser för att främja det svenska näringslivets konkurrenskraft. Vinnovas internationella arbete bidrar till att skapa viktiga nätverk och samarbeten för svenska företag och forskare, som i sin tur lett till att såväl stora som mindre företag har etablerat kontakter samt fått konkreta affärsmöjligheter med internationella partners. Det bidrar också till intern kompetensutveckling och till ömsesidigt strategiska lärandeprocesser på statlig nivå och EU-nivå.

Kommersialisering av nya affärsidéer är avgörande för innovationskraft, förnyelse och tillväxt

Goda förutsättningar för kommersialisering av nya affärsidéer är avgörande för samhällets långsiktiga innovationskraft, förnyelse och tillväxt i företag inom såväl befintliga som potentiella eller framväxande tillväxtområden.

Almis verksamhet riktad till företag i tidig eller utvecklingsfas har under 2015 fortsatt varit prioriterad. Efterfrågan på både rådgivning och innovationsfinansiering ökar, vilket bl.a. avspeglas i den kraftiga utlåningen av Tillväxtlån, vars målgrupp är innovativa företag med tillväxt-

potential. Almis verksamhet bedöms visa gott resultat och därmed bidra till att idéer kommersialiseras i nya eller befintliga företag.

Inkubationsverksamhet kan spela en viktig roll, i och mellan, de regionala innovationssystemen för att stimulera framväxten av nya och kunskapsintensiva tillväxtföretag i hela landet. Regeringen gör bedömningen att Vinnovas insatser bidrar till att främja fortsatt utveckling av inkubationsverksamheten i Sverige.

Utöver stöd till inkubatorer som uppvisar förmåga att framgångsrikt stödja utveckling av affärsidéer med hög kunskaps höjd och internationell marknadspotential menar regeringen att det också är viktigt att t.ex. utveckla insatser för att på nationell nivå optimera stödet till affärsidéer med hög tillväxtpotential i hela landet bl.a. genom ökat utbyte av kompetens mellan inkubatorer.

Regeringen gör bedömningen att innovationsstödet till företag och projekt i tidiga utvecklingsfaser behöver förstärkas. Därför beräknar regeringen i denna proposition att statens insatser i innovativa affärsidéer genom bidrag för verifiering av forskningsresultat och projekt från Vinnova ska öka.

Väl fungerande system för immaterialrätt är en förutsättning för kunskapsbaserat kapital

Immaterialrätten gör det möjligt för den individ eller organisation som har utvecklat en ny idé eller skapat något kreativt att, med vissa begränsningar, tillgodogöra sig värdet av det nya. Genom lagstiftningen kan upphovsmän och uppfinnare under en begränsad tid kontrollera hur resultatet av deras intellektuella arbete får användas. Patent innebär t.ex. att ny kunskap offentliggörs och kommer samhället till nytta. De ger också möjlighet att få avkastning på investeringar i forskning och utveckling.

Världsekonomin baseras i dag till stor del på värden som är immateriella t.ex. namn, design, affärsmodeller och resultat från innovationsarbete. Regeringen bedömer att immaterialrätten och de immaterialrättsliga skydden har en stor betydelse som strategiska verktyg för värdeskapande och nyttiggörande av kunskapsbaserad kunskap. Därför är det också viktigt för företagen att i sina affärsstrategier ha överblick och kontroll över de immateriella tillgångarna. Kraven ökar både på företagens egen kompetens och på kompetensen och kunskapen hos rådgivare och expertis.

För att ytterligare öka Sveriges konkurrenskraft behöver fler företag bli medvetna om och få en förståelse för det immateriella värdeskapandet. Regeringen gör bedömningen att en övergång till anslagsfinansiering av PRV kommer bidra till att myndigheten i ökad utsträckning kan leda en kraftsamling på området. Med anslagsfinansiering kan PRV genomföra insatser för värde- och affärsskapande utifrån immateriella tillgångar som inte är möjliga i dag. Vidare gör regeringen bedömningen att ändrade förutsättningar till följd av införandet av ett enhetligt patent i Europa medför behov av ett byte av finansieringsform för myndigheten.

4.5.3 Entreprenörskap och företagande

I detta avsnitt redogörs för insatser som har bedrivits 2015 med syfte att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande, att öka nyföretagandet samt att öka tillväxten i befintliga företag. Entreprenörskapsfrämjande insatser bedrivs under utgiftsområde 24 Näringsliv bl.a. genom insatser för att förenkla för företagen, kapitalförsörjning, information och rådgivning samt andra främjandeinsatser. Under utgiftsområde 19 Regional tillväxt avsnitt 2.5.1 redovisas insatser inom ramen för den regionala tillväxtpolitiken.

De statliga kapitalförsörjningsinsatserna kompletterar finansieringen från den privata marknaden och bidrar till utveckling och tillväxt i företag i alla delar av landet. Almi Företagspartner AB (Almi), Inlandsinnovation AB, Fouriertransform AB, stiftelserna Industriefonden och Norrlandsfonden är några av aktörerna inom detta område. Informations- och rådgivningsinsatser genomförs bl.a. av Almi och Tillväxtverket, övriga främjandeinsatser genomförs främst av Tillväxtverket. V.S. VisitSweden AB, till hälften ägt av staten, och Tillväxtverket är viktiga aktörer på turismområdet.

Resultat

Insatser för att förenkla för företagen

En viktig faktor för tillväxt och sysselsättning är att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar i förhållande till omvärlden. Regler som omfattar företagande är en sådan faktor och det är därför centralt att reglerna är ändamålsenliga för att begränsa den administration som krävs för att följa regelverken. Men även service, bemötande och korta handläggningstider är av stor vikt för ett konkurrenskraftigt företagsklimat. Under mandatperioden inriktas därför förenklingsarbetet mot områdena ”Bättre service” och ”Mer ändamålsenliga regler” och följs upp mot fyra mål. Målen för området ”Bättre service” är att det ska bli enklare att lämna uppgifter och att handläggningstiderna kortas. För området ”Mer ändamålsenliga regler” är målen att regler ska främja företagets tillväxt samt att kostnader till följd av regler ska minska. Stort fokus i arbetet är att förenkla för företagen genom att fler myndighetskontakter hanteras digitalt.

Bättre service

Tillväxtverket har i uppdrag att följa upp 19 myndigheters arbete med att förenkla för de företag som de har kontakt med (dnr N2014/05377/ENT). Inom ramen för uppdraget följs tre delar upp; handläggningstider, hur nöjda företagen är med sina kontakter med myndigheterna och myndigheternas samråd med företag.

Resultatuppföljningen visar att majoriteten av myndigheterna lämnar svar som ligger inom det positiva spannet för frågorna. I uppföljningen för 2015 har det enbart skett marginella förändringar jämfört med tidigare år. Flera av de förenklingsinsatser som har genomförts under 2015 handlar om olika digitala lösningar och de flesta uppges främst bidra till målen att fler företagare ska vara nöjda med kontakterna med myndigheten eller att handläggningstiderna ska minska.

Länsstyrelserna hade under 2015 i uppdrag att redovisa bl.a. mål och måloppfyllelse för handläggningstid för fyra utvalda ärendetyper, hur den förväntade handläggningstiden kommuniceras till företag när ett nytt ärende inleds och hur nöjda företagen är med kontakten med länsstyrelserna. Enligt Länsstyrelsen i Kronobergs län, som samordnar uppdraget, börjar förenklingsperspektivet bli en naturlig del av verksamhetsutvecklingen på länsstyrelserna. Länsstyrelserna ansvarar för bemötande och samordning av kontroller. Resultatet för 2015 visar att alla länsstyrelser arbetar vidare för ett förbättrat bemötande på olika sätt. Uppföljningen av mål och måloppfyllelse av de två ärendetyperna, ansökan om förprovning av djurstall och provning av miljöfarlig verksamhet, där det går att göra en jämförelse, visar att måloppfyllelse ökat något.

Arbete återstår för att företag och andra kunder på ett enkelt sätt ska kunna använda e-tjänster med förifylld information och snabbt få information om det underlag som krävs för att göra rätt från början. Flera länsstyrelser har helt övergått till digital ärendehantering med digitala beslut vilket bl.a. möjliggör kortare handläggningstider och enklare kommunikation i ärendena.

En viktig del i förbättrad service är återkoppling i samband med en ansökan. Om och hur återkoppling ges ser fortfarande olika ut på olika länsstyrelser och inom olika verksamhetsområden. Alla som använder länsstyrelsernas e-tjänster där det finns att tillgå får ett kvitto automatiskt.

Digitalt först för ett enklare företagande

Det finns en outnyttjad potential i digitaliseringen som hjälpmedel för att göra det enklare för företagen. ”Digitalisering” kommer därför först i regeringens målbild för förenklingsarbetet som är att ”Sverige ska vara digitalt, transparent och innovationsfrämjande för ett enklare och konkurrenskraftigt företagande”.

Uppgiftslämnarutredningen, som tillsattes i april 2012, lämnade den 30 mars 2015 sitt slutbetänkande Uppgiftslämnarservice för företagen (SOU 2015:33). Uppgiftslämnarutredningen har tillsammans med Bolagsverket, Tillväxtverket, Skatteverket, Statistiska centralbyrån och E-delegationen under 2015 arbetat med att genomföra utredningens förslag t.ex. genom att det på verksamt.se skapats en ingång för företagen. Där får företagen som ett första steg en

presentation av sina grundläggande uppgifter. Det handlar t.ex. om namn, adress, säte och län. Under 2015 har Tillväxtverket och Bolagsverket tillsammans utvecklat tjänsten lämna uppgifter och sök tillstånd. Tjänsten nås via verksamt.se och här kan företagaren bl.a. ändra de grundläggande uppgifter som finns registrerade om företaget hos flera myndigheter samtidigt. Verksamt.se beskrivs vidare under avsnittet Information och rådgivning.

Regeringen har gett Bolagsverket i uppdrag att införa en digital tjänst för inlämning av årsredovisningar. Genom elektroniska årsredovisningar skapas bättre möjligheter för att uppgifterna kan återanvändas av flera myndigheter vilket kan minska företagens administration.

Regeringen har under inledningen av 2016 prioriterat fyra utvecklingsområden för digital samverkan, med myndighetsövergripande processer som går på tvärs genom nationell, lokal och regional nivå. För att förenkla för företag arbetades under hösten 2015 en överenskommelse fram om att ta fram en nationell digital process som finns tillgänglig via portalen verksamt.se. Överenskommelsen undertecknades i februari 2016 av regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting. Arbetet inleddes med restaurangbranschen med ambitionen att senare även omfatta andra branscher där tillväxtviljan och sysselsättningspotentialen är stor.

Överenskommelsen anger att det vid utgången av 2017 ska finnas digitala tjänster för restaurangföretagare som gör det enklare att starta och driva sin verksamhet. Tillväxtverket och Bolagsverket fick parallellt med detta i uppdrag att verka för att syftet med överenskommelsen nås. Mer information om de andra utvecklingsområdena finns under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Mer ändamålsenliga regler

Genom att utforma regler och processer så att de är bättre anpassade till företagens villkor och verklighet skapas goda förutsättningar för fler och växande företag i hela landet. Målet att regler ska främja företagets tillväxt följs upp genom att mäta andelen små och medelstora företagare som upplever regler som ett tillväxthinder. Nästa uppföljning kommer att göras för 2017.

Kostnader till följd av regler ska minska för företagen

Tillväxtverket följer årligen utvecklingen av företagets administrativa kostnader till följd av

regler. I korthet bygger den metod som används på att följa beräkningarna som finns i de konsekvensutredningar som remitteras till Regelrådet. Under 2015 visar resultatet på en svag minskning av de administrativa kostnaderna med ca 45 miljoner kronor jämfört med 2014.

För att bredda arbetet med att följa företagens kostnader har Tillväxtverket haft i uppdrag att ta fram en metod för att följa upp andra kostnader för företagen än de administrativa. Den föreslagna metoden förväntas synliggöra fler relevanta kostnader för företagen i konsekvensutredningen.

Bättre konsekvensutredningar

Ett bra beslutsunderlag ökar förutsättningarna för att ändamålsenliga regler skapas. Regelrådet har till uppgift att granska konsekvensutredningarnas kvalitet. Under 2015 har Regelrådet behandlat 375 remisser. Andelen godtagbara konsekvensutredningar uppgick för 2015 till 36 procent vilket i princip är oförändrat mot året innan. Regelrådet drar i sin årsrapport för 2015 bl.a. slutsatsen att de delar av konsekvensutredningarna som avser påverkan på företagens kostnader samt konkurrensförhållanden oftare är bristfälliga än andra delar. Vidare rekommenderar Regelrådet att Tillväxtverket fortsätter att satsa på utbildning och olika typer av stödinsatser för att förbättra konsekvensutredningarnas kvalitet.

Tillväxtverket och Ekonomistyrningsverket svarar för metodutveckling, rådgivning och utbildning i konsekvensutredningar vid regelgivning. Under 2015 har det genomförts åtta utbildningar i konsekvensutredningar och gjorts 20 besök på myndigheter för att ge utbildning i hur företagens kostnader kan beräknas i en konsekvensutredning. Tillväxtverket och Ekonomistyrningsverket genomförde även sex utbildningar som en del av Regeringskansliets kommittéutbildning. Tillväxtverket gav även stöd i närmare 30 fall till departement, kommittéer och myndigheter i deras arbete med specifika konsekvensutredningar.

För att underlätta för regelgivare att göra en bedömning av hur omfattande effekterna förväntas bli av en regeländring har Tillväxtverket haft i uppdrag att ta fram en metod för detta. Den nya metoden innebär att regelgivare får ett stöd i att göra en rimlig prioritering av de resurser som står i proportion till förslaget troliga påverkan när en konsekvensutredning tas fram.

Förenklingsarbetet inom EU och OECD

Sverige stödjer Europeiska kommissionens arbete med Regulatory Fitness and Performance Programme (REFIT). Sverige har i EU-arbetet verkat för principen tänk småskaligt först, bättre konsekvensutredningar på EU-nivå samt att mål sätts för minskade regelbördor.

Genom deltagande i OECD:s kommitté Regulatory Policy Committee kan Sverige dra nytta av en stor samlad kunskap och kunnande om regelförenkling som bl.a. omfattar regeltillämpning och efterlevnad, effektutvärderingar och kommunikation samt alternativ till regleringar. OECD genomför också djupgående genomlysningar av enskilda länder och gör jämförelser mellan olika länders regelreformeringsarbete. Av OECD:s rapport Regulatory Policy Outlook 2015, som är en jämförelse av regelförenklingsarbetet i de 34 medlemsländerna, framgår t.ex. att Sverige tillhör genomsnittet när det gäller att engagera intressenter vid framtagandet av nya regler. OECD framhåller för Sveriges del vikten av utvärdering i efterhand och förbättringar av konsekvensutredningar.

Tillsyn över revisorer

Revisorsnämnden har till uppgift att bl.a. handlägga frågor om auktorisation och godkännande av revisorer samt registrering av revisionsbolag, att utöva tillsyn över revisorers och revisionsbolags verksamheter, att pröva frågor om disciplinära åtgärder samt att ansvara för att god revisorssed och god revisionsmed utvecklas på ett ändamålsenligt sätt. Revisorsnämndens arbete syftar till att upprätthålla förtroendet för revisorers verksamheter och för auktorisationssystemet för att på så sätt bidra till att olika intressenter har tillgång till trovärdig ekonomisk information om företags redovisning och förvaltning.

Målen för Revisorsnämndens verksamhet angående anordnande av prov för revisorsexamen samt handläggningstiderna för disciplinärenden och beslut om auktorisation, godkännande och registrering och förhandsbesked har uppfyllts under 2015. Tillsynsverksamheten innefattar periodiskt återkommande kvalitetskontroll, systematisk och uppsökande tillsyn (SUT), disciplinärenden samt förhandsbesked. Tillsyn utgjorde 77 procent av nämndens verksamhet 2015. Nämnden avgjorde 112 disciplinärenden under 2015, vilket är en minskning med 23 procent jämfört med 2014.

Kapitalförsörjning

Tillgång till kapital är en förutsättning för start och expansion av företag. Ett väl fungerande system för kapitalförsörjning är därför en självklar del i regeringens arbete med att förbättra innovations- och företagsklimatet. Grundläggande är att det finns väl fungerande ramvillkor som stödjer en stabil finansmarknad. Marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna ska bidra till en förbättrad finansieringssituation i skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning, men där det finns ett samhälls-ekonomiskt motiv för insatser som leder till tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv.

Ökat behov av marknadskompletterande lån

Almi ska medverka till att utveckla och finansiera små och medelstora företag. Verksamheten inriktas i huvudsak på företag med lönsamhets- och tillväxtpotential och syftar till att stärka näringslivets utveckling och verka för en hållbar tillväxt. Almis finansieringsverksamhet är en del i detta. Nyutlåningen från Almi ökade kraftigt, från knappt 2 400 miljoner kronor 2014 till drygt 3 200 miljoner kronor 2015 fördelat på ca 4 400 lån. Almis utlåning har genererat ytterligare 6 000 miljoner kronor i lån från banker och andra finansörer under 2015. För varje krona som Almi lånar ut innebär det att företagen får låna ytterligare två kronor från banker eller andra kreditgivare.

Under 2015 lanserade Almi ett nytt lån, Tillväxtlån för innovativa företag. Efterfrågan var stor och utlåningen uppgick till drygt 1 000 miljoner kronor. Tillväxtlånet var det främsta skälet till att Almis nyutlåning ökade kraftigt jämfört med 2014.

Under 2015 gick nästan 20 procent av Almis utlåning till exporterande företag eller företag med verksamhet på en internationell marknad, vilket motsvarar ca 630 miljoner kronor.

Antalet företag som ägs eller leds av kvinnor som beviljades lån av Almi har ökat och uppgick 2015 till 1 300. Även utlånad volym till denna målgrupp ökade 2015 jämfört med 2014. Andelen lån till företag som ägs eller leds av kvinnor av den totala nyutlåningen minskade dock något 2015; 30 procent jämfört med 32 procent 2014. Däremot ökade andelen låntagare med utländsk bakgrund. Av nyutlåningen 2015 gick 34 procent till denna grupp. Motsvarande andel året innan

var 28 procent. Utlåningen till företagare med utländsk bakgrund kan inte redovisas fördelat på kön.

Den årliga uppföljningen av tillväxteffekter i Almis kundföretag visar att för de företag som blev kunder hos Almi under 2011 har omsättningen ökat med 31 procent under perioden 2010–2014. I en jämförbar kontrollgrupp var omsättningsökningen 23 procent. Liksom tidigare år har Almis kundföretag haft en bättre sysselsättningsökning, 19 procent jämfört med kontrollgruppens 14 procent.

Statens krav på Almi, att bedriva låneverksamheten så att kapitalet över tid hålls nominellt intakt, har uppnåtts.

Stiftelsen Norrlandsfonden verkar för tillväxt i näringslivet i de fem nordligaste länen, främst genom finansiering via olika typer av lån till små och medelstora företag. Norrlandsfonden beviljade under 2015 krediter för totalt 264 miljoner kronor till 154 företag. Av dessa gick 21 procent till företag som ägs eller leds av kvinnor. Den totala utlåningen beräknas, enligt Norrlandsfonden, generera investeringar i norrländskt näringsliv med ca 1 200 miljoner kronor, främst för små och medelstora företag. Norrlandsfonden hade vid årsskiftet totalt 411 kunder med en utlåning, inklusive borgensförbindelser och garantier på drygt 900 miljoner kronor.

Fortsatt stor efterfrågan på riskkapital i tidiga skeden

Efterfrågan på riskkapital i tidiga skeden var stor 2015. Antalet investeringar inom ramen för verksamheten vid Almi Invest AB (Almi Invest) ökade något under 2015 jämfört med föregående år. Almi Invest hade vid utgången av 2015 innehav i 377 portföljbolag och andelar i 10 fondbolag. Almi Invests riskkapitalinvesteringar genomförs oftast tillsammans med privata medinvestorer. Under 2015 har Almi Invests investeringar om 208 miljoner kronor bidragit till att privata investorer tillskjutit ytterligare 986 miljoner kronor. Detta innebär en uppväxling på drygt 4,5 kronor per investerad krona från Almi Invest. Under 2015 reste Almi Invest nya fonder, vilkas kapital uppgår till ca 1 300 miljoner kronor som kan investeras under perioden 2015–2021. Fonderna medfinansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden, se även utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Investeringar för utveckling och expansion

Stiftelsen Industrifondens verksamhet riktar sig till små och medelstora företag som vill växa. Industrifonden tillhandahåller kapital, kompetens och nätverk. Under verksamhetsåret 2015/16 investerade fonden totalt 330 miljoner kronor, varav 38 miljoner kronor utgjorde investeringar i tre nya bolag och 292 miljoner kronor utgjorde följdinvesteringar i tidigare engagemang. På balansdagen var Industrifonden direkt engagerad i 75 portföljbolag.

Inlandsinnovation AB bedriver finansieringsverksamhet i de sju nordligaste länen och har under 2015 investerat 206 miljoner kronor i små och medelstora företag som har potential att utvecklas. Inlandsinnovation AB ökade investeringstakten något under 2015. Totalt gjordes 29 investeringar, varav 14 i företag nya för Inlandsinnovation. Under 2015 har fem investeringar realiserats. Antalet portföljbolag hos Inlandsinnovation ökade med nio företag till totalt 52 företag vid årets utgång.

Fouriertransform AB är ett statligt ägt riskkapitalbolag med en investeringsinriktning som, förutom fordonsindustrin, även omfattar övriga delar av tillverkningsindustrin och närliggande tjänstenärings. Fouriertransform AB ska vara en långsiktig industriell partner som investerar på kommersiella grunder. Under 2015 investerades totalt 221 miljoner kronor, varav 64 miljoner kronor investerades i tre nya portföljbolag. Två investeringar har realiserats och vid årsskiftet bestod portföljen av 24 bolag.

Ny struktur för statligt riskkapital

Utbudet av privat riskkapital har minskat under flera år, särskilt för tillväxtföretag i tidiga faser som har ett behov av att kommersialisera nya produkter och tjänster. I syfte att förbättra statens kapitalförsörjning till företag överlämnade regeringen propositionen Staten och kapitalet – struktur för finansiering av innovation och hållbar tillväxt (prop. 2015/16:110) till riksdagen i mars 2016. I propositionen föreslås att ett nationellt statligt ägt utvecklingsbolag inrättas. Bolaget ska bedriva finansieringsverksamhet med inriktning mot innovativa företag med hög tillväxtpotential genom markandskompletterande indirekta investeringar. Genom ett fond-i-fondupplägg kan det privata utbudet av riskkapital främjas och volymerna av riskvilligt utvecklingskapital förutses öka, då statliga medel växlas upp med privata. Statens del av fondkapi-

talet finansieras av befintliga medel inom de statligt ägda bolagen Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB.

Samverkan och smart industri

Regeringen beslutade den 21 januari 2016 om Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige för att främja en digitaliserad, innovativ och hållbar produktion i Sverige. I syfte att stödja regeringen i utarbetandet och genomförandet av strategin har ett råd för nyindustrialisering tillsatts och ett antal dialoger har genomförts. Regeringen har också genomfört industrisamtal under ledning av näringsministern med representanter från akademi, arbetsmarknadens parter och myndigheter. Industrisamtalen är en plattform för samverkan om näringslivets villkor med externa aktörer, näringsministern och berörda statsråd. För strategins genomförande beslutade regeringen om en handlingsplan den 16 juni 2016.

Information och rådgivning*Almis rådgivning*

Rådgivning är ett av tre affärsområden inom Almi och den är indelad i huvudområdena nyföretagarrådgivning, mentorverksamhet, tillväxt-rådgivning, innovationsrådgivning samt rådgivning riktad till personer med utländsk bakgrund. Under 2015 fick över 14 000 personer rådgivning genom Almi, vilket ligger i linje med tidigare år. Nyföretagarrådgivningen, som svarade för 42 procent av rådgivningen 2015, består i stor utsträckning av den rådgivning som vänder sig till företagare med utländsk bakgrund. Tillväxtrådgivningen svarade för 11 procent av rådgivningen. Under 2015 lanserade Almi två tillväxtprogram, riktade dels till unga företag som står inför sin första stora tillväxtresa och dels till etablerade företag. Programmen hade redan första året över 500 deltagande företag. Under 2015 svarade innovationsrådgivningen för 12 procent av rådgivningen och övrig rådgivning svarade för 6 procent.

Det ökade mottagandet av asylsökande och nyanlända under 2015 skapade ökad efterfrågan på Almis nyföretagarrådgivning riktad till personer med utländsk bakgrund. Därför förstärktes Almis anslag 2015. Det bidrog till att tillgodose

den ökade efterfrågan från målgruppen samt till att introducera telefonrådgivning på engelska, arabiska och persiska. Kunder med utländsk bakgrund fick 81 procent av nyföretagarrådgivningen 2015 och 70–80 procent av kunderna i den nya telefonrådgivningen var nyanlända vilket understyrker betydelsen av rådgivning för denna målgrupp.

Tabell 4.12 visar andelen kvinnor och män i Almis olika rådgivningsinsatser och tabell 4.13 visar andelen personer med utländsk respektive övrig bakgrund bland i Almis rådgivningsinsatser. Tabell 4.14 visar antalet kvinnor och män som är var företagare i Sverige under 2014 samt antalet med utländsk bakgrund och övrig bakgrund.

Tabell 4.12 Deltagare i Almis rådgivningsverksamhet, kvinnor och män

Andel kvinnor och män, procent

	Kvinnor 2014	Kvinnor 2015	Män 2014	Män 2015
Nyföretagarrådgivning	43	35	57	65
Tillväxtrådgivning	46	31	54	69
Innovationsrådgivning	27	24	73	76
Mentorverksamhet	55	51	45	49

Källa: Almi

Tabell 4.13 Deltagare i Almis rådgivningsverksamhet, utländsk bakgrund och övriga

Andel deltagare med utländsk bakgrund och övriga, procent

	Utländsk 2014	Utländsk 2015	Övriga 2014	Övriga 2015
Nyföretagarrådgivning	64	81	36	19
Tillväxtrådgivning	6	8	94	92
Innovationsrådgivning	9	19	91	81
Mentorverksamhet	18	21	82	79

Källa: Almi.

Tabell 4.14 Befolkningen 15–64 år samt antalet företagare 2014

Antal och procent

	Kvinnor med utländsk bakgrund	Kvinnor med övrig bakgrund	Män med utländsk bakgrund	Män med övrig bakgrund	Andel kvinnor	Andel kvinnor med utländsk bakgrund	Andel med utländsk bakgrund
Befolkningen 15–64 år	749 112	2 272 127	753 767	2 377 432	49 %	25 %	24 %
Företagare	28 304	119 016	53 568	275 494	31 %	19 %	17 %

Källa: Statistiska centralbyrån.

I Almis uppdrag ingår att andelen kunder som utgörs av kvinnor och personer med utländsk bakgrund ska vara högre än den procentuella andelen som gäller för företagsstocken och nyföretagandet bland dessa grupper. Detta har nåtts totalt sett och uppnås även för de flesta enskilda rådgivningsinsatser. Andelen kvinnor har dock minskat i alla rådgivningsområden jämfört med 2014 medan andelen personer med utländsk bakgrund har ökat inom alla rådgivningsområden.

Tillväxtverkets rådgivningsinsatser

Tillväxtverket genomför informationsinsatser för att förenkla processen att starta och driva företag och samverkar med andra myndigheter om utveckling av informations- och vägledningstjänster. Tillväxtverket arrangerar tillsammans med myndigheter och offentliga rådgivningsaktörer olika insatser för blivande företagare. Under 2015 deltog 3 300 personer på Starta företag-dagar. Dessa insatser kompletteras med webbseminarier, filmer och broschyrer. Tillväxtverket har även telefon-tjänsten Startlinjen dit personer som är på väg att starta eller just har startat ett företag kan vända sig och få svar på frågor. Under hösten 2015 lanserades också Startup-Sweden Boot Camp, en intensivkurs, som riktar sig till digitala startup-företag i hela landet. Hittills har 20 företag deltagit.

Tillväxtverket arbetar även med insatser för att stödja kompetensutveckling för tillväxt i små företag. Under 2015 fanns tre huvudspår: Internationaliseringskompetens, Strategiskt styrelsearbete och Produktionslyftet. Utvärderingen av piloten inom internationalisering visade bl.a. att den hade resulterat i att drygt hälften av de deltagande företagen hade inlett ett förnyelsearbete och att drygt 75 procent av företagen ansåg att de hade fått mer kunskap om kunder, marknader och strategier för internationalisering och export.

Bidrag till organisationer

Tillväxtverket fördelar bidrag till organisationer som bl.a. arbetar med kunskapsuppbyggnad kring företagande, information och rådgivning i samband med företagsstart. De organisationer som fick bidrag 2015 var Coompanion, Drivhuset Sverige, Entreprenörskapsforum, ESBRI, Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum, Nyföretagarcentrum, SIQ, Student Business Challenge, SVID och Venture Cup Sverige.

Dessa organisationer fick sammanlagt 65 miljoner kronor i bidrag för 2015.

Verksamt.se

Verksamt.se är ett samarbete mellan 11 myndigheter som drivs av Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket och innehåller samlad information och e-tjänster från flera myndigheter. Under 2015 har tjänsteutbudet utvecklats, främst inom områdena finansiering, internationalisering, att anställa och ha anställda samt information riktad till rådgivare. De regionala sidorna har utökats till att omfatta fler regioner och kompletterats med en funktion som möjliggör matchning mellan företag och rådgivare och den engelska versionen har utvecklats. Som en del av Exportstrategin utvecklas samlad information om tillgängligt stöd för internationalisering och en kontaktpunkt för yrkeskvalifikationsdirektivet har tagits fram.

Under 2015 hade verksamt.se 2,3 miljoner användare och 3,5 miljoner besök, vilket var en ökning med ca 25 procent jämfört med 2014. En ökande andel av trafiken sker via mobila plattformar, kundnöjdheten har ökat och man har en god måluppfyllelse.

Insatser för hållbart företagsfrämjande

Regeringen ser det som angeläget att ta tillvara den tillväxtpotential som finns hos alla de som vill starta eller utveckla företag och strävar efter ett hållbart företagsfrämjande. För att åstadkomma en mångfald av företag och företagare har regeringen som målsättning att alla företag och företagare, oavsett kön, etnisk bakgrund, ålder, branschtillhörighet eller geografisk placering ska få tillgång till företagsfrämjande insatser på likvärdiga villkor.

Företagande på lika villkor

Tillväxtverket har tagit fram en strategi för att kvinnor och män ska kunna ta del av företagsfrämjande insatser på likvärdiga villkor. Ett exempel på åtgärder som har vidtagits för att genomföra strategin är en utlysning av projektmedel till landsting, samverkansorgan, länsstyrelser och kommuner som vill göra insatser för att utveckla och verka för företagande på lika villkor.

Tillväxtverket bedriver ett löpande arbete med att främja företagare med utländsk bakgrund.

Under 2015 har arbetet inriktats på att påverka strukturer bl.a. genom att ta fram och sprida relevant kunskap om målgruppen och till målgruppen. Vidare har Tillväxtverket anordnat forum för erfarenhetsutbyte om integration och mångfald med regionala aktörer, samverkat med bland andra Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum för att sprida goda exempel och nå ut med information, samt arbetat för att införliva integrationsperspektivet i den egna verksamheten.

Under hösten 2015 inledde Tillväxtverket ett arbete bl.a. i samarbete med Migrationsverket för att bidra till att tillvarata den resurs som asylsökande och nyanlända utgör. Syftet är att underlätta för nyanlända att starta företag och att underlätta matchning av nyanländas kompetens mot näringslivets kompetensbehov. Som ett led i detta har Tillväxtverket beviljat projektmedel till förstudier och pilotprojekt som skapar möjlighet till praktik eller på andra sätt kortar vägen till försörjning och delaktighet i samhället.

Tillväxtverket har i uppdrag att främja och samordna entreprenörskap i högre utbildning. Under 2015 har programmet för entreprenörskap i vård- och omsorgsutbildningar avslutats och en utlysning gjorts för utvecklingsprojekt för entreprenöriell kultur vid lärosäten, där sex lärosäten har tilldelats medel. Nyheter, kunskaper och erfarenheter har också sammanställts och tillgängliggjorts.

Främjandeinsatser på vissa områden

Samhällsentreprenörskap och sociala innovationer

Under åren 2012–2015 genomförde Tillväxtverket programmet Samhällsentreprenörskap och sociala innovationer. Programmets mål var att bidra till att göra det enklare att starta, driva och utveckla företag där samhällsnyttan är det övergripande målet genom att öka tillgången till ändamålsenlig information rådgivning och finansiering. Inom programmet har metoder för att ta fram statistik om sociala företag och mäta samhällsnytta prövats. Totalt 85 projekt beviljades projektstöd. Mer än 90 procent av projektägarna ansåg att medlen hade gjort nytta eller stor nytta och resulterade bl.a. i 25 utvecklade sociala innovationer, 22 nya företag och 160 nya arbetstillfällen.

Turism och besöksnäring

Turismen är en av Sveriges snabbast växande näringar. Under åren 2012–2015 genomfördes programmet Hållbar destinationsutveckling. Inom programmet anordnades fem pilotprojekt som syftade till hållbar tillväxt för destinationer och utveckling i små och medelstora företag samt utveckling av kunskap som kan tillämpas på andra destinationer.

Tillväxtverket anordnar och deltar i flera olika typer av nätverk, dialoger och mötesplatser på turismområdet. Tillväxtverket leder t.ex. en strategisk myndighetsgrupp för dialog och samordning i turism- och besöksnäringens frågor där myndigheter och statligt ägda bolag ingår. Tillväxtverket genomför även aktiviteter tillsammans med organisationer och företag som företräder turismbranschen för att bidra till ökad dialog mellan olika aktörer och fånga upp utmaningar som finns över landet.

Tillväxtverket har ett särskilt ansvar för den officiella inkvarteringsstatistiken. Tillväxtverket tar även fram statistik om svenskars resande som baseras på insamling via webbpaneler och producerar även statistik om utländska besökare i Sverige. 2015 hade Sverige totalt 60,4 miljoner övernattningar, en ökning med drygt fyra miljoner eller 7,1 procent jämfört med året innan. Antalet utländska övernattningar ökade med 10,5 procent och antalet långväga besökare från länder utanför Europa med drygt 20 procent under 2015.

Kulturella och kreativa näringar

Tillväxtverket satsar på kulturella och kreativa näringar (KKN) då det bedöms skapa tydliga positiva effekter för såväl regional utveckling som svensk global konkurrens. Exempel på specifika insatser under året är bidrag till att ta fram riktad statistik och strategier för olika branscher, bl.a. till mode- och musikbranschen där den framtagna branschstatistiken fick stort genomslag. Under året bidrog myndigheten till skapandet av paraplyorganisationen Kreativ Sektor bestående av fem branschorganisationer inom dataspel, mode, film och tv, musik samt kommunikation och media, som tillsammans med Tillväxtverket tog fram en strategistudie med samma namn. Under året var Tillväxtverket huvudarrangör för Creative Business Cup, en internationell affärsidétävling för startup-företag

inom de kulturella och kreativa näringarna. Vidare har myndigheten lett ett antal studier för att främja näringens utveckling. Under 2015 lyfte Tillväxtverket på olika sätt fram hur kulturella och kreativa näringar blir allt viktigare för sysselsättning och regional attraktionskraft genom projekt som bl.a. riktade sig till kommuner.

Internationalisering

Tillväxtverket har deltagit i framtagandet av regeringens exportstrategi. Under 2015 tog Tillväxtverket fram en särskild rapport på temat internationalisering, baserad på undersökningen *Företagens villkor och verklighet 2014*. Tillväxtverkets arbete med exportstrategin består bl.a. av utveckling av verksamt.se med samlad information om det offentliga utbudet av export- och internationaliseringsstöd för företag och samordning av arbetet med att etablera regionala exportcentrum. Tillväxtverket är sedan 2015 svensk representant i högnivågruppen för småföretagsakten⁵ samt Kommissionens nyinrättade Refit Platform Government Group. Tillväxtverket har inom småföretagsakten tagit på sig rollen som rapportör inom digitalisering och en workshop på ämnet hölls under EU-kommissionens årliga småföretagsaktskonferens i Luxemburg. Under året bidrog Tillväxtverket också med underlag till andra länders rapporter, bl.a. inom ämnena förenkling, finansiering, entreprenörskapsutbildning och kompetensförsörjning.

Tillväxtverket samordnar nätverket Enterprise Europe Network (EEN). Under 2015 fick 876 små och medelstora företag information och rådgivning om EU-regler, internationalisering, EU-finansiering, import och export. Vidare förmedlades 104 internationella affärssamarbeten, t.ex. samarbeten med distributörer och agenter samt samarbeten kring teknik och forskning.

Genom EU:s strategi för Östersjöregionen, Östersjöstrategin, har Tillväxtverket kunnat dra nytta av flera länders expertis på olika områden samt fått möjlighet att växla upp nationella satsningar genom samverkan med andra länder i

regionen. Innovation Express är ett exempel på en nationell satsning som har växlats upp genom att även andra länder avsätter medel och resurser, med internationalisering av klusterorganisationer som resultat. Även EEN har förstärkt sitt nätverk genom Östersjöstrategin, vilket har förstärkt möjligheterna för kontakter och samarbeten mellan företag i Östersjöregionen.

Miljödriven näringslivsutveckling

Under 2015 startade Tillväxtverket programmet Grön tillväxt vars inriktning är att ge stöd för kommersialisering, ett område där Sverige är svagt jämfört med andra länder.

Tillväxtverket driver webbplatsen Swedish Cleantech.se som har etablerats för att ge företag tillgång till samlad information om pågående offentliga insatser inom miljöteknik. Webbplatsen ger också möjlighet för miljöteknikföretag att marknadsföra sig internationellt. Swedishcleantech.se är den svenska plattformen för kommersialisering och utveckling av svensk miljöteknik. Webbplatsen drivs i samarbete med ett 30-tal partners, t.ex. andra myndigheter, bransch- och intresseorganisationer samt regionala aktörer inom miljöteknikområdet. Webbplatsen innehåller bl.a. ett stort antal företagspresentationer där miljöteknikföretag presenterar sig på svenska och engelska. Under 2015 har webbplatsen uppdaterats och antalet besökare har ökat. Under 2015 hade webbplatsen drygt 39 000 besökare varav cirka hälften var internationella besökare. En mycket hög andel ansåg att innehållet på webbplatsen var relevant.

Tillväxtverkets redovisning av regeringsuppdraget om myndighetens arbete med de nationella miljömålen visar att myndigheten använder sin kompetens för att hitta synergier mellan näringslivsinriktade insatser och hur entreprenörskap kan användas för att uppnå en grön tillväxt. Tillväxtverket har infört ett system som syftar till att följa upp om projekt som finansieras löser miljö- respektive sociala utmaningar eller integrerar miljöaspekter. Av de projekt som myndigheten finansierade under 2015 bidrog 48 procent till att lösa miljömässiga utmaningar och 23 procent integrerade miljöaspekter.

Terminologicentrum

Under 2015 har en översyn av det offentliga terminologiarbetets organisation och struktur genomförts av en utredare vid Näringsdepartementet (dnr N2015/06730/FÖF). Översynen

⁵ Kommissionens meddelande den 25 juni 2008 med titeln Tänk småskaligt först – en "Small Business Act" för Europa.

redovisades den 15 januari 2016 i promemorian Uppdrag om offentlig terminologi. I översynen föreslås bl.a. att Språkrådets ansvar för terminologifrågor bör tydliggöras och att statens bidrag till AB Terminologisentrum TNC bör preciseras och inriktas på ett antal definierade allmännyttiga tjänster. I februari 2016 hölls en hearing med berörda aktörer och skriftliga synpunkter har mottagits (dnr N2015/07631/FÖF).

Hållbar mineralnäring

Sverige är EU:s ledande metallproducerande land. Under 2015 bidrog Sverige med 90 procent av EU28:s järnmalmsproduktion. Sverige tillhör också EU:s ledande producent av bly (36 procent), koppar (9 procent) och zink (36 procent).

Huvuddelen av Sveriges malmexport går i dag till Europa, ca 78 procent, medan en mindre andel, omkring 2 procent, går till Kina. En viktig faktor som skiljer gruvindustrin från många andra industrier är att produktionsvärdet i större utsträckning skapas i glesbygd.

Metallprisåret 2015 kännetecknades av prisfall på de flesta metallerna. Störst betydelse fick det stora prisfallet på järnmalm med 40 procent. Priset på nickel föll med lika mycket, vilket är en konsekvens av att nickel till stor del används för ståltillverkning och därmed följer järnmalmspriset.

De basmetaller som klarade sig bäst var aluminium med ett prisfall på 17 procent, och bly som under året upplevde en nedgång på endast 2 procent. Strax efter nyåret 2015/2016 sjönk emellertid blypriset. Priset på övriga basmetaller föll med ca 25 procent medan nedgången för ädelmetallerna blev något mindre. Guld- och silverpriserna föll med cirka 10 procent.

Prospekteringsinsatser i Sverige har minskat kraftigt vilket återspeglar de senaste årens utveckling med fallande malmpriser.

Under 2015 bröts 72,7 miljoner ton malm i Sverige, vilket var en minskning med 10 procent jämfört med föregående år. Gruvbranschens sammanlagda omsättning under 2015 uppgick till 25 miljarder kronor och vid årets utgång var 7 500 personer anställda direkt i gruvnäringen.

Sveriges mineralstrategi

Den svenska mineralstrategi som lades fram 2013 har som övergripande vision att genom ett

långsiktigt hållbart användande av landets mineralresurser, i samklang med miljö-, natur- och kulturvärden, skapa tillväxt i hela landet.

Strategin omfattar fem områden: en gruv- och mineralnäring i samklang med miljö, kultur och andra näringar, dialog och samverkan som främjar innovation och tillväxt, ramvillkor och infrastruktur för konkurrenskraft och tillväxt, en innovativ gruv- och mineralnäring med en excellent kunskapsbas samt en internationellt välkänd, aktiv och attraktiv gruv- och mineralnäring. Under varje strategiskt område preciseras delområden och åtgärder.

Genomförandet av åtgärder pågår fortfarande och omkring hälften av uppdragen och aktiviteterna är redovisade. Inom ramen för en hållbar och resurseffektiv gruvnäring har SGU genomfört en kartläggning och analys av utvinnings- och återvinningspotentialen för svenska metall- och mineraltillgångar. Tillväxtverket har utarbetat ett stöd i form av en handbok för kommuner som står inför nya gruvetableringar eller expansion. Handboken ska också kunna utgöra ett stöd i dialog med verksamhetsutövare och andra aktörer. Uppdraget har genomförts i samråd med bl.a. Naturvårdsverket, Sametinget, SGU och Sveriges kommuner och landsting, SKL.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har genomfört flera uppdrag, bl.a. gällande samråd och kommunikation mellan ren- och gruvnäring under tillståndsprövningsprocesser för prospektering och brytning av malm.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Tillväxtanalys, har ett pågående uppdrag att följa upp och utvärdera åtgärder som genomförts för en effektivare miljötillståndsprövning. En kartläggning och jämförelse med internationella förhållanden har redovisats.

Geologisk verksamhet

SGU har i uppdrag att ta fram geologisk information som samhället behöver på kort och på lång sikt.

Kunskap om Sveriges geologi efterfrågas inom ett stort antal områden i vårt samhälle såsom vattenförsörjning, mineralhantering, trafikinfrastruktur, klimatanpassning och energiförsörjning. Digitaliseringen öppnar för nya möjligheter till ökad precision och förbättrad användning av data. Kartläggning med användande av ny teknik ger möjlighet att utveckla nya visuall-

seringstekniker t.ex. i tredimensionellt format för att kunna beskriva utbredning av en volym grundvatten eller en malmkropp. En fortsatt utveckling av de geologiska databaserna och samverkan med privata aktörer som i sin tur kan vidareförädla data har skett under året, i syfte att öka användningsområdena för informationen samt att utveckla potentialen för kommersialisering av informationen. SGU svarar för miljö-kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet inom vilket det också åligger myndigheten att verka för god hushållning med naturgrus. För mer information om miljömålet för grundvatten se vidare utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Minerallagen och miljösäkring m.m.

Inom SGU finns ett särskilt beslutsorgan – Bergsstaten – som har till uppgift att handlägga ärenden som rör prospektering och utvinning av mineral enligt minerallagen (1991:45). Under 2015 handlade Bergsstaten 126 ansökningar om undersökningstillstånd varav 122 beviljades, att jämföra med 150 varav 111 beviljades året innan. Trots den minskande mängden ansökningar är nivån på antalet beviljade ansökningar densamma. När det gäller bearbetningskoncession har 9 ansökningar inkommit under 2015, varav 2 beviljades, att jämföra med åren 2014 och 2013 då 6 ansökningar inkom varav 5 beviljades för vardera år. Bergsstaten har i högre utsträckning än tidigare lagt resurser på information till berörda och allmänhet, vilket gör att tiden för ärendehandläggning ökar. Sammanlagt fanns vid årsskiftet 665 gällande undersökningstillstånd, vilket är en del i en minskande trend.

Under året har Bergsstaten bedrivit tillsyn över 15 metallgruvor och en grafitgruva. Tillsynen sker enligt en enhetlig modell. Två tillsynsärenden enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln gällande havsbaserad sand-, grus- och stentäkt har genomförts. SGU disponerar via anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden*, utgiftsområde 20, medel för att genomföra utredningar, undersökningar och åtgärder på områden som förorenats av statliga organisationer som inte längre finns kvar.

Totalt har drygt 140 objekt hittills identifierats varav ett 70-tal har inventerats och av dessa har 30 ansvarsbedömts. SGU har som målsättning att slutföra inventeringsarbetet senast 2017. SGU kan även gå in som operativ huvudman och statlig genomförandemyndighet för utredningar

och åtgärder där ansvar saknas enligt miljöbalken, och där en kommun inte själv har möjlighet att vara huvudman. Vid ca 40 objekt har myndigheten åtagit sig huvudmannaskapet för saneringsarbetet från en annan aktör t.ex. länsstyrelse eller kommun.

SGU förvaltar även anläggningar och egendom som tidigare använts för statens civila beredskapslagring av olja. Ett långsiktigt program för miljö- och funktionskontroll bedrivs nu för att säkerställa att de anläggningar som SGU förvaltar inte orsakar skada eller olägenhet för människor och miljö. Regeringen har uppdragit åt Naturvårdsverket och Sveriges geologiska undersökning att ta fram en långsiktig strategi för hantering av gruvavfall som tar hänsyn till alternativ användning av materialet.

Naturvårdsverket och SGU har även i uppdrag att utvärdera de efterbehandlingsinsatser som har genomförts från 1980-talet och framåt samt att kartlägga statens och verksamhetsutövarnas kostnader för hantering av utvinningsavfall och för efterbehandling. Naturvårdsverket har att analysera och förtydliga sin vägledning avseende under vilka förutsättningar utvinningsavfall som uppvisar farliga egenskaper bör klassificeras som farligt avfall och konsekvenserna av detta.

Analys och slutsatser

Insatser för att förenkla för företagen

En digital statsförvaltning ger en grund för att göra det enklare för företagen i kontakten med myndigheterna. En fullt ut digital ärendehantering gör det lättare för företag att göra rätt från början, få en snabbare ärendehantering och lättare få besked om ärendestatus.

Bättre service

Tillväxtverkets uppföljning av förenklingsarbetet på 19 centrala myndigheter visar att många myndigheter lämnar positiva svar på de områden som följs upp. Ett förbättringsområde är att ge automatisk information direkt till det ansökande företaget om förväntad handläggningstid när ett nytt ärende inleds. Ett annat förbättringsområde är hur myndigheterna undersöker kundnöjdhet.

Möjligheten att använda länsstyrelsernas gemensamma brukarundersökning för uppföljning av länsstyrelsernas förenklingsarbete lyfts

fram. Flera av länsstyrelserna anger orsaker som sjukskrivningar, personalomsättning, oväntat många ärenden eller mer komplicerade ärenden än förväntat som orsak till att handläggningstiden inte har minskat mer under 2015. En annan viktig anledning som lyfts fram är kompletteringar. Tiden för kompletteringar kan i vissa fall utgöra 25 procent av handläggningstiden. Genom bl.a. ökad tydlighet från början kan företagaren lämna bättre underlag till länsstyrelserna och kompletteringar undvikas.

Digitalt först för ett enklare företagande

Det finns en outnyttjad potential i digitaliseringen som hjälpmedel för att göra det enklare för företagen samtidigt som det finns en förväntan från svenska medborgare och företag att fler myndighetskontakter ska kunna skötas digitalt.

Ett uppgiftslämnande är ofta en del i en kedja av händelser och en längre kommunikation med en eller flera myndigheter. För företaget är det viktiga att förstå denna kedja, att hela kedjan fungerar smidigt från t.ex. ansökan om tillstånd, till besked eller beslut. För att leda till förenkling för företag behöver digitala tjänster fortsätta att utvecklas med utgångspunkt i företagens behov. Verksam.se är en viktig kanal för att förenkla genom digitalisering.

Den satsning på restaurangbranschen som har inletts motiveras bl.a. av att det är en bransch som är regeltung och som kräver många myndighetskontakter på olika nivåer och inom olika förvaltningar för att få nödvändiga tillstånd på plats samtidigt som det bland restaurangföretagare finns en vilja att växa både vad gäller omsättning och antalet anställda.

Regler ska främja företagens tillväxt

Att förändra regler och upplevelsen av regler hos företagen är ett arbete som tar tid om förändringarna ska bli bestående. För ett fortsatt positivt resultat i Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet krävs ett kontinuerligt arbete med att följa upp vad företagen ser som tillväxthämmande i de lagar och myndighetsregler som de ska följa. Resultatet av undersökningen ger ett underlag för att inrikta förenklingsarbetet mot de områden som företagen upplever som mest betungande, tidskrävande och komplicerade. Resultatet har bl.a. legat till grund för den satsning som nu görs för

ett enklare restaurangföretagande och det stöd som finns på verksam.se för företagare som ska anställa sin första medarbetare.

Kostnader till följd av regler ska minska för företagen

Beräkningen av företagens administrativa kostnader baseras på den konsekvensutredning som ska tas fram i samband med nya eller ändrade regler. En faktor som försvårar arbetet med att följa utvecklingen av företagens kostnader samt hur företagen påverkas av olika regler är de bristfälliga eller obefintliga beräkningar som finns på dessa områden i flertalet konsekvensutredningar. Det är därför viktigt att konsekvensutredningarna förbättras.

Bättre konsekvensutredningar

Flertalet konsekvensutredningar visar särskilt stora brister på områdena påverkan på företagens kostnader och konkurrensförhållanden. Det är därför viktigt att rikta stödet mot dessa områden. Det är också viktigt att fortsätta marknadsföra det webbaserade beräkningsverktyget Regelräknaren för att underlätta för regelgivarna att genomföra beräkningar av företagens kostnader. Den metod som Tillväxtverket har tagit fram för att underlätta för regelgivare att bedöma hur omfattande konsekvensutredning som behöver göras kan också bidra positivt till att andelen godtagbara konsekvensutredningar ökar.

Förenklingsarbetet inom EU och OECD

Genom sitt engagemang på EU-nivå har Tillväxtverket möjlighet att skaffa ett brett kontaktnät inom regelförenkling och stöd till små och medelstora företag inom EU, vilket möjliggör lärande och kunskapsöverföring både till och från den egna verksamheten.

Genom sitt engagemang i OECD:s kommitté Regulatory Policy Committee kan Tillväxtverket påverka och nyttiggöra evidensbaserade studier och rapporter med koppling till sitt förenklingsarbete.

Tillsyn över revisorer

Regeringens bedömning är att Revisorsnämndens verksamhet på ett bra sätt har bidragit till att uppnå det övergripande målet. Verksamhetsmålen i regleringsbrevet för 2015 har uppnåtts.

Kapitalförsörjning

Ett väl fungerande ramverk och system för kapitalförsörjning är avgörande för att företag ska kunna starta och expandera. Företagens behov av externt kapital ska i första hand tillgodoses av den privata marknaden. Statens roll är marknadskompletterande och exempel där det finns behov av marknadskompletterande insatser är i tidiga utvecklingskedan och vid kommersialisering av innovativa affärsidéer.

Regeringen bedömer att Almi har en viktig marknadskompletterande roll att fylla avseende finansiering till små och medelstora företag. Almis anslag förstärktes 2015, vilket skapade utrymme för Almi att fortsatt prioritera insatser riktade till företag i tidiga skeden, bl.a. innovationsfinansiering. Almis finansieringsverksamhet visar gott resultat och bedöms bidra till tillväxt i befintliga företag och till att nya företag startas.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2016 avsikten att verka för en mer sammanhållen och långsiktig politik inom kapitalförsörjningsområdet. I syfte att bättre kunna möta företagets behov av finansiering avser regeringen omstrukturera delar av de statliga finansieringsinsatserna för att minska inlåsnings, frigöra och omfördela kapital gentemot de marknadskompletterande behov som finns, samt i större utsträckning söka samarbete med privata finansärer. Regeringen överlämnade mot denna bakgrund propositionen Staten och kapitalet – struktur för finansiering av innovation och hållbar tillväxt (prop. 2015/16:110) till riksdagen i mars 2016. Den i propositionen föreslagna finansieringsstrukturen skapar förutsättningar för ett bättre utnyttjande av statens resurser för kapitalförsörjning, en ökad volym av riskvilligt kapital, samt flexibilitet att kunna möta förändrade behov av marknadskompletterande finansiering.

Samverkan och smart industri

Insatser för att skapa goda förutsättningar för industri och den industrinära tjänstesektorn är en viktig del av regeringens näringspolitik. Industrin är en tillväxtmotor i svensk ekonomi som skapar arbetstillfällen – direkt och indirekt – och har stor betydelse för Sveriges välstånd och för den gemensamma välfärden. Industrin och den industrinära tjänstesektorn står för en

femtedel av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP) och finns i alla delar av landet. Industrin och den industrinära tjänstesektorn står tillsammans för 77 procent av det samlade exportvärdet, vilket motsvarar nästan hälften av BNP. Globaliseringen och drivkrafter som digitalisering och hållbarhet skapar nya förutsättningar för produktion och relaterade tjänster. Svensk industri har visat god förmåga att anpassa sig och utveckla såväl innovativa produkter som affärsmodeller med ett allt högre tjänsteinnehåll. För att stödja denna anpassning krävs ett fortsatt fokuserat arbete. Det är viktigt att svenska företag aktivt förhåller sig till digitaliseringen, som är en av de starkaste omvälvande drivkrafterna. Det finns tecken på att svenska företag inte uppmärksammar digitaliseringens betydelse i samma utsträckning som företag i andra delar av vår omvärld. För att stödja innovation och omställning inom industri och den industrinära tjänstesektorn har regeringen tagit fram en strategi för nyindustrialisering – Smart industri. Strategin har sin utgångspunkt i digitalisering, hållbarhet, kompetensförsörjning och industrinära forskning för att samlat stödja företagets omstrukturering och främja innovativ och hållbar industriell produktion. Genomförandet av strategin sker kontinuerligt inom ramen för den handlingsplan som regeringen beslutade den 16 juni 2016.

Information och rådgivning

Almis rådgivningsverksamhet finns tillgänglig över hela landet och antalet rådgivningskunder liksom kundnöjdheten fortsätter att ligga på höga nivåer. Regeringen bedömer att Almi fyller en viktig marknadskompletterande rådgivningsroll och verksamheten bedöms bidra till att nya företag startas och till tillväxt i befintliga företag. En viktig källa till jobbskapande är tillväxt i unga företag. Almis nya tillväxtprogram, som riktar sig till unga företag, har fått en mycket positiv respons och bedöms vara en insats som väl bidrar till regeringens sysselsättningsmål.

Att andelen kvinnor har minskat inom Almis rådgivningsverksamhet 2015 jämfört med 2014 tyder på vikten av att stärka jämställdhetsarbetet.

Tillväxtverkets informationsinsatser bedöms ha bidragit till att stimulera entreprenörskap och företagsutveckling genom att sprida information både generellt och riktat till vissa målgrupper och branscher. Tillväxtverkets arbete med råd-

givningsinsatser och bidrag bedöms bidra till att uppnå målet för näringspolitiken genom att det ökar förutsättningarna för att flera personer ska kunna försörja sig genom att driva företag i hela landet och genom att fler företag som kan växa och anställa skapas.

Arbetet med verksamt.se är viktigt för att för enkla för företag. Utveckling av väl fungerande digital information och digitala tjänster underlättar myndighetskontakter och minskar den administrativa bördan för företagen och förväntas även frigöra resurser hos de myndigheter som deltar, t.ex. genom färre förfrågningar och en högre andel korrekta ansökningar från start. Verksamt.se kommer att behöva utvecklas ytterligare framöver, bl.a. genom fler och fördjupade tjänster men också fler deltagande myndigheter, för att kunna möta de höga förväntningar och för att tillvarata den förenklingspotential som finns.

Insatser för företagsfrämjande på lika villkor

Vid Tillväxtverkets fördelning av finansiella medel som riktar sig direkt till företag, främst inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt, var kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund underrepresenterade i förhållande till riksgenomsnittet för företagare. Tillväxtverket fortsatte under 2015 att arbeta med att införliva mångfaldsfrågorna i verksamheten, framför allt i uppföljningen, men även i bedömning av ansökningar och utveckling av nya insatser. Regeringens bedömning är att detta arbete bör fortsätta.

Tillväxtverket arbetar med snabbspåret för företagare tillsammans med berörda myndigheter och privata och offentliga aktörer för att fånga upp nyanlända med erfarenhet av företagande så att de kan ges möjlighet att bli företagare även i Sverige. Att identifiera och åtgärda hinder som denna grupp möter när de vill starta och utveckla företag bedöms bidra till ökad sysselsättning, fler företag och ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund är underrepresenterade bland företagare i Sverige i förhållande till sin andel av befolkningen. För att bidra till att utveckla konkurrenskraften i företagen och för att skapa sysselsättningstillfällen är det viktigt att även fortsättningsvis främja företagsstart och affärsutveckling i dessa grupper.

Främjandeinsatser på vissa områden

Tillväxtverkets arbete med samhälls-entreprenörskap och sociala innovationer har bidragit till att nya företag skapats och att sociala innovationer har fått möjlighet att provas. Detta bidrar till stärkt konkurrenskraft och sysselsättningsutveckling bl.a. genom att bidra till att kompetensen hos personer som står långt från arbetsmarknaden tillvaratas. Tillväxtverket fick under 2016 i uppdrag att, i samråd med Arbetsförmedlingen, utarbeta och genomföra ett nationellt program för sysselsättningsfrämjande insatser genom arbetsintegrerande sociala företag (A2016/00424/A). Programmet omfattar 60 miljoner kronor under åren 2016–2018. Inom ramen för uppdraget kommer den kunskap som Tillväxtverket byggt upp att tillvaratas och uppdraget bedöms leda till att myndigheten får förutsättningar för att bidra till sysselsättnings-tillväxt i arbetsintegrerande sociala företag.

Tillväxtverkets insatser för att främja besöksnäringen bedöms bidra till att stärka svenska företags konkurrenskraft och till sysselsättningstillväxt i en sysselsättningsintensiv bransch. För att bidra till att utveckla den svenska turismen och generera bra beslutsunderlag behöver den statistik som Tillväxtverket producerar utvecklas.

Tillväxtverkets satsningar på kulturella och kreativa näringar har fått ett positivt genomslag, såväl regionalt som hos enskilda branscher. Myndigheten agerar som nationellt kompetenscentrum och bidrar till att de olika näringarna samordnas och stödjer varandra. Myndighetens arbete med att bygga upp och sprida kunskap om de kulturella och kreativa näringarna bidrar till att stärka svenska företags konkurrenskraft.

Tillväxtverkets arbete med att förbereda företag för internationalisering bedrivs bl.a. genom kunskapsuppbyggnad, deltagande i olika nätverk och information på webbplatser. Myndighetens arbete med förberedelser för internationalisering stärker konkurrenskraften genom att bidra till att företag når nya marknader. Det leder till att företagen kan växa vilket bidrar till jobbskapande och sysselsättningstillväxt. Tillväxtverkets arbete med att hitta synergier mellan olika insatser inom området internationalisering är också viktigt för företagens utveckling och tillväxt.

Tillväxtverket håller samman ett brett nätverk för Östersjöstrategin och har ett sammanhållande ansvar för de svenska huvudaktörernas

insatser. Genom regeringsbeslut 2016 om fortsatt arbete med strategin tydliggjordes strategins koppling till Tillväxtverkets kärnuppgift och regeringens mål om att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Uppdraget kopplas också till det strategiska regionsamarbetet.

Tillväxtverket arbetar på många olika sätt med frågor som kan sorteras under miljödriven näringslivsutveckling och som bidrar till att uppfylla de nationella miljömålen. Arbetet med att integrera miljöaspekter i Tillväxtverkets kärnverksamhet bör prioriteras även fortsättningsvis. Likaså uppföljningen av hur de projekt som myndigheten finansierar bidrar till att möta miljömässiga utmaningar.

Terminologicentrum

Den genomförda översynen av det offentliga terminologiarbetets organisation och struktur pekar på ett behov av att omstrukturera det offentliga terminologiarbetet för att åstadkomma mer effektivitet, ändamålsenlighet och långsiktighet i arbetet. Som aviserades i 2016 års ekonomiska vårproposition flyttas de ändamål och verksamheter som avser bidrag till terminologisk verksamhet och som finansieras från anslaget 1:13 *Bidrag till terminologisk verksamhet* över från utgiftsområde 24 Näringsliv till utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Hållbar mineralnäring

Den högteknologiska utvecklingen under 2000-talet kräver tillgång till långt fler olika metaller och mineral än vad som tidigare har varit brukligt. Största delen av de metaller som krävs för en omställning till fossiloberoende energilag såsom vindkraft, solkraft och biobränsle, eller för högteknologiska produkter som datorer eller mobiltelefoner utvinns i dag inte alls inom EU. I dag förädlar EU:s industrisektor betydligt fler mineral än de relativt få mineral som primärt utvinns genom gruvbrytning i Europa. Så kallade "sällsynta jordartsmetaller" (REE – Rare Earth Elements) har blivit oundgängliga i det moderna samhället och alltmer viktiga inom högteknologisk industri, medicinsk diagnostik, miljövänlig teknik och energieffektivisering.

För närvarande pågår prospekteringsverksamhet i Sverige efter ett flertal av dessa viktiga metaller, men ingen gruvbrytning är ännu påbörjad.

De låga metallpriserna har kraftigt försämrat förutsättningarna för gruvnäringen. Det märks inte minst genom minskade prospekteringsinvesteringar och fortsatt nedgång av nya ansökningar om undersökningstillstånd. I detta sammanhang är det viktigt att skapa långsiktiga förutsättningar och goda ramvillkor.

Sveriges mineralstrategi

Den svenska mineralstrategin syftar till ett hållbart utnyttjande av landets mineralresurser. Insatserna har därför en bred inriktning som täcker flera områden. Genomförandet av mineralstrategins olika uppdrag och insatser sker i huvudsak i enlighet med den planering som lades fast 2013. Som tidigare redovisats har omkring hälften av beslutade uppdrag och aktiviteter redovisats. Flera viktiga analyser pågår fortfarande. De uppdrag, kartläggningar och underlag som har rapporterats utgör en viktig grund för regeringens överväganden om fortsatta insatser inom området.

Geologisk information bidrar till ökad tillväxt i hela landet

Kvalitetssäkrad geologisk information är nödvändig för att tillgodose samhällets och näringslivets behov. Beslut som rör samhällsplanering, infrastruktursatsningar, naturresursutvinning och arbetet med att nå miljökvalitetsmålen medför ett behov av kvalificerad geologisk information. Användningen av SGU:s webbtjänster har ökat kraftigt de senaste åren. Inriktningen går mot utveckling av nya visualiseringsmetoder och öppna data i dialog med externa intressenter som vill vidareförädla och anpassa den geologiska informationen.

Regeringen gör bedömningen att det kontinuerliga arbetet med kvalitetssäkring av insamlad geologisk information samt utveckling av databaserna ger goda förutsättningar för ett hållbart och ansvarsfullt nyttjande av Sveriges naturtillgångar samt för fysisk planering.

De senaste årens höga efterfrågan på kvalitetssäkrad geologisk information och andra tjänster från SGU, tillsammans med andra behov som uppkommer från den svenska gruvnäringen, har synliggjort nyttan av en kontinuerlig utveckling

av anpassade produkter och distribution. Fri tillgänglighet till data utan begränsande användarvillkor bidrar till innovation och skapar mervärden för användarna och samhället.

Minerallagen och miljösäkring m.m.

Bergsstaten har till uppgift att handlägga ärenden som rör prospektering och utvinning av mineral. Beslutsorganet ansvarar för prövning och tillsyn av verksamheter enligt minerallagen (1991:45). Under en följd av år har intresset för mineralutvinning varit stigande, men under de senaste tre åren har intresset avtagit, till följd av fallande metallpriser. Exempelvis är antalet beviljade undersökningstillstånd och antalet platsbesök av prospektörer vid mineralinformationskontoret i Malå på en låg nivå jämfört med ett par år sedan. Intresset för prospektering och investeringar i redan pågående gruvverksamhet genererar ett stort informationsbehov hos markägare, en bred allmänhet, företag och offentliga aktörer. SGU:s ansvar i arbetet med förorenade områden har lett till att flera kommuner kommit med förfrågningar om operativt huvudmannaskap där det saknas ansvar enligt miljöbalken och där kommunen själv inte har möjlighet att vara huvudman. Regeringen ser sammantaget att SGU:s utvecklade kompetens inom efterbehandling, inventering och ansvarsbedömning av förorenade områden, liksom myndighetens möjlighet att påta sig ett huvudmannaskap å en kommuns vägnar, som positivt.

4.5.4 Ramvillkor för företag och konkurrens

Resultat

För att nå upp till regeringens övergripande sysselsättningsmål prioriterar regeringen satsningar som syftar till att stärka den svenska konkurrenskraften och att skapa fler jobb i fler och växande företag. Goda ramvillkor för företag och företagande är tillsammans med öppna och väl fungerande marknader med effektiv konkurrens grundläggande förutsättningar för att stärka de svenska företagens konkurrenskraft. De statsstöd som ges ska vara välriktade och i enlighet med de regelverk som finns, med beaktande av att företagsamhet på lång sikt i regel blir mer konkurrenskraftig om den står på egna ben.

Ramvillkor för företag

Goda ramvillkor för företag och företagande – för att skapa tillväxt och sysselsättning

Ett konkurrenskraftigt och dynamiskt näringsliv är grunden för fler jobb i Sverige. Stora företag är viktiga för sysselsättningen, samtidigt som nya jobb skapas främst i små och medelstora företag. Särskilt viktiga för jobbskapandet är de högpresterande, innovativa företagen. Avgörande för regeringens arbete med att öka näringslivets konkurrenskraft är därför goda villkor för företag i alla delar av landet genom väl utformade regelverk och administrativa system. Goda ramvillkor och regelförenkling är därför centrala och viktiga åtgärdsområden för regeringen.

Med ramvillkor för företag och företagande avses generella regelverk som anger villkor och förutsättningar för att starta, driva, äga och utveckla företag. Att driva företag innebär att förhålla sig till och följa en mängd regler. Förutom regler för start, drift och avslut av företag, finns det andra regelverk som styr verksamheten. För viss typ av verksamhet kan det behövas tillstånd, att olika skatter redovisas och betalas in och att affärshändelser bokförs. Har företaget anställda följer skyldigheter avseende arbetsmiljö och anställning m.m. Dessa villkor påverkar i hög grad företagets vardag och den närmare utformningen kan vara avgörande för centrala beslut i företagen som t.ex. investeringar, lokalisering och anställning.

Ramvillkor för företag innefattar regelverk som påverkar företag och företagande generellt, oavsett bransch eller typ av verksamhet, t.ex. skatter och socialavgifter, arbetsrätt, associationsrätt, regler om finansiering, ekonomisk redovisning och rapportering samt revision. Ramvillkor innefattar även regler som har breda och mer allmängiltiga ändamål, såsom att skydda människors liv och hälsa, skydda konsumenter och miljö, t.ex. plan- och bygglagstiftning, miljö rätt, punktskatter, regler kring produktsäkerhet och konsumenträtt. Sådana regler inverkar i hög grad på företagets möjligheter att bedriva sin verksamhet.

Ramvillkor är mer än rättsliga regelverk. Det kan även handla om regler kring administrativa system som företagen hanterar i sin vardag för att t.ex. sköta betalningar och fakturering samt hantera blanketter och deklARATIONER. Det handlar också om graden av offentlig kontroll och

tillsyn över företagens verksamhet eller produktion.

Det är särskilt viktigt att regelverk som utgör ramvillkor är enkla, tydliga och ändamålsenligt utformade för att inte skapa snedvridande incitament, undvika tolkningsproblem och minimera företagens administrativa kostnader.

Företag i Sverige har i dag generellt sett goda ramvillkor att verka inom. Regeringen prioriterar fortsatt arbete med att ytterligare förbättra dessa ramvillkor, inte minst för små och medelstora företag. Förbättrade ramvillkor för företag är en viktig och central del i att förverkliga regeringens prioriteringar och strategier. Nedan följer ett urval av åtgärder som har vidtagits på områden som har stor betydelse för att skapa goda ramvillkor för företag.

Åtgärder för att skapa goda ramvillkor för företag och företagande

Att nyckelpersoner i ett företag tilldelas finansiella instrument, såsom optioner och andra aktierelaterade incitament, kan vara ett viktigt verktyg för ägarstyrningen, inte minst i nystartade och mindre företag. I mars överlämnade Utredningen om skatteregler för incitamentsprogram sitt betänkande *Beskattning av incitamentsprogram (SOU 2016:23)*. I betänkandet föreslås förändringar i beskattningen av vissa typer av incitamentsprogram. Syftet är enligt utredningen att öka möjligheterna för små växande företag att rekrytera och behålla kvalificerad arbetskraft. Utredningens förslag har remitterats.

För att små och medelstora företag ska kunna utvecklas och växa är god tillgång till finansiering, exempelvis i form av lån, krediter, ägar kapital och bidrag, en mycket viktig faktor. I syfte att förbättra företagens kapitalförsörjningsmöjligheter överlämnade regeringen i mars en proposition, *Staten och kapitalet – struktur för finansiering och innovation och hållbar tillväxt (prop. 2015/16:110)*, till riksdagen med förslag om förändringar i organisationsstrukturen för statens riskkapitalinsatser, se avsnitt 4.5.3.

Ett viktigt steg i att gynna tillväxtfrämjande entreprenörskap och förbättra förutsättningarna att driva företag i Sverige är att införa särskilda regler om skuldsanering för företagare i syfte att minska riskerna med företagande och ge fler företagare en möjlighet till en andra chans. I mars 2016 överlämnade regeringen proposi-

tionen *Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldssatta att starta om på nytt (prop. 2015/16:125)* till riksdagen. I propositionen föreslås bl.a. en särskild form av skuldsanering för företagare för överskuldssatta personer som är eller har varit engagerade i näringsverksamhet som har drivits på ett försvarligt och lojalt sätt. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag och de nya reglerna ska träda i kraft den 1 november 2016.

För svenska rederier i internationell trafik är likvärdiga konkurrensvillkor av största vikt. Omkring 90 procent av Sveriges export och import transporteras någon gång under transportkedjan med fartyg. Den 19 maj 2016 överlämnade regeringen propositionen *Ett svenskt tonnagebeskattningssystem (prop. 2015/16:127)* till riksdagen. I propositionen föreslås att ett system med tonnagebeskattning införs i Sverige. Systemet syftar till att ge svenska rederier konkurrensvillkor som är likvärdiga med villkoren för rederier i jämförbara länder i Europa.

Kooperativa företag utgör ett viktigt inslag i det svenska näringslivet. I oktober 2015 beslutade regeringen propositionen *Modernisering av lagen om ekonomiska föreningar (prop. 2015/16:4)*. Förslagen gör det enklare att bedriva kooperativt företagande och ger de ekonomiska föreningarna likvärdiga förutsättningar som andra företag. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag och de nya reglerna trädde i kraft den 1 juli 2016.

Skattereduktionen för hushållsarbete (RUT-avdraget) bedöms ha positiva effekter på företagandet i branschen samt för sysselsättningen. I juni beslutade riksdagen att i enlighet med regeringens förslag i propositionen *Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99)* komplettera RUT-avdraget med skattereduktion för vissa trädgårdstjänster, flyttjänster och it-tjänster. De nya reglerna trädde i kraft den 1 augusti 2016.

Mervärdesskatteområdet är ett av de områden som företagen upplever som mest komplicerat och administrativt betungande. I juni beslutade regeringen att tillsätta en utredning om översyn av mervärdesskattelagen. Översynen syftar till att förbättra mervärdesskattelagstiftningen genom att ge den en tydligare struktur och gör den mer överskådlig samt språkligt moderniserad. En särskild målsättning är att den föreslagna lagstiftningen i högre grad ska stå i överensstämmelse med mervärdesskattedirektivet

särskilt vad gäller begrepp och struktur. Utredningen ska lämna sitt betänkande senast den 1 april 2019.

En biobaserad och cirkulär ekonomi är en prioriterad fråga för regeringen för att öka resurseffektiviteten och minska miljö- och klimatpåverkan samtidigt som det gynnar näringslivsutveckling och nya jobb. I regeringens strategi för nyindustrialisering är hållbar produktion ett särskilt fokusområde. Långsiktiga styrmedel samt välanpassade regelverk och ramvillkor utgör viktiga förutsättningar i en omställning till hållbar produktion. Transparenta, tydliga och effektiva processer för tillstånd och tillsyn kan underlätta industrins strävan att producera mer resurssnålt och miljövänligt.

Under 2015 har regeringen bedrivit ett aktivt påverkansarbete för att kommissionens omarbetade förslag för en cirkulär ekonomi ska innehålla effektiva åtgärder och regelverk för att främja innovation, nya affärsmodeller, giftfria materialflöden, resurseffektivitetskriterier inom ramen för Eko-designdirektivet (2009/125/EC) och grön offentlig upphandling, stärkta marknader och handel med sekundärt och förnybart material samt ett ökat fokus på den biobaserade ekonomin som innebär att förnybara, biobaserade produkter används eller substituerar fossila produkter. Kommissionen presenterade den 2 december 2015 ett omarbetat förslag om cirkulär ekonomi. Förslaget förhandlas för närvarande i rådet. Rådsslutser om cirkulär ekonomi antog vid miljörådsmötet den 20 juni.

Regeringen beslutade den 14 januari 2016 att en särskild utredare ska analysera och föreslå styrmedel för att främja återanvändning av produkter och förebygga uppkomsten avfall (dir. 2016:3). Utredaren ska bl.a. kartlägga vilka hinder som finns i lagstiftning och andra regelverk, standarder och samhällsstrukturer mot att uppnå en ökad användning och återanvändning av produkter samt därmed förebyggande av avfall. Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2017.

Hållbarhet har blivit en allt viktigare fråga i samhället och kraven på att företagen bidrar till en hållbar utveckling ökar. Att bedriva ett aktivt miljö- och hållbarhetsarbete och redovisa verksamheten utifrån ett hållbarhetsperspektiv har blivit en del av företagets konkurrenskraft. I propositionen Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy (prop. 2015/16:193) föreslår regeringen att alla företag av en viss

storlek ska upprätta en hållbarhetsrapport med upplysningar om miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Rapporteringskraven, som bygger på ett EU-direktiv, ska göra informationen om hur företag arbetar med hållbarhetsfrågor mer öppen och jämförbar. Regeringen beslutade i juni att överlämna propositionen till riksdagen. De nya reglerna ska börja tillämpas för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2016.

Regeringen satsar brett på att skapa goda ramvillkor för företag och företagande och tillsatte i februari 2015 utredningen Utveckling av innovations- och entreprenörskapsklimatet (dir. 2015:10). Utredningen har ett omfattande uppdrag att se över regelverk och innovations- och entreprenörskapsfrämjande insatser samt möjligheterna till ökad samverkan i syfte att säkerställa att villkoren för entreprenörskap och innovationer i Sverige är ändamålsenliga, effektiva och fortsatt internationellt konkurrenskraftiga. En särskild del i uppdraget handlar om att göra en översyn av hur centrala ramvillkor påverkar entreprenörskap, innovation och omsättningsförmåga och vid behov lämna förslag till förbättringar. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 oktober 2016.

Konkurrens

Konkurrens är ett viktigt medel för att nå de näringspolitiska målen

Regeringen arbetar för väl fungerande marknader genom en effektiv konkurrens till nytta för konsumenterna och samhällsekonomin. Konkurrens är en förutsättning för skapandet av konkurrenskraftiga företag. Konkurrens är en viktig drivkraft för innovation. En effektiv konkurrens gör att företagen investerar i forskning och utveckling som kan leda till nya och bättre varor och tjänster. En effektiv konkurrens kommer även konsumenterna till del genom ökade valmöjligheter, högre kvalitet och lägre priser på varor och tjänster.

Det ska inte finnas några barriärer som gör det onödigt svårt att ta sig in på marknader. I ett långsiktigt perspektiv är därför en av konkurrenspolitikens viktigaste uppgifter att skapa förutsättningar för nya företag och verksamheter att utmana befintliga företag. Framgångsrika företag har i många fall blivit framgångsrika just

på grund av att de varit innovativa. Men framgångsrika företag med en stark marknadsposition välkomnar inte alltid innovation om den kommer från annat håll eftersom det kan riskera att underminera deras egen marknadsposition. Företag med en stark marknadsposition kan antingen försöka hindra andra innovativa företag att lyckas på marknaden eller så köper de upp innovativa företag som hotar deras marknadsposition. Inget av detta gynnar konsumenterna. För att inte riskera att innovation och utveckling hindras eller begränsas av befintliga marknadsaktörer är det av central betydelse att konkurrenspolitiken också säkerställer att det finns en modern och effektiv tillsyn över konkurrensreglernas efterlevnad.

Genom att företagen konkurrerar och följer de regler som finns måste de vara nytänkande, effektivisera, utveckla sina produkter och tjänster samt hålla priserna på en konkurrenskraftig nivå. Detta ökar företagets förutsättningar att hävda sig på marknader såväl i som utanför Sverige. En väl utformad konkurrenspolitik skapar förutsättningar för ekonomisk tillväxt och ökat välbefinnande.

I vissa fall kan det vara aktuellt att under en begränsad tid införa särskilda sektorspecifika regleringar för att öka möjligheterna till marknadstillträde. Av betydelse för konkurrens och väl fungerande marknader är därmed även sektorspecifika regleringar och sektorsmyndigheternas tillsyn över efterlevnaden av befintliga sektorsregleringar.

Det konkurrensfrämjande arbetet kan delas in i tre områden; moderna konkurrensregler, en effektiv konkurrensmyndighet och väl fungerande marknader.

Moderna konkurrensregler

Moderna och effektiva regelverk är viktiga förutsättningar för att undanröja hinder för en effektiv konkurrens och för att få till stånd väl fungerande marknader.

En övervägande del av den nationella konkurrenslagstiftningen utgör en anpassning till motsvarande regler inom EU-rätten. Det är eftersträvarvärt att det råder likhet i materiellt hänseende mellan nationella och EU-rättsliga konkurrensregler. Det underlättar och minskar kostnaderna för företag som etablerar sig på olika geografiska marknader eller konkurrerar över gränserna.

För att undanröja konkurrensbegränsningar och avhålla företag från att överträda konkurrensreglerna måste reglerna vara utformade så att såväl myndighetens förfarande som domstolsprocesserna kan bedrivas snabbt, effektivt och rättssäkert. Det måste också finnas tillräckliga sanktionsmöjligheter och möjlighet för skadelidande att få ersättning för sina skador.

Regeringen beslutade den 30 april 2015 om direktiv till en utredning om utökad beslutanderätt för Konkurrensverket (dir. 2015:48). Utredningens uppdrag var att analysera förutsättningarna för utökad beslutanderätt för Konkurrensverket i ärenden rörande otillåtet samarbete mellan företag, missbruk av dominerande ställning och anmälningar om företagskoncentrationer. Utredningen överlämnade i juni betänkandet En utökad beslutanderätt för Konkurrensverket (SOU 2016:49) till regeringen. Betänkandet har remitterats.

Regeringen beslutade den 18 augusti 2016 om en lagrådsremiss avseende genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU av den 26 november 2014 om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelser av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser. Direktivet syftar till att säkerställa att alla som drabbats av överträdelser till följd av konkurrensreglerna kan få full kompensation för uppkomna skador. Det syftar också till att optimera samspelet mellan konkurrensmyndigheternas tillämpning av konkurrensreglerna i anslutning till skadeståndstalan i nationella domstolar.

En effektiv konkurrensmyndighet

En effektiv konkurrensmyndighet är en förutsättning för konkurrensreglernas genomslag. Konkurrensverket är också tillsynsmyndighet över upphandlingsreglerna och har således en viktig funktion även för upphandlingsreglernas genomslag.

Konkurrensverket ska verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna. Konkurrensverket ska inom ramen för sitt uppdrag därutöver uppmärksamma hinder mot en effektiv konkurrens, lämna förslag till regelreformer och följa utvecklingen både på konkurrens- och upphandlingsområdet.

Konkurrensverkets ärenden

Konkurrensverket tog under 2015, liksom 2014 emot närmare 1 700 förfrågningar och klagomål från företag och konsumenter vilket är 600 fler jämfört med 2013. En tredjedel av de synpunkter som kommer in rör upphandlande myndigheter. Konkurrensverket har tagit fram en prioriteringspolicy för den tillsyn som bedrivs. Policyn finns publikt tillgänglig i syfte att erhålla en hög transparens i hur prioriteringar av ärenden görs. Utredningar har bedrivits parallellt med systemmyndigheter i andra EU-länder t.ex. när det gäller förmedlingstjänster inom e-handel.

Konkurrensverket fattade 137 beslut med tillämpning av konkurrenslagen (2008:579) eller artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget under 2015. Av dessa rörde 63 beslut företagskoncentrationer och 4 tillsynsbeslut konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Under 2014 och 2013 var antalet beslut 65 och 45 respektive 9 och 3 beslut.

Domar i konkurrens- och upphandlingsärenden

Flera viktiga ärenden har förts upp till domstolarna. Dessa rör sig t.ex. om missbruk av dominerande ställning på marknaden eller om kartellliknande samarbete vid offentlig upphandling, eller om företagskoncentrationer. Konkurrensverket är mån om att valet av ärenden ska skicka signaler om att denna typ av företeelser ska motverkas och är högt prioriterade. När det gäller offentlig upphandling har upphandlings-skadeavgifter på stora belopp utdömts mot aktörer inom områdena avfall, bostäder och vissa landsting.

Förbättringsåtgärder och information

Konkurrensverket redovisar förslag till förbättringsåtgärder i rapporter, skrivelser till regeringen och remissyttranden samt bistår andra myndigheter med bedömningar inom sitt ansvarsområde.

Under 2015 har Konkurrensverket utrett och tagit fram rapporter kring bl.a. fondmarknaden, bostadsbyggande och offentlig upphandling.

En digital vägledning kring direktupphandling har utarbetats tillsammans med Upphandlingsmyndigheten, bl.a. i syfte att underlätta för små och medelstora företag (SME) att delta i offentliga upphandlingar.

Öppna och väl fungerande marknader

Regeringen inom en viss sektor kan ha stor påverkan på konkurrensförutsättningarna.

Viktiga förutsättningar för väl fungerande marknader är att hinder för att träda in och ut på olika marknader minimeras, att det råder likvärdiga villkor mellan privata och offentliga aktörer och att konsumenterna kan göra och gör välgrundade val mellan olika leverantörers erbjudanden.

På upphandlingsmarknader, där offentliga aktörer köper varor och tjänster, är det av central betydelse att den offentliga upphandlingen är effektiv och fungerar väl. Konkurrensverkets tillsynsroll är i detta avseende mycket viktig. Flertalet tillsynsärenden under senare tid avseende otillåtna samarbeten (karteller) har handlat om misstankar mot att företag i offentliga upphandlingar har gått samman och bildat otillåtna karteller för att samordna anbuds-givningen på leverantörssidan bl.a. med avseende på marknader och priser. Avsaknaden av konkurrens i offentlig upphandling kan vara mycket skadlig för samhället och medborgarna då den riskerar att innebära att medborgarna får sämre kvalitet och mindre innovation i sina inköp till högre priser än vad de skulle ha behövt betala om det hade funnits en effektiv konkurrens. Avsaknaden av effektiv konkurrens i den offentliga upphandlingen riskerar också att leda till att de samhälleliga mål som man vill uppnå genom de krav man har ställt i upphandlingen inte kommer att uppnås. Det finns helt enkelt inga reella alternativ att ställa mot varandra i de fall anbudsgivarna ägnar sig åt otillåtna anbuds-karteller. Regeringen har antagit en nationell upphandlingsstrategi i syfte att skapa förnyelse inom offentlig sektor och i näringslivet. Strategin bidrar till att uppnå regeringens mål om offentlig upphandling som ett strategiskt verktyg för väl fungerande verksamheter och ett medel för att nå miljömässiga och sociala hållbarhetsmål. Strategin understryker bl.a. att en väl fungerande konkurrens med en mångfald av aktörer, varor och tjänster är avgörande för att den offentliga upphandlingen ska kunna tillgodose samhällets behov.

Det finns ett behov av att belysa möjligheterna och utmaningarna till följd av utvecklingen inom delningsekonomi och e-handel såvitt avser dess påverkan på konkurrens och konkurrenstillsyn inom Sverige. Konkurrensverket har därför fått i uppdrag att utifrån ett konkurrens- och näringspolitiskt perspektiv kartlägga och analysera utvecklingen i Sverige av delningsekonomi och e-handel. Med utgångs-

punkt i kartläggningen och analysen ska därtill en redogörelse lämnas för de möjligheter och de utmaningar som finns i strävan efter att uppnå effektiv konkurrens och väl fungerande marknader. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2017.

Sektorsspecifik reglering för att skapa väl fungerande marknader inom olika områden har stor betydelse för konkurrensförutsättningarna inom dessa områden. Tillsammans med Konkurrensverkets bredare uppdrag för väl fungerande marknader med effektiv konkurrens utgör arbetet inom dessa sakområden en viktig del av det konkurrensfrämjande arbetet.

Utredningen Bättre konkurrens för ökat bostadsbyggande (dir. 2014:75) har haft i uppgift att se över förutsättningarna för att främja konkurrensen på byggmarknaden och vid behov komma med förslag som kan förbättra situationen. Syftet är att förbättra förutsättningarna för att utbudet av nya bostäder långsiktigt ska anpassas till efterfrågan. Utredningen har lämnat betänkandet Plats för fler som bygger mer (SOU 2015:105) som efter att remisstiden har gått ut den 23 juni 2016 är föremål för beredning i Regeringskansliet.

Regeringen har vidare tillkallat en särskild utredare för att göra en översyn av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle (dir. 2015:87). Utredaren har bl.a. haft i uppgift att kartlägga postmarknadens utveckling och analysera konkurrenssituationen på postmarknaden. Vidare har utredaren analyserat hur konkurrenssituationen på olika delmarknader inom postområdet ser ut med dagens regler och hur möjligheterna för marknadstillträde och effektiv konkurrens skulle påverkas av de förslag utredaren lämnar. Utifrån den samhällsekonomiska analysen har utredaren utrett eventuella brister i nuvarande lagstiftning som hindrar marknadens utveckling. Ett slutbetänkande lämnades den 31 augusti 2016.

Statsstöd

Regeringens arbete inom näringspolitiken tar sin utgångspunkt i att företagsamhet på lång sikt blir mer konkurrenskraftig om den står på egna ben. Offentligt stöd är bara ändamålsenligt om det ges när näringslivet inte självt klarar av att skapa fungerande marknader för varor och tjänster. Fokus för regeringens arbete på statsstöds-

området är därmed att de stöd som ges ska vara välriktade, effektiva och ge ett tydligt mervärde för samhällsekonomin.

Bestämmelserna om statligt stöd utgör en central del av EU-rättens konkurrensregler. Den grundläggande statsstödsbestämmelsen finns i artikel 107.1 i EUF-fördraget, som anger att statligt stöd som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med den inre marknaden om det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Huvudprincipen är att statligt stöd till näringslivet är förbjudet, men det finns undantag.

Begreppet ”statligt stöd” omfattar all stöd-givning från det offentliga till företag, dvs. också stöd från kommuner, landsting och offentligägda bolag.

Effektivare och mer transparenta stöd

Tillsammans med medlemsstaterna har Europeiska kommissionen sedan 2012 arbetat med att förenkla och förtydliga tillämpningen av statsstödsreglerna. Detta för att rikta uppföljningen mot de stöd som mest riskerar att snedvrیدا konkurrensen samtidigt som tillväxtfrämjande åtgärder, som t.ex. innovationsstöd, ska premieras. Den svenska regeringen har på EU-nivå varit drivande i diskussionerna för att få igenom den i EU-nämnden förankrade strikta svenska statsstödslinjen. Den allmänna målsättningen inom ramen för gällande statsstödsregler är att rikta stöd-givningen inom EU mot uttalade marknadsmisslyckanden. I fråga om beloppsmässigt mindre och enklare stöd har kommissionen tagit fram särskilda förordningar med bl.a. gruppundantag.

Öppenhet är en väsentlig del av statsstödsreglerna och kommissionen har antagit flera dokument med syfte att ge företag och allmänheten insyn i vilka medel som ett visst företag har beviljats. Regeringen har under 2016 genomfört lagändringar som säkerställer att Sverige fullgör de transparenskrav som följer av EU-rätten. Den 31 mars 2016 överlämnade regeringen propositionen Ändringar i lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler (prop. 2015/16:156) till riksdagen. Ändringarna, som började gälla den 1 juli 2016, innebär att en offentlig aktör som genomför en stödåtgärd ska lämna uppgifter för offentliggörande och rapportering av stödåtgärden, och föra register, i den omfattning som kommis-

sionen bestämt. Vad gäller statligt stöd som ges i form av bränsleskattebefrielse har vissa ändringar i lagen (1994:1776) om skatt på energi trätt i kraft den 1 juli 2016 (se prop. 2015/16:159 Vissa statsstödskrav på bränsleskatteområdet). I juni 2016 utfärdade regeringen en ny förordning om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler, som innehåller kompletterande bestämmelser. Av förordningen följer bl.a. att Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) får meddela föreskrifter om uppgiftslämnande för offentliggörande och rapportering. Till följd av dessa ändringar kunde förordningen (1988:764) om statligt stöd till näringslivet upphävas.

Ytterligare en nyhet på statsstödsområdet är att kommissionen, liksom på konkurrensområdet, har fått möjlighet att agera som *amicus curiae* (rättens vän) i förhållande till svenska domstolar så att kommissionen i ett enskilt fall kan yttra sig över hur statsstödsreglerna bör tillämpas. Denna möjlighet infördes i svensk rätt genom en ny bestämmelse i lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler, som trädde i kraft den 1 juli 2016. Ett yttrande från kommissionen är inte bindande för domstolarna, utan syftar till att uppmärksamma dem på relevanta regelverk för att på så sätt förbättra den enhetliga tillämpningen av statsstödsreglerna inom EU.

Kommunallagsutredningen har i sitt betänkande (En kommunallag för framtiden, SOU 2015:24) bl.a. föreslagit att en särskild rådgivningsfunktion inrättas på en myndighet för att stödja kommuner i frågor om statligt stöd. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Under året fortsatte arbetet med översynen av ett flertal av de regelverk som kommissionen har beslutat om på området för statligt stöd.

I mars 2016 lämnade kommissionen förslag till ändringar av den allmänna gruppundantagsförordningen som bl.a. innebär en utvidgning av undantagen även till investeringsstöd till hamnar och regionala flygplatser. Efter remittering av förslaget till berörda myndigheter, organisationer och företag lämnade regeringen synpunkter på förslaget i maj 2016.

Den 19 maj 2016 publicerade kommissionen även ett meddelande för att förtydliga sin uppfattning om under vilka förutsättningar statsstöd uppkommer. Meddelandet innehåller också

bestämmelser om försäljning av offentlig mark och fastigheter.

Regeringen har vidare initierat ett arbete för att se över och effektivisera den svenska statsstöds hanteringen som helhet. Översynen omfattar både hanteringen inom Regeringskansliet liksom rapportering och registerföring hos berörda myndigheter.

Värikade stöd som ger mervärde i Sverige

I slutet av varje år publicerar kommissionen uppgifter om hur mycket statligt stöd varje medlemsstat lämnat närmast föregående år i enlighet med EU:s statsstödsregler. Enligt dessa data har Sverige för 2014 rapporterat att statligt stöd till ett värde av 3,4 miljarder euro lämnats i enlighet med EU:s statsstödsregler. Detta motsvarar 0,74 procent av Sveriges BNP, vilket är i nivå med EU-genomsnittet men lägre än hos viktiga handelspartner som Tyskland, Danmark och Finland. Totalt lämnade samtliga EU:s 28 medlemsstater 101,2 miljarder euro i stöd till företag under 2014. Detta exkluderar dock de särskilda åtgärder som vidtagits med anledning av den finansiella krisen såsom bankgarantier, majoriteten av stöden till järnväg och ersättning för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Merparten av det svenska statliga stödet avsåg stöd för miljöfrämjande åtgärder (77 procent), främst nedsättningar inom energi- och koldioxidskatteområdet. Betydande satsningar har även gjorts för att främja en hållbar regional tillväxt inklusive utbyggnad av bredband samt stödja forskning, utveckling och innovation inom näringslivet. Uppgifter för stöd utbetalat under 2015 har ännu inte publicerats.

Under året har regeringen fokuserat på stöd som ger ett stort samhällsekonomiskt mervärde. Det rör bl.a. förlängda statsstöds godkännanden beträffande skattenedsättningar av energi- och koldioxidskatterna för biodrivmedel, en ny förordning om stöd för klimatinvesteringar som Naturvårdsverket tillämpar, liksom en rad satsningar inom forsknings- och innovationsområdet inom ramen för den forskningspolitiska propositionen.

Regeringen har också genomfört vissa satsningar inom det arbetsmarknadspolitiska området som har utformats i linje med statsstödsreglerna. Det gäller t.ex. utvidgningen av målgruppen för vilka arbetsgivare kan erhålla stöd för yrkesintroduktionsanställningar, se utgifts-

område 14 Arbetsmarknad och Arbetsliv, avsnitt 4.4.2.

De regionala flygplatserna i Sverige fyller en viktig funktion i transportsystemet genom att erbjuda snabba och effektiva person- och gods-transporter såväl inrikes som utrikes. Flygplatserna bidrar till att skapa tillgänglighet, arbetstillfällen och därmed tillväxt i alla delar av landet. EU-kommissionen godkände den 19 januari 2016 stöd till de regionala flygplatserna i Skellefteå och Sundsvall-Timrå som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Regeringen kommer fortsätta dialogen med kommissionen avseende flygplatser i andra berörda delar av landet.

Under året har regeringen arbetat med att konsolidera och förbättra det statliga stöd som ges till näringslivet i form av riskkapital. Inom ramen för Exportstrategin förbättrar regeringen nuvarande stödmöjligheter för att underlätta för svenska företag att kunna exportera och importera varor och tjänster, genom vilket Sveriges näringsliv kan växa sig starkare utanför vårt lands gränser och ta del av den globala marknaden. Detta arbete kommer att fortgå under 2017.

På det mediepolitiska området har kommissionen i november 2015 godkänt en förlängning av det svenska presstödet fram till utgången av 2019. Under perioden kommer det särskilt höga stödet till storstadstidningarna att avskaffas.

Konkurrerande företag och enskilda äger rätt att till kommissionen inlämna klagomål mot misstänkt olagligt statsstöd. Regeringen har under året löpande besvarat frågor från kommissionen avseende sådana klagomål. Kommissionen har inte inlett någon fördjupad granskning av något klagomål under året.

Analys och slutsatser

Ramvillkor för företag

Regeringens övergripande mål om att öka sysselsättningen i Sverige förutsätter att det skapas fler jobb i fler och växande företag i hela landet. Ur ett näringspolitiskt och samhällsekonomiskt perspektiv är det därför av central vikt att företagen ges goda ramvillkor, eftersom ett gynnsamt företagsklimat utgör grunden för konkurrenskraft och tillväxt i hela landet. I takt med att globalisering och konkurrenstryck tilltar blir det allt viktigare att skapa goda förutsättningar för

att starta, driva, äga och utveckla företag i hela Sverige.

Olika internationella undersökningar pekar på att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar och ramvillkor i förhållande till omvärlden.

I World Economic Forums rapport The Global Competitiveness Report (GCR) jämförs och analyseras ett stort antal indikatorer för konkurrenskraft i drygt 140 länder och presenteras i The Global Competitiveness Index (GCI). Rapporten utkommer årligen. I år klättrar Sverige en placering till en nionde plats av totalt 140 länder. I rapporten för 2015–2016 konstateras bl.a. att Sveriges konkurrenskraft gynnas av att Sverige har ett effektivt och tydligt institutionellt ramverk som tillsammans med ett bra utbildningssystem gör landet till ett av de främsta länderna vad gäller innovatörer. Sverige har dessutom en jämförelsevis hög andel patentansökningar. Sverige gynnas även av en hög nivå av tekniskt kunnande och användning av informations- och kommunikationsteknik.

International Institute for Management Developments (IMD) genomför årligen en mätning av över 300 olika kriterier som har betydelse för att bedriva företag för att bedöma konkurrenskraft. Kriterierna är grupperade i fyra områden; ekonomiska resultat, statens effektivitet, företagens effektivitet och infrastruktur. På listan, The World Competitiveness Scoreboard, för 2016, hamnar Sverige på en femte plats av totalt 61 jämförda länder. Det är en förbättring med fyra placeringar sedan förra året då Sverige låg på en nionde plats. Före Sverige ligger endast Kina, Schweiz, USA och Singapore.

Flera viktiga frågor avseende ramvillkor för företag har också behandlats inom ramen för Småföretagsakten.

Världsbanken publicerar varje år Doing Business Index som jämför hur lätt det är att starta, driva och lägga ned ett företag mellan världens olika länder. Sverige placerar sig i den undersökningen i år på en åttonde plats av totalt 189 undersökta länder. Det är en förbättring sedan förra året med tre placeringar. Bland indikatorerna som används som underlag för rankingen kan nämnas start och nedläggning av näringsverksamhet, betalning av skatter och kapitalförsörjningsmöjligheter.

Vart tredje år publicerar Tillväxtverket rapporten Företagens villkor och verklighet som riktar sig till svenska små och medelstora före-

tag. Den senaste rapporten publicerades 2014. Cirka 16 000 företag har ingått i undersökningen och fokus för denna rapport har varit företagens syn på olika aspekter som påverkar konkurrenskraft. Av rapporten framgår bl.a. att svenska små och medelstora företag har en god tillväxtvilja. Antalet företag som uppger att de vill växa är 70 procent och vanligast är att man vill växa genom nya sätt att nå marknaden. Innovation är vanligt. Omkring hälften av de undersökta företagen anger att de har utvecklat och sålt nya eller väsentligt förbättrade produkter de senaste tre åren. Vanligast är att man utvecklar nya tjänster. Den faktor som flest anser vara ett stort hinder för innovation är brist på finansiering och andra resurser. Företagen i undersökningen är i huvudsak orienterade på hemmamarknaden. Endast var tionde företag anger att företagets huvudsakliga marknad finns utomlands. En relativt stor andel av företagen anser att brist på resurser utgör ett stort hinder för internationalisering. Tillväxtverket identifierar mot bakgrund av undersökningen följande områden som särskilt intressanta att rikta insatser till:

- innovation,
- kompetensförsörjning,
- särskilda grupper och branscher, och
- internationalisering.

Även om resultaten är goda och svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar och ramvillkor i förhållande till omvärlden, anser regeringen att det är viktigt att prioritera åtgärder för att ytterligare förbättra företagsklimatet i Sverige. Goda ramvillkor för företag är en viktig och central del i att förverkliga regeringens politik och genomföra regeringens strategier som t.ex. nyindustrialiseringsstrategin, exportstrategin, och livsmedelstrategin, och prioriterade områden som t.ex. kapital- och kompetensförsörjning, innovationer, digitalisering och startup-verksamhet. Det är därför viktigt att fortsätta arbetet med åtgärder för att utveckla regelverk och system i syfte att förbättra företagens ramvillkor och förutsättningarna att starta, utveckla, äga och driva företag i Sverige. Regelverk och system bör i mesta möjliga mån utformas för att understödja företagen och inte skapa omotiverade hinder eller administrativa bördor. Sådana åtgärder bidrar till ökad sysselsättning och tillväxt i alla delar av landet samt till

att stärka Sveriges internationella konkurrenskraft.

I avsnitt 4.7 Politikens inriktning lämnas exempel på några åtgärder som regeringen föreslår i syfte att förbättra ramvillkoren för företag och därigenom skapa bättre förutsättningar för sysselsättning och tillväxt i hela landet.

Konkurrens

Konkurrens är en viktig drivkraft för innovation och stärker konkurrenskraften. Konkurrenskraftiga och innovativa företag har bättre förutsättningar att växa och skapa fler jobb. Prioriterade områden för att stärka den svenska konkurrenskraften är åtgärder som bidrar till att stärka den svenska exportindustrin och åtgärder för att förbättra innovationsklimatet.

Konkurrensområdets bidrag till de näringspolitiska målen uppnås främst genom att konkurrensfrämjande åtgärder beslutas och genomförs över hela samhällsekonomin samt genom en effektiv konkurrensmyndighet som säkerställer konkurrensreglernas och upphandlingsreglernas efterlevnad.

Arbetet inom konkurrensområdet får även resultat på såväl kort som lång sikt. Det bidrar till marknadsdynamik, arbetstillfällen, konkurrenskraftiga företag och en omvandlingseffekt på samhället i stort. Konkurrenskraftiga företag kan anställa och skapa sysselsättning. Genom en effektiv konkurrens på hemmamarknaden förbättrar och effektiviserar svenska företag sina verksamheter och får därigenom bättre förutsättningar att konkurrera effektivt såväl inom som utanför Sveriges gränser.

En större och mer integrerad inre marknad inom EU och en ökad import från länder utanför EU kan ha bidragit till att den svenska prisnivån pressats nedåt. Ett stort antal reformer har genomförts i Sverige och andra länder i Europa under de två senaste decennierna, vilket har inneburit att ett antal marknader har öppnats för konkurrens. En öppen ekonomi med låga inträdesbarriärer på marknader skapar möjligheter.

Produktionen av varor och tjänster blir alltmer gränsöverskridande. Den digitala utvecklingen bidrar i ökad utsträckning till detta, vilket även leder till att affärsmodeller förändras snabbare och därmed de marknader som företagen bedriver verksamhet på.

Tillsynsarbetet har varit fortsatt prioriterat under 2015. Flera viktiga ärenden har förts upp till domstolarna. Utredningen om en utökad beslutanderätt för Konkurrensverket (dir. 2015:48 och 2016:37) har i juli överlämnat betänkandet En utökad beslutanderätt för Konkurrensverket (SOU 2016:49). Utredningen föreslår att Konkurrensverket som första instans ska kunna fatta beslut i ärenden som gäller sanktioner mot otillåtna samarbeten, missbruk av dominerande ställning samt förbud mot eller ålägganden i fråga om företagskoncentrationer. Därmed skulle Konkurrensverket få samma befogenheter som de flesta andra europeiska konkurrensmyndigheter redan har. Utredningen föreslår även att Konkurrensverket fortsätter att vara en enrådighetsmyndighet.

Nya och innovativa företag måste få en rimlig chans att utvecklas på marknaden för att deras innovationer ska nå efterfrågan och nytta för konsumenterna. Det är av stor betydelse att tillsynsmyndigheten säkerställer att stora och starka företag inte missbrukar sin marknadsposition genom att försöka hålla tillbaka innovation och innovativa företag. Detta är särskilt viktigt på marknader där utveckling, innovation och förändring sker i snabb takt.

Konkurrensverkets tillsynsverksamhet, som leder till domar och ingripanden, syftar till att avhålla andra från att överträda konkurrens- och upphandlingslagstiftningen. I många fall leder även tillsynsverksamheten till att klarlägga rättsläget. Detta har varit och är framgent en prioriterad kärnuppgift för myndigheten eftersom det är på detta sätt som förutsättningar för en effektiv konkurrens på lika villkor kan uppnås. Regeringen bedömer att Konkurrensverkets verksamhet har bedrivits på ett sätt som motsvarar uppställda krav.

Statsstöd

Regeringen har i arbetet på EU-nivå med att förenkla och förtydliga statsstödsregelverket medverkat till att garantera en fortsatt strikt statsstödsregim och en stark kommission som kan säkerställa att reglerna efterlevs och tillämpas enhetligt inom EU. Detta säkerställer i sin tur lika konkurrensförhållanden på den inre marknaden.

Effektiva klimatåtgärder förutsätter ofta statliga stödåtgärder. Statsstödsregelverket på detta

område bör därför utvecklas i samklang med fördraget och de långsiktiga klimatmålen.

På nationell nivå har regeringens arbete på statsstödsområdet bidragit till att de stöd som ges är mer välriktade och effektiva, bl.a. genom att EU-förordningar med gruppundantag har börjat tillämpas i ökad utsträckning.

Regeringens statsstödsarbete har också ett tydligt mervärde för samhällsekonomin.

Inom näringspolitikens område har stöden riktats mot målsättningarna att Sverige ska vara världsledande på innovation, att stärka svensk konkurrenskraft och att uppmuntra fler företag att exportera.

Inom miljöpolitikens område syftar statsstöden till att bidra till uppfyllandet av de nationella miljömålen och regeringens övriga ambitioner inom miljö- och klimatområdet, bl.a. vad gäller att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer med en fossilfri fordonsflotta, se vidare utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

4.6 Förvaltningen av bolag med statligt ägande

Den 16 juni överlämnade regeringen skrivelsen 2016 års redogörelse för bolag med statligt ägande (skr. 2015/16:140) till riksdagen. I det följande redovisas kompletteringar till skrivelsen.

4.6.1 Återrapportering av vissa frågor

Jernhusen AB

Riksdagen har tillkännagivit att regeringen bör se över hur uppdraget för Jernhusen AB kan tydliggöras så att samhällets behov av klimatsmarta järnvägstransporter i högre utsträckning kan tillgodoses (bet. 2013/14:TU19, rskr. 2013/14:373).

Jernhusen AB har ett uppdrag att vara ett ledande företag i utvecklingen av den svenska transportsektorn med anknytning till järnväg i syfte att främja och stödja kollektivt resande och godstransporter på järnväg. Regeringen anser att det finns anledning att förtydliga uppdraget för att understryka det viktiga ansvaret Jernhusen AB har som förvaltare av bl.a. stationer och depåer. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

SJ AB

Riksdagen har tillkännagivit att regeringen bör se över hur uppdraget för SJ AB kan tydliggöras så att samhällets behov av klimatsmarta järnvägs-transporter i högre utsträckning kan tillgodoses. (bet. 2013/14: TU19, rskr. 2013/14:373). Regeringen avser att återkomma till riksdagen med anledning av betänkandet.

I ett tillkännagivande den 18 november 2015 ställde sig riksdagen bakom det som näringsutskottet anförde i sitt betänkande om förvaltningen av SJ AB (bet. 2015/16:NU4, rskr. 2015/16:43). I tillkännagivandet framhåller utskottet att regeringen bör omvärdera sina prioriteringar till SJ AB och att regeringen inom ramen för SJ:s beslutade ekonomiska mål bör agera på ett mer ansvarsfullt sätt.

Det förvaltningsmandat riksdagen gett regeringen innebär att regeringen aktivt ska förvalta statens tillgångar i form av aktierna i bolagen med statligt ägande så att dess långsiktiga värdeutveckling blir den bästa möjliga samt att, i förekommande fall, de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl.

Regeringens nuvarande förvaltningsmandat är att säkerställa att den långsiktiga värdeutvecklingen för SJ AB ska bli den bästa möjliga.

Regeringen utövar sin förvaltning av samtliga statligt ägda bolag enligt de grundläggande principerna för statens förvaltning av bolagen med statligt ägande. Det innebär att staten ska vara en aktiv, professionell och ansvarsfull ägare samt att förvaltningen av bolagen med statligt ägande ska generera god avkastning med ett balanserat risktagande.

Regeringen avser att fortsätta att förvalta samtliga bolag med statligt ägande enligt dessa principer. För en utförligare beskrivning av regeringens förvaltning av bolag med statligt ägande se regeringens skrivelse 2015/16:140 2016 års redogörelse för bolag med statligt ägande (skr. 2015/16:140).

Med detta anser regeringen att det aktuella tillkännagivandet är slutligt behandlat såvitt avser SJ AB.

AB Göta kanalbolag

Riksdagen har godkänt att aktierna i AB Göta kanalbolag inte ska medföra rätt till utdelning, att bolagets vinst i den mån den inte reserveras

ska användas för att främja bolagets ändamål enligt bolagsordningen och att bolagets behållna tillgångar vid bolagets likvidation ska tillfalla staten (prop. 2015/16:1 utg.omr. 24, bet. 2015/16:NU1, rskr. 2015/16:89). Bolagsordningen i AB Göta kanalbolag har ändrats enligt detta genom beslut på årsstämman den 25 april 2016. Därmed anser regeringen att ärendet är slutbehandlat.

Saminvest AB

Regeringen lämnade i mars 2016 propositionen Staten och kapitalet – struktur för finansiering av innovation och hållbar tillväxt (prop. 2015/16:110) till riksdagen. I propositionen föreslås att ett nationellt utvecklingsbolag inrättas, som ska bedriva finansieringsverksamhet med inriktning mot innovativa företag med hög tillväxtpotential genom marknadskompletterande indirekta investeringar. Riksdagen har bemyndigat regeringen att inrätta bolaget (bet. 2015/16:NU23, rskr. 2015/16:295). Det nationella utvecklingsbolaget, Saminvest AB, etablerades den 1 juli 2016 och bedöms vara operationellt i början av 2017.

4.6.2 RISE Research Institutes of Sweden AB

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att vidta följande åtgärder för att effektivisera den legala och organisatoriska strukturen kring RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB) och därtill knutna institut;

1. bredda verksamhetsinriktningen för RISE AB så att verksamheten, i tillägg till vad som tidigare angetts av riksdagen, ska kunna bedrivas genom intresse- eller dotterbolag, ska kunna omfatta provning, certifiering och utbildning för industrisektorn, därmed förenlig verksamhet samt omfatta ägande och förvaltning av lös egendom,
2. förändra verksamhetsinriktningen för SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB (SP) så att den, i stället för vad som tidigare angetts av riksdagen, ska vara i linje med den breddade verksamhetsinriktningen för RISE AB som avses i punkt 1, och
3. vidta de åtgärder som krävs för att genomföra en fusion mellan RISE AB och SP i enlighet med vad regeringen förordar.

Skälen för regeringens förslag: Nuvarande SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB (SP) bildades 1993 då den tidigare verksamheten inom Statens Provningsanstalt ombildades till aktiebolagsform (prop. 1992/93:239, bet. 1992/93:NU32, rskr. 1992/93:384). I propositionen anfördes bl.a. att SP ska bedriva verksamhet på hög kompetensnivå inom områdena teknisk utvärdering, mätteknik, certifiering, godkännande, undersökning av material, konstruktioner och system och därmed förenad FoU samt rådgivning.

I syfte att samordna och utveckla statens ägarintressen i industriforskningsinstitut ombildades nuvarande RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB) 2009 till ett renodlat ägarbolag med utökade uppgifter och förstärkt mandat, men utan operativa institutsuppgifter (prop. 2008/09:50, bet. 2008/09:UbU4, rskr. 2008/09:160). I samband med detta överfördes SP från att vara ett av staten direkt ägt bolag till att bli ett helägt dotterbolag till RISE AB. Ombildningen av RISE AB till ett renodlat ägarbolag

innebar att det helägda dotterbolaget SP skulle utföra de operativa institutsuppgifterna. I propositionen Vårändringsbudget för 2013 föreslog dock regeringen att inriktningen för moderbolaget RISE Research Institutes of Sweden Holding AB skulle ändras till att bolaget ska kunna bedriva operativ verksamhet och bereda vinst åt aktieägaren, vilket riksdagen godkände (prop. 2012/13:99, bet. 2012/13:FiU21, rskr. 2012/13:287).

I syfte att stärka kunderbjudandet pågår inom Rise-gruppen ett arbete för att effektivisera institutens legala och organisatoriska struktur. En legal omstrukturering genomförs för att åstadkomma ett mindre antal aktiebolag där verksamheten organiseras utifrån affärsområden. För att slutföra omstruktureringen av RISE AB och SP krävs att RISE AB:s verksamhetsföremål justeras så att den nuvarande verksamheten kan bedrivas såväl direkt i RISE AB som indirekt genom intresse- eller dotterbolag. Föremålet för RISE AB:s verksamhet bör även utökas något för att spegla den verksamhet som i dag bedrivs inom SP och dess dotterbolag, vilket inkluderar tillhandahållande av utbildning och tjänster för industrisektorn. De tjänster som avses är främst verksamhet inom teknisk utvärdering, mätteknik och certifiering samt undersökning av material, konstruktioner och system.

Vidare föreslår regeringen att RISE AB:s verksamhet även ska kunna omfatta ägande och förvaltning av lös egendom. Sådan lös egendom avses primärt omfatta innehav av aktier som förvärfvas i samband med etablering av fristående bolag till vilka verksamhet (immateriella rättigheter, egendom etc.) och anställda hänförliga till innovationer överförs för avknoppning. Nämda struktur är ett etablerat tillvägagångssätt för att möjliggöra för ett forskningsinstitut att överföra teknik till näringslivet, s.k. tech transfer. Detta tillämpas när innovationsarbetet inte kan drivas som projekt inom ramen för instituten eller när någon naturlig mottagare av den utvecklade tekniken ännu inte har identifierats.

I den legala omstruktureringen vidtas även åtgärder i syfte att åstadkomma en enhetlig varumärkesanvändning och därmed stärkt konkurrenskraft för gruppen på den internationella marknaden. Ett led i denna omstrukturering handlar om att göra SP till nytt moderbolag i koncernen, men under namnet RISE AB. För att möjliggöra detta krävs dels att SP:s verksamhetsinriktning ändras i linje med RISE AB:s här

föreslagna breddade verksamhetsinriktning, dels att en s.k. omvänd fusion genomförs. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att verksamhetsföremålet för SP ska kunna ändras i linje med det breddade verksamhetsinriktningen för RISE AB, utan beaktande av vad som anförts till riksdagen om SP:s verksamhet i tidigare propositioner (prop. 1992/93:239, prop. 2008/09:50 och prop. 2012/13:99).

Slutligen föreslår regeringen att, vid den tidpunkt som bedöms lämplig, en fusion ska kunna genomföras mellan SP och RISE AB. Som nämnts ovan är det SP som utför de operativa institutsuppgifterna och det är därför i detta bolag som merparten av avtal och immateriella tillgångar finns. För att underlätta fusionen avses en s.k. omvänd fusion genomföras, vilket innebär att SP formellt övertar statens aktier i RISE AB och i utbyte erhåller staten aktier i nuvarande SP. Regeringen bör därför bemyndigas att vidta de åtgärder som krävs för att genomföra fusionen. Detta innefattar främst att byta statens aktier i nuvarande RISE AB mot aktier i nuvarande SP (blivande RISE AB). Avsikten är att moderbolaget i koncernen efter genomförd fusion ska heta RISE AB. Efter en fusion gäller fortsatt att bolagets syfte ska vara att bereda vinst åt ägaren på samma sätt som forskningsinstitutet inom RISE AB:s dotter- och intressebolag gör i dag. RISE AB kommer även i framtiden, liksom dotter- och intressebolagen, att vara icke vinstutdelande. Vinsten ska användas för att främja bolagets ändamål enligt bolagsordningen.

Någon förändring av den industriforskningsverksamhet som bedrivs inom Rise-gruppen som helhet avses inte ske med anledning av ovan anförda förslag.

4.7 Politikens inriktning

Sverige och svenska företag står sig väl i den globala konkurrensen. Tillväxten är hög och svensk export tar åter världsmarknadsandelar. Sverige är ett av världens mest innovativa länder och har under lång tid varit med och lett den ständigt pågående strukturomvandlingen. Men det finns också utmaningar. Globalt sker ett skifte där ökad digitalisering förändrar förutsättningarna för hela samhället inklusive näringslivets verksamhet. Ytterligare utveckling av ny

teknik, nya arbetsmetoder och affärsmodeller krävs liksom höga kunskapsnivåer och god omställningsförmåga. Allt fler länder och företag konkurrerar högt upp i de globala värdekedjorna med kunskapsintensiva miljöer, produkter och produktion. Den internationella konkurrensen blir allt hårdare och tillväxten sker i högre grad utanför Europa. Samtidigt och trots stora statliga investeringar i forskning och utveckling på senare år har svensk forskning haft en sämre utveckling än många konkurrentländer, men är fortfarande ett av de länder som producerar mest vetenskapliga artiklar per capita. Och tvärtom de flesta jämförbara länder har även näringslivets investeringar i forskning och utveckling långsiktigt minskat som andel av bruttonationalprodukten.

Regeringens näringspolitik fokuserar på att möta dessa utmaningar och syftar till att stärka förutsättningarna för företag att skapas, växa och exportera med bas i Sverige. Flest nya jobb skapas i näringslivet och framför allt i växande små och medelstora företag. Att det i hela landet finns framgångsrika och växande företag som anställer är helt avgörande för att nå regeringens övergripande mål om att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Näringspolitiken är därför en central del av regeringens jobbagenda. Den aktiva näringspolitiken bygger på insikten att Sverige är ett litet exportberoende land som har allt att vinna på ett nära samarbete mellan politik, universitet och högskolor, näringsliv, civilsamhälle m.fl. där kvinnor och män deltar på lika villkor. Genom samverkan kan vi framgångsrikt identifiera gemensamma prioriteringar och kraftsamla kring Sveriges styrkor och utmaningar.

Regeringens jobbagenda bygger på stabila offentliga finanser och består förutom en aktiv näringspolitik av investeringar i infrastruktur, forskning, bostäder och klimatomställning, insatser för ökad export samt kunskapsreformer för ett modernt arbetsliv.

Regeringen fortsätter att driva en mer ambitiös och sammanhållen politik för hållbart företagande som bl.a. bidrar till att genomföra Agenda 2030, klimatavtalet från Paris och de nationella miljö kvalitetsmålen. Det finns en stor potential för näringslivet att bidra till omställningen till ett mer hållbart och innovativt samhälle. Detta preciseras i regeringens skrivelse för hållbart företagande.

Regeringen prioriterar insatser för att stärka Sveriges innovationskraft och omställningsförmåga genom åtgärder för att stärka statens finansieringsinsatser, att göra Sverige mer attraktivt för investeringar i produktion och utveckling samt för att skapa förutsättningar för framför allt små och medelstora företag att ta tillvara de möjligheter som den tekniska utvecklingen medför. Som en del i detta arbete förenklar regeringen för företagen genom ökad digitalisering, samordning av myndigheter samt stärkt digital vägledning samt information.

I den kommande forskningspolitiska propositionen avser regeringen att göra satsningar för att Sverige ska få ut fler innovationer, företag, jobb och samhällsnytta från statens investeringar i forskning och utveckling. Fortsatta åtgärder behövs också för att stödja Smart industri, regeringens strategi för nyindustrialisering av Sverige, Testbädd Sverige och de fem samverkansprogram som samlar ett brett urval av aktörer för att skapa förutsättningar för innovativa lösningar och nya exportmöjligheter med utgångspunkt i näringslivets styrkor och de samhällsutmaningar som Sverige står inför.

Samverkan mellan det privata och offentliga har historiskt sett varit grundläggande för Sveriges innovationskraft och ekonomiska utveckling samt lagt grunden för många svenska exportframgångar. Regeringen vill med sina insatser stärka förutsättningarna för en långsiktig och fördjupad samverkan där olika delar av samhället arbetar tillsammans och därigenom stärker Sveriges konkurrenskraft. Exempelvis skapar regeringen också nya möjligheter för innovationsupphandling för att ytterligare stärka förutsättningarna för en fördjupad samverkan mellan offentliga och privata aktörer i olika delar av samhället.

De statligt ägda bolagen, som ytterst ägs av svenska folket, utgör en betydande del av svenskt näringsliv. Staten har därför en viktig uppgift i att aktivt och professionellt förvalta statens ägande i bolagen så att de med ett balanserat risktagande genererar god avkastning och säkerställer en långsiktig värdeutveckling. Bolag med statligt ägande ska, i enlighet med statens ägarpolicy, agera föredömligt inom området hållbart företagande, t.ex. inom miljöområdet, och i övrigt agera på ett sätt så att de åtnjuter offentligt förtroende. Det övergripande ansvaret för regeringen är att bolagen ska skapa värde och i förekommande fall se till att de särskilt beslu-

tade samhällsuppdragen utförs väl. Såväl privat som statligt ägda företag behöver ständigt utvecklas för att kunna behålla sin position och stärka sin konkurrenskraft, i synnerhet inom innovation, digitalisering och hållbarhet. Hållbart företagande är en förutsättning för att de statligt ägda bolagen ska vara framgångsrika, moderna och innovativa företag som ligger i framkant.

Trots att 120 000 fler personer har ett jobb nu jämfört med när regeringen tillträdde finns det grupper som står långt från arbetsmarknaden. Denna utmaning har förstärkts i och med Sveriges omfattande mottagande av asylsökande och nyanlända. Bland de människor som nu söker asyl i Sverige finns en begränsad grupp äldre personer med låg utbildning som behöver bättre vägar in på arbetsmarknaden. Den svenska arbetsmarknadsmodellen ska värnas och utvecklas för att möta dessa utmaningar – vägen dit går inte via sänkta löner. Regeringen har infört extratjänster i välfärden och avser att förstärka dessa. Dessutom avser regeringen att skapa minst 5 000 moderna beredskapsjobb i de statliga myndigheterna fram till 2020. Men mer behöver göras framför allt i privat sektor. Regeringen avser att skapa förutsättningar för fler jobb, med enkla vägar in, till avtalsenliga löner och villkor. En förutsättning för detta arbete ligger i en god dialog och samverkan med parterna.

4.7.1 Innovation och förnyelse

Forskning och innovation

Sverige är ett av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga länder. Frihandel och globalisering skapar stora möjligheter för Sverige och svenska företag, men konkurrensen hårdnar snabbt och många länder ökar sin export och sitt handelsutbyte.

För att behålla Sveriges framskjutna position som forsknings- och innovationsland krävs fokus på att få ut mer innovation, fler innovativa tillväxtföretag och fler jobb ur de investeringar som staten gör i forskning och utveckling så att fler svenska innovationer kan komma till nytta och bidra till hållbar tillväxt. Vidare bör universitetets och högskolors samverkan med det omgivande samhället premieras. Innovationsklimatet behöver stärkas genom insatser för att utveckla samverkan mellan universitet och hög-

skolor, större företag, unga innovativa företag samt stat, kommuner och landsting. Regeringen föreslår därför satsningar på strategiska innovationsområden, stärkta industriforskningsinstitut och framstående test- och demonstrationsmiljöer, satsningar för att stimulera investeringar i affärsidéer med hög kunskapsnivå och internationell marknadspotential samt standardisering. Vidare genomförs en satsning på tillgänglighetsdesign. I den forskningspolitiska proposition som presenteras under hösten 2016 kommer dessa satsningar och inriktningen för politiken för de kommande tio åren att presenteras närmare.

Testbädd Sverige

Under längre tid har näringslivets investeringar i svenska forsknings- och utvecklingsmiljöer minskat. Regeringen lanserar Testbädd Sverige för att vända utvecklingen och uppmuntra till att nya innovationer testas i Sverige. Målsättningen är att det ska bli mer attraktivt att investera i svenska forsknings- och innovationsmiljöer. För att samla befintliga tillväxtresurser till internationellt konkurrenskraftiga och attraktiva utvecklingsmiljöer behöver samverkan mellan olika aktörer stärkas. Testbädd Sverige omfattar flera olika typer av satsningar. Insatserna genomförs huvudsakligen via strategiska innovationsområden, test och demonstration, forskningsinstituten, utmaningsdriven innovation och samverkansprogrammen.

Sammanhållna innovationsinsatser genom nationellt innovationsråd och samverkansprogram
Regeringen har inrättat ett nationellt innovationsråd som ska identifiera utmaningar och samverkansområden av strategisk betydelse för utvecklingen av innovationspolitiken samt föreslå initiativ för att stärka Sveriges innovations- och konkurrenskraft. Innovationsrådet har identifierat tre områden som centrala för att lösa vårt samhälles utmaningar; digitalisering, life science samt miljö- och klimatteknik. Regeringen har inrättat fem samverkansprogram som adresserar dessa tre områden. Åtgärder inom dessa fem samverkansprogram är prioriterade och har följande inriktning:

- *Nästa generations resor och transporter*
Genom bl.a. digitalisering, nya drivmedel och miljövänligare transporter kan Sverige minska sin klimatpåverkan och öka exporten.

- *Smarta städer*
Genom innovativ miljö- och klimatteknik, smarta elnät och digitalisering förbereder vi den framtida urbana miljö som kommer att vara hem för en stor del av Sveriges framtida invånare.
- *Cirkulär biobaserad ekonomi*
Genom en biobaserad ekonomi ska biobaserade produkter användas för att ersätta fossila produkter. Den cirkulära ekonomin innebär att främja giftfria kretslopp, en resurseffektiv användning, återanvändning och återvinning av produkter och material samt att använda avfall som en resurs.
- *Life science*
Genom nya innovativa läkemedel, vårdmetoder och ny medicinsk och digital teknik kan en framtid med en åldrande befolkning, nya hot i form av smittspridning och pandemier samt antibiotikaresistens bemötas.
- *Uppkopplad industri och nya material*
Genom nya hållbara material, molntjänster, robotik och additiv tillverkning står vi redo inför den fjärde industriella revolutionen.

Samverkansprogrammen bygger på Sveriges och svenskt näringslivs komparativa fördelar och områden som är av särskild betydelse för framtida tillväxt och samhällsutmaningar. Samverkansprogrammen ska binda samman de insatser som görs för att stimulera innovationssamverkan mellan näringsliv, offentlig sektor, universitet, högskolor och institut i hela landet. Bland annat genomför regeringen tillsammans med näringslivet och andra aktörer en särskild satsning på innovativ produktion av biologiska läkemedel för att göra Sverige mer attraktivt för nya Life science-investeringar. Regeringen föreslår att Vinnova ska tillföras 90 miljoner kronor för denna satsning.

Förstärkt samverkan genom strategiska innovationsområden

En central insats för att stimulera samverkan är strategiska innovationsområden där ledande aktörer från näringsliv, universitet och högskolor samt offentlig sektor prioriterar och kraftsamlar kring gemensamma insatser. Med en utökad satsning vill regeringen ytterligare stärka och förnya svenska styrkeområden samt lägga grunden till förnyad, långsiktig och fördjupad sam-

verkan. Regeringen föreslår därför att Vinnova ska tillföras 155 miljoner kronor för den utökade satsningen på strategiska innovationsområden. För samma ändamål bör Vinnova tillföras ytterligare 45 miljoner kronor 2018, 75 miljoner kronor 2019 och 125 miljoner kronor från och med 2020.

Stärkta industriforskningsinstitut som resurs för att stärka näringslivets konkurrenskraft

Industriforskningsinstituten har en central roll i att möjliggöra för framför allt små och medelstora företag att hänga med i och utnyttja möjligheterna med den snabba tekniska utvecklingen. Industriforskningsinstituten stärker genom uppdrag från näringslivet förutsättningarna för kommersialisering av nya idéer, varor och tjänster och är också en länk mellan näringsliv och lärosäten.

Det nya konsoliderade RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB) kommer bättre kunna bidra till näringslivets strukturomvandling och till regeringens mål inom strategiskt viktiga områden.

För att stärka näringslivets förmåga att konkurrera med specialiserade produkter och tjänster i de globala värdekedjorna beräknar regeringen att nivån på statsbidraget till RISE AB ska öka med totalt 100 miljoner kronor från och med 2018.

Utveckling av framstående test- och demonstrationsmiljöer

Sverige ska vara ledande i forskning inom områden som bidrar till att stärka den industriella produktionen i Sverige. Regeringen beräknar därför att Vinnova ska tillföras 75 miljoner kronor från och med 2018 och ytterligare 25 miljoner kronor från och med 2019 för att utveckla och investera i befintliga miljöer samt stimulera nyetableringar av test- och demonstrationsmiljöer, både i privat och i offentlig verksamhet.

Satsning på investeringar i innovativa affärsidéer

Tidiga utvecklingsinvesteringar i företag har en hög risk som gör att privata investeringar i dessa skeden är små. Det finns dock ett stort samhälls-ekonomiskt värde i att investeringar i tidiga ske- den kommer till stånd. Utöver den pågående reformeringen av statens finansieringsinsatser beräknar regeringen därför att Vinnova ska tillföras 20 miljoner kronor från och med 2018 och med ytterligare 10 miljoner kronor från och med

2019 för en utökad satsning på bidrag för verifiering av forskningsresultat och projekt.

Standardisering som del av innovationssystemet

Standardiseringsarbetet är ofta en förutsättning för en produkts globala kommersialisering, spridning och långsiktiga utveckling. Sverige behöver därför vara med och utforma nya globala standarder inom relevanta teknikområden. Regeringen föreslår därför att 5 miljoner kronor ska tillföras Vinnova för insatser som ska bidra till att göra standardisering till en integrerad del i innovationssystemet. Från och med 2018 bör Vinnova tillföras ytterligare 5 miljoner kronor för samma ändamål.

Tillgänglighetsdesign

Som en del av satsningen på ett hållbart samhällsbyggande föreslår regeringen en satsning som främst omfattar innovationsinsatser inom området tillgänglighetsdesign. Regeringen föreslår att 15 miljoner kronor ska tillföras Vinnova för en satsning på tillgänglighetsdesign. Från och med 2020 bör Vinnova tillföras ytterligare 20 miljoner kronor för samma ändamål.

4.7.2 Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige

En fortsatt internationellt konkurrenskraftig industri är en förutsättning för vårt välstånd. Därför har regeringen prioriterat åtgärder för att stärka och främja den svenska industrin. Inte bara genom de jobb, exportintäkter och investeringar som industrin står för, utan också genom sin betydelse för hela näringslivets förnyelse och för att möta de utmaningar som vårt samhälle står inför, t.ex. ett förändrat klimat och en åldrande befolkning. Den tekniska utvecklingen driver nu på industrins redan höga omställningstakt ytterligare. Tjänstefiering och digitalisering skapar nya möjligheter för lönsam och hållbar produktion i en helt ny skepnad, uppkopplad, mer automatiserad och kunskapsintensiv. Kraven på en långsiktigt hållbar produktion och effektivt resursutnyttjande ökar också. Parallellt med den tekniska utvecklingen hårdnar konkurrensen och våra konkurrentländer blir allt fler när de nya tillväxtekonomierna alltmer börjar tävla med kunskapsintensiva produkter med högt förädlingsvärde.

Därför har regeringen, bl.a. genom Industrisamtalen, en kontinuerlig dialog med företag och arbetsmarknadens parter inom industrin om åtgärder som främjar industrins utveckling i Sverige.

Som resultat av dialogen med industrin har regeringen tagit fram en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige – Smart industri. Strategin ska stärka företagens omställningsförmåga och konkurrenskraft samt deras förutsättningar att dra nytta av den tekniska utvecklingen. Sverige ska vara världsledande inom innovativ och hållbar produktion av varor och tjänster. Målsättningen är att industrin i hela Sverige ska öka sin konkurrenskraft och sitt deltagande i främst de högkvalificerade delarna av de globala värdekedjorna. Detta förutsätter att svensk industri ligger i täten av både den digitala omvandlingen och den gröna omställningen. Kompetens och innovationskraft är avgörande för att lyckas med detta. I strategin identifierar regeringen fyra fokusområden som är avgörande för industrins konkurrenskraft: Industri 4.0, Hållbar produktion, Kunskapslyft industri och Testbädd Sverige. Kopplat till strategin finns en handlingsplan med 45 åtgärder som regeringen nu genomför. Handlingsplanen kommer att uppdateras och byggas på med fler åtgärder.

4.7.3 Skapa, växa och exportera

Ett konkurrenskraftigt och dynamiskt näringsliv är grunden för hållbar tillväxt och ökad sysselsättning. Väl fungerande marknader och en effektiv tillsyn av konkurrensregler, samt en enhetlig tillämpning av EU:s statsstödsregler är därför av grundläggande betydelse. Inte minst för att skapa goda förutsättningar för mindre företag att utvecklas och växa samtidigt som delningsekonomi och nya affärsmodeller ska kunna konkurrera rättvist och gynnsamt med andra bolagsformer.

Små och växande företag är de som bidrar mest till skapandet av nya jobb i Sverige. Regeringens näringspolitik syftar därför till att stärka förutsättningarna för fler företag att skapas, växa och exportera. Regeringen prioriterar insatser för att stärka företagens kompetensförsörjning och tillgång till finansiering. Bland annat genom ett kunskapslyft som kommer att innefatta drygt 68 000 nya utbildningsplatser 2019 (se utg.omr. 16, avsnitt 10.3).

Kapitalförsörjning

En väl fungerande kapitalförsörjning är också central för att fler växande och exporterande företag ska finnas och utvecklas i hela landet. Sverige har i grunden en väl fungerande kapitalmarknad men det finns områden där marknadskompletterande insatser behövs, exempelvis tillgång till riskkapital i tidiga faser av ett bolags utveckling och viss typ av lånefinansiering i delar av landet där det är svårare att få lån.

Genom en rad initiativ har t.ex. utlåningen från Almi och Norrlandsfonden kunnat öka kraftigt. Nu tar regeringen nästa steg och reformerar de statliga finansieringsinsatserna för att stärka tillgången till kapital för innovativa och växande företag i hela landet genom ett nytt bolag. Det nya bolaget, Saminvest AB, ska bedriva finansieringsverksamhet med inriktning mot innovativa företag med hög tillväxtpotential genom marknadskompletterande indirekta investeringar.

Regeringen har under mandatperioden främjat gröna investeringar. En mängd olika statliga aktörer erbjuder lån och riskkapital till gröna verksamheter. Dessutom ger flera statliga och kommunala bolag ut gröna obligationer. Ett arbete har inletts i Regeringskansliet för att analysera förutsättningarna för att öka andelen gröna investeringar i samhället. Det handlar bl.a. om att se över utbudet av gröna obligationer och möjligheten att i större omfattning kanalisera klimatinvesteringar genom internationella finansiella institutioner.

En mångfald av företagare

Regeringen vill ta tillvara den potential som finns hos alla som vill starta eller utveckla företag och ett jämställdhetsperspektiv ska finnas med i arbetet med främjande och förenkling så att företagsfrämjandet bidrar till en mångfald av företag och företagare i olika branscher. Detta är viktigt för näringslivets konkurrenskraft, förnyelse och hållbarhet.

Regeringen ser det också som viktigt att sociala företag och entreprenörer får goda förutsättningar att växa och att statens främjandeinsatser kan stödja deras utveckling.

Regeringen fortsätter satsningen på snabbspåret för företagare för att fånga upp nyanlända med erfarenhet av företagande så att de kan ges möjlighet att bli företagare även i Sverige.

Omställning till en biobaserad ekonomi

Omställningen till en hållbar biobaserad ekonomi är nödvändig för att minska miljö- och klimatpåverkan. Samtidigt gynnar det näringslivsutveckling och nya jobb. Nya innovativa produkter, som t.ex. biobaserade plaster från spannmål, tyg från skogsråvara och ett ökat träbyggande är exempel som kommer att främja den svenska bioekonomins tillväxt och minska det svenska fossilberoendet samtidigt som hållbar tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft stärks.

Mot bakgrund av detta gör regeringen bedömningen att insatser som främjar en omställning till en biobaserad ekonomi ska prioriteras, bl.a. genom att en agenda för hållbar biobaserad näringslivsutveckling tas fram.

Hållbar utveckling av gruv- och mineralnäringen

Sverige har stora naturresurser och ett naturkapital av hög kvalitet. För att långsiktigt kunna nyttja och värna dessa resurser anser regeringen att bl.a. de mineral och metaller som används ska utvinnas och återanvändas på ett hållbart och resurseffektivt sätt. Miljökraven vid prospektering och provborrning ska skärpas. Regeringen avser att se över finansieringen av hantering av gruvavfall och efterbehandling vid nedlagda gruvor.

Sverige är EU:s ledande gruvnation och en stor del av den avancerade teknologi som används av näringen är utvecklad av svenska bolag och forskare. Därutöver återfinns i Sverige merparten av de sällsynta jordartsmetaller som är nödvändiga för en global omställning till fossiloberoende energi och nya högteknologiska produkter. Regeringen avser att fokusera på åtgärder som stärker och ger Sverige förutsättningar för att vara ett föregångsland för hållbar gruvnäring.

Besöksnäringen

Besöksnäringen skapar jobb i hela Sverige. De jobb som skapas inom besöksnäringen ger ofta ungdomar och personer med utländsk bakgrund en väg in på arbetsmarknaden. Nringen utgör också en allt större del av den svenska exporten eftersom turismen till Sverige ökar dubbelt så mycket som i övriga Europa. För att ytterligare stärka denna positiva utveckling har regeringen inrättat ett besöksnäringforum och avser även att utveckla en sammanhållen politik för turism och besöksnäring i nära dialog med företag och övriga aktörer.

Förenkling

Regeringen fortsätter sitt arbete med att göra det enklare för små och medelstora företag att utveckla och driva sin verksamhet. Detta görs bl.a. genom att främja digitalisering och förenkla uppgiftslämnande och myndighetskontakter. Regeringen kommer styra relevanta myndigheter mot att digitala lösningar ska vara förstahandsval samt ställa krav på att myndigheter ska samordna sina uppgiftskrav med varandra. Tillsammans med SKL har regeringen initierat ett arbete för digitaliserat och förenklat uppgiftslämnande för restaurangföretagare och liknande lösningar kommer tas fram för fler branscher. Till exempel inom besöksnäringen, handeln och byggbranschen som har omfattande uppgiftslämnande och där standardiserade digitala processer skulle kunna förenkla uppgiftslämnande och korta handläggningstider.

Internationalisering

Insatser som leder till att fler små och medelstora företag tar steget ut på internationella marknader är också allttjämt prioriterade och åtgärderna inom ramen för regeringens exportstrategi fortsätter, bl.a. genom öppnandet av nya ambassader, konsulat och utlandskontor för Business Sweden samt nya regionala exportcenter.

Ramvillkor

Företag i Sverige har i dag generellt sett goda ramvillkor att verka inom. Regeringen prioriterar fortsatt arbete med att ytterligare förbättra dessa ramvillkor, inte minst för små och medelstora företag.

En effektivare och mer förutsägbar prövning av arbetstillstånd är för många kunskapsintensiva företag också en förutsättning för att bedriva en internationellt konkurrenskraftig verksamhet i Sverige. Därför avser regeringen arbeta för effektivare prövning av arbetstillstånd.

Andra viktiga frågor som regeringen arbetar med är att se över delar av de s.k. 3:12-reglerna som är av betydelse för incitamenten att starta, driva och utveckla företag. Det är viktigt att hitta en bra balans mellan syftet att skapa positiva effekter som ökat entreprenörskap, fler arbetstillfällen och högre tillväxt samt syftet att förhindra inkomstomvandling. En översyn sker även av beskattningen vid ägarskiftet i fåmansföretag.

Regeringen vill att fler ensamföretagare ska anställa och föreslår därför ett Växastöd för enskilda näringsidkare.

Mervärdesskatt innebär en stor administrativ börda för små företag. Regeringen föreslår därför att företag med en omsättning på högst 30 000 kronor per år ska kunna befrias från mervärdesskatt.

4.7.4 Namnbyte för Revisorsnämnden

Ärendet och dess beredning

Inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet) har en promemoria upprättats med förslag om att Revisorsnämnden ska byta namn till Revisorsinspektionen. Promemorian har remissbehandlats. En sammanfattning av promemorian, promemorians lagförslag och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (dnr Ju2016/04222/DOM).

Lagrådet

Lagförslagen är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats.

Revisorsnämnden blir Revisorsinspektionen

Regeringens förslag: Revisorsnämnden ska byta namn till Revisorsinspektionen. Det nya namnet föranleder ändringar i lagen om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall, sparbankslagen, lagen om ekonomiska föreningar, lagen om medlemsbanker, revisionslagen, revisorslagen och aktiebolagslagen. I dessa lagar ska ordet ”Revisorsnämnden” i olika böjningsformer bytas ut mot ”Revisorsinspektionen” i motsvarande form. Lagändringarna ska träda i kraft den 1 april 2017.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Revisorsnämnden* framhåller att det nya namnet accentuerar myndighetens utvidgade arbetsuppgifter vad gäller den särskilda kvalitets-

kontrollen, vilken nu även omfattar finansiella företag.

Skälen för regeringens förslag: Revisorsnämnden är en förvaltningsmyndighet under regeringen med ansvar för revisorsfrågor. Myndighetens ena huvuduppgift är att se till att det finns kvalificerade revisorer för näringslivets behov. Den andra är att ha tillsyn över dessa revisorer.

Den 17 juni 2016 trädde en ny lagreglering om revisorer och revision i kraft i enlighet med förslag i propositionen *Revisorer och revision* (prop. 2015/16:162). Huvudsyftet med de nya reglerna är att stärka revisionskvaliteten och revisorns oberoende. Därmed stärks även allmänhetens förtroende för revisionen. Reglerna bygger på ett EU-direktiv och en EU-förordning, det s.k. revisionspaketet. Lagändringarna innebär bl.a. att Revisorsnämnden får utökade befogenheter och möjlighet att vidta nya former av disciplinära åtgärder, såsom att besluta om sanktionsavgifter och tidsbegränsade förbud att utöva revisionsverksamhet. Revisorsnämnden ska själv utföra kvalitetskontrollen av revisorer som har revisionsuppdrag i de mest betydande finansiella företagen.

Revisorsnämnden leds av en myndighetschef. Den är alltså en enrådgivningsmyndighet och inte någon nämndmyndighet. Myndighetens namn kan därför uppfattas som missvisande i fråga om dess ledningsform. Med det nuvarande namnet kan myndigheten dessutom felaktigt uppfattas som en branschorganisation. Genom ett namnbyte till Revisorsinspektionen, som bättre återspeglar myndighetens verksamhet, undanröjs denna förväxlingsrisk. Som *Revisorsnämnden* påpekar betonas samtidigt myndighetens förstärkta tillsynsuppgift. Motsvarande namnbyte har gjorts för Fastighetsmäklarinspektionen, som tidigare hette Fastighetsmäklarnämnden. Mot den angivna bakgrunden föreslås att namnet på myndigheten ändras från Revisorsnämnden till Revisorsinspektionen.

Förslaget att myndigheten ska byta namn föranleder ändringar i ett antal lagar. Namnet på myndigheten förekommer i lagen (1985:354) om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall, sparbankslagen (1987:619), lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, lagen (1995:1570) om medlemsbanker, revisionslagen (1999:1079), revisorslagen (2001:883) och aktiebolagslagen (2005:551). I bestämmelser där ordet ”Revisorsnämnden” förekommer i olika

böjningsformer föreslås detta bytas ut mot ”Revisorsinspektionen” i motsvarande form.

Den verksamhet som bedrivs i Revisorsnämnden är avgiftsfinansierad. Förslaget bedöms inte leda till några ökade kostnader för myndigheten eller enskilda.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2017. Några övergångsbestämmelser behövs inte.

4.8 Budgetförslag

4.8.1 1:1 Verket för innovationssystem

Tabell 4.15 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015	212 916	6 493	
2016	Anslag	218 719 ¹	221 979
2017	Förslag	221 746	
2018	Beräknat	226 319 ²	
2019	Beräknat	231 190 ³	
2020	Beräknat	236 216 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 221 755 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 221 756 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 221 756 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Verket för innovationssystemets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016 ¹	218 719	218 719	218 719	218 719
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	3 067	7 631	12 502	17 529
Beslut	-40	-31	-31	-32
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	221 746	226 319	231 190	236 216

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 221 746 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 Verket för innovationssystem för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 226 319 000 kronor, 231 190 000 kronor och 236 216 000 kronor.

4.8.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 4.17 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015	2 442 904	902	
2016	Anslag	2 628 174 ¹	2 590 441
2017	Förslag	2 893 335	
2018	Beräknat	2 970 255	
2019	Beräknat	3 140 255	
2020	Beräknat	3 220 255	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystem och programanknutna utgifter. Anslaget får även användas för statsbidrag till SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB för riksmätplatser.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 300 000 000 kronor 2018–2022.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att möjliggöra långsiktiga åtaganden, främst i form av bidrag inom ramen för fleråriga program. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 300 000 000 kronor 2018–2022.

Tabell 4.18 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	Utfall 2015	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020–2022
Ingående åtaganden	1 998 042	2 069 585	2 300 000			
Nya åtaganden	1 421 887	1 734 292	1 500 000			
Infriade åtaganden	-1 350 344	-1 503 877	-1 500 000	-1 400 000	-700 000	-200 000
Utestående åtaganden	2 069 585	2 300 000	2 300 000			
Erhållet/förslaget bemyndigande	2 100 000	2 300 000	2 300 000			

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ska ökas med 155 000 000 kronor för en utökad satsning på strategiska innovationsområden. För samma ändamål beräknas anslaget öka med ytterligare 45 000 000 kronor 2018, med 75 000 000 kronor 2019 och med 125 000 000 kronor från och med 2020. Regeringen föreslår vidare att anslaget ska ökas med 5 000 000 kronor för insatser för standardisering. Från och med 2018 beräknas anslaget öka med ytterligare 5 000 000 kronor för samma ändamål. Regeringen föreslår att anslaget ska öka med 15 000 000 kronor för insatser för forskning och innovation rörande tillgänglighetsanpassning för personer med funktionsnedsättning från och med 2017. Från och med 2020 beräknas anslaget öka med ytterligare 20 000 000 kronor för samma ändamål. Vidare föreslår regeringen att anslaget ska öka med 90 000 000 kronor 2017 för en särskild satsning på innovativ produktion av biologiska läkemedel.

Regeringen beräknar att anslaget ska öka med 75 000 000 kronor 2018 och med ytterligare 25 000 000 kronor fr.o.m. 2019 för utveckling av framstående test- och demonstrationsmiljöer, samt att anslaget ska öka med 20 000 000 kronor 2018 och med ytterligare 10 000 000 kronor fr.o.m. 2019 för en satsning på investeringar i innovativa affärsidéer.

I den forskningspolitiska proposition som regeringen kommer att presentera under hösten 2016 kommer ovanstående satsningar att presenteras närmare.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2017 som en följd av att de ändamål och verksamheter som avser den utlandsplacerade funktionen för omvärldsbevakning, analys och kontaktskapande verksamhet vid Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser flyttas till utgiftsområde 1 Rikets styrelse (prop. 2015/16:100, bet. 2015/16:KU23, rskr. 2015/16:290). Anslaget 4.1 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår vidare att anslaget minskas med 2 500 000 kronor fr.o.m. 2017 för att finansiera Patent- och registreringsverkets utgifter för uppgifter rörande kollektiv förvaltning av upphovsrätt enligt det som avses i regeringens proposition Kollektiv förvaltning av upphovsrätt (2015/16:181), se avsnitt 4.8.21 nedan.

Tabell 4.19 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	2 628 174	2 628 174	2 628 174	2 628 174
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	262 591	317 691	487 691	567 691
<i>Varav</i>				
<i>Forskningspolitisk proposition</i>	265 000	320 000	430 000	575 000
Överföring till/från andra anslag	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Övrigt ²	6 570	28 390	28 390	28 390
Förslag/beräknat anslag	2 893 335	2 970 255	3 140 255	3 220 255

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Anslaget tillförs 6 570 000 kr 2017 och 21 821 000 kr 2018 till följd av en omläggning från pris- och löneomräkning av anslaget till att anslaget beräknas med ett bestämt nominellt belopp.

Regeringen föreslår att 2 893 335 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 2 970 255 000 kronor, 3 140 255 000 kronor, 3 220 255 000 kronor.

4.8.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tabell 4.20 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015	Utfall	615 907	0	
2016	Anslag	621 625 ¹		621 625
2017	Förslag	629 962		
2018	Beräknat	735 574 ²		
2019	Beräknat	747 021 ³		
2020	Beräknat	764 303 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 729 157 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 729 157 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 729 158 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för strategiska kompetensmedel för industri-forskningsinstituterna med ägande under RISE

Research Institutes of Sweden AB, liksom utgifter för RISE Research Institutes of Sweden AB:s verksamhet, samt vissa omstruktureringsutgifter för RISE-instituten.

Regeringens överväganden

Regeringen beräknar att anslaget ska ökas med 100 000 000 kronor fr.o.m. 2018. I den forskningspolitiska proposition som regeringen kommer att presentera under hösten 2016 kommer denna satsning att presenteras närmare.

Tabell 4.21 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	621 625	621 625	621 625	621 625
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	8 268	13 811	23 700	38 629
Beslut	69	100 138	101 696	104 049
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	629 962	735 574	747 021	764 303

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 629 962 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 735 574 000 kronor, 747 021 000 kronor respektive 764 303 000 kronor.

4.8.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 4.22 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

2015	Utfall	269 165	Anslags-sparande	5 912
2016	Anslag	267 122 ¹	Utgifts-prognos	269 114
2017	Förslag	272 898		
2018	Beräknat	272 995 ²		
2019	Beräknat	279 108 ³		
2020	Beräknat	284 054 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 267 049 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 267 049 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 266 031 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget används för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Tillväxtverkets uppdrag att svara för utgifter för lokaler, ekonomi- och personaladministration samt övrig administrativ service åt Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Regeringens överväganden

Med syfte att renodla Tillväxtanalys uppdrag mot mer kvalificerade analyser och utvärderingar samt stärka Tillväxtverkets roll inom den regionala tillväxtpolitiken föreslås att vissa uppgifter inom regional utveckling förs över från Tillväxtanalys till Tillväxtverket. Därför föreslås att anslaget 1:4 *Tillväxtverket* ökas med 8 000 000 kronor och att anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* minskas med motsvarande belopp.

Tabell 4.23 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	267 122	267 122	267 122	267 122
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	4 829	10 884	17 109	23 253
Beslut	-7 053	-13 189	-13 484	-14 863
Överföring till/från andra anslag	8 000	8 178	8 361	8 542
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	272 898	272 995	279 108	284 054

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 272 898 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Tillväxtverket* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 272 995 000 kronor, 279 108 000 kronor respektive 284 054 000 kronor.

4.8.5 1:5 Näringslivsutveckling

Tabell 4.24 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utfall
2015	344 651		17 701
2016	Anslag 513 772 ¹	Utgifts- prognos	503 315
2017	Förslag 460 022		
2018	Beräknat 459 022		
2019	Beräknat 433 022		
2020	Beräknat 220 022		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 4.25 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	Utfall 2015	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
Ingående åtaganden	116 000	91 250	288 000		
Nya åtaganden	12 000	288 000	451 000		
Infriade åtaganden	-136 750	-91 250	-139 000	-354 500	-245 500
Utestående åtaganden	91 250	288 000	600 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	241 000	750 000	600 000		

Ändamål

Anslaget får användas för näringslivsfrämjande åtgärder.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 600 000 000 kronor 2018 och 2019.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 600 000 000 kronor 2018 och 2019.

Regeringens överväganden

I propositionen Vårändringsbudget för 2016 avsattes medel för företagsfrämjande insatser i form av snabbspår för nyanlända företagare. Insatserna bör fortsätta och anslaget föreslås därför öka med 21 000 000 kronor 2017, 22 000 000 kronor 2018 och 16 000 000 kronor 2019.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 1 250 000 kronor fr.o.m. 2017 för att finansiera Tillväxtverkets uppdrag kopplat till yrkeskvalifikationsdirektivet. Anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 2 000 000 kronor 2017 för att finansiera särskilda satsningar för ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för restaurangföretagare. Anslaget 1:11 *Bolagsverket* minskas med motsvarande belopp.

De medel för innovationslån som hittills har utbetalats till Almi Företagspartner AB från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* bör i stället utbetalas från anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation*. Regeringen föreslår därför att anslaget ska minskas med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2017. Anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2017 som en följd av att de ändamål och verksamheter som avser den utlandsplacerade funktionen för omvärldsbevakning, analys och kontaktskapande verksamhet vid Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser flyttas till utgiftsområde 1 Rikets styrelse (prop. 2015/16:100, bet. 2015/16:KU23, rskr. 2015/16:290). Anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas med motsvarande belopp.

Tabell 4.26 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor				
	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	518 772	518 772	518 772	518 772
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-30 000	-29 000	-55 000	-268 000
Överföring till/från andra anslag	-28 750	-30 750	-30 750	-30 750
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	460 022	459 022	433 022	220 022

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 460 022 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 459 022 000 kronor, 433 022 000 kronor respektive 220 022 000 kronor.

4.8.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 4.27 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor				
År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015	Utfall	78 140		5 800
2016	Anslag	82 180 ¹		81 000
2017	Förslag	57 951		
2018	Beräknat	58 873 ²		
2019	Beräknat	60 002 ³		
2020	Beräknat	61 342 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 57 954 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 57 955 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 57 954 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 17 000 000 kronor fr.o.m. 2017 som en följd av att de ändamål och verksamheter som avser den utlandsplacerade funktionen för omvärldsbevakning, analys och kontaktskapande verksamhet vid Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser flyttas till utgiftsområde 1 Rikets styrelse (prop. 2015/16:100, bet. 2015/16:KU23, rskr. 2015/16:290). Anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas med motsvarande belopp. Vilka personalkonsekvenser förslaget får är ännu inte klarlagt.

Med syfte att renodla Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers uppdrag mot mer kvalificerade analyser och utvärderingar samt stärka Tillväxtverkets roll inom den regionala tillväxtpolitiken föreslås att vissa uppgifter inom regional utveckling förs över från Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser till Tillväxtverket. Uppgifterna avser bl.a. ansvaret för att förvalta och utveckla analysplattformarna Raps och Pupos. Därför föreslås att anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* minskas med 8 000 000 kronor och att anslaget 1:4 *Tillväxtverket* ökas med motsvarande belopp. Vilka personalkonsekvenser förslaget får är ännu inte klarlagt.

Tabell 4.28 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	82 180	82 180	82 180	82 180
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	784	2 099	3 715	5 633
Beslut	-13	-9	-9	-10
Överföring till/från andra anslag	-25 000	-25 396	-25 883	-26 461
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	57 951	58 873	60 002	61 342

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 57 951 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 58 873 000 kronor, 60 002 000 kronor respektive 61 342 000 kronor.

4.8.7 1:7 Turistfrämjande

Tabell 4.29 Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande

<i>Tusental kronor</i>				
2015	Utfall	139 824	Anslags-sparande	0
2016	Anslag	139 600 ¹	Utgifts-prognos	139 600
2017	Förslag	119 606		
2018	Beräknat	99 613		
2019	Beräknat	99 613		
2020	Beräknat	89 613		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för statens aktieägartillskott till V.S. VisitSweden AB.

Regeringens överväganden

Tabell 4.30 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:7 Turistfrämjande

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	139 600	139 600	139 600	139 600
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-19 994	-39 987	-39 987	-49 987
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	119 606	99 613	99 613	89 613

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 119 606 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turistfrämjande* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 99 613 000 kronor, 99 613 000 kronor respektive 89 613 000 kronor.

4.8.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tabell 4.31 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

År	Slagslag	Intäkter	Anslags-sparande	Utgifts-prognos	Resultat
2015	Utfall	224 273			6 859
2016	Anslag	195 778 ¹			199 427
2017	Förslag	197 864			
2018	Beräknat	201 331 ²			
2019	Beräknat	205 352 ³			
2020	Beräknat	209 897 ⁴			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 197 876 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 197 876 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 197 876 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges geologiska undersöknings förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.32 Offentlighetsrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlighetsrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2015	15 635	0	0	15 635
Prognos 2016	11 500	0	0	11 500
Budget 2017	11 500	0	0	11 500

Tabell 4.33 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	11 650	11 571	79
(varav tjänsteexport)	1 985	2 340	-355
Prognos 2016	15 298	15 027	271
(varav tjänsteexport)	1 894	2 026	-132
Budget 2017	12 300	12 300	0
(varav tjänsteexport)	4 000	4 000	0

Regeringens överväganden

Tabell 4.34 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016 ¹	195 778	195 778	195 778	195 778
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	2 660	6 125	10 157	14 715
Beslut	-574	-572	-583	-596
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	197 864	201 331	205 352	209 897

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 197 864 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 201 331 000 kronor, 205 352 000 kronor respektive 209 897 000 kronor.

4.8.9 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tabell 4.35 Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags- sparande	Utgifter- prognos
2015	Utfall	5 806		1
2016	Anslag	5 793 ¹		5 793
2017	Förslag	5 807		
2018	Beräknat	5 923		
2019	Beräknat	5 923		
2020	Beräknat	5 923		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2018 och 2019.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet möjliggör beslut om bidrag till fleråriga forskningsprojekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2018 och 2019.

Tabell 4.36 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	Utfall 2015	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
Ingående åtaganden	4 131	4 525	5 269		
Nya åtaganden	4 025	4 375	3 031		
Infriade åtaganden	-3 631	-3 631	-3 300	-2 500	-2 500
Utestående åtaganden	4 525	5 269	5 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	5 000	5 300	5 000		

Regeringens överväganden

Tabell 4.37 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	5 793	5 793	5 793	5 793
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	14	130	130	130
Förslag/beräknat anslag	5 807	5 923	5 923	5 923

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 5 807 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 5 923 000 kronor för respektive år.

4.8.10 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tabell 4.38 Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015	Utfall	11 070		2 930
2016	Anslag	14 000 ¹		13 799
2017	Förslag	14 000		
2018	Beräknat	14 000		
2019	Beräknat	14 000		
2020	Beräknat	14 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Regeringens överväganden

Tabell 4.39 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	14 000	14 000	14 000	14 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	14 000	14 000	14 000	14 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 14 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Miljösäkring av oljelagringsanläggningar* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 14 000 000 kronor för respektive år.

4.8.11 1:11 Bolagsverket

Tabell 4.40 Anslagsutveckling 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015	Utfall	20 719		3 471
2016	Anslag	22 842 ¹		22 177
2017	Förslag	22 842		
2018	Beräknat	24 842		
2019	Beräknat	24 842		
2020	Beräknat	24 842		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden samt förvaltning och utveckling av teknisk infrastruktur för förenklat uppgiftslämnande.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 2 000 000 kronor 2017 för att finansiera särskilda satsningar för ett minskat och förenklat upp-

giftslämnande för restaurangföretagare. Anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ökas med motsvarande belopp.

Tabell 4.41 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	24 842	24 842	24 842	24 842
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-2 000			
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	22 842	24 842	24 842	24 842

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 22 842 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Bolagsverket* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 24 842 000 kronor för respektive år.

4.8.12 1:12 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tabell 4.42 Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015		8 327	0
2016	Anslag	8 327 ¹	8 327
2017	Förslag	8 327	
2018	Beräknat	8 327	
2019	Beräknat	8 327	
2020	Beräknat	8 327	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet.

Regeringens överväganden

Tabell 4.43 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:12 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	8 327	8 327	8 327	8 327
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	8 327	8 327	8 327	8 327

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 8 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 8 327 000 kronor för respektive år.

4.8.13 1:13 Konkurrensverket

Tabell 4.44 Anslagsutveckling 1:13 Konkurrensverket

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015		175 141	13 322
2016	Anslag	140 919 ¹	144 465
2017	Förslag	143 322	
2018	Beräknat	146 239 ²	
2019	Beräknat	149 368 ³	
2020	Beräknat	152 628 ⁴	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 143 333 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 143 333 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 143 333 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konkurrensverkets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 4.45 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:13 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	140 919	140 919	140 919	140 919
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 984	4 882	8 001	11 251
Beslut	419	438	448	458
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	143 322	146 239	149 368	152 628

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 143 322 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Konkurrensverket* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 146 239 000 kronor, 149 368 000 kronor respektive 152 628 000 kronor.

4.8.14 1:14 Konkurrensforskning

Tabell 4.46 Anslagsutveckling 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2015	Utfall	13 584	176
2016	Anslag	13 627 ¹	13 605
2017	Förslag	13 661	
2018	Beräknat	13 804	
2019	Beräknat	13 804	
2020	Beräknat	13 804	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forskning med anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområde med forskare företrädesvis vid universitet och högskolor. Anslaget får användas för utgifter för uppdragsforskning, seminarier

och informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet. Anslaget får användas för utgifter för arvoden till ledamöter i rådet för forskningsfrågor.

Regeringens överväganden

Tabell 4.47 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	13 627	13 627	13 627	13 627
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	34	177	177	177
Förslag/ beräknat anslag	13 661	13 804	13 804	13 804

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 13 661 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 13 804 000 kronor för respektive år.

4.8.15 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tabell 4.48 Anslagsutveckling 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2015	Utfall	25 210	0
2016	Anslag	73 210 ¹	73 210
2017	Förslag	123 210	
2018	Beräknat	73 210	
2019	Beräknat	69 910	
2020	Beräknat	19 910	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för upprustning och drift av Göta kanal.

Regeringens överväganden

Riksdagen beslutade våren 1992 (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33, rskr. 1991/92:351) bl.a. att finansieringen av Göta kanals upprustning ska tillförsäkras genom statsmakternas försorg. Varje budgetår sedan anslaget inrättades har riksdagen anvisat medel för upprustning och drift av kanalen.

För att bidra till finansieringen av de ökade anslagen i propositionen Vårändringsbudget för 2016 senarelades delar av satsningen på att rusta upp Göta kanal. Det innebär att anslaget ökar med 50 000 000 kronor 2017 (prop. 2015/16:99, bet. 2015/16:FiU21, rskr. 2015/16:310).

Tabell 4.49 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	123 210	123 210	123 210	123 210
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut		-50 000	-53 300	-103 300
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	123 210	73 210	69 910	19 910

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 123 210 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Upprustning och drift av Göta kanal* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 73 210 000 kronor, 69 910 000 kronor och 19 910 000 kronor.

4.8.16 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tabell 4.50 Anslagsutveckling 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

2015	Utfall	21 851	Anslags-sparande	14 349
2016	Anslag	23 200 ¹	Utgifts-prognos	37 010
2017	Förslag	23 200		
2018	Beräknat	23 200		
2019	Beräknat	24 850		
2020	Beräknat	24 850		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för omstrukturering, genomlysning, försäljning och avveckling av företag med statligt ägande.

Regeringens överväganden

I förvaltningen av bolag med statligt ägande ingår att arbeta med olika typer av ägarfrågor och att såväl förbereda som genomföra de beslut som riksdag och regering har fattat avseende det statliga ägandet.

Inom ramen för Regeringskansliets bolagsförvaltning anlitas juridiska, finansiella och strategiska rådgivare vid exempelvis utvärdering och förändringsarbete, ekonomiska mål, kapitalstruktur och försäljning.

Tabell 4.51 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	23 200	23 200	23 200	23 200
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut			1 650	1 650
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	23 200	23 200	24 850	24 850

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 23 200 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 23 200 000 kronor, 24 850 000 kronor och 24 850 000 kronor.

4.8.17 1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tabell 4.52 Anslagsutveckling 1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015			1 000
2016	Anslag	6 000 ¹	6 000
2017	Förslag	1 000	
2018	Beräknat	1 000	
2019	Beräknat	1 000	
2020	Beräknat	1 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda bolag. Anslaget får även användas till utgifter för att förvärva eller bilda aktieföretag för ny eller befintlig statlig bolagsverksamhet.

Regeringens överväganden

Bolag med statligt ägande bör ha samma förutsättningar för sin verksamhet som bolag med

andra ägare. Det betyder att bolag med statligt ägande inte ska ha uttalade fördelar genom tillgång till speciella marknader eller bättre tillgång på kapital, men inte heller nackdelar i form av sämre tillgång på kapital.

Tabell 4.53 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 000	1 000	1 000	1 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga bolag* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 000 000 kronor.

4.8.18 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 4.54 Anslagsutveckling 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015		15 765	2 015
2016	Anslag	17 780 ¹	15 770
2017	Förslag	17 780	
2018	Beräknat	17 780	
2019	Beräknat	17 780	
2020	Beräknat	17 780	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för gällande avgifter och statsbidrag avseende Sveriges deltagande i internationella näringspolitiska organ.

Regeringens överväganden

Tabell 4.55 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	17 780	17 780	17 780	17 780
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	17 780	17 780	17 780	17 780

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 17 780 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 17 780 000 kronor för respektive år.

4.8.19 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 4.56 Anslagsutveckling 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015	2 228	15 772	
2016	Anslag 18 000 ¹		10 426
2017	Förslag 18 000		
2018	Beräknat 18 000		
2019	Beräknat 18 000		
2020	Beräknat 18 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

Regeringens överväganden

Tabell 4.57 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	18 000	18 000	18 000	18 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	18 000	18 000	18 000	18 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor för respektive år.

4.8.20 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tabell 4.58 Anslagsutveckling 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015	268 777	0	
2016	Anslag 279 453 ¹		279 453
2017	Förslag 309 461		
2018	Beräknat 309 472		
2019	Beräknat 269 472		
2020	Beräknat 159 472		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Almi Företagspartner AB för marknads-kompletterande finansiering och företagsrådgivning.

Regeringens överväganden

De medel för innovationslån som hittills har utbetalats till Almi Företagspartner AB från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* bör i stället utbetalas från detta anslag. Regeringen föreslår därför att anslaget ska ökas med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2017. Anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* minskas med motsvarande belopp.

Tabell 4.59 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	327 453	327 453	327 453	327 453
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-47 992	-47 981	-87 981	-197 981
Överföring till/från andra anslag	30 000	30 000	30 000	30 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	309 461	309 472	269 472	159 472

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 309 461 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 309 427 000 kronor, 269 472 000 kronor respektive 159 472 000 kronor.

4.8.21 1:21 Patent- och registreringsverket

Tabell 4.60 Anslagsutveckling 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015			0
2016	Anslag	0 ¹	0
2017	Förslag	315 588	
2018	Beräknat	322 228 ²	
2019	Beräknat	329 253 ³	
2020	Beräknat	341 429 ⁴	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 315 588 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 315 588 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 320 278 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Patent- och registreringsverkets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Patent- och registreringsverket finansieras genom avgifter. I betänkandet Ökat värdeskapande ur immateriella tillgångar (SOU 2015:16) föreslår utredningen om immaterialrättens roll i innovationssystemet att den offentligt rättsliga delen av Patent- och registreringsverkets verksamhet bör finansieras med anslag. Vidare föreslår utredningen att avgiftsintäkterna bör brutto-redovisas mot inkomstitel på statens budget och att verksamheten även fortsättningsvis bör bedrivas med full kostnadstäckning som mål. Utredningen anser också att myndigheten även fortsättningsvis ska få disponera avgiftsintäkterna från uppdragsverksamheten.

Regeringen delar utredningens uppfattning och i budgetpropositionen för 2016 meddelade regeringen sin avsikt att återkomma till riksdagen med förslag om att verksamheten vid Patent- och registreringsverket ska finansieras genom anslag i stället för avgifter (prop. 2015/16:1, utg.omr. 24). Regeringen föreslår därför i denna proposition att ett nytt anslag, som får användas för Patent- och registreringsverkets förvaltningsutgifter, ska inrättas från och med 2017.

För att finansiera Patent- och registreringsverkets utgifter för uppgifter rörande kollektiv förvaltning av upphovsrätt enligt vad som anges i regeringens proposition Kollektiv förvaltning av upphovsrätt (2015/16:181) minskas anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* med 2 500 000 kronor. Vidare minskas anslaget 1:6 *Kriminalvården* under utgiftsområde 4 Rättsväsendet med 2 500 000 kronor. Anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket* tillförs motsvarande belopp.

Tabell 4.61 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	0	0	0
Beslut	315 588	322 228	329 253	341 429
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	315 588	322 228	329 253	341 429

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 315 588 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 322 228 000 kronor, 329 253 000 kronor och 341 429 000 kronor.

4.9 Övrig statlig verksamhet

4.9.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529: *Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet*).

Tabell 4.62 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2015	262 968	378 759	366 089	12 670
Prognos 2016	285 000	383 700	381 900	1 800
Budget 2017	265 000	382 100	390 400	-8 300

Tabell 4.63 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	109 590	81 518	28 072
(varav tjänsteexport)	2 585	1 917	668
Prognos 2016	110 700	84 300	26 400
(varav tjänsteexport)	3 400	2 600	800
Budget 2017	89 400	86 900	2 500
(varav tjänsteexport)	2 800	2 700	100

4.9.2 Patent- och registreringsverket

Patent- och registreringsverket finansieras genom avgifter t.o.m. budgetåret 2016. Från och med 2017 bör Patent- och registreringsverkets förvaltningsutgifter finansieras via anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket*.

Tabell 4.64 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2015	19 238	284 288	273 864	10 424
Prognos 2016	13 020	282 100	285 500	-3 400
Budget 2017	-	-	-	-

Tabell 4.65 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	21 792	23 111	-1 319
(varav tjänsteexport)	11 453	11 453	0
Prognos 2016	33 100	33 800	-700
(varav tjänsteexport)	15 200	15 200	0
Budget 2017	29 700	28 800	900
(varav tjänsteexport)	15 200	15 200	0

4.9.3 Patentombudsnämnden

Patentombudsnämnden finansieras genom avgifter.

Tabell 4.66 Offentlighetsrättslig verksamhet*Tusental kronor*

Offentlighetsrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	0	1 105	837	268
Prognos 2016	0	1 137	840	297
Budget 2017	0	1 189	1 210	-21

4.9.4 Revisorsnämnden

Revisorsnämndens verksamhet är helt avgiftsfinansierad. Intäkterna uppgick under 2015 till 37 634 000 kronor, varav intäkter från tillsyn utgjorde 27 542 000 kronor, intäkter från examination utgjorde 6 173 000 kronor, intäkter från godkännande, auktorisation och registrering utgjorde 2 253 000 kronor och intäkter från

området internationella kontakter utgjorde 1 665 000 kronor. Nämndens kostnader uppgick till 30 968 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde 21 237 000 kronor. Vid utgången av 2015 hade Revisorsnämnden ett positivt myndighetskapital om 8 116 000 kronor.

Tabell 4.67 Uppdragsverksamhet*Tusental kronor*

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	37 634	30 968	6 666
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2016	37 163	34 919	2 244
(varav tjänsteexport)			
Budget 2017	37 026	39 102	-2 076
(varav tjänsteexport)			

5 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

5.1 Omfattning

Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande består av följande verksamhetsområden:

- Export- och investeringsfrämjande.
- Handelspolitik och EU:s inre marknad.

Verksamheten syftar till att skapa hållbar tillväxt och sysselsättning i Sverige genom att bl.a. främja exporten och utländska investeringar i Sverige.

Det sker också genom att göra EU:s inre marknad mer effektiv, vilket också förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft, samt genom att verka för öppenhet i EU-ländernas handel med omvärlden.

Inom utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter:

Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) samt ansvaret för den statsstödda exportkreditgivningen genom Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK).

Vidare anslås medel för svenskt deltagande i internationella handelsorganisationer och för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund.

Alla statsråd har ett ansvar för att bidra till handels- och investeringsfrämjande inom sitt sakområde men EU- och handelsministern är huvudansvarig.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Miljoner kronor	Utfall 2015	Budget 2016 ¹	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
<i>Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande</i>							
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	24	24	24	25	25	26	26
2:2 Kommerskollegium	85	85	85	86	88	90	92
2:3 Exportfrämjande verksamhet	308	362	357	362	362	362	163
2:4 Investeringsfrämjande	62	62	61	62	63	63	58
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	22	21	20	21	21	21	21
2:6 Bidrag till standardiseringen	31	31	31	31	31	31	31
Summa Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	532	585	578	586	589	592	391

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

5.3 Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Målen för Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är:

- högsta möjliga grad av frihandel,
- en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU,
- ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO),
- ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen samt
- ökade utländska investeringar i Sverige (se även avsnitt 2.4).

Målet beslutades i budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 24, bet. 2008/09:NU1, rskr. 2008/09:98).

Regeringen vill främja en fri och rättvis världshandel. Vi kommer att arbeta för progressiva internationella handelsavtal och för att riva handelshinder samtidigt som vi står upp för miljön, löntagarnas intressen och människors och djurs hälsa. Handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut.

5.4 Resultatredovisning

5.4.1 Export- och investeringsfrämjande

Export- och investeringsfrämjandet syftar till att förbättra förutsättningarna för svenska företag att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen ger.

Sveriges exportstrategi

För att kunna göra systematiska uppföljningar av målen för exportstrategin har indikatorer som främst fokuserar på målen tagits fram. Det gäller framför allt att ta fram statistik som kan mäta prestationer inom varje målformulering. Som exempel på indikatorer kan nämnas:

- Sveriges totala export samt BNP,
- Sveriges export till tillväxtmarknaderna,
- värdet av ingående utländska investerings-tillgångar till/i Sverige,

- antalet gästnätter för utländska besökare,
- antalet inresande internationella studenter,
- antalet beviljade arbetstillstånd (för personer utanför EU/EES) för yrken och arbeten som kräver högskoleutbildning eller teoretisk specialistkompetens,
- andelen och antalet exporterande företag,
- de små och medelstora företagens exportutveckling,
- antalet företag som har haft export och/eller import under det gångna kalenderåret, och
- antalet svenska företag med dotterbolag utomlands samt antalet svenska dotterbolag med moderbolag i utlandet.

Exportfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Exportfrämjandet syftar till att stärka framför allt små och medelstora företags förmåga till internationalisering. Exportfrämjandet sker i huvudsak genom Sveriges export- och investeringsråd, (Business Sweden).

Det statliga uppdraget till Business Sweden omfattar i enlighet med preciseringarna i riktlinjebeslutet från regeringen: grundläggande exportservice, småföretagsprogram och riktat exportfrämjande.

Inom det riktade exportfrämjandet ingår bl.a. affärsnära insatser för främjandet av svenska företags affärsmöjligheter inom system- och projektexport och internationell upphandling med fokus på affärsmöjligheter på nya tillväxtmarknader och inom FN-systemet.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Främjande är en av utrikesförvaltningens kärnverksamheter. Svenska ambassader och generalkonsulat har sedan 2011 i uppdrag att bedriva sin främjandeverksamhet i enlighet med en främjandeplan som redovisas och uppdateras varje år i samband med verksamhetsplaneringen. Planen utarbetas i samarbete med andra främjandeaktörer inom Team Sweden och omfattar både export- och investeringsfrämjande samt kulturfrämjande och Sverigeinformation. Vissa utlandsmyndigheter arbetar även med främjandet av projektexport och internationell upphandling.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Inför 2014 utarbetades tydliga resultatindikatorer för Business Swedens exportfrämjande verksamhet som underlag för regeringens bedömning. För Grundläggande exportservice är indikatorerna:

- antal besvarade förfrågningar,
- antal besök på hemsidan, och
- antal handelshinder som anmälts till Kommerskollegium.

För Småföretagsprogrammet är indikatorerna:

- antalet företag per bransch som deltagit i Småföretagsprogrammets olika delar,
- företagens bedömning på aggregerad nivå av om deltagandet medfört att de kommer att göra exportaffärer till följd av insatsen, och
- företagens bedömning på aggregerad nivå av om deltagandet medfört att de gjort exportaffärer helt eller delvis till följd av insatsen.

För Riktat exportfrämjande är indikatorerna:

- antal genomförda marknadsvalsanalyser fördelade per affärsområde/bransch och vald marknad,
- antal genomförda insatser fördelade på affärsområde/bransch och/eller marknad,
- antal deltagande företag fördelat på storlek och bransch,
- företagens egen bedömning efter genomförd insats av om den bidragit till nya eller förstärkta affärskontakter,
- företagens egen bedömning av om insatsen skulle leda till nya exportaffärer inom en viss tid,
- företagens egen bedömning efter genomförd insats av om den helt eller delvis bidragit till nya exportaffärer,
- en uppföljning efter att en viss tid gått av företagens bedömningar enligt ovan,
- antal kontaktskapande insatser som genomförts: på vilken plats med fokus på upphandling i internationella organisationer

samt andelen små och medelstora företag och bransch som deltagit, och

- antal företag som är registrerade i FN:s leverantörsdatabas och procentuell förändring mot föregående år.

Därutöver ska Business Sweden bl.a. redovisa och analysera företagens övergripande uppfattning om Business Sweden och dess tjänster i ett Nöjd-Kund-Index, eller på motsvarande sätt. Resultatet ska redovisas övergripande samt per företagsstorlek och bransch.

Främjandet av projektexport och internationell upphandling

De indikatorer som används för att redovisa resultaten för främjandet av projektexport och internationell upphandling är:

- antal små och medelstora företag som deltog i en insats och deras andel av det totala antalet deltagande företag,
- andel av de deltagande företagen som för första gången bedrev affärsutveckling på marknaden,
- andel av de deltagande företagen som inte skulle ha bedrivit affärsutveckling på marknaden inom ett år om inte insatsen ägt rum,
- andel av de deltagande företagen som ansåg att insatsen var värdefull, och
- andel av de deltagande företagen som fick affärskontakt med potentiell kund.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten av utlandsmyndigheternas främjandeplaner är deras egna uppsatta målformuleringar med kommentarer kring regioner och fokusområden.

Resultat

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Diagram 5.1 visar hur det statliga uppdraget för exportfrämjande fördelar sig på olika verksamhetsområden enligt riktlinjebeslutet för 2015.

Målsättningen inom Grundläggande exportservice har varit att antalet direkta förfrågningar ska minska genom att kunderna i stället söker svar på sina frågor i en databas på organisation-

ens webbplats. De direkta förfrågningarna uppgick 2015 till ca 11 700 (2014: 11 000).

Antalet besökare på hemsidan ökade till 26 800 (2014: 24 700).

Under 2014 tog Business Sweden i samråd med Kommerskollegium fram en tydligare mall och instruktion avseende rapportering av handelshinder. Sammanlagt rapporterades 55 handelshinder in under året (2014: 35), varav merparten i Kina.

Inom Småföretagsprogrammet hade de regionala exportrådgivarna 2015 kontakt med 1 517 unika företag inom programmet Steps to Export, (2014: 1 285). Över 5 500 AffärsChansprojekt har genomförts sedan starten 1999. Under 2015 sänktes priset per projekt och antalet projekt ökade till 224 stycken (2014: 145). Vidare har fler projekt nått tillväxtmarknader.

Tjänsten Connect lanserades 2012 och finansieras till hälften av det statliga uppdraget. Under 2015 infördes att minst 3 moduler måste ingå i ett projekt, vilket bidragit till att antalet genomförda moduler har sjunkit till 327 stycken

(2014: 455). I många fall har företagen valt att genomföra ett AffärsChansprojekt i stället.

Utvärdering från företagen visar att Nöjd-Kund-Index ligger på samma nivå som för föregående år (70 av 100), av de företag som deltagit i aktiviteter.

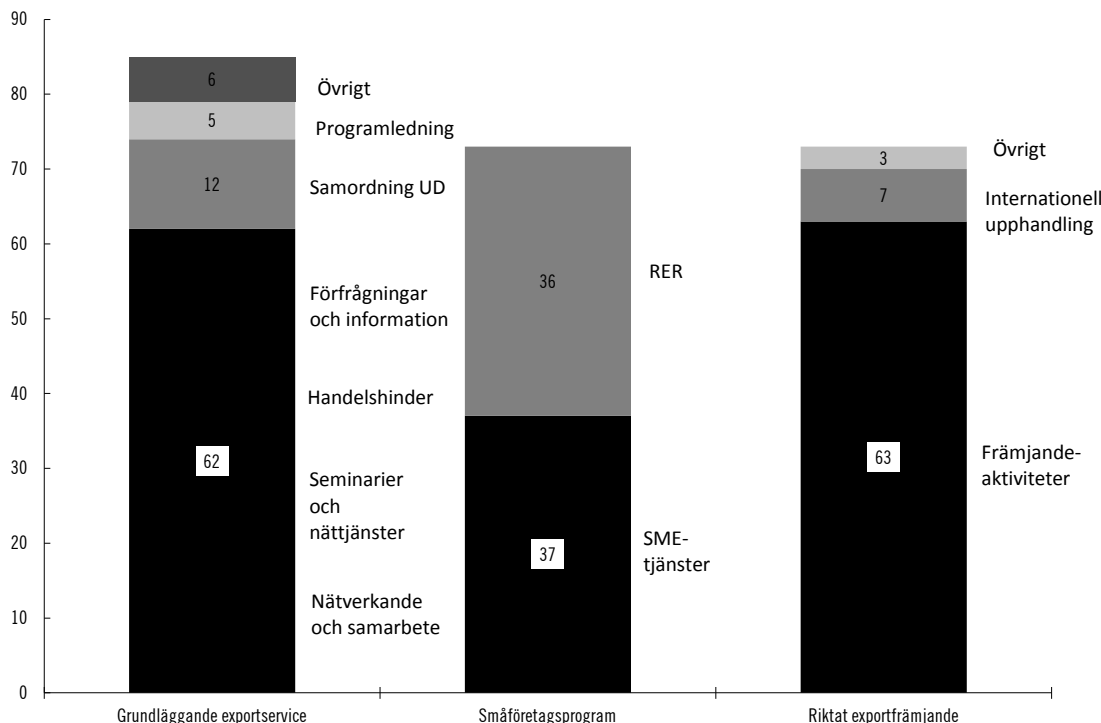
Inom området Riktat exportfrämjande genomförde Business Sweden 285 aktiviteter – seminarier och delegationsresor, mässor och match-making (2014: 300).

Av de företag som har deltagit i någon av de aktiviteter som Business Sweden erbjuder och som har svarat på en samlad enkät har 37 procent svarat att deras deltagande lett till affärer.

Business Swedens verksamhet syftar också till att hjälpa svenska företag med relevanta affärskontakter. Knappt hälften, 48 procent, av företagen bedömer att Business Swedens satsning har bidragit till att de har etablerat nya eller förstärkta affärskontakter. Drygt hälften, 54 procent, av företagen anger att det är första gången företaget genomför affärsutveckling på den aktuella marknaden.

Diagram 5.1 Fördelning av det statliga uppdraget för exportfrämjande verksamhet

(belopp i miljoner kronor)

Främjandet av projektexport och internationell upphandling

Bidragen till affärsnära insatser för främjandet av svenska företags affärsmöjligheter inom projektexport och internationell upphandling med fokus på nya tillväxtmarknader och FN-systemet uppgick under 2015 till 9,95 miljoner kronor fördelat på 35 insatser (se diagram 5.2 och diagram 5.3). Tabell 5.2 visar det aggregerade resultatet av 25 insatser (8,9 miljoner kronor) där slutredovisning inkommit. Sammanlagt 228 företag har deltagit i insatserna. Det aggregerade resultatet visar att insatserna bidragit till att 43 procent av de deltagande företagen, varav hälften är små och medelstora företag, har tagit steget till nya marknader och att en tredjedel uppger att de inte skulle ha gjort det om insatsen inte ägt rum. 83 procent uppger att de fått kontakt med kund vilket är ett första steg mot affär. Högst andel nya företag på marknaden genererade insatser i Asien (56 procent) och det var också den region där företagen rankade marknadspotentialen högst. Högst andel små och medelstora företag (68 procent) deltog i insatser riktade mot FN-systemet. Insatser inom detta affärsområde genererade också flest affärer direkt i anslutning till insats.

Diagram 5.2 Projektexportfrämjande – fördelning per region 2015

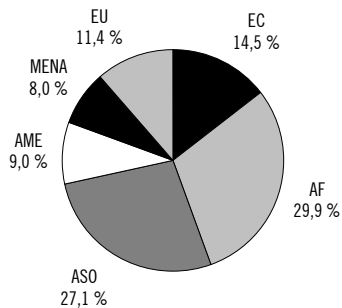
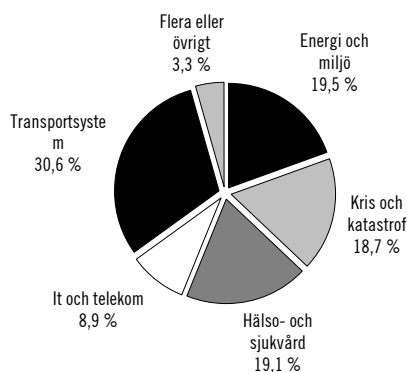

Diagram 5.3 Projektexportfrämjande – fördelning per sektor 2015

Tabell 5.2 Projektexportfrämjande – aggregerat resultat 2015

Procent

Resultatindikator	Medelvärde
Andel små och medelstora företag	46
Andel företag som för första gången bedrev affärsutveckling på marknaden	42
Andel företag som inte skulle bedrivit affärsutveckling på marknaden inom ett år om inte insatsen ägt rum	34
Andel företag som ansåg att insatsen var värdefull	94
Andel företag som fick kontakt med potentiell kund	84

Analys och slutsatser

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

En rad faktorer påverkar resultatet av exportfrämjandet, alltifrån den internationella konjunkturen (makroperspektivet) till det enskilda företagets egen bedömning av exportmöjligheter (mikroperspektivet). Till detta kommer svårigheten att bevisa det direkta orsakssambandet mellan en enskild främjandeinsats och målet att öka svensk export. Den samlade bilden av insatser i kombination med kvantitativa och kvalitativa uppföljningsmetoder ger dock en god uppfattning om samband och kan därmed användas för att redovisa resultat. Grunden för analysen kring måluppfyllelsen utgörs därför av flera olika indikatorer.

Inom ramen för Sveriges exportstrategi och Team Sweden-arbetet har samarbetet mellan myndigheter, organisationer och regionala aktörer utvecklats och fördjupats. Insatsen är ett viktigt steg i arbetet med att skapa bättre förutsättningar för svenska företag att tillvarata de möjligheter som globaliseringen och Sveriges internationella engagemang ger. Business Swedens roll och uppdrag har medfört stora krav på både genomförande och samverkan. Rådet har medverkat i Team Sweden i Sverige och i utlandet. Samarbetet med utlandsmyndigheterna har utvecklats och samordningen av främjandeaktiviteter mellan Business Sweden och utlandsmyndigheterna förbättras kontinuerligt.

Mot bakgrund av exportoffensiven har Business Sweden fått utökade uppdrag för tillväxtmarknader, regional exportrådgivning och strategiska affärer/FN och uppdragen kommer att vidareutvecklas under innevarande år. Business Sweden förstärker närvaron på tillväxtmarknader av intresse för svensk export och

den regionala exportrådsgivningen i alla delar av landet genom en hubbverksamhet. Business Sweden medverkar också i regeringens satsning på regionala exportcentra. Vidare identifierar och projektleder Business Sweden strategiska affärer samt främjar svenska företags deltagande i upphandlingar inom FN/internationella organisationer.

Den samlade bedömningen är att verksamheten har främjat svenska företags internationalisering genom att underlätta och stödja företagen i deras strävan att exportera samt att dess resultat står i proportion till verksamhetens mål och kostnader.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Svenska ambassader och konsulat har bidragit till att främja svenska ekonomiska intressen och svenska företags affärsmöjligheter i utlandet genom en löpande basverksamhet och särskilda aktiviteter i samverkan med Business Sweden, deltagande företag samt lokala samarbetspartners m.fl. Flertalet utlandsmyndigheter har också, för att utveckla och effektivisera samarbetet, inrättat lokala Team Sweden-kretsar. Det har inneburit större slagkraft och möjligheter för exponering på olika marknader. Ett aktivt arbete med att hjälpa svenska företag att lösa handelshinder innebär förbättrade möjligheter att genomföra affärer.

Främjandeplanerna har väsentligt bidragit till att öka långsiktigheten och effektiviteten i främjandet. Ambassader och Business Sweden har gemensamt analyserat vilka sektorer som är mest intressanta ur ett främjandeperspektiv och som prioriterats. Planerna har stärkt samplaneringen inom Team Sweden av aktiviteter mellan främjandeorganisationerna runt om i världen liksom samordningen mellan affärsfrämjandet och främjandet av Sverige-bilden.

Främjandet av projektexport och internationell upphandling

Verksamheten har bidragit till målet om ökad exportförmåga. Resultaten visar att fler företag, varav en hög andel små- och medelstora företag, tagit steget till marknader som växer liksom att så skett tidigare än om insatserna inte skulle ha ägt rum. Sammantaget har verksamheten bidragit till förutsättningarna för att den svenska exporten ska öka till tillväxtmarknader samt att fler företag tagit steget till Asien. 94 procent av de företag som deltog i insatserna ansåg att dessa var värdefulla, vilket tyder på att verksamheten

motsvarade företagets förväntningar. Satsningen på att få fler svenska leverantörer att vinna affärer i FN-systemets upphandling har under 2015 lett till en ökad försäljning.

Investeringsfrämjande

Investeringsfrämjandet syftar till att attrahera utländska investeringar till Sverige som skapar sysselsättning eller tillför kapital, kompetens och marknader till det svenska näringslivet i hela landet. Sedan den 1 januari 2013 ansvarar Business Sweden för det statligt finansierade investeringsfrämjandet.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De indikatorer som Business Sweden använder för att redovisa resultaten som underlag för regeringens bedömningar är:

- antalet pågående investeringsprocesser,
- antalet högkvalitativa utländska investeringar redovisade per typ av investering, bransch och ursprungsland,
- antalet besök på hemsidan för investeringsfrämjande,
- antalet genomförda informationsinsatser,
- samarbete med regionala investeringsfrämjande aktörer i Sverige, och
- kundnöjdhet.

Resultat

Under 2015 arbetade Business Sweden med ca 700 investeringsprocesser (2014: 650), varav 70 (2014: 64) resulterade i ett investeringsbeslut. Enligt organisationens bedömningsmall var 22 (2014: 25) av dessa av hög kvalitet.

Av det totala antalet investeringar utgjorde etableringar 36, affärssamarbeten 20, kapitalinvesteringar 9 och övrigt 5. Den största sektorn var IT/Telekom. Vad gäller antal investeringar per ursprungsland kom först USA därefter Indien. Flest investeringar skedde i Stockholms respektive Skånes län.

För att öka kännedomen om och intresset för Sverige som investeringsland har organisationen producerat informationsmaterial, deltagit i mäsor och förmedlat information via digitala kanaler. Webbplatsen har haft 102 400 unika sidvisningar under 2015, varav 65 300 från utlandet. Flest sidvisningar skedde från USA, Storbritannien och Indien.

Uppdraget att attrahera utländska investeringar förutsätter ett nära samarbete med regionala investeringsfrämjande organisationer samt utlandsmyndigheterna. Samverkan mellan Business Sweden och regionerna har skett i en majoritet av investeringarna.

Kundnöjdheten har ökat något till 90 av 100 (2014: 89) inom investeringsfrämjandet.

Analys och slutsatser

Under 2015 har Business Swedens arbete med investeringsfrämjandet utvecklats. En struktur med en ny chef för investeringsfrämjandet i syfte att förstärka och lyfta betydelsen av investeringsfrämjandet har genomförts, men fortsatt intensifiering krävs. Effekterna av det statliga investeringsfrämjandet bedöms genom uppdraget till Business Sweden ha bidragit till att Sverige i högre utsträckning tillvaratar internationaliseringens möjligheter. Utländska investeringar har under årets gång fört med sig arbetstillfällen, kapital, kompetens samt utvecklings- och samarbetsmöjligheter för det svenska näringslivet, men arbetet kan ytterligare stärkas för att ta tillvara på Sveriges potential som investeringsland.

Genom exportstrategin och en Team Sweden-krets för investeringar, som inleds under 2016, beräknas investeringsfrämjandet att utvecklas ytterligare. Sverige har ett gott varumärke och är starkt associerat med innovationskraft, transparens och stabilitet vilka är viktiga parametrar för utländska investerare, oavsett typ av investering. Samtidigt presterar Sverige sämre än flertalet jämförbara länder sett till antalet investeringar under den senaste tioårsperioden, varför förbättringspotential finns.

Exportfinansiering

Den statligt stödda exportfinansieringen är en del av det samlade exportfrämjandet och har därför samma syften.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Exportkreditnämnden

De indikatorer som används för att redovisa resultaten är:

- garantivolymer: garantier respektive utfästelser,
- antal affärer,

- antal kunder: dels totalt, dels antalet nya respektive små och medelstora företag (SME), och
- finansiellt resultat.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

De indikatorer som används för att redovisa resultaten är:

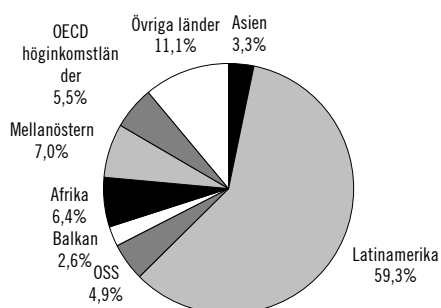
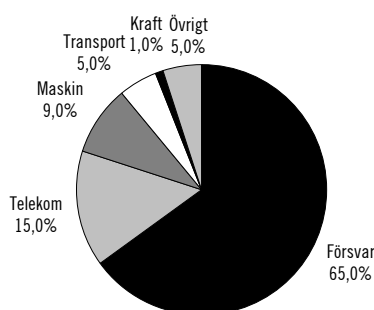
- det mervärde som SEK tillför genom att tillhandahålla exportkrediter
- kundfinansieringar (fördelat på direktutlåning till exportföretag och exportkrediter till köpare av svenska varor och tjänster),
- avkastning på eget kapital och den totala kapitalrelationen, och
- rörelseresultat och årets resultat, CIRR-systemet: nya krediter, utestående krediter och utestående offerter samt resultat i CIRR-systemet.

Resultat

Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens (EKN) garantigivning ökade kraftigt under året. Under 2015 garanterade EKN exportaffärer till ett värde av 90 miljarder kronor och ställde ut garantiofferter till ett värde av 81 miljarder kronor. Det är en markant ökning jämfört med föregående år då motsvarande siffror var 27 respektive 54 miljarder (se tabell 5.3). En stor del av ökningen kan hänföras till en enda affär men även när den exkluderas är garantigivningen högre än föregående år. Även offertvolymen har ökat ordentligt. Det innebär att både garantier och offertvolymen ligger kvar på betydande nivåer även om utbudet av finansiering har ökat på de finansiella marknaderna. Under året har EKN stärkt sin regionala närvaro för att finnas närmare fler små och medelstora företag (SME), lokala bankkontor, Almi och Business Sweden. Tillsammans med en medveten satsning på små och medelstora företag har garantigivningen till SME återigen ökat. EKN deltar även aktivt i arbetet med att utarbeta regionala exportcentra som är en insats i regeringens exportstrategi. Även detta arbete bedrivs i samverkan med Almi och Business Sweden, men också med Tillväxtverket och andra relevanta organisationer.

Nya garantier fördelade på marknader framgår av diagram 5.4. Fördelningen på branscher redovisas i diagram 5.5.

Diagram 5.4 Nya garantier fördelade på världsmarknader**Diagram 5.5 Nya garantier fördelade på bransch**

Totalt uppgick EKN:s utnyttjande av exportkreditgarantiramen per den 31 december 2015 till 260 miljarder kronor (2014: 244 miljarder kronor). Ramutnyttjandet per den 30 juni 2016 uppgick till 245 miljarder kronor, vilket är en ökning jämfört med motsvarande period 2015. Investeringsgarantiramen utnyttjades per den 31 december 2015 till 4,6 miljarder kronor vilket är ungefär i nivå med föregående år då samma siffra var 4,7 miljarder kronor. Motsvarande siffror för första halvåret 2016 är 4,1 miljarder kronor, en minskning jämfört med motsvarande period 2015.

Det finansiella resultatet i tabell 5.3 kommer av premieintäkter, försäkringsersättningar och avkastning i finansförvaltningen. Minskningen av resultatet beror på ökade reserveringar på grund av landriskändringar samt skadereserveringar i några affärer. EKN ska vara finansiellt självbärande över tid och ta ut premier enligt gällande regelverk. EKN har under 2015 kunnat tillföra statskassan 2,3 miljarder kronor.

Tabell 5.3 Resultat i Exportkreditnämndens verksamhet 2013–2015

Miljoner kronor

	2015	2014	2013
Offerter	81 105	54 243	45 042
Garantier	90 056	26 695	43 950
Premieintäkter	1 505	1 476	1 765
Kostnader skador		537	358
Återvunna skadebelopp		165	144
Resultat	464	1 824	1 743

Tabell 5.4 Översikt avseende små och medelstora företagskunder i Exportkreditnämndens verksamhet 2014–2015

	2015	2014*
Offerter till SME (mdkr)	2 175	2 302
Garantier till SME (mdkr)	2 512	1 405
Utestående antal SME-kunder	263	240
Antal nya SME-kunder	83	

*Sedan 2014 används EU:s definition av små och medelstora företag. För tidigare år saknas underlag för att särskilja denna grupp.

Tabell 5.5 Utestående balans i Exportkreditnämndens verksamhet 2013–2015

Miljoner kronor

	2015	2014	2013
Offerter	72 984	125 814	117 571
Garantier	214 134	174 245	194 713
Riskreserveringar (förväntad förlust)	9 833	5 412	5 945
Myndighetskapital	23 252	25 075	23 262

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Under 2015 lämnade Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) nya kundfinansieringar om 105 miljarder kronor, varav ca 19 miljarder kronor utgjorde direktutlåning till exportföretag och ca 85 miljarder kronor utgjorde exportkrediter till köparna av svenska varor och tjänster. De av ägaren beslutade ekonomiska målen är väl uppfyllda. Avkastningen på eget kapital ska uppgå till minst 6 procent enligt beslut på SEK:s årsstämma 2015. Enligt samma beslut ska kärnprimärkapitalrelationen uppgå till 16 procent under normala förhållanden, dock lägst 14 procent under ogynnsamma förhållanden. Vid en extra bolagsstämma i januari 2016 beslutades om ett nytt kapitalmål: Den totala kapitalrelationen ska under normala förhållanden uppgå till mellan 1 och 3 procentenheter över det av Finans-

inspektionen kommunicerade kravet. Verksamhetsresultatet i bolaget 2013–2015 framgår av tabell 5.6. Även exportkrediter 2013–2015 redovisas i tabell 5.6.

Tabell 5.6 Verksamhetsresultat i AB Svensk Exportkredit, 2013–2015

Miljoner kronor

	2015	2014	2013
Nya kundfinansieringar	104 583	57 118	55 701
Varav direktutlåning till exportföretag	19 254	23 231	16 685
Varav exportkrediter	85 329	33 887	39 016
Avkastning på eget kapital	7,2 %	8,1 %	7,4 %
Kärnprimärkapitalrelation	21,6 %	16,9 %	19,5 %
Total kapitalrelation	24,5 %	19,2 %	21,8 %
Rörelseresultat	1 535	1 629	1 408
Årets resultat	1 187	1 260	1 090

CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate) med statsstödda exportkrediter gav 2015 ett överskott på ca 164 miljoner kronor (jämfört med ett överskott på 100 miljoner kronor 2014). Systemet med statsstödda exportkrediter är beroende av utvecklingen av räntorna på världsmarknaden. Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter 2012–2015 redovisas i tabell 5.7.

Tabell 5.7 Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter 2013–2015

Miljoner kronor

	2015	2014	2013
Nya CIRR-krediter	50 825	5 668	13 424
Utestående CIRR-krediter	43 128	47 377	42 419
Utestående CIRR-offerter			56 508
Överskott/underskott i CIRR-systemet	164	100	254

Beloppen är avrundade.

OECD:s regelverk och hållbart företagande (CSR)

Regeringen har utvecklat en mer ambitiös politik för hållbart företagande (se även avsnitt 5.5). I december 2015 överlämnades skrivelsen Politik för hållbart företagande till riksdagen (skr 2015/16:69) som redovisar regeringens syn på en rad av frågor kopplade till ett hållbart företagande, såsom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöhänsyn och antikorrup­tion, men också jämställdhet, barnrättsperspektivet, mångfald, affärsetik och beskattning. Hållbart företagande är en viktig del av såväl närings- som handelspolitiken, men också av många andra

områden, såsom finansmarknadspolitiken, miljöpolitiken, arbetsmarknadspolitiken och biståndspolitiken.

Inom exportfrämjandet har Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) och Exportkreditnämnden (EKN) i uppgift att informera om hållbart företagande inklusive olika normer och riktlinjer. Business Sweden har fått i uppdrag att utveckla sitt arbete på området.

Exportkreditnämnden (EKN) och Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) följer OECD:s gemensamma riktlinjer för statsstödd exportfinansiering rörande miljöfrågor/social hänsyn (Common Approaches), korrupsionsfrågor och långsiktigt hållbar långivning till fattiga skuldtyngda länder. Under 2015 har SEK och EKN fortsatt att vidareutveckla sina processer och hållbarhetsperspektivet är en integrerad del av affärerna. EKN och SEK ska i sina kreditbedömningar ta hänsyn till förhållanden som miljö, korrup­tion, mänskliga rättigheter och arbetsvillkor. Båda har även medverkat i det internationella samarbetet på området.

EKN har under våren 2016 redovisat hur myndigheten ska verka för att nå miljömålen. Analysen lyfter bl.a. EKN:s arbete att granska länder och branscher med hög risk för negativ påverkan på miljö och mänskliga rättigheter.

EKN har i sitt regleringsbrev även uppdraget att vidareutveckla CSR-perspektivet och säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med OECD:s riktlinjer för multinationella företag, principerna i FN:s Global Compact samt FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter. I varje affär bedömer EKN om det finns risk för negativ påverkan på människor och miljö i den verksamhet där exporten ska användas.

SEK ska enligt statens ägarpolicy och riktlinjer för bolag med statligt ägande och beslutad ägaranvisning arbeta för efterlevnad av de internationella riktlinjer som finns inom området hållbart företagande kring miljöhänsyn, antikorrup­tion, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och affärsetik.

Analys och slutsatser

Exportkreditnämnden

Exportkreditnämnden (EKN) har under året mött en ökad efterfrågan på exportkreditgarantier över hela exportmarknaden. Genom att förena målet om garantigivning för svensk exportindustri på gynnsamma villkor med restriktionen att verksamheten ska vara själv-

bärande på sikt och i enlighet med gällande statsstödsregler och relevanta internationella regelverk har EKN kunnat bidra till fortsatt goda exportmöjligheter för svenskt näringsliv.

Exportkreditnämndens verksamhet har avgörande betydelse för att motverka effekter av internationella konjunktursvängningars på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Efterfrågan på garantier varierar beroende på olika omvärldsfaktorer. EKN:s ramutnyttjande är fortfarande högre än före finanskrisen 2008, vilket visar att EKN tillför ett mervärde i exportaffärer med svenskt intresse. För att kunna fortsätta stärka svenska företags exportmöjligheter är det angeläget att EKN fortsätter att ha kapacitet att tillmötesgå företagets behov av exportkreditgarantier vid olika typer av affärer på olika typer av marknader.

Genom att utveckla egna riktlinjer och arbeta tillsammans med andra aktörer kan EKN utveckla hanteringen av miljöfrågor och sociala frågor i internationell handel och bidra till en hållbar utveckling.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) har genom sin exportfinansiering medverkat till flera viktiga affärer till förmån för svensk exportindustri. Genom att säkerställa tillgång till finansiella lösningar för svensk exportnäring bidrar de till att stärka det svenska näringslivets internationalisering och konkurrenskraft.

SEK samarbetar med andra exportfrämjande aktörer, däribland EKN, Almi och Business Sweden för att nå ut till svenska exportföretag och kunna erbjuda finansieringslösningar. Inom ramen för arbetet med Sveriges exportstrategi har SEK tagit en aktiv roll för att tillsammans med andra statliga aktörer utveckla arbetet med att stärka svenska företags export- och internationaliseringsmöjligheter. I början av 2015 förändrade SEK sin organisation i syfte att ytterligare öka fokus på att hjälpa de svenska exportföretagen. SEK har etablerat en enhet m.fl. medarbetare som arbetar uteslutande med medelstora företag. De har under året besökt över 100 företag och presenterat SEK:s erbjudande. Mottagandet har varit mycket positivt och totalt under året fick SEK elva nya kunder, både stora och medelstora företag. Målet var sju nya kunder.

SEK har under 2015 emitterat sin första gröna obligation för att finansiera sin gröna utlåning.

Ramverket för SEK:s Gröna obligationer följer ”Green Bond Principles”. De projekt som ingår i den gröna utlåningen speglar svensk export av miljöteknik och miljökonundande.

Vid årsstämman den 28 april 2015 antogs en ny ägaranvisning för SEK. I ägaranvisningen anger SEK:s ägare, den svenska staten, inriktningen för bolagets verksamhet samt det av riksdagen särskilt beslutade samhällsupdraget, att administrera det s.k.de CIRR-systemet. Den grundläggande inriktningen för bolagets verksamhet är i allt väsentligt oförändrad, och det samma gäller för CIRR-systemet.

Låneramen är fortsatt viktig för SEK:s upplåning i CIRR-systemet och för möjligheten att kunna erbjuda konkurrenskraftiga räntor.

5.4.2 Handelspolitik och EU:s inre marknad

EU:s inre marknad

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Målet om en effektiv inre marknad uppnås enligt regeringens bedömning när:

- Varor och tjänster inte hindras i onödan av gränshinder, nationella särregler eller EU-lagstiftning.
- Nya, innovativa och digitala affärsmodeller inte diskrimineras i förhållande till traditionell affärsverksamhet.
- De transparenskrav och procedurer för förebyggande av nya hinder som inre marknadsregelverket föreskriver är uppfyllda.
- De myndigheter och nationella funktioner (som kontaktpunkterna för varor respektive tjänster och Solvit) som är tänkta att stödja företag och konsumenterna fungerar som planerat enligt inre marknadsregelverket.
- Europeiska kommissionen fullgör sin uppgift att bevaka att alla medlemsstater inom EU genomför och tillämpar inre marknadsregelverket på ett korrekt sätt.

Den slutliga indikatorn på om den inre marknaden har effektiviserats är om flödet av varor och tjänster mellan länder inom den inre marknaden ökar. För svenskt vidkommande är flödet av varor och tjänster mellan Sverige och andra

länder på den inre marknaden den viktigaste indikatorn.

Regeringen arbetar för att åstadkomma resultat inom politikområdet EU:s inre marknad framför allt genom att bidra till att lagstiftning, regler och riktlinjer på EU-nivå främjar punkterna ovan. Den slutliga effekten av regeringens insatser kan dock dröja många år.

Resultat

Sverige har under 2015 i informella och formella kontakter framfört till kommissionen och andra medlemsstater att prioritetet ska läggas på att:

- förbättra efterlevnaden av inre marknadsverket och att tillse att tjänstedirektivet fungerar som det är tänkt,
- säkerställa att inre marknadsregelverket anpassas till den digitala utvecklingen och utvecklingen av nya affärsmodeller,
- ny EU-lagstiftning för att reglera nätverksplattformar och företag inom delningsökonomi inte tas fram utan grundlig analys, och
- den inre marknaden öppnas i förhållande till omvärlden, inte minst den digitala inre marknaden.

Under 2015 publicerade kommissionen två meddelanden som i stort motsvarar alla de övergripande prioriteringar som Sverige har framfört. Av de 22 initiativ som kommissionen har presenterat i Inre marknadsstrategin för varor och tjänster överensstämmer 17 med de prioriteringar som Sverige har fört fram i förberedelserna inför kommissionens publicering av strategin.

De 16 åtgärdsförslag och därtill hörande delåtgärder som tas upp i kommissionens strategi om den digitala inre marknaden överensstämmer på ett övergripande plan med de svenska prioriteringarna inför strategins publicering.

De 24 nyckelåtgärderna i Inre marknadsakt I och II som presenterades 2011 respektive 2013 syftar också till att effektivisera den inre marknaden. Inre marknadsakt I är sedan 2014 de facto avslutad, efter att elva förslag har färdigförhandlats och ett förslag (om ändringar av energiskattedirektivet) dragits tillbaka av EU-kommissionen. Inom ramen för Inre marknadsakt II färdigförhandlades ytterligare tre av åtgärdsförslagen (långsiktiga investeringsfonder, insolvensförordningen och effektivisering av betal-

ningstjänster) under 2015. Därmed har sex av tolv åtgärdsförslag förhandlats klart. På de utestående sex åtgärdsområdena fortsätter förhandlingar med olika intensitet.

En viktig del i arbetet med att undvika införandet av handelshindrande nationella regler är att svenska regler antas i enlighet med tillämpliga anmälningsprocedurer för införandet av nya nationella regler.

Enligt den procedur som finns i direktiv (EU) 2015/1535 måste nationella regler för varor samt IT-tjänster i vissa fall anmälas till kommissionen innan de får antas av en medlemsstat. Under 2015 anmäldes totalt 32 svenska föreskrifter inom ramen för denna procedur varav fyra föranledde reaktioner från kommissionen. Med stöd av Kommerskollegium arbetar regeringen även för att bevaka att andra medlemsstater inte antar nationella regler som kan motverka svenska handels- eller andra intressen. Under 2015 överlämnade Sverige fem formella reaktioner på andra länders tekniska föreskrifter inom ramen för proceduren. Utfallet av dessa kan ännu inte summeras, men i några av ärendena har ändringar gjorts som bedöms gynnsamma för den inre marknads funktion.

En liknande anmälningsprocedur finns på tjänsteområdet i direktiv 2006/123/EG (tjänstedirektivet). Regeringen verkar aktivt för att samtliga nationella krav som omfattas av direktivet och som påverkar tjänster inom EU anmäls i enlighet med proceduren och uppfyller principerna om nödvändighet och proportionalitet. Under året gjorde Sverige 22 anmälningar enligt proceduren i tjänstedirektivet. Detta är färre än tidigare år men ändå fler än vad de flesta medlemsstater anmält.

Informationssystemet för den inre marknaden (IMI) är ett elektroniskt verktyg som syftar till att underlätta administrativt samarbete inom olika områden mellan EU länders förvaltningar. IMI är ett effektivt och användarvänligt system som är under ständig utveckling. Kommerskollegium är nationell samordnare för IMI och totalt 60 svenska myndigheter finns registrerade som användare. Under 2015 skickade eller mottog svenska myndigheter sammanlagt 1 379 ärenden vilket är en ökning med 33 procent jämfört med föregående år. Kommerskollegium verkar för löpande utveckling och förbättring av systemet.

Tabell 5.8 Faktisk utveckling av handeln med varor och tjänster inom den inre marknaden; EU respektive EU inklusive Norge, Island och Liechtenstein

	År	År	Förändring %	Andel %
	2014	2015	2014/ 2015	2015 Totalt
Tjänster export EU28 (mdr)	276	320	16,2	53
Tjänster import EU28 (mdr)	296	321	8,5	64,5
Varor export EU28 (mdr)	756	779	3	60,9
Varor import EU28 (mdr)	779	825	5,9	71,2
Tjänster export IM (mdr)	348	402	15,7	66,5
Tjänster import IM (mdr)	330	355	7,5	71,3
Varor export (IM (mdr)	893	919	2,9	71,9
Varor import IM (mdr)	870	922	6	79,6

Källa: Kommerskollegiums rapport Sveriges utrikeshandel med varor och tjänster samt direktinvesteringar. Helåret 2015.

Analys och slutsatser

Särskilt tydligt genomslag på Europeiska kommissionens strategier för den inre marknaden, vilka presenterades under 2015, har Sveriges påverkansarbete haft i följande frågor:

- kommissionens målsättning vad gäller delningsekonomin respektive nätverksplattformar att fokusera på att kartlägga fenomen och på rekommendationer om hur befintlig lagstiftning ska tillämpas, snarare än att föreslå nya regler,
- fokus på att undanröja hinder för gränsöverskridande tjänstehandel och etablering av tjänsteföretag,
- målet att globala standarder ska vara ledande snarare än att EU ska utarbeta egna standarder,
- den digitala marknadens öppenhet gentemot omvärlden, främjande av gränsöverskridande e-handel och att lagstiftningen ska vara anpassad till digitaliseringen (kommissionens agenda för bättre lagstiftning),
- ett förslag om att undanröja oberättigad geografisk blockering, och
- ett förslag om en s.k. Digital Single Gateway, en EU-portal med samlad information för företag som vill verka på den inre marknaden.

Utöver det påverkansarbete som har skett i det ordinarie rådsarbetet och i löpande kontakter

med kommissionen bedömer regeringen att följande insatser har haft särskild påverkan på kommissionen och andra medlemsstater:

- framtagandet av fyra dokument med förslag till vilka prioriteringar som borde göras inom Inre marknadsstrategin för varor och tjänster, Strategin om den digitala inre marknaden och i styrningen av den inre marknaden,
- upprättandet av ett brev om prioriteringar vad gäller hantering på EU-nivå av nätverksplattformar som Sverige tillsammans med en grupp av likasinnade länder har skickat till kommissionen,
- anordnandet av ett seminarium i Bryssel om delningsekonomi med budskapet att kommissionen bör avvakta med att föreslå ny EU-lagstiftning, och
- presentationen för konkurrenskraftsrådet och kommissionen av Frontrunnersprojektet med förslag om att underlätta e-handeln inom EU som Sverige drev tillsammans med likasinnade medlemsstater.

När det gäller flödet av varor och tjänster mellan Sverige och andra länder på den inre marknaden är utvecklingen positiv. Som framgår av tabellen Faktisk utveckling av handeln med varor och tjänster inom den inre marknaden i resultatavsnittet ovan ökade den svenska importen och exporten av både varor och tjänster mellan 2014 och 2015.

Internationell handelspolitik

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder
Regeringskansliet genomför fortlöpande analys för att identifiera svenska intressen på det handelspolitiska området. Ett flertal myndigheter ger stöd i detta arbete, särskilt Kommerskollegium.

Svenska handelspolitiska intressen drivs i första hand genom EU-samarbetet men också bilateralt, multilateralt samt genom utvecklingsinsatser. Sverige, med sin bakgrund som frihandelsnation, spelar en viktig roll i alla dessa sammanhang. Handelspolitiken handlar ofta om långa och omfattande processer med många inblandade aktörer vilket gör det svårt att avgöra vad som är resultatet av svenska insatser. I ett

längre perspektiv (10–15 år) kan det dock noteras att flera tidigare svenska prioriteringar i dag utgör EU:s gemensamma handelspolitik.

Bedömningsgrunden för redovisning av resultat bygger på frågor huruvida följande har uppfyllts:

- Att förhandlingar av handelsavtal avslutas, samt att avtalen antas och genomförs.
- Att svenska prioriteringar och ekonomiska intressen har tillgodosetts.
- Att EU:s handelspolitik utformas utifrån det svenska intresset av öppenhet, bidrar till en rättvis och hållbar utveckling samt mål inom andra politikområden, t.ex. jämställdhet och miljö.

Resultat

Regeringen har under året främjat en fri och rättvis världshandel, arbetat för progressiva internationella handelsavtal och för att avveckla handelshinder. Samtidigt har regeringen stått upp för miljön, löntagarnas intressen och människors och djurs hälsa. Regeringen har varit tydlig med att handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut. Denna inriktning ligger fast och kommer fortsatt att vara av hög prioritet.

Målet för arbetet med EU:s gemensamma handelspolitik är att bidra till hållbar tillväxt och sysselsättning i såväl Sverige och EU som globalt. Vidare ska den bidra till en hållbar utveckling, ett öppet Europa samt till en ekonomisk, demokratisk och säkerhetsbefrämjande utveckling.

Ekonomisk utveckling och sysselsättning är ett övergripande mål. Som ett led att nå detta mål verkar regeringen för öppen och rättvis global handel. Detta görs genom att utveckla öppna, enkla, icke-diskriminerande och legitima regler för internationell handel och investeringar.

Globaliseringen innebär att varor och tjänster i allt ökad utsträckning produceras i olika delar av världen, vilket skapar s.k. globala värdekedjor. Globala värdekedjor förstärker argumenten och behoven av en öppen handel och ett öppet investeringsklimat. För människor som lever i fattigdom kan handel bidra till en bättre utveckling. Handel kan även bidra till att kvinnor integreras i samhällsekonomin och att deras egenmakt stärks. Det krävs därför särskilda insatser för att utvecklingsländer ska kunna delta i handelsförhandlingar och att utveckla kapacitet för produktion och handel. Detta är särskilt

angeläget för kvinnors situation i utvecklingsländer.

Det multilaterala regelverket

Sverige verkar för ett stabilt multilateralt handelssystem och att handelsförhandlingarna i Världshandelsorganisationen (WTO) återspeglar utvecklingen i omvärlden. Ministermötet i Nairobi, i december 2015, blev en framgång och en uppgörelse nåddes om att minska exportstödet på jordbruksområdet. Under ministermötet antogs även en uppdaterad version av Informationsteknikavtalet (ITA2). Avtalet innebär tullfrihet på 201 produkter vars värde står för ca 10 procent av världshandeln. Genomförandet av Nairobipaketet har inletts liksom en inventering av arbetet och framtagandet av ett arbetsprogram för de fortsatta förhandlingarna i WTO.

Antagandet av ITA2 innebär förväntningar om att 2016 kunna avsluta det plurilaterala avtalet för tjänster (Trade in Services Agreement, TiSA) samt ett plurilateralt avtal om miljövaror (Environmental Goods Agreement, EGA). Förhandlingar pågår även om att fler WTO-medlemmar ska ansluta sig till WTO:s avtal om offentlig upphandling (Agreement on Government Procurement, GPA).

Bilaterala och regionala avtal

Förhandlingarna med Singapore och Kanada, Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA), är avslutade och processen för att granska och ratificera dessa avtal pågår. Europeiska kommissionen har begärt yttrande av EU-domstolen angående behörighet att underteckna och ratificera avtalet med Singapore. Förhandlingarna med Vietnam slutfördes i december 2015 och textgranskning och översättning av avtalstexterna pågår. Ecuador har anslutit sig till EU:s existerande avtal med Colombia och Peru. Associeringsavtalet med Ukraina började tillämpas provisoriskt den 1 januari 2016 i de delar som rör handel.

Sverige har varit pådrivande för att EU ska förhandla ambitiösa och breda avtal med Japan och USA. Här finns betydande ekonomiska vinster att hämta. I bägge fallen har förhandlingarna gått framåt. Det stora intresset för förhandlingarna med USA gör att Sveriges arbete särskilt inriktas på utåtriktad verksamhet, både nationellt, inom EU och i USA. Kontakter och dialog förs med berörda intressenter från civilsamhälle, fackföreningar och näringsliv.

Handelsrelationerna mellan Ryssland och EU är fortsatt ansträngda till följd av Rysslands aggression mot Ukraina. EU:s sektoriella sanktioner fortlöper, liksom Rysslands importstopp av livsmedel från EU.

Vad gäller övriga länder inom Östliga partnerskapet har associeringsavtal, inklusive djupgående frihandelsområden ingåtts med Georgien och Moldavien. Sverige ratificerade avtalen i november 2014. Förhandlingarna om motsvarande avtal med Armenien avslutades i september 2013 sedan landet meddelat att man avser bli medlem i den Euroasiatiska tullunionen. Diskussioner pågår om ett en annan typ av avtal med Armenien.

Inom ramen för södra partnerskapet har förhandlingar med Tunisien inletts under 2015.

EU:s autonoma handelsregelverk

Sverige har fortsatt arbetet med att EU:s autonoma handelsregelverk ska möjliggöra en öppen marknad. Sverige har agerat fortsatt kritiskt till Kommissionens uppdaterade förslag till förordning om möjlighet för EU-länder att begränsa sina marknader för offentlig upphandling från icke-europeiska företag. Sverige fortsätter arbetet för en mer restriktiv användning av EU:s handelspolitiska skyddsinstrument och för att regelverket inte ska ändras i protektionistisk riktning.

I flera delar av världen utgör handel med guld, tenn, tantal och volfram (s.k. de konfliktmineraler) en intäktskälla för väpnade grupper. Sverige har engagerat sig i de pågående förhandlingarna om en EU-förordning för att öka mineralernas spårbarhet och minska risken för att intäkter från export av mineraler används till att finansiera konflikter.

Analys och slutsatser

I EU finns en trend att länder rör sig i en mer protektionistisk riktning, där det bl.a. ställs krav på ökad användning av antidumpinginstrumentet och minskat intresse att avsluta frihandelsförhandlingar. Regeringen har, tillsammans med likasinnade medlemsländer, arbetat för att motverka detta. Åtgärder har även genomförts som bedöms kunna ha betydande positiva effekter för ekonomisk utveckling, tillväxt och sysselsättning i EU och i Sverige. De tydligaste exemplen är förhandlingarna om frihandelsavtal med USA respektive Japan samt ITA-uppgörelsen vid WTO:s ministermöte i Nairobi.

Sveriges tydliga linje att handelspolitiken också ska användas för att understödja mål på andra politikområden får allt större gehör inom EU och internationellt. Ett exempel är de särskilda insatser som gjordes för att belysa hur hårt protektionistiska åtgärder drabbar de minst utvecklade länderna genom en seminarierie baserad på studien ”Throwing Sand in the Wheels: How Trade Distortions Slowed LDC Export-Led Growth”. Förhandlingar inom WTO om miljövaror är ett annat sådant exempel.

Myndigheter och andra organ

Inom området handelspolitik och inre marknad finns två statliga myndigheter, Kommerskollegium och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) som har tilldelats separata budgetanslag. Ett bidrag till en organisation, Sveriges standardiseringsförbund har också betalats ut. Samtliga anslag bidrar till eller möjliggör målsättningarna om en högre grad av frihandel, en effektivare inre marknad och en öppnare handelspolitik i EU, ett starkare multilateralt handelssystem samt ett ökat svenskt handelsutbyte. Nämnade myndigheter och organisationer bidrar till eller möjliggör ovanstående mål på olika sätt. Resultat kan i vissa fall redovisas kvantitativt men oftast är en kvalitativ värdering av aktuella insatser mer relevant.

Kommerskollegium

Resultat

Kommerskollegium är regeringens expertmyndighet för utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik.

Inom den yttre handelspolitiken arbetar Kommerskollegium nära Regeringskansliet och bistår i att analysera EU:s pågående frihandelsförhandlingar genom att utvärdera uppnådda resultat. Under 2015 har Kommerskollegiums stöd fokuserat på förhandlingarna om ett frihandelsavtal med USA (TTIP – Transatlantic Trade and Investment Partnership) och Japan, men har även inkluderat Tunisien och de europeiska partnerskapsavtalen. Kollegiet har även publicerat ett antal rapporter och förslag i antingen informations- eller påverkanssyfte. Viktigare publikationer inkluderar inspel kring globala värdekedjor, antidumpningsregler och hur standarder kan användas inom ramen för TTIP.

Kommerskollegium har också till uppgift att bedriva handelsrelaterat utvecklingsarbete, vilket finansieras genom medel inom utgiftsområde 7. Genom kapacitetsbyggande insatser i Liberia har kollegiet varit en starkt bidragande faktor till att landet kunde välkomnas in i Världshandelsorganisationen (WTO) vid den senaste ministerkonferensen i Nairobi. Kollegiet ansvarar för den nationella kontaktpunkten för exportörer i utvecklingsländer, Open Trade Gate Sweden, som under året har mött en ökad efterfrågan på information om export till Sverige och EU.

Kommerskollegium har vidare en central roll för efterlevnaden av inre marknadsregelverket i Sverige. Myndigheten informerar andra myndigheter om tillämpningen av EU-reglerna och verkar i övrigt för att företag och privatpersoner ska kunna utnyttja de möjligheter som den inre marknaden ger. Myndigheten förser även regeringen med expertstöd för den fortsatta utvecklingen av det EU-gemensamma regelverket. Under året har myndigheten särskilt bidragit genom utredningar och analyser inför och kring Strategin för den Digitala Inre marknaden samt Inre marknadsstrategin för varor och tjänster.

I egenskap av svenskt Solvit-center arbetar Kommerskollegium med att lösa hinder för företag och privatpersoner på den inre marknaden. Under 2015 hanterade centret 214 ärenden, exakt lika många som året innan. 86 procent av dessa gällde hinder för personers fria rörlighet.

Vid Kommerskollegium finns två kontaktpunkter som hanterar frågor om vilka nationella regler som finns och hur de tillämpas. I egenskap av kontaktpunkt för varor ska kollegiet svara på frågor om vilka tekniska regler som gäller för en viss vara i Sverige och informera om den EU-rättsliga principen om ömsesidigt erkännande. Under 2015 tog kontaktpunkten emot 91 förfrågningar. Kontaktpunkten för tjänster syftar till att underlätta för tjänsteleverantörer och tjänstemottagare att hitta den information som behövs för att bedriva eller köpa tjänsteverksamhet i ett EU-land. Kollegiet samordnar flera myndigheters arbete i kontaktpunkten och ansvarar för en servicefunktion. Servicefunktionen har 2015 besvarat 54 förfrågningar vilket är i nivå med de föregående åren.

Kommerskollegium har en viktig roll som behörig myndighet för ett antal uppgifter inom olika internationella sanktionsregimer, såväl

handelsrestriktioner som finansiella sanktioner. I och med EU:s beslut att införa sanktioner riktade mot Ryssland ökade myndighetens ärendemängd avsevärt. Under 2015 fick kollegiet in 119 nya ärenden vilket är lägre än 2014 men fortfarande betydligt högre än de nivåer som förelåg före 2014.

Analys och slutsatser

En av myndighetens huvuduppgifter är att bistå regeringen med expertstöd och på så sätt bidrar Kommerskollegium i förlängningen till hur målet för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande uppnås. På samma sätt bidrar kollegiet även till måluppfyllelsen inom politiken för global utveckling.

Att Kommerskollegium bedriver ett brett informations- och påverkansarbete – vars syfte överlappar med målet för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande – bedöms skapa bättre förutsättningar för regeringen att driva en politik som främjar god måluppfyllelse inom området. Kollegiets kapacitetshöjande insatser bidrar i sig självt också till en hållbar utveckling i låg- och medelinkomstländer.

Genom att allt fler författningsstyrda funktioner för en väl fungerande inre marknad samlas hos Kommerskollegium blir myndighetens roll som svensk inre marknadsmyndighet alltmer tydlig. Att kollegiet fortsätter utföra dessa uppgifter på ett resurseffektivt sätt bidrar till en effektivare inre marknad. Även det kunskapsutbyte som möjliggörs, dels mellan funktionerna i sig men även mellan funktionerna och kollegiets övriga analysverksamhet, bedöms främja det samlade arbetet för en effektivare inre marknad.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Resultat

Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) huvuduppgift är att vara nationellt ackrediteringsorgan. Den som är ackrediterad har av Swedac granskats och bedömts vara kompetent att utföra en viss uppgift, t.ex. provning eller kontroll. De ackrediterade aktörerna arbetar i sin tur med att bedöma och kontrollera t.ex. hissar, livsmedel, fordon eller ledningssystem. I och med att ackreditering är harmoniserat på EU-nivå erkänns bedömningar av ackrediterade aktörer ömsesidigt inom hela unionen, vilket bidrar till regeringens mål om en väl fungerande inre marknad. Det är även ett krav att företag i

Sverige som utför bedömning av överensstämmelse med krav som följer av EU:s produktregler ska vara ackrediterade. Genom särskilda avtal på internationell nivå erkänns också bedömningar av ackrediterade företag även på global nivå. Swedac arbetar dessutom med kontroll av vissa typer av mätinstrument och ansvarar för ädelmetallkontroll. I nuläget är ca 1 800 företag i Sverige ackrediterade av Swedac och dessa aktörer bedöms och blir föremål för regelbunden tillsyn av myndigheten. Swedac arbetar kontinuerligt med att vidareutveckla verksamheten bl.a. genom att utveckla nya ackrediteringsområden. Under 2015 utvecklade myndigheten sju nya områden, t.ex. ackreditering kopplat till kriminaltekniska obduktioner och kvalitet inom hälso- och sjukvård samt äldreomsorg. Swedac är också ansvarig myndighet för samordning av marknadskontroll, dvs. kontroll av att produkter uppfyller regler om exempelvis säkerhet, hälsa eller miljö. En effektiv kontroll som gallrar bort farliga produkter ökar konsumenters förtroende för varor på den inre marknaden och skyddar också seriösa företag från osund konkurrens från aktörer vars produkter inte uppfyller kraven. På så sätt stärker marknadskontrollen den inre marknads funktionssätt. Samordningen sker till stor del genom Marknadskontrollrådet vid Swedac. Rådet är ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan marknadskontrollmyndigheter. Rådet utarbetar varje år en nationell handlingsplan med gemensamma åtgärder för att åstadkomma en mer effektiv marknadskontroll. Swedac deltar även i flera olika arbetsgrupper och kommittéer för marknadskontroll på europeisk och internationell nivå. Under 2015 har digitalisering, teknikutvecklingen och ökad e-handel varit i fokus för verksamheten.

Vidare utövar Swedac tillsyn över vissa typer av mätinstrument som elmätare, taxametrar och vågar. Myndigheten ansvarar även för marknadskontroll av ädelmetallarbeten.

Därutöver har Swedac även en viktig uppgift att bistå regeringen med expertstöd och underlag i EU-arbetet. Under 2015 har myndigheten exempelvis tillhandahållit sådant stöd kopplat till TTIP-förhandlingarna och gällande anpassning av svensk rätt till nya EU-regler om produkter.

Analys och slutsatser

Swedac har genomfört sin verksamhet på ett effektivt sätt och i enlighet med regeringens

intentioner. Myndighetens arbete med ackreditering och annan teknisk kontroll samt dess arbete inom ramen för internationella ackrediteringsorganisationer bidrar till att förbättra den inre marknads funktionssätt och gynnar internationell handel. I de kundundersökningar som genomförs får Swedac bra betyg. På ackrediteringsområdet uppger 88 procent av kunderna att Swedacs verksamhet bidrar till att öka kvaliteten på produkter och tjänster. Swedac tillhandahåller dessutom värdefullt expertstöd till regeringen i frågor om ackreditering, tekniska regler och marknadskontroll. Swedacs verksamhet syftar på olika sätt till att säkerställa kvalitet och säkerhet för varor och tjänster och bidrar därmed även till att uppnå mål inom en rad andra politikområden.

Standardisering

Resultat

Standardisering bedrivs i Sverige genom tre privaträttsliga organisationer: Swedish Standards Institute (SIS), SEK - Svensk Elstandard och Informationstekniska standardiseringen (ITS). De representerar Sverige i det europeiska och internationella arbetet. Organisationerna är medlemmar i Sveriges Standardiseringsförbund som verkar som paraplyorgan med representation av de offentliga och privata huvudmännen. Genom anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* lämnas statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund för dess arbete.

Antalet svenska sekretariat och ordförandeskap i den internationella standardiseringen fortsätter att ligga på en relativt hög nivå, både på områden som kan betecknas som tvärtekniska och på mera produkt- och systeminriktade områden. Även antalet svenska uppdrag på poster inom ledning och styrorgan för den internationella standardiseringen är högt och detta innebär att Sverige har stort inflytande och påverkan på de standarder som tas fram.

Det svenska deltagandet i det europeiska och internationella arbetet har varit aktivt och lett till många positiva resultat, vilket har bidragit till att stärka Sveriges roll som industrination där höga krav på säkerhet, hälsa och miljö betonas.

Förbundet har fortsatt arbetat med uppföljningen av den strategi för standardiseringen i Sverige som presenterades våren 2014 och som ska stärka det svenska inflytandet inom standardiseringen i världen och öka samverkan mellan de berörda aktörerna.

Analys och slutsatser

Bidraget till den svenska standardiseringen har främjat svenska intressen i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Arbetet med att följa upp den av Sveriges standardiseringsförbund framtagna strategin för standardiseringsarbetet har bl.a. bidragit till en stärkt samverkan mellan de många berörda aktörerna.

Standardisering är ett viktigt verktyg för innovation, konkurrenskraft och en hållbar samhällsutveckling. Den allt snabbare globaliseringen förändrar villkoren för standardiseringen och ökar dess betydelse för tillväxten och för att kunna möta stora samhällsutmaningar som klimatförändringar och en växande och åldrande befolkning. Det är centralt för den svenska konkurrenskraften att vara delaktig och drivande i arbetet med att ta fram internationella standarder. Regeringen har under året, inom ramen för Exportstrategin, fattat beslut om en satsning på internationell standardisering. Satsningen innebär att 3 miljoner kronor avsätts till Sveriges Standardiseringsförbund för att åta sig internationella standardiseringssekretariat och för ett ökat engagemang i den internationella standardiseringen.

Regeringen har också bidragit aktivt i det av Europeiska kommissionen ledda arbetet med att ta fram ett dokument med ett gemensamt standardiseringsinitiativ (Joint Initiative on Standardisation). Initiativet har tagits fram i ett samarbete mellan alla berörda aktörer i den europeiska standardiseringen: kommissionen, industrin, medlemsstaterna, standardiseringsorganisationerna och de s.k. de annex III-organisationerna (miljö-, småföretag- och arbetstagarintresset). Regeringen har bl.a. i detta sammanhang drivit och fått gehör för frågan om globala standarder, dvs. att europeiska standarder bara ska tas fram då det inte finns en internationell standard som redan täcker behovet.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

I Sveriges utvecklingssamarbete spelar ömsesidigheten i handeln en viktig roll. Kommerskollegium, med särskild expertkunskap på handelsområdet har på regeringens uppdrag byggt upp kapacitet för att bedriva tekniskt samarbete och kapacitetsbyggande i låg- och medelinkomstländer.

Sverige stödjer OECD:s arbete med spårbarhet av konfliktmineraler och organisationen EITI (Extractive Industries Transparency Initiative) som arbetar för bättre insyn i betalningsströmmarna från bl.a. gruvföretag till olika statliga aktörer.

Ekonomisk globalisering och handel kan leda till att värden som demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter sprids över världen. Arbetet med att jämställdhetsintegrera verksamhetsområdet fortsätter. I samband med Global Review on Aid for Trade 2015 arrangerade Sverige ett seminarium om handel och jämställdhet.

5.5 Politikens inriktning

Exportfrämjande

En stark export är central för att skapa fler jobb och ekonomisk utveckling i hela landet. Exportfrämjandet ska stärka svensk handel och konkurrenskraft genom att främja små och medelstora företags export och internationalisering samt svenska företags affärer på viktiga marknader. Handeln drivs av näringslivet men det statliga främjandet kan stötta med marknadskompletterande insatser inom ramen för gällande statsstödsregler, t.ex. information och rådgivning om export och enskilda exportmarknader, garantier och finansieringslösningar, kontakter med inköpare och andra beslutsfattare, samlade presentationer av svenska lösningar och hjälp med byråkratiska handelshinder.

Regeringen antog i september 2015 Sveriges exportstrategi för att ytterligare stärka det svenska näringslivets internationalisering i vidare bemärkelse. Strategin omfattar tjugotvå insatser som spänner över flera politik- och utgiftsområden.

I exportstrategin adresserar regeringen fem utmaningar för den svenska utrikeshandeln:

- att svensk export i högre utsträckning måste nå tillväxtmarknaderna,
- att fler små och medelstora företag måste våga och vilja exportera,
- att svenska varor, tjänster och system måste nå högre upp i förädlingskedjan,
- att Sveriges attraktionskraft för investeringar, kompetens och turism ska öka, och

- att den globala handeln måste hållas öppen.

Exportstrategins mål är att:

- öka exporten, både i absoluta tal och som andel av BNP,
- öka Sveriges attraktionskraft för investeringar, kompetens och turister,
- öka andelen exporterande företag, och
- öka deltagandet av svenska företag i den globala ekonomin.

Prioriteringar behöver göras för att maximera nyttan av exportfrämjandet. Fokus läggs därför på att stötta små och medelstora företags export samt på marknader med hög BNP, hög förväntad tillväxt eller höga trösklar för att ta sig in på marknaden. Exportfrämjandet ska ske i samklang med regeringens politik för global utveckling och målen i Agenda 2030. Regeringen förväntar sig att svenska företag respekterar mänskliga rättigheter i all sin verksamhet. Därför ökar rådgivningen till företagen om hållbart företagande inom ramen för exportfrämjandet.

Regeringens genomförande av exportstrategin löper under flera år. De flesta av insatserna har påbörjats, varav de nedanstående hör till exportfrämjandet och andra beskrivs inom andra politikområden.

I Team Sweden samordnas allt statligt arbete för att stödja näringslivets export och internationalisering. Inom Team Sweden arbetar alla relevanta departement, statliga myndigheter, organisationer och statligt ägda bolag tillsammans för att skapa bättre förutsättningar för svenska företag etablera sig på en internationell marknad. En löpande dialog hålls även med näringslivet. Team Sweden-kretsar skapas även under de svenska beskickningarnas ledning i utlandet.

Den svenska närvaron i utlandet stärks genom öppnande av nya beskickningar och handelskontor, de senare i Business Swedens regi.

Regionala exportcentra skapas i sex pilotlän och digital exportinformation samlas på hemsidan verksamt.se. Ett kommunikationsprojekt för att öka företagets kännedom om exportfrämjandets tjänster samt öka deras motivation för export genomförs. Förbättrad information tas fram om regelverken runt gränsöverskridande e-handel.

Insatser görs för att göra små och medelstora företag bättre bekanta med de lösningar som erbjuds av Exportkreditnämnden och AB Svensk Exportkredit.

Tillväxtekonomiernas behov av att investera i infrastruktur (it och telekom, transportsystem m.m.), hälso- och sjukvård samt energi och miljöteknik innebär möjligheter för ökad svensk projekt- och systemexport.

Omställningen till en grön ekonomi genom bl.a. innovativ miljöteknik möjliggör affärsutveckling och minskad klimat- och miljöpåverkan.

Måluppfyllelse inom Agenda 2030 kommer att kräva stora investeringar i modernisering och utbyggnad av olika typer av infrastruktur, en hållbar industrialisering och innovation (mål 9). Här har svenska leverantörer och konsulter med sitt goda systemkunnande, starka tradition av innovation, hållbara lösningar och hållbart företagande (CSR) mycket att bidra med. Kris- och katastrofhantering, logistik, transportsystem, energi, smarta elnät, smarta städer, hälsa och sjukvård är exempel på sektorer där svenska företag är starka. Modern it- och telekommunikation liksom miljötekniklösningar förekommer inom alla nämnda sektorer och kan bidra till måluppfyllelsen inom samtliga de 17 målen.

Svenska företags engagemang i den globala agendan och möjligheter att bidra till denna utveckling främjas genom en framgångsrik marknadsbearbetning inom projektexport och gentemot internationella upphandlingar inklusive FN-systemet. Att stimulera svenska näringslivets engagemang och sprida information om hållbara lösningar är ett viktigt bidrag till politiken för global utveckling.

Särskilda insatser förbereds för att bättre möta innovativa och tidigt internationaliserade företags ("Born Globals") särskilda behov tillgång till internationella nätverk för snabbare tillväxt.

Anslaget för exportfrämjande har ökat sedan 2015 för att möjliggöra genomförandet av satsningarna i exportstrategin. Regeringen föreslår att dessa ökningarna ligger fast fram till 2019 eftersom insatserna är långsiktiga.

Särskilda nationella strategier och åtgärdsplaner tas fram för exempelvis livsmedelssektorn och skogen där det kan ingå förslag som syftar till att öka exporten och internationaliseringen av svenska företag.

Investeringsfrämjande

Utländska investeringar bidrar också till den svenska exporten och ger tillväxt och sysselsättning. Investeringsfrämjandet syftar till att attrahera utländska företags direktinvesteringar som skapar sysselsättning eller tillför kapital, kompetens eller nya marknader till det svenska näringslivet. För att öka möjligheterna att attrahera sådana investeringar har anslaget för investeringsfrämjande ökat som en del av genomförandet av exportstrategin. Business Sweden är den aktör som med statligt stöd har i uppdrag att koppla ihop globala företag med investeringsmöjligheter i Sverige. Deras uppdrag omfattar bl.a. rådgivning, analyser, samarbete och samverkan. Det kommer även att skapas en Team Sweden-krets för investeringsfrämjande där relevanta aktörer kommer att samarbeta för att kunna erbjuda kvalificerad hjälp till internationella företag som vill investera i Sverige.

Exportfinansiering

Ett väl fungerande exportkreditsystem är betydelsefullt för svensk utrikeshandel, särskilt i tider av turbulens på de nationella och internationella kredit- och finansmarknaderna. Svenska exportörer ska erbjudas exportfinansiering på motsvarande villkor som jämförbara konkurrerande länder. För att anpassa exportfinansieringen till kundernas behov, och i enlighet med exportstrategin, ska Exportkreditnämnden fortsätta med att utveckla sin verksamhet för att sänka trösklarna för små och medelstora företag i samband med export. Garantigivningen ska bidra till hållbara investeringar och minskad klimatpåverkan.

Myndigheter och övriga aktörer

Exportkreditnämndens möjligheter att möta exportföretagens efterfrågan är avgörande för företagens möjligheter att täcka risker och behålla sin internationella konkurrenskraft. För att säkra efterfrågan lämnas ramarna för exportkreditgaranti och investeringsgarantier oförändrade.

Business Sweden är statens och näringslivets centrala serviceorgan för export- och investeringsfrämjande åtgärder. Inom ramen för sitt statliga uppdrag erbjuder Business Sweden goda

möjligheter för internationell affärsutveckling genom att möta företagets behov.

Systemet med statsstödda exportkrediter som hanteras av aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) är centralt för möjligheten att kunna erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar. Därför föreslås SEK en fortsatt låneram om 125 miljarder kronor för att kunna säkra tillgången till exportkrediter och långfristiga lån.

Hållbart företagande

Hållbart företagande innebär att minimera företags negativa påverkan på samhället, att följa internationella riktlinjer och att bidra till en positiv samhällsutveckling. Många svenska företag bedriver redan i dag ett aktivt och ambitiöst hållbarhetsarbete. Hållbart företagande är också ett förhållningssätt där företag använder innovation och nytänkande samt hållbar konsumtion och produktion för att stärka sin konkurrenskraft och bidra med lösningar på samhällets gemensamma utmaningar i bred samverkan.

Regeringen vill att svenska företag ska fortsätta att ligga i täten och vara innovativa, moderna och attraktiva för sina anställda, konsumenter och investerare. I det större perspektivet handlar det om att genom gemensamma insatser få fler framgångsrika och världsledande företag i Sverige, vilket i sin tur skapar jobb, tillväxt, välbefinnande och välfärd. Hållbart företagande är en självklar hörnsten i ett modernt och konkurrenskraftigt näringsliv. Det är också en viktig del i regeringens nystart av Sveriges politik för global utveckling (PGU) och i genomförandet av Agenda 2030. Regeringen kommer att fortsätta att uppmuntra och stödja företagen i sitt hållbarhetsarbete. En satsning görs för att öka kunskapen på ambassaderna så att de bättre ska kunna stödja svenska företag i världen. Business Sweden har fått i uppdrag att stärka sitt stöd till företagens arbete med hållbart företagande, med särskilt fokus på små och medelstora företag. Sverige driver också frågan om hållbart företagande inom EU, bl.a. i syfte att stärka hållbarheten i de globala värdekedjorna.

Handelspolitik och EU:s inre marknad

Sverige, som ett handelsberoende land, verkar för en öppen, fri och rättvis handel. Mot bakgrund av att den globala handeln bromsar in är målet att skapa förutsättningar för hållbar tillväxt och för ett moderniserat handelsregelverk. En allt mer tjänsteberoende och digitaliserad handel växer fram både globalt och på EU:s inre marknad. Regeringen prioriterar därför ett arbete i syfte att underlätta handel med varor och tjänster samt investeringar.

EU:s inre marknad

Regeringens politik för att arbeta för en effektiv inre marknad bedrivs även under 2017 i stor utsträckning kopplat till Europeiska kommissionens redan antagna strategier för den inre marknaden respektive för en digital inre marknad. Strategierna innehåller ett antal förslag till initiativ som nu håller på att omsättas till lagstiftning eller andra konkreta åtgärder. Regeringens arbete inriktas nu på att säkerställa att svenska intressen tillgodoses inom ramen för förhandlingar om lagstiftning och de övriga processer där kommissionens förslag resulterar i konkreta åtgärder. Om svenska och europeiska företag ska vara konkurrenskraftiga i förhållande till omvärlden måste regelverket anpassas i förhållande till bl.a. globaliseringen och digitaliseringen. För Inre marknadsstrategin för varor och tjänster är det särskilt prioriterat att modernisera regelverket för varor och att fortsätta avveckla hinder för tjänsteföretag. Regeringens fokus, inom ramen för Strategin för den digitala inre marknaden, är på den digitala ekonomin och en inre marknad som främjar digitala företag, nya innovativa tjänster och nya affärsmodeller.

Internationell handelspolitik

Sverige bidrar till utveckling av det internationella regelsamarbetet på både multilateral, regional och bilateral nivå.

I detta sammanhang lägger regeringen särskilt stor vikt vid arbetet i Världshandelsorganisationen (WTO) och frihandelsförhandlingarna mellan EU och USA (TTIP) samt förhandlingarna med Japan. Regeringen kommer att arbeta för progressiva internationella

handelsavtal och riva handelshinder samtidigt som vi står upp för miljön, löntagarnas intressen och människors hälsa. Handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut.

Sverige prioriterar utvecklingsländernas integration i den globala handeln och arbetar aktivt med handel och utvecklingsfrågor för att nyttja synergieffekter dem emellan.

Regeringen verkar för ett avslut om förhandlingar om TiSA och miljövaror under 2016.

De ekonomiska partnerskapsavtalen med länderna i Östafrika och Södra Afrika ratificerades 2016 och processen fortsätter i Västafrika med sikte på ratificering 2017. För att nå goda utvecklingseffekter är det viktigt att stödja ländernas genomförande.

Regeringen driver fortsatt att EU ska ha en öppen och regelbaserad handelspolitik gentemot omvärlden. I linje med detta fortsätter regeringen att motverka EU:s användande av handelspolitiska skyddsåtgärder och förslag om att minska tillträdet till EU:s marknad för offentlig upphandling.

Myndigheter och övriga aktörer

Kommerskollegium och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) har viktiga roller i regeringens arbete mot målen om handelspolitik och EU:s inre marknad. Myndigheterna fyller flera olika funktioner som bidrar till att upprätthålla och stärka EU:s inre marknad och den internationella handeln.

Standardisering är ett viktigt verktyg för innovation och konkurrenskraft och därmed även för regeringen mål om internationell handel och EU:s inre marknad. Regeringen fortsätter att stärka svensk standardisering och följa upp de satsningar som påbörjats inom ramen för exportstrategin.

Insatser inom andra politik- och utgiftsområden

Handelspolitiken kan utgöra ett viktigt instrument för att möta olika hållbarhetsmål. Regeringen kommer under 2017 att fortsätta arbeta för att stärka utvecklingsländerns möjligheter att handla med miljö och klimatvänliga varor och tjänster genom användning av internationella standarder samtidigt som märknings- och certifieringssystemens handelshindrande effekt

minskas. Sverige fortsätter arbetet med att förhindra handel med s.k. konfliktmineraler.

5.6 Budgetförslag

5.6.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 5.9 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

År	Utfall	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		23 733	24 239 ¹	24 612	25 114 ²	25 652 ³	26 209 ⁴

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 24 614 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 24 615 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 24 613 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.10 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – ackreditering m.m. samt internationellt utvecklingsarbete

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	167 372	165 458	1 914
(varav tjänsteexport)	57 035	56 674	361
Prognos 2016	158 200	154 000	4 200
(varav tjänsteexport)	45 900	43 800	2 100
Budget 2017	141 600	141 100	500
(varav tjänsteexport)	30 000	29 300	700

Swedacs uppdragsverksamhet med ackreditering och liknande kompetensbedömning finansieras med avgifter. Swedac bedriver även tjänsteexport genom att medverka i projekt inom internationellt utvecklingsarbete finansierat av främst Sida

och EU. Inga större förändringar förväntas när det gäller intäkter eller kostnader.

Tabell 5.11 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – metrologi

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt kostnad)
Utfall 2015	12 349	11 462	887
Prognos 2016	12 850	11 550	1 300
Budget 2017	13 850	12 650	1 200

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 24 612 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 25 114 000 kronor, 25 652 000 kronor respektive 26 209 000 kronor.

Tabell 5.12 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016 ¹	24 239	24 239	24 239	24 239
Förändring till följd av:				
Pris- och löneomräkning ²	402	903	1 441	1 999
Beslut ³	-29	-28	-28	-29
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	24 612	25 114	25 652	26 209

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 30 000 kr fr.o.m. 2017 för att bidra till finansiering av en nationell digital infrastruktur. Se även avsnitt 4.5.1 under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

5.6.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 5.13 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

2015	Utfall	84 628	Anslags- sparande	1 416
2016	Anslag	84 957 ¹	Utgifts- prognos	85 147
2017	Förslag	86 091		
2018	Beräknat	87 845 ²		
2019	Beräknat	89 726 ³		
2020	Beräknat	91 687 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 86 097 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 86 097 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 86 097 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kommerskollegiums förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 86 091 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 87 845 000 kronor, 89 726 000 kronor respektive 91 687 000 kronor.

Tabell 5.14 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016 ¹	84 957	84 957	84 957	84 957
Förändring till följd av:				
Pris- och löne- omräkning ²	1 151	2 899	4 781	6 742
Beslut ³	-17	-11	-12	-12
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	86 091	87 845	89 726	91 687

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 21 000 kr fr.o.m. 2017 för att bidra till finansiering av en nationell digital infrastruktur. Se även avsnitt 4.5.1 under Utgiftsområde 22 Kommunikationer.

5.6.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 5.15 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

2015	Utfall	307 884	Anslags- sparande	5 005
2016	Anslag	361 889 ¹	Utgifts- prognos	356 693
2017	Förslag	361 889		
2018	Beräknat	361 889		
2019	Beräknat	361 889		
2020	Beräknat	163 262		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), för näringslivsfrämjande åtgärder och för främjande av svenska företags affärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer. Anslaget får användas för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling, förstärkt närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till insatser till stöd för Sverigeprofilering genom Nämnden för Sverigeexport i utlandet.

Regeringens överväganden

Anslaget föreslås minska med 5 miljoner kronor per år under 2017–2019 för att finansiera investeringsfrämjande insatser inom regeringens exportoffensiv.

Anslaget föreslås minska med 6 miljoner kronor per år under åren 2017–2019 för att finansiera främjandeinsatser på nya utlandsmyndigheter. Inom utgiftsområde 1 föreslås anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ökas med samma belopp.

Regeringen föreslår att 361 889 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 361 889 000 kronor, 361 889 000 kronor respektive 163 262 000 kronor.

Tabell 5.16 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	372 889	372 889	372 889	372 889
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				-210 000
Överföring till/från andra anslag	-11 000	-11 000	-11 000	373
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	361 889	361 889	361 889	163 262

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

5.6.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 5.17 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015		62 410	1 003
2016	Anslag	62 266 ¹	61 372
2017	Förslag	62 266	
2018	Beräknat	62 772	
2019	Beräknat	62 772	
2020	Beräknat	57 772	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) och för utredningsinsatser inom området.

Regeringens överväganden

Anslaget föreslås öka med 5 miljoner kronor per år under 2017–2019 för att finansiera investeringsfrämjande insatser inom regeringens exportoffensiv.

Regeringen föreslår att 62 266 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 62 772 000 kronor, 62 772 000 kronor respektive 57 772 000 kronor.

Tabell 5.18 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	57 266	57 266	57 266	57 266
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1	1	1	1
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	5 000	5 000	5 000	
Övrigt ³	-1	505	505	505
Förslag/beräknat anslag	62 266	62 772	62 772	57 772

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Anslaget tillförs -1 000 kr 2017 och 505 000 kr 2018 till följd av en omläggning från pris- och löneomräkning av anslaget till att anslaget beräknas med ett bestämt nominellt belopp.

5.6.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 5.19 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015		22 206	311
2016	Anslag	20 517 ¹	20 113
2017	Förslag	20 517	
2018	Beräknat	20 517	
2019	Beräknat	20 517	
2020	Beräknat	20 517	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i följande internationella handelsorganisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella tulltariffbyrån (I.C.T.B.)
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 20 517 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 20 517 000 kronor, 20 517 000 kronor respektive 20 517 000 kronor.

Tabell 5.20 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	20 517	20 517	20 517	20 517
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	20 517	20 517	20 517	20 517

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

5.6.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 5.21 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

År	Utfall	31 055	Anslags-sparande	0
2015	Utfall	31 055		
2016	Anslag	30 986 ¹	Utgifts-prognos	30 986
2017	Förslag	31 063		
2018	Beräknat	31 336		
2019	Beräknat	31 336		
2020	Beräknat	31 336		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Sveriges standardiseringsförbund.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 30 986 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräk-

nas anslaget till 31 336 000 kronor, 31 336 000 kronor respektive 31 336 000 kronor.

Tabell 5.22 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	30 986	30 986	30 986	30 986
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²	77	350	350	350
Förslag/beräknat anslag	31 063	31 336	31 336	31 336

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Anslaget tillförs 77 000 kr 2017 och 350 000 kr 2018 till följd av en omläggning från pris- och löneomräkning av anslaget till att anslaget beräknas med ett bestämt nominellt belopp

5.6.7 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2016 till 245 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier och till 4,1 miljarder kronor för investeringsgarantier. Obundna offerter medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna offerter och garantier medräknas till 100 procent.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.23 Uppdragsverksamhet

Miljoner kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	2 781	2 317	464
Prognos 2016	2 900	4 400	-1 500
Budget 2017	2 550	975	1 575

Intäkterna disponeras av Exportkreditnämnden. Budgeten är upprättad enligt riskmässiga principer, som även belastas för reservationer för riskerna i engagemang och skadefordringar.

Resultatet för första halvåret 2016 visar på ett underskott på 1 758 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under budgetåret 2017 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 450 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet har tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet haft en avgörande betydelse för att motverka effekterna av den finansiella krisen 2008–2009 på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna är det fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Det är viktigt att EKN har en marginal som gör att svenska exportföretag vid oväntade omvärldsförändringar även i fortsättningen snabbt kan ges möjligheter till riskavtäckning. Bedömningen är att en oförändrad nivå för ramen för exportkreditgarantier är av stor vikt.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2017 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna efter finanskrisen är det fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. EKN har de senaste åren noterat en ökning av intresset från den svenska exportindustrin för strategiska investeringar genom investeringsgarantier. Det är viktigt att behålla ramen för investeringsgaran-

tier för den svenska exportindustrins strategiska investeringar.

5.6.8 Låneram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) tillhandahåller som marknadskompletterande aktör krediter med främst en långsiktig löptid för exportaffärer. På uppdrag av staten administrerar SEK det svenska systemet för statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate).

SEK ska inom systemet för statsstödd exportkreditgivning främja svensk exportindustri och svenskt näringsliv. De statsstödda exportkrediterna ska lämnas till för staten lägsta kostnad och risk samt med villkor som motsvarar vad företag i konkurrentländer kan erhålla, baserat på internationella överenskommelser inom EU och OECD. SEK administrerar de statsstödda exportkrediterna enligt ägaranvisning från staten. Systemet med statsstödda exportkrediter har historiskt oftast uppvisat överskott, men systemet går med underskott vissa år. Det är dessutom svårt att prognostisera utfallet.

Baserat på regeringens förslag i propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) beslutade riksdagen den 15 december 2008 om utökade möjligheter för SEK och Exportkreditnämnden att tillhandahålla exportfinansiering för att stärka företagens konkurrenskraft med anledning av den finansiella och ekonomiska krisen.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2017 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån för systemet med statsstödda exportkrediter i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efterfrågan på statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter, har ökat sedan hösten 2008 till följd av oron och osäkerheten på de finansiella marknaderna.

Sådana krediter är fortsatt centrala för exportföretagen för att de inte ska få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Då fler stora affärer har kommit in i systemet har behovet av en låneram ökat. En låneram på 125 miljarder kronor förväntas motsvara det behov som i nuläget finns i CIR-systemet för att säkerställa SEK:s upplåning på kapitalmarknaden i CIR-systemet och därmed kunna erbjuda företagen långfristiga lån.

Bilaga

Namnbyte för Revisorsnämnden

Bilaga till avsnitt 4.7.4 i utgiftsområde 24

Bilaga

Namnbyte för Revisorsnämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av promemorian Namnbyte för Revisorsnämnden.....	4
2	Lagförslag i promemorian Namnbyte för Revisorsnämnden	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1985:354) om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)	6
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar	7
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker	8
2.5	Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)	9
2.6	Förslag till lag om ändring i revisorslagen (2001:883).....	10
2.7	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	22
3	Remissinstanser till promemorian Namnbyte för Revisorsnämnden	23

1 Sammanfattning av promemorian Namnbyte för Revisorsnämnden

I promemorian föreslås att Revisorsnämnden ska byta namn till Revisorsinspektionen. Bakgrunden till förslaget är bl.a. att Revisorsnämnden är en enrådighetsmyndighet och alltså inte någon nämndmyndighet. Genom ett namnbyte till Revisorsinspektionen, som bättre återspeglar myndighetens verksamhet, betonas myndighetens nuvarande och i framtiden förstärka tillsynsuppgift.

Det nya namnet föreslås gälla från och med den 1 april 2017.

2 Lagförslag i promemorian Namnbyte för Revisorsnämnden

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:354) om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1985:354) om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Talan om förbud enligt 3 § förs av allmän åklagare vid tingsrätt. Angående utredningen och förfarandet i sådana mål *skall*, om inte annat föreskrivs i denna lag, i tillämpliga delar gälla vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott för vilket är stadgat fängelse i högst ett år.

Talan mot en advokat får väckas endast efter hörande av Sveriges advokatsamfund. Talan mot en godkänd eller auktoriserad revisor får väckas endast efter hörande av *Revisorsnämnden*.

Bestämmelserna i 24 och 25 kap. rättegångsbalken *skall* inte tillämpas vid förbudstalan.

Talan om förbud *skall* väckas inom fem år från det att brottet begicks.

Föreslagen lydelse

4 §¹

Talan om förbud enligt 3 § förs av allmän åklagare vid tingsrätt. Angående utredningen och förfarandet i sådana mål *ska*, om inte annat föreskrivs i denna lag, i tillämpliga delar gälla vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott för vilket är stadgat fängelse i högst ett år.

Talan mot en advokat får väckas endast efter hörande av Sveriges advokatsamfund. Talan mot en godkänd eller auktoriserad revisor får väckas endast efter hörande av *Revisorsinspektionen*.

Bestämmelserna i 24 och 25 kap. rättegångsbalken *ska* inte tillämpas vid förbudstalan.

Talan om förbud *ska* väckas inom fem år från det att brottet begicks.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

¹ Senaste lydelse 1995:535.

2.2 Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 b § och 4 a kap. 16 b § sparbankslagen (1987:619)¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 b §

Revisionsutskottet ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt,

1. övervaka bankens finansiella rapportering samt lämna rekommendationer och förslag för att säkerställa rapporteringens tillförlitlighet,

2. med avseende på den finansiella rapporteringen övervaka effektiviteten i bankens interna kontroll, internrevision och riskhantering,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om resultatet av *Revisorsnämndens* kvalitetskontroll,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om resultatet av *Revisorsinspektionens* kvalitetskontroll,

4. informera styrelsen om resultatet av revisionen och om på vilket sätt revisionen bidrog till den finansiella rapporteringens tillförlitlighet samt om vilken funktion utskottet har haft,

5. granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och då särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller banken andra tjänster än revision, och

6. biträda vid upprättandet av förslag till sparbanksstämman beslut om revisorsval.

Om banken har en valberedning som huvudmännen har ett betydande inflytande i, får banken ge valberedningen i uppgift att i stället för revisionsutskottet lämna ett förslag till sparbanksstämman om val av revisor.

4 a kap.

16 b §

I samband med en koncernrevision ska revisorn bedöma och utvärdera det revisionsarbete som har utförts av revisorer i de övriga koncernföretagen. Revisorn ska se till att han eller hon kan få tillgång till dokumentation av det revisionsarbete som är relevant för koncernrevisionen.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underätta *Revisorsnämnden* om hindret.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underätta *Revisorsinspektionen* om hindret.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

¹ Lagen omtryckt 1996:1005.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 7 a § och 8 kap. 13 c § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162 Föreslagen lydelse

6 kap.

7 a §

Revisionsutskottet ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt,

1. övervaka föreningens finansiella rapportering samt lämna rekommendationer och förslag för att säkerställa rapporteringens tillförlitlighet,

2. med avseende på den finansiella rapporteringen övervaka effektiviteten i föreningens interna kontroll, internrevision och riskhantering,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsnämndens* kvalitetskontroll,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsinspektionens* kvalitetskontroll,

4. informera styrelsen om resultatet av revisionen och om på vilket sätt revisionen bidrog till den finansiella rapporteringens tillförlitlighet samt om vilken funktion utskottet har haft,

5. granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och då särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller föreningen andra tjänster än revision, och

6. biträda vid upprättandet av förslag till föreningsstämmans beslut om revisorsval.

Om föreningen har en valberedning som medlemmarna har ett betydande inflytande i, får föreningen ge valberedningen i uppgift att i stället för revisionsutskottet lämna ett förslag till föreningsstämman om val av revisor.

8 kap.

13 c §

I samband med en koncernrevision avseende en ekonomisk förening vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad ska revisorn bedöma och utvärdera det revisionsarbete som har utförts av revisorer i de övriga koncernföretagen. Revisorn ska se till att han eller hon kan få tillgång till dokumentation av det revisionsarbete som är relevant för koncernrevisionen.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underrätta *Revisorsnämnden* om hindret.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underrätta *Revisorsinspektionen* om hindret.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 4 b § och 7 a kap. 16 b § lagen (1995:1570) om medlemsbanker ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162

Föreslagen lydelse

6 kap.

4 b §

Revisionsutskottet ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt,

1. övervaka bankens finansiella rapportering samt lämna rekommendationer och förslag för att säkerställa rapporteringens tillförlitlighet,

2. med avseende på den finansiella rapporteringen övervaka effektiviteten i bankens interna kontroll, internrevision och riskhantering,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsnämndens* kvalitetskontroll,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsinspektionens* kvalitetskontroll,

4. informera styrelsen om resultatet av revisionen och om på vilket sätt revisionen bidrog till den finansiella rapporteringens tillförlitlighet samt om vilken funktion utskottet har haft,

5. granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och då särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller banken andra tjänster än revision, och

6. biträda vid upprättandet av förslag till föreningsstämmans beslut om revisorsval.

Om banken har en valberedning som medlemmarna har ett betydande inflytande i, får banken ge valberedningen i uppgift att i stället för revisionsutskottet lämna ett förslag till föreningsstämman om val av revisor.

7 a kap.

16 b §

I samband med en koncernrevision ska revisorn bedöma och utvärdera det revisionsarbete som har utförts av revisorer i de övriga koncernföretagen. Revisorn ska se till att han eller hon kan få tillgång till dokumentation av det revisionsarbete som är relevant för koncernrevisionen.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underätta *Revisorsnämnden* om hindret.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underätta *Revisorsinspektionen* om hindret.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

2.5 Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)

Härigenom föreskrivs att 32 b § revisionslagen (1999:1079) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162

Föreslagen lydelse

32 b §

I samband med en koncernrevision ska revisorn bedöma och utvärdera det revisionsarbete som har utförts av revisorer i de övriga koncernföretagen. Revisorn ska se till att han eller hon kan få tillgång till dokumentation av det revisionsarbete som är relevant för koncernrevisionen.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Om revisorn är en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag, ska revisorn också underrätta *Revisorsnämnden* om hindret.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Om revisorn är en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag, ska revisorn också underrätta *Revisorsinspektionen* om hindret.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

2.6 Förslag till lag om ändring i revisorslagen (2001:883)

Härigenom föreskrivs i fråga om revisorslagen (2001:883) dels att 1, 3–6, 8, 12, 13, 18, 22, 22 a, 25, 27, 27 b–32 a, 32 d, 32 e, 32 g–37 och 40 §§ och rubriken närmast före 3 § ska ha följande lydelse, dels att punkt 6 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162 *Föreslagen lydelse*

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om

1. Revisorsnämnden (3 §),	1. Revisorsinspektionen (3 §),
2. auktorisation av revisorer (4 och 5 §§),	
3. godkända revisorer (6 §),	
4. revisionsföretag (8–12 §§),	
5. registrering av revisionsbolag och revisorer från ett tredjeland (13–16 b §§),	
6. huvudansvarig i revisionsverksamhet (17 §),	
7. giltighetstid för auktorisation, godkännande och registrering (18 §),	
8. revisorns skyldigheter (19–27 §§),	
9. kvalitetskontroll (27 a §),	
10. uppgiftslämnande m.m. (27 b–31 a §§),	
11. disciplinära åtgärder m.m. (32–35 §§), och	
12. överklagande, straffansvar m.m. (36–41 §§).	

Bestämmelser som gäller vid revision av företag av allmänt intresse och för revisorer och registrerade revisionsbolag som utför sådan revision finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG (EU:s revisorsförordning).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Revisorsnämnden

Revisorsinspektionen

Lydelse enligt prop. 2015/16:162

Föreslagen lydelse

3 §

Revisorsnämnden ska

Revisorsinspektionen ska

1. pröva frågor om auktorisation, godkännande och registrering enligt denna lag,	
2. utöva tillsyn över revisionsverksamhet samt över revisorer, registrerade revisionsbolag och revisorer från ett tredjeland,	
3. pröva frågor om disciplinära och andra åtgärder mot revisorer, registrerade revisionsbolag, revisorer från ett tredjeland och, i den omfattning som framgår av 32 g §, före detta revisorer, och	
4. svara för att god revisorssed och god revisionssed utvecklas på ett ändamålsenligt sätt.	

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om *Revisorsnämnden*.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om *Revisorsinspektionen*.

4 §

En auktoriserad revisor ska

1. yrkesmässigt utöva revisionsverksamhet,
2. vara bosatt i Sverige eller i en annan stat inom EES,
3. varken vara i konkurs, ha näringsförbud, ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken, vara förbjuden att lämna juridiskt eller ekonomiskt biträde enligt 3 § lagen (1985:354) om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall eller vara föremål för någon motsvarande rådighetsinskränkning i en annan stat,

4. ha den utbildning och erfarenhet som behövs för revisionsverksamhet,

5. hos *Revisorsnämnden* ha avlagt revisorsexamen, och

5. hos *Revisorsinspektionen* ha avlagt revisorsexamen, och

6. vara redbar och i övrigt lämplig att utöva revisionsverksamhet.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsnämnden* i ett enskilt fall bevilja undantag från kraven i första stycket 1 och 2.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsinspektionen* i ett enskilt fall bevilja undantag från kraven i första stycket 1 och 2.

5 §

Det krav på revisorsexamen som ställs upp i 4 § första stycket 5 ska anses uppfyllt också av den som

1. innehar ett sådant utländskt examensbevis som krävs för att få utföra lagstadgad revision i

a) någon stat inom EES, eller

b) ett tredjeland, om den staten tillåter att revisorer som har auktoriserats enligt denna lag på motsvarande villkor utövar revisionsverksamhet där, och

2. hos *Revisorsnämnden* har genomgått ett särskilt lämplighetsprov.

2. hos *Revisorsinspektionen* har genomgått ett särskilt lämplighetsprov.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

En godkänd revisor ska uppfylla de krav som anges i 4 § första stycket 1–4 och 6.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsnämnden* i ett enskilt fall bevilja undantag från kraven i 4 § första stycket 1 och 2.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsinspektionen* i ett enskilt fall bevilja undantag från kraven i 4 § första stycket 1 och 2.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162

Föreslagen lydelse

8 §

En revisor får utöva revisionsverksamhet endast som enskild näringsidkare eller i ett annat revisionsföretag.

Om det finns särskilda skäl, får

Om det finns särskilda skäl, får

¹ Senaste lydelse 2013:217.

Revisorsnämnden tillåta att en revisor utövar revisionsverksamhet i ett tredjeland trots att villkoret i första stycket inte är uppfyllt.

Revisorsinspektionen tillåta att en revisor utövar revisionsverksamhet i ett tredjeland trots att villkoret i första stycket inte är uppfyllt.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §

En revisor får vara anställd endast hos ett revisionsföretag eller ett sådant bolag som avses i 11 § andra stycket.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsnämnden* bevilja undantag från föreskriften i första stycket.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsinspektionen* bevilja undantag från föreskriften i första stycket.

13 §²

Ett handelsbolag som utövar revisionsverksamhet får registreras som revisionsbolag, om det uppfyller villkoren i 10 och 11 §§.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsnämnden* beträffande viss bolagsman, firmatecknare eller prokurist bevilja undantag från villkoren i 11 §. En majoritet av bolagsmännen ska dock alltid utgöras av revisorer eller registrerade revisionsbolag. Om det finns endast två bolagsmän, måste minst en av dem vara revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsinspektionen* beträffande viss bolagsman, firmatecknare eller prokurist bevilja undantag från villkoren i 11 §. En majoritet av bolagsmännen ska dock alltid utgöras av revisorer eller registrerade revisionsbolag. Om det finns endast två bolagsmän, måste minst en av dem vara revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

18 §³

Auktorisation, godkännande och registrering gäller i fem år. Har en ansökan om fortsatt auktorisation, godkännande eller registrering gjorts före giltighetstidens utgång fortsätter auktorisationen, godkännandet eller registreringen att gälla till dess att beslut i saken har *vunnit* laga kraft.

Auktorisation, godkännande och registrering gäller i fem år. Har en ansökan om fortsatt auktorisation, godkännande eller registrering gjorts före giltighetstidens utgång fortsätter auktorisationen, godkännandet eller registreringen att gälla till dess att beslut i saken har *fått* laga kraft.

Revisorsnämnden får i ett enskilt fall besluta att en auktorisation ska gälla i längre tid än fem år, dock längst sex år.

Revisorsinspektionen får i ett enskilt fall besluta att en auktorisation ska gälla i längre tid än fem år, dock längst sex år.

Revisorsnämnden eller, efter

Revisorsinspektionen eller, efter

² Senaste lydelse 2009:564.

³ Senaste lydelse 2013:217.

överklagande, en domstol får bestämma att ett beslut om avslag på en ansökan som avses i första stycket ska gälla omedelbart.

överklagande, en domstol får bestämma att ett beslut om avslag på en ansökan som avses i första stycket ska gälla omedelbart.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162

Föreslagen lydelse

22 §

Revisorsnämnden ska på ansökan av en revisor meddela förhandsbesked om huruvida

Revisorsinspektionen ska på ansökan av en revisor meddela förhandsbesked om huruvida

1. förhållandena är sådana att revisorn enligt 21 § första stycket är skyldig att avböja eller avsäga sig uppdraget,

2. en viss omständighet är en sådan som avses i 21 a § första stycket och, om så är fallet, huruvida omständigheter i det enskilda fallet eller vidtagna åtgärder medför att revisorn ändå inte behöver avböja eller avsäga sig uppdraget, eller

3. en viss tjänst omfattas av förbudet mot tillhandahållande av andra tjänster än revision i artikel 5 i EU:s revisorsförordning och, om så är fallet, huruvida tjänsten ändå får tillhandahållas enligt 21 b §.

När ett förhandsbesked har fått laga kraft, är det bindande för *nämnden* i förhållande till revisorn. Förhandsbeskedet upphör att gälla vid förändrade förutsättningar eller vid författningsändringar som påverkar den fråga som beskedet avser.

När ett förhandsbesked har fått laga kraft, är det bindande för *inspektionen* i förhållande till revisorn. Förhandsbeskedet upphör att gälla vid förändrade förutsättningar eller vid författningsändringar som påverkar den fråga som beskedet avser.

22 a §

Revisorsnämnden får på ansökan av en revisor bevilja undantag från bestämmelserna om förhållandet mellan revisionsarvodet och arvodet för andra tjänster i artikel 4.2 i EU:s revisorsförordning. Ett undantag får beviljas om det finns särskilda skäl för det. Av EU:s revisorsförordning framgår att ett undantag som längst får gälla under två räkenskapsår.

Revisorsinspektionen får på ansökan av en revisor bevilja undantag från bestämmelserna om förhållandet mellan revisionsarvodet och arvodet för andra tjänster i artikel 4.2 i EU:s revisorsförordning. Ett undantag får beviljas om det finns särskilda skäl för det. Av EU:s revisorsförordning framgår att ett undantag som längst får gälla under två räkenskapsår.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §

En revisor får inte utöva annan verksamhet än revisionsverksamhet eller verksamhet som har ett naturligt samband därmed, om

1. utövandet är av sådan art eller omfattning att det kan rubba förtroendet för revisorns opartiskhet eller självständighet, eller

2. utövandet på annat sätt är oförenligt med den ställning som följer av behörigheten att utföra lagstadgad revision.

Revisorsnämnden skall på an-

Revisorsinspektionen ska på an-

sökan av en revisor meddela förhandsbesked om huruvida en viss verksamhet är förenlig med kravet i första stycket. För ett sådant förhandsbesked gäller bestämmelserna i 22 § andra stycket.

sökan av en revisor meddela förhandsbesked om huruvida en viss verksamhet är förenlig med kravet i första stycket. För ett sådant förhandsbesked gäller bestämmelserna i 22 § andra stycket.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162

Föreslagen lydelse

27 §

Revisorer och registrerade revisionsbolag ska teckna försäkring för den ersättningsskyldighet som revisorn eller bolaget kan ådra sig i sin revisionsverksamhet.

Kravet på försäkring gäller inte ett registrerat revisionsbolag från en annan stat inom EES än Sverige.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsnämnden* i ett enskilt fall bevilja undantag från kravet på försäkring.

Om det finns särskilda skäl, får *Revisorsinspektionen* i ett enskilt fall bevilja undantag från kravet på försäkring.

27 b §

Revisorsnämnden får på begäran lämna ut uppgifter till behöriga myndigheter i andra stater inom EES, om uppgifterna behövs där för verksamhet som motsvarar den verksamhet som *Revisorsnämnden* bedriver enligt denna lag.

Uppgifterna får inte lämnas ut, om den sak som begäran avser redan prövas eller har prövats av *Revisorsnämnden*.

Revisorsinspektionen får på begäran lämna ut uppgifter till behöriga myndigheter i andra stater inom EES, om uppgifterna behövs där för verksamhet som motsvarar den verksamhet som *Revisorsinspektionen* bedriver enligt denna lag.

Uppgifterna får inte lämnas ut, om den sak som begäran avser redan prövas eller har prövats av *Revisorsinspektionen*.

27c §

Revisorsnämnden får på begäran lämna ut uppgifter till en behörig myndighet i ett tredjeland, om utlämnandet är förenligt med personuppgiftslagen (1998:204) och om

1. uppgifterna har samband med revision av ett företag som har sitt säte inom EES och som har emitterat värdepapper upptagna till handel i tredjelandet eller ingår i en koncern, för vilken koncernredovisning upprättas i tredjelandet,

2. Europeiska kommissionen har beslutat att myndigheten uppfyller tillräckliga krav i enlighet med artikel 47.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG av den 17 maj 2006 om lagstadgad revision av årsredovisning, årsbokslut och koncernredovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG, och

3. *Revisorsnämnden* har träffat

Revisorsinspektionen får på begäran lämna ut uppgifter till en behörig myndighet i ett tredjeland, om utlämnandet är förenligt med personuppgiftslagen (1998:204) och om

1. uppgifterna har samband med revision av ett företag som har sitt säte inom EES och som har emitterat värdepapper upptagna till handel i tredjelandet eller ingår i en koncern, för vilken koncernredovisning upprättas i tredjelandet,

2. Europeiska kommissionen har beslutat att myndigheten uppfyller tillräckliga krav i enlighet med artikel 47.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG av den 17 maj 2006 om lagstadgad revision av årsredovisning, årsbokslut och koncernredovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG, och

3. *Revisorsinspektionen* har

ett samarbetsavtal med myndigheten.

Genom samarbetsavtalet ska det säkerställas

1. att tredjelandets behöriga myndighet inte utnyttjar uppgifterna för annat ändamål än verksamhet som motsvarar den som *Revisorsnämnden* bedriver enligt denna lag, och

2. att revisionsklientens affärsintressen inte skadas.

Uppgifterna får inte lämnas ut, om den sak som begäran avser redan prövas eller har prövats av *Revisorsnämnden*.

Nuvarande lydelse

träffat ett samarbetsavtal med myndigheten.

1. att tredjelandets behöriga myndighet inte utnyttjar uppgifterna för annat ändamål än verksamhet som motsvarar den som *Revisorsinspektionen* bedriver enligt denna lag, och

Uppgifterna får inte lämnas ut, om den sak som begäran avser redan prövas eller har prövats av *Revisorsinspektionen*.

Föreslagen lydelse

28 §⁴

Revisorer, registrerade revisionsbolag och revisorer från tredjeland är skyldiga att låta *Revisorsnämnden* vid sin tillsyn granska akter, bokföring och övriga handlingar som hör till verksamheten och att lämna *nämnden* de uppgifter som behövs för tillsynen. Detsamma gäller vid tillsyn som *Revisorsnämnden* utför på begäran av en behörig myndighet i en annan stat.

Revisorer, registrerade revisionsbolag och revisorer från tredjeland är skyldiga att låta *Revisorsinspektionen* vid sin tillsyn granska akter, bokföring och övriga handlingar som hör till verksamheten och att lämna *inspektionen* de uppgifter som behövs för tillsynen. Detsamma gäller vid tillsyn som *Revisorsinspektionen* utför på begäran av en behörig myndighet i en annan stat.

28 a §⁵

Revisorer eller registrerade revisionsbolag som har revisionsuppdrag i moderföretag är skyldiga att låta *Revisorsnämnden* vid sin tillsyn granska dokumentation som avser sådan del av koncernrevisionen som har utförts av en fysisk person eller ett företag från ett tredjeland, vars behöriga myndighet saknar samarbetsavtal med *Revisorsnämnden*.

Revisorer eller registrerade revisionsbolag som har revisionsuppdrag i moderföretag är skyldiga att låta *Revisorsinspektionen* vid sin tillsyn granska dokumentation som avser sådan del av koncernrevisionen som har utförts av en fysisk person eller ett företag från ett tredjeland, vars behöriga myndighet saknar samarbetsavtal med *Revisorsinspektionen*.

⁴ Senaste lydelse 2009:564.

⁵ Senaste lydelse 2009:564.

Det som sägs i första stycket gäller inte, om någon omständighet som inte beror på revisorn eller det registrerade revisionsbolaget utgör hinder mot att få tillgång till dokumentationen.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162 *Föreslagen lydelse*

28 b §

I sin tillsyn över revision av företag av allmänt intresse får *Revisorsnämnden* förelägga följande fysiska och juridiska personer att lämna upplysningar om revisionen:

1. Anställda hos den revisor eller det registrerade revisionsbolag som har utfört revisionen.
 2. Personer som på uppdrag av revisorn eller det registrerade revisionsbolaget har utfört en uppgift eller en funktion med anknytning till revisionen.
 3. Personer som på något annat sätt är organisatoriskt eller funktionellt knutna till revisorn eller det registrerade revisionsbolaget.
 4. Revisionsklienten, dess dotterföretag och närstående tredje parter.
- Ett föreläggande får förenas med vite.

I sin tillsyn över revision av företag av allmänt intresse får *Revisorsinspektionen* förelägga följande fysiska och juridiska personer att lämna upplysningar om revisionen:

28 c §

I sin tillsyn över revision av företag av allmänt intresse får *Revisorsnämnden*, om det finns skäl för det, göra en platsundersökning hos en revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

I sin tillsyn över revision av företag av allmänt intresse får *Revisorsinspektionen*, om det finns skäl för det, göra en platsundersökning hos en revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

Ett företag som har en särskilt stark affärsmässig anknytning till ett revisionsföretag *skall*, efter föreläggande från *Revisorsnämnden*, lämna *nämnden* upplysningar om rådgivning eller annat biträde åt dem som gett revisionsföretaget eller en i revisionsföretaget verksam revisor i uppdrag att utföra revisionsverksamhet.

Ett företag som har en särskilt stark affärsmässig anknytning till ett revisionsföretag *ska*, efter föreläggande från *Revisorsinspektionen*, lämna *inspektionen* upplysningar om rådgivning eller annat biträde åt dem som gett revisionsföretaget eller en i revisionsföretaget verksam revisor i uppdrag att utföra revisionsverksamhet.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162 *Föreslagen lydelse*

30 §

Ingår ett revisionsföretag i ett nätverk, ska företaget underrätta *Revisorsnämnden* om vilka övriga

Ingår ett revisionsföretag i ett nätverk, ska företaget underrätta *Revisorsinspektionen* om vilka

företag som ingår i nätverket. Om nätverkets sammansättning ändras, ska företaget anmäla ändringen till *nämnden*.

Underrättelser enligt första stycket ska lämnas utan dröjsmål.

För sådana revisionsföretag som avses i 2 § 4 c gäller skyldigheten att lämna underrättelser endast om företaget är ett registrerat revisionsbolag enligt 16 a §.

övriga företag som ingår i nätverket. Om nätverkets sammansättning ändras, ska företaget anmäla ändringen till *inspektionen*.

Underrättelser enligt första stycket ska lämnas utan dröjsmål.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 §⁶

Om Skatteverket i fråga om en revisor eller ett registrerat revisionsbolag uppmärksammar någon omständighet, som kan vara av betydelse för *Revisorsnämndens* verksamhet, skall verket underrätta *nämnden*. Detta gäller dock inte omständigheter som verket har fått kännedom om i verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan i brottsutredningar.

Om Skatteverket i fråga om en revisor eller ett registrerat revisionsbolag uppmärksammar någon omständighet, som kan vara av betydelse för *Revisorsinspektionens* verksamhet, ska verket underrätta *inspektionen*. Detta gäller dock inte omständigheter som verket har fått kännedom om i verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan i brottsutredningar.

31 a §⁷

Revisorsnämnden får i ett ärende enligt denna lag begära att en behörig myndighet i en annan stat inom EES ska biträda *nämnden*.

Revisorsinspektionen får i ett ärende enligt denna lag begära att en behörig myndighet i en annan stat inom EES ska biträda *inspektionen*.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162

Föreslagen lydelse

32 §

Om en revisor uppsåtligen gör orätt i sin revisionsverksamhet eller på annat sätt handlar oredligt eller om en revisor inte betalar en sådan avgift som avses i 39 §, ska auktorisationen eller godkännandet upphävas. Om det finns förmildrande omständigheter, får i stället varning ges.

Om en revisor på annat sätt åsidosätter sina skyldigheter som revisor eller som ställföreträdare för ett revisionsföretag, får varning ges. Om det är tillräckligt,

Om en revisor på annat sätt åsidosätter sina skyldigheter som revisor eller som ställföreträdare för ett revisionsföretag, får varning ges. Om det är tillräckligt,

⁶ Senaste lydelse 2003:738.

⁷ Senaste lydelse 2009:564.

får *Revisorsnämnden* i stället ge en erinran. Är omständigheterna synnerligen försvårande, får auktorisationen eller godkännandet upphävas.

Om det uppkommer en fråga om upphävande, varning eller erinran, ska revisorn genom skriftlig underrättelse ges tillfälle att yttra sig om det som anförs i ärendet.

Varning eller erinran får inte ges om det som läggs revisorn till last har inträffat mer än fem år innan revisorn fick underrättelse i ärendet.

I fråga om valet av disciplinär åtgärd finns det ytterligare bestämmelser i 32 d och 32 e §§.

får *Revisorsinspektionen* i stället ge en erinran. Är omständigheterna synnerligen försvårande, får auktorisationen eller godkännandet upphävas.

32 a §

Om *Revisorsnämnden* ger en revisor en varning och det finns särskilda skäl, får *nämnden* även besluta om en sanktionsavgift eller om ett tidsbegränsat förbud att

1. utöva revisionsverksamhet,
2. underteckna revisionsberättelser, eller
3. ha ett sådant uppdrag i ett revisionsföretag som avses i 11 § första stycket 3.

I fråga om valet av disciplinär åtgärd finns det ytterligare bestämmelser i 32 d och 32 e §§.

Om *Revisorsinspektionen* ger en revisor en varning och det finns särskilda skäl, får *inspektionen* även besluta om en sanktionsavgift eller om ett tidsbegränsat förbud att

32 d §

Vid valet av disciplinär åtgärd enligt 32 och 32 a §§ ska *Revisorsnämnden* ta särskild hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är, hur länge den har pågått och graden av ansvar för den som har begått överträdelsen.

En sanktionsavgift får inte beslutas om överträdelsen uteslutande består i att revisorn inte har fullgjort sin uppgiftsskyldighet gentemot *Revisorsnämnden*.

Vid valet av disciplinär åtgärd enligt 32 och 32 a §§ ska *Revisorsinspektionen* ta särskild hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är, hur länge den har pågått och graden av ansvar för den som har begått överträdelsen.

En sanktionsavgift får inte beslutas om överträdelsen uteslutande består i att revisorn inte har fullgjort sin uppgiftsskyldighet gentemot *Revisorsinspektionen*.

32 e §

Revisorsnämnden ska i förmildrande riktning särskilt beakta om den som har begått överträdelsen genom ett aktivt samarbete i väsentlig mån har underlättat *nämndens* utredning.

I försvårande riktning ska *Revisorsnämnden* särskilt beakta om den som har begått över-

Revisorsinspektionen ska i förmildrande riktning särskilt beakta om den som har begått överträdelsen genom ett aktivt samarbete i väsentlig mån har underlättat *inspektionens* utredning.

I försvårande riktning ska *Revisorsinspektionen* särskilt beakta om den som har begått

trädelser tidigare har gjort sig skyldig till överträdelser. *Nämnden* ska fästa vikt vid om överträdelserna är likartade och om det har gått kort tid mellan de olika överträdelserna.

överträdelser tidigare har gjort sig skyldig till överträdelser. *Inspektionen* ska fästa vikt vid om överträdelserna är likartade och om det har gått kort tid mellan de olika överträdelserna.

32 g §

Om en före detta revisor tillträder en befattning i strid med 25 a § får *Revisorsnämnden* besluta att han eller hon ska betala en sanktionsavgift.

Om en före detta revisor tillträder en befattning i strid med 25 a § får *Revisorsinspektionen* besluta att han eller hon ska betala en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek ska fastställas med tillämpning av 32 b § första och tredje styckena och 32 f §.

Bestämmelserna i 32 § tredje och fjärde styckena om underrättelse och preskription gäller även för en fråga om sanktionsavgift enligt denna paragraf.

32 h §

En sanktionsavgift ska betalas till *Revisorsnämnden* inom trettio dagar från det att avgörandet fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

En sanktionsavgift ska betalas till *Revisorsinspektionen* inom trettio dagar från det att avgörandet fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Sanktionsavgiften tillfaller staten.

32 i §

Om en sanktionsavgift inte har betalats inom den tid som anges i 32 h §, får beslutet om avgift verkställas enligt utsökningsbalken. *Revisorsnämnden* ska då lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Om en sanktionsavgift inte har betalats inom den tid som anges i 32 h §, får beslutet om avgift verkställas enligt utsökningsbalken. *Revisorsinspektionen* ska då lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

En sanktionsavgift som har påförts faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

33 §⁸

Om en auktoriserad revisor inte längre uppfyller kraven i 4 § eller en godkänd revisor inte längre uppfyller kraven i 6 §, ska auktorisationen eller godkännandet upphävas.

⁸ Senaste lydelse 2013:217.

Om det för en revisor inträder någon omständighet som innebär hinder för auktorisation eller godkännande, ska revisorn genast anmäla detta till *Revisorsnämnden*.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162

Om det för en revisor inträder någon omständighet som innebär hinder för auktorisation eller godkännande, ska revisorn genast anmäla detta till *Revisorsinspektionen*.

Föreslagen lydelse

34 §

Föreskrifterna i 32–32 i §§ gäller i tillämpliga delar även för registrerade revisionsbolag och revisorer från ett tredjeland. Det som sägs där om upphävande av auktorisation eller godkännande ska i stället avse upphävande av registrering.

Om ett registrerat revisionsbolag inte längre uppfyller de för bolaget gällande kraven i 10, 11, 13, 14 eller 16 a §, ska registreringen upphävas. Detsamma gäller i fråga om en revisor från ett tredjeland, om kraven för registrering enligt 16 b § inte längre är uppfyllda.

Om det för ett registrerat revisionsbolag inträder någon omständighet som innebär hinder för registrering, ska bolaget genast anmäla detta till *Revisorsnämnden*. Detsamma gäller för en revisor från ett tredjeland.

Om det för ett registrerat revisionsbolag inträder någon omständighet som innebär hinder för registrering, ska bolaget genast anmäla detta till *Revisorsinspektionen*. Detsamma gäller för en revisor från ett tredjeland.

35 §

I stället för att upphäva en auktorisation, ett godkännande eller en registrering får *Revisorsnämnden* förelägga revisorn, det registrerade revisionsbolaget eller revisorn från ett tredjeland att inom viss tid vidta rättelse. Om föreläggandet inte följs, ska *Revisorsnämnden* pröva enligt 32–34 §§ om auktorisationen, godkännandet eller registreringen ska upphävas.

Revisorsnämnden eller, efter överklagande, en domstol får vid sin prövning av frågor om åtgärder enligt 32–34 §§ bestämma att ett beslut att upphäva auktorisation, godkännande eller registrering eller ett beslut om tidsbegränsat förbud ska gälla omedelbart.

I stället för att upphäva en auktorisation, ett godkännande eller en registrering får *Revisorsinspektionen* förelägga revisorn, det registrerade revisionsbolaget eller revisorn från ett tredjeland att inom viss tid vidta rättelse. Om föreläggandet inte följs, ska *Revisorsinspektionen* pröva enligt 32–34 §§ om auktorisationen, godkännandet eller registreringen ska upphävas.

Revisorsinspektionen eller, efter överklagande, en domstol får vid sin prövning av frågor om åtgärder enligt 32–34 §§ bestämma att ett beslut att upphäva auktorisation, godkännande eller registrering eller ett beslut om tidsbegränsat förbud ska gälla omedelbart.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*36 §⁹

Revisorsnämndens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Beslut som rör examination enligt 4 § första stycket 5 eller särskild lämplighetsprövning enligt 5 § får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

37 §¹⁰

Om *Revisorsnämnden* i ett ärende om ansökan om auktorisation, godkännande eller registrering inte meddelar beslut inom fyra månader från det att ansökan gavs in, får sökanden begära förklaring av domstol att ärendet uppehålls i onödan.

En begäran om en förklaring som avses i första stycket ska göras hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om *nämnden* inte har meddelat beslut inom en månad från det att en förklaring har lämnats, ska ansökan anses ha avslagits.

Om *Revisorsinspektionen* i ett ärende om ansökan om auktorisation, godkännande eller registrering inte meddelar beslut inom fyra månader från det att ansökan gavs in, får sökanden begära förklaring av domstol att ärendet uppehålls i onödan.

Om *inspektionen* inte har meddelat beslut inom en månad från det att en förklaring har lämnats, ska ansökan anses ha avslagits.

40 §¹¹

Revisorsnämnden ska föra ett register över revisorer, registrerade revisionsbolag och revisorer från tredjeland.

Revisorsinspektionen ska föra ett register över revisorer, registrerade revisionsbolag och revisorer från tredjeland.

6. Ett revisionsbolag som är godkänt eller auktoriserat enligt äldre bestämmelser *skall* anses som registrerat till den tidpunkt som *Revisorsnämnden* har bestämt.

6. Ett revisionsbolag som är godkänt eller auktoriserat enligt äldre bestämmelser *ska* anses som registrerat till den tidpunkt som *Revisorsinspektionen* har bestämt.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

⁹ Senaste lydelse 2013:217.

¹⁰ Senaste lydelse 2013:222.

¹¹ Senaste lydelse 2009:564.

2.7 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 49 b § och 9 kap. 6 a § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2015/16:162

Föreslagen lydelse

8 kap.

49 b §

Revisionsutskottet ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt,

1. övervaka bolagets finansiella rapportering samt lämna rekommendationer och förslag för att säkerställa rapporteringens tillförlitlighet,

2. med avseende på den finansiella rapporteringen övervaka effektiviteten i bolagets interna kontroll, internrevision och riskhantering,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsnämndens* kvalitetskontroll,

3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av *Revisorsinspektionens* kvalitetskontroll,

4. informera styrelsen om resultatet av revisionen och om på vilket sätt revisionen bidrog till den finansiella rapporteringens tillförlitlighet samt om vilken funktion utskottet har haft,

5. granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och då särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller bolaget andra tjänster än revision, och

6. biträda vid upprättandet av förslag till bolagsstämman beslut om revisorsval.

Om bolaget har en valberedning som aktieägarna har ett betydande inflytande i, får bolaget ge valberedningen i uppgift att i stället för revisionsutskottet lämna ett förslag till bolagsstämman om val av revisor.

9 kap.

6 a §

I samband med en koncernrevision ska revisorn bedöma och utvärdera det revisionsarbete som har utförts av revisorer i de övriga koncernföretagen. Revisorn ska se till att han eller hon kan få tillgång till dokumentation av det revisionsarbete som är relevant för koncernrevisionen.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underätta *Revisorsnämnden* om hindret.

Om revisorn är förhindrad att göra den bedömning och utvärdering som avses i första stycket, ska han eller hon utföra kompletterande revisionsarbete avseende dotterföretagen eller vidta andra lämpliga åtgärder. Revisorn ska också underätta *Revisorsinspektionen* om hindret.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

3 Remissinstanser till promemorian Namnbyte för Revisorsnämnden

Efter remiss har yttrande över promemorian Namnbyte för Revisorsnämnden avgetts av Riksrevisionen, Kammarrätten i Stockholm, Revisorsnämnden, Finansinspektionen, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Statskontoret, Svenskt Näringsliv och FAR.